

PRIJEDLOG

Klasa:
Urbroj:
Zagreb,

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2015. godinu - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, klase: 021-12/16-09/26, urbroja: 65-16-03, od 9. svibnja 2016. godine

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13 i 113/16), Vlada Republike Hrvatske o Godišnjem izvješću o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2015. godinu, daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske nema primjedbi na Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2015. godinu, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavila Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja aktom, klase: 034-08/2016-02/001, urbroja: 580-08/105-2016-003, od 9. svibnja 2016. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila dr. sc. Martinu Dalić, potpredsjednicu Vlade Republike Hrvatske i ministricu gospodarstva, poduzetništva i obrta, Natašu Mikuš Žigman i Marija Antonića, državne tajnike u Ministarstvu gospodarstva, poduzetništva i obrta.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/16-09/26

URBROJ: 65-16-03

Zagreb, 9. svibnja 2016.

50 — VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Primljeno:	10-05-2016
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.
022-03/16-12/44	SVB01
Uredbeni broj:	Pril. Vrij.
65-16-01	3+09

05

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 214. stavak 4. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem, radi davanja mišljenja, **Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2015. godinu**, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora, sukladno odredbi članka 34. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja ("Narodne novine", broj 79/09 i 80/13), dostavila Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, aktom od 9. svibnja 2016. godine.

REPUBLIKA HRVATSKA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU
TRŽIŠNOG NATJECANJA

CROATIAN COMPETITION AGENCY

Klasa: 034-08/2016-02/001
Urbroj: 580-08/105-2016-003
Zagreb, 09. svibnja 2015.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 09-05-2016		
Klasifikacijska oznaka	Org jed	
021-12/16-09/26	65	
Urudžbeni broj	Pril	Vrij
5693-16-01	4	-

HRVATSKI SABOR
n/r g. predsjednika Hrvatskoga sabora
Trg sv. Marka br. 6-7
10 000 Zagreb

Predmet: Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2015. godinu - dostavlja se

Poštovani gospodine predsjedniče Hrvatskoga sabora,

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: Agencija) temeljem članka 34. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj 79/2009 i 80/2013) podnosi Hrvatskom saboru godišnje izvješće o radu Agencije za proteklu kalendarsku godinu.

Stoga Vam u privitku dostavljam Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2015. godinu te Vas molimo da predmetno izvješće uvrstite u dnevni red sjednice Hrvatskoga sabora. Također, dostavljam Vam i sažetak Sažetak Godišnjeg izvješća o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2015. godinu u pisanom formatu.

U privitku Vam, sukladno članku 12. točki 5. Uredbe o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila (Narodne novine, broj 78/2011 i 106/2012 i 130/13), dostavljam i Izjavu o fiskalnoj odgovornosti i popunjeni Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za obveznike utvrđene u registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika za proračunsku godinu 2015., uz napomenu da se Mišljenje unutarnjih revizora ne prilaže s obzirom da Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja nije obveznica uspostave unutarnje revizije prema kriterijima iz članka 2. i 3. Pravilnika o unutarnjoj reviziji korisnika proračuna (Narodne novine, broj 96/13).

S poštovanjem,

Predsjednik Vijeća za
zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerović, mag. iur.

Privitci:

- Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2015. godinu u pisanom formatu
- Sažetak Godišnjeg izvješća o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2015. godinu u pisanom formatu
- Izjava o fiskalnoj odgovornosti za proračunsku godinu 2015.
- Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za proračunsku godinu 2015.
- svi prethodno navedeni dokumenti u elektronskom formatu na jednom CD mediju (*Word dokument i PDF format*)

Sažetak Godišnjeg izvješća o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2015. godinu

Temeljem zakonske obveze podnošenja izvješća o radu Hrvatskom saboru jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu, Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija ili AZTN) izradila je i podnosi Hrvatskom saboru Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2015. godinu. Izvješće se podnosi kako bi se političku, gospodarsku i stručnu javnost informiralo o aktivnostima AZTN-a u 2015. godini i time osigurala transparentnost rada, te dodatno doprinijelo afirmaciji tržišnog natjecanja u Republici Hrvatskoj.

AZTN je pravna osoba s javnim ovlastima koja samostalno i neovisno obavlja poslove u okviru djelokruga i nadležnosti određenih Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj 79/2009 i 80/2013) i provedbenih propisa donesenima temeljem toga zakona, Uredbom Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju utvrđenim člancima 81. i 82. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, vezano uz primjenu članaka 101. i 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje: Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003), te Uredbom Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika (Uredba EZ o koncentracijama), (dalje: Uredba Vijeća (EZ) br. 139/2004).

Unutarnje ustrojstvo i način poslovanja, opći akti Agencije i druga pitanja značajna za rad Agencije uređena su Statutom Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja koji je potvrdio Hrvatski sabor.

Radom Agencije upravlja Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja koje se sastoji od pet članova, a imenuje ih i razrješava dužnosti Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Uvjeti za imenovanje i trajanje mandata, za razrješenje predsjednika i članova Vijeća, kao i djelokrug Vijeća, uređeni su Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja. Vijeće kolektivno odlučuje u predmetima zaštite tržišnog natjecanja. Predsjednik Vijeća kao osoba koja zastupa i predstavlja Agenciju, odgovara i za zakonitost njezinih odluka. Odluke se donose na sjednicama Vijeća. Za

meritorno donošenje odluka na sjednici Vijeća mora uvijek biti nazočan predsjednik Vijeća ili njegov zamjenik i još najmanje dva člana Vijeća. Odluke se donose većinom glasova nazočnih, a pri glasovanju nitko ne može biti suzdržan. Predsjednik Vijeća kao osoba koja zastupa i predstavlja Agenciju, odgovara i za zakonitost njezinih odluka. Predsjednika i ostala četiri člana Vijeća na prijedlog Vlade Republike Hrvatske imenuje i razrješava dužnosti Hrvatski sabor na mandat od pet godina,. Uvjeti za imenovanje, trajanje mandata i razrješenje predsjednika i članova Vijeća, kao i djelokrug rada Vijeća te način donošenja odluka, uređeni su Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja (dalje: ZZTN).

Agencija je osnovana Odlukom Hrvatskog sabora 20. rujna 1995. kao neovisna pravna osoba koja će obavljati poslove u području zaštite tržišnog natjecanja. Agencija je započela s radom 1997. godine. Sada, nakon osamnaest godina djelovanja, uloga koju je AZTN pristupanjem EU dobio u provedbi Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje: UFEU) u dijelu zaštite tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu, koja predstavlja jedan od temeljnih stupova ekonomske i političke stabilnosti EU, svjedoči o dalekosežnom uvidu Hrvatskog sabora kao zakonodavca i osnivača AZTN-a, o ulozi koju će stjecanjem statusa članice, Hrvatska u tom području morati preuzeti na unutarnjem tržištu.

Iako se kolokvijalno i za AZTN koristi termin „opći regulator“, ovom prilikom je važno istaknuti da Agencija, za razliku od sektorskih regulatornih tijela, nije regulator, već izvršno tijelo odnosno pravna osoba s javnim ovlastima nadležna za provedbu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja. Specijalizirani sektorski regulatori, kao što su, primjerice, HANFA, HAKOM, HERA ili AEM, djeluju *ex ante* i to isključivo na tržištima za koja su nadležni temeljem posebnih propisa. Nasuprot tome, AZTN, kao izvršno tijelo, djeluje isključivo *ex post* i to na postupanja poduzetnika na svim tržištima neovisno o tome postoji li na konkretnom tržištu sektorski regulator ili ne. Drugim riječima, AZTN djeluje i na tržištima na kojima postoje sektorski regulatori i nakon njihove regulacije vodi postupke utvrđivanja i narušavanja tržišnog natjecanja protiv poduzetnika koji djeluju na tim tržištima, ako su postupanja tih poduzetnika protivna propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

Nadležnost Agencije u skladu sa ZZTN-om uključuje:

- **utvrđivanje zabranjenih sporazuma između poduzetnika te određivanje mjera, uvjeta i rokova za otklanjanje štetnih učinaka zabranjenih sporazuma,**
- **utvrđivanje zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika i zabrana svakog daljnjeg postupanja koje dovodi do zlouporabe te određivanje mjera, uvjeta i rokova za otklanjanje štetnih učinaka takvog postupanja, kao i**
- **ocjenu dopuštenosti koncentracija poduzetnika.**

U ovom kontekstu možda je primjereno i ponovno naglasiti ono za što Agencija nije nadležna. Kao ni slična tijela u Europskoj uniji ili u državama svijeta s razvijenim pravom tržišnog natjecanja, Agencija nema ovlasti za izravno reguliranje cijena proizvoda i usluga, nadzor nad uvozom roba, kontrolu kvalitete proizvoda, kontrolu rokova i uvjeta plaćanja između poduzetnika, kontrolu plaćanja poreza i doprinosa od strane poduzetnika kao niti nadzor nad plasmanom i pozicioniranjem hrvatskih proizvoda u distribucijskim lancima u inozemstvu.

Bitno je naglasiti da AZTN štiti tržišno natjecanje na svim, praktički nebrojenim mjerodavnim tržištima, primjenjujući propise o zaštiti tržišnog natjecanja na širok krug subjekata.

Ovo je mjesto gdje je primjereno reći da se, prema propisima o zaštiti tržišnog natjecanja poduzetnikom se smatraju odnosno ZZTN primjenjuje na: trgovačka društva, trgovce pojedince, obrtnike, i sve druge fizičke i pravne osobe koje obavljajući gospodarsku djelatnost sudjeluju u proizvodnji ili prometu roba / ili pružanju usluga. Osim njih, ako izravno ili neizravno djeluju na tržištu, poduzetnikom se smatraju i državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, no i sve druge fizičke i pravne osobe koje djeluju na tržištu, kao što su, primjerice: udruge, sportske organizacije, ustanove, vlasnici autorskih i sličnih prava.

Pojednostavljeno, AZTN primjenjuje propise o zaštiti tržišnog natjecanja na praktički na sve subjekte koji se izravno ili neizravno bave gospodarskom djelatnošću, pa makar tu djelatnost obavljali jednokratno, neovisno o namjeri ili činjenici ostvarivanja dobiti.

U slučaju utvrđenja zabranjenog sporazuma poduzetnika, zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika ili zabranjene koncentracije poduzetnika, Agencija poduzetnicima koji su povrijedili ZZTN utvrđuje i izriče upravno-kaznene mjere propisane tim zakonom i Uredbom o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere.

Osim vođenja gore navedenih postupaka odnosno izvršne uloge Agencije, jednako važan dio u njezinu radu predstavlja i **promicanje prava i politike tržišnog natjecanja**. Agencija daje stručna mišljenja o sukladnosti sa ZZTN-om nacрта prijedloga zakona i drugih propisa, važećih zakona i drugih propisa, provedbom učinaka tih propisa te o ostalim pitanjima od značaja za tržišno natjecanje.

U 2015. godini Agencija je u provedbi ZZTN-a, u okviru svojih gore navedenih primarnih aktivnosti u području zaštite tržišnog natjecanja riješila 667 predmeta, što je 5,2 % više u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Na dan 31. prosinca 2015. godine bilo je ukupno 28 otvorenih predmeta u tijeku odnosno postupaka u kojima još nije doneseno rješenje Agencije. Važno je napomenuti da je povećani obujam posla u području tržišnog natjecanja Agencija u 2015. godini realizirala s manjim brojem od 46 zaposlenih u odnosu na ranija razdoblja.

No, osim pozitivnih kvantitativnih pokazatelja, Agencija u 2015. godini bilježi i kvalitativne pomake u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja. Tako je primjerice, u sklopu vođenja postupaka utvrđivanja povrede propisa, nakon što se za to posebno educirala i opremila, u potpunosti **razradila pristup provođenja nenajavljenih pretraga**, pa su u 2015. godini provedene dvije takve nenajavljene pretrage na tržištu medicinskih i nemedicinskih plinova te na tržištu kućnih telefonskih centrala, gdje je ukupno bilo uključeno 7 poduzetnika na različitim lokacijama u Zagrebu i Splitu.

Nadalje, u području kažnjavanja, na temelju Uredbe o izmjenama Uredbe o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere koju je donijela Vlada RH 26. veljače 2015. godine, Agenciji je prilikom izricanja upravno kaznene mjere sudionicima kartela umjesto prethodno važeće obveze dodatnog uvećanja upravno kaznene mjere od najmanje 15 % – 20 % prihoda ostvarenog na mjerodavnom tržištu, otvorena mogućnost da na temelju novoga propisa bude brisana donja granica uvećanja od 15 % a uz zadržavanje gornje granice od 25 %. Time se kažnjavanje učinilo fleksibilnijim odnosno **iznos upravno-kaznene mjere individualiziran i proporcionalan težini povrede i drugim relevantnim čimbenicima**. Ovdje treba naglasiti da izricanje upravno-kaznenih mjera nije svrha i cilj rada Agencije. Agencija postupke vodi da bi uklonila nepravilnosti na tržištu, a izricanje upravno-kaznenih mjera koje su posljedica povrede propisa, uvijek provodi s osobitom pažnjom u odnosu na poslovanje poduzetnika i uvijek u prvom planu ima preventivni učinak takve sankcije, uzimajući u obzir, u skladu s propisima, svaki pojedinačni slučaj, opseg i učinak te trajanje povrede, tržišnu snagu poduzetnika, specifičnosti tržišta, olakotne i otegotne okolnosti. Štoviše, Agencija pri izvješćivanju javnosti o donesenom rješenju i izrečenoj upravno-kaznenoj mjeri uvijek naglašava kako je prvenstvena svrha sankcija odvratanje poduzetnika od kršenja propisa o zaštiti tržišnog natjecanja odnosno ukazivanje poduzetnicima da se kršenje propisa o zaštiti tržišnog natjecanja ne isplati. Temeljem rješenja o utvrđenim povredama propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, Agencija je u 2015. godini izrekla ukupno 17.510.500,00 kuna upravno-kaznenih mjera koje čine izravni prihod Državnog proračuna. Od toga je u 2015. godini uplaćeno 40.056,54 kuna, a u razdoblju od 27. siječnja do 3. veljače 2016. dodatnih 6.989.000,00 kuna.

Sljedeći od kvalitativnih pomaka u 2015. godini odnosi se na **ujednačavanje prakse Agencije u prihvaćanju preuzimanja mjera, uvjeta i rokova za ponovno uspostavljanje tržišnog natjecanja na tržištu** (engl. *commitments*). U 2015. godini 5 postupaka je zaključeno prihvaćanjem takvih obveza predloženih od strane poduzetnika kojima se uklanjaju mogući štetni učinci na tržišno natjecanje bez potrebe utvrđivanja povrede ZZTN-a, bez sankcija za poduzetnike, ali i bez troškova za Agenciju i Državni proračun.

Na taj način su okončana 3 postupka u okviru nadležnosti za utvrđivanje zabranjenih sporazuma – postupak na *tržištu marketinških agencija* te 2 postupka na *tržištu prodaje pirotehničkih sredstava*, dok su iz područja utvrđivanja zlouporaba vladajućeg položaja prihvaćanjem obveza od strane poduzetnika okončana 2 postupka - postupak na *tržištu prodaje novih i servisiranja starih automobila marke Peugeot*, te na *tržištu pružanja specijaliziranih informatičkih usluga leasing društvima*. Zajedničko obilježje svih spomenutih postupaka bila je činjenica da su poduzetnici vrlo brzo po pokretanju postupka sami uočili da njihovo postupanje nije u skladu s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja. Stoga su već u ranoj fazi postupka Agenciji samoinicijativno podnijeli prijedlog preuzimanja obveza u obliku izvršenja određenih mjera u primjerenim, u pravilu kratkim rokovima, kojima se otklanjaju mogući negativni učinci njihova postupanja ili propuštanja na tržišno natjecanje.

Valja naglasiti da takve prijedloge Agencija u pravilu prihvaća i potiče, ali isključivo pod uvjetom da nije riječ o teškim povredama propisa o zaštiti tržišnog natjecanja te da test tržišta u obliku javnog objavljivanja prijedloga mjera na mrežnim stranicama Agencije nema za posljedicu negativne reakcije konkurenata i drugih sudionika na mjerodavnom tržištu. Ako je tome tako, Agencija ne utvrđuje povredu ZZTN-a i ne izriče upravno-kaznenu mjeru, a stranke plaćaju samo troškove postupka.

Svi poduzetnici s kojima su u 2015. godini postupci okončani preuzimanjem takvih obveza, Agenciji su dostavili dokaze da su u sve preuzete obveze izvršili u zadanim rokovima. Primjerice, u postupku *AZTN protiv HURE – Gospodarskog interesnog udruženja društava za tržišno komuniciranje*, AZTN je prihvatio je mjere, uvjete i rokove za njihovo izvršenje koje je u postupku utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja predložila HURA u svome prijedlogu promjena pojedinih odredbi „Uputa za uspješnu provedbu natječaja“ koje je HURA imala objavljene na svojim mrežnim stranicama i čija primjena je bila obvezna za sve njezine članice. U sklopu postupka provedena je i nenajavljena pretraga HURE. U skladu s predloženim mjerama, HURA je preuzela obvezu da u roku od 30 dana iz navedenih Uputa ukloni sve odredbe koje su predstavljale indicije za pokretanje postupka. Prije svega je riječ o odredbama koje članicama nameću obvezu prijave natječaja HURI, odredbe o sankcioniranju članica u slučaju nepostupanja po Uputama kao i obvezu povlačenja agencija iz natječaja ukoliko oglašivač ne uskladi natječaj s Uputama.

Za Agenciju je posebno važno to što je u 2015. godini zaprimila i prvi zahtjev za **primjenu pokajničkog programa** (engl. *leniency programme*) sukladno Uredbi o kriterijima za oslobođenje ili umanjenje upravno-kaznene mjere kojom se sudionicima kartela. Riječ je o institutu kojim se sudionicima kartela omogućuje imunitet ili umanjenje visine upravno-kaznene mjere u slučaju da Agenciji pruže relevantne dokaze o postojanju kartela. Budući da se sudjelovanje u kartelu tretira kao najteži oblik kršenja propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, Agencija vjeruje da je ovaj značajni iskorak tj. zaprimanje prve prijave za pokajnički program, posljedica značajnih iznosa upravno-kaznenih mjera koje je izrekla tijekom 2014. i 2015. godine. Visina sankcija u izravnoj je vezi s učinkom odvratanja pa Agencija vjeruje da će bojazan od visokih kazni utjecati na povećanje broja prijava u pokajnički program, što će zasigurno povećati učinkovitost i brzinu rada Agencije u takvim postupcima.

Agencija je u 2015. godini utvrdila postojanje **zabranjenih kartela – horizontalnih sporazuma između poduzetnika – na tržištu pružanja usluga privatne tjelesne zaštite, tržištu najma nautičkih vezova i tržištu igara na sreću – kladjenja**, a ukupno izrečene upravno-kaznene mjere poduzetnicima koji su sudjelovali u njima iznosile su 17,4 milijuna kuna. Na poduzetnike koji su sudjelovali u kartelu organiziranom na tržištu igara na sreću – kladjenja odnosi se 55,9 posto toga iznosa. Primjera radi, rješenje o zabranjenom sporazumu poduzetnika koji djeluju na tržištu igara na sreću – kladjenja, Agencija je donijela krajem 2015. godine, a u njemu je temeljem izravnih dokaza nesporno utvrdila da su se poduzetnici na sjednici Udruge sportskih kladionica održanoj 26. ožujka 2014., dogovorili o budućem načinu obračuna manipulativnog troška (MT) u igrama na sreću – kladjenja u Republici Hrvatskoj. Manipulativni trošak predstavlja sastavni dio cijene usluge, i njegova visina ovisi upravo o načinu njegovog obračuna. Istodobno, dogovor poduzetnika o sastavnom elementu cijene predstavlja teško ograničenje tržišnog natjecanja, pri čemu je novi način izračuna MT-a nepovoljniji za potrošače jer smanjuje mogući dobitak, a istodobno povećava prihod priređivača igara na sreću. Stoga je Agencija utvrdila da je riječ o zabranjenom sporazumu (kartelu) kojim je tržišno natjecanje narušeno u razdoblju od ožujka 2014. do studenoga 2015. godine zbog čega je poduzetnicima uključenima u kartel izrekla upravno-kaznenu mjeru u ukupnom iznosu od 9,7 milijuna kuna. Valja napomenuti da je četiri od pet poduzetnika obuhvaćenih ovim

rješenjem uplatilo odnosno iskazalo namjeru uplate pojedinačnih iznosa upravno-kaznene mjere.

U okviru nadležnosti utvrđivanja zabranjenih sporazuma **Agencija je dva postupka okončala utvrđenjem kako nije došlo do povrede propisa o zaštiti tržišnog natjecanja** odnosno da nije narušeno tržišno natjecanje sklapanjem zabranjenog sporazuma. Jedan od tih postupaka je vođen na tržištu auto-osiguranja, protiv *Hrvatskog ureda za osiguranje (HUO) i 12 osiguravatelja*, a u drugi je postupak vodio *AZTN protiv Piaggia Hrvatska*. Prvo spomenuti postupak je Agencija pokrenula po službenoj dužnosti radi utvrđivanja jesu li HUO i 12 osiguravatelja donošenjem odluke o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja *Generali osiguranju* sklopili zabranjeni sporazum u smislu ZZTN-a, kojim jednog od članova udruženja kažnjavaju zbog spuštanja cijena premija osiguranja od automobilske odgovornosti (AO). U postupku nije dokazano kako odluka o oduzimanju te ovlasti *Generali osiguranju* predstavlja zabranjeni horizontalni sporazum. Treba istaći da je, navedeni postupak rezultirao je ubrzanjem liberalizacije tržišta AO osiguranja i smanjenjem cijena za korisnike osiguranja. Značajno je povećana razina kompetitivnosti tržišta AO osiguranja, uz izražene pozitivne učinke na krajnje potrošače i gospodarstvo u cjelini.

U postupku, pak, koji je po službenoj dužnosti pokrenuo protiv *Piaggia Hrvatska* iz Splita, AZTN je utvrđujući postojanje zabranjenog vertikalnog sporazuma odnosno mogućih vertikalnih ograničenja pri slobodnom određivanju prodajnih cijena, utvrdio da taj poduzetnik, kao ekskluzivni uvoznik i distributer motocikala i skutera iz asortimana *Piaggio grupe* za Hrvatsku, nije narušio tržišno natjecanje sklapanjem zabranjenog sporazuma sa svojim ovlaštenim prodavateljima. Naime, u postupku nisu pronađeni ni izravni niti neizravni dokazi da je *Piaggio Hrvatska* svoje ovlaštene prodavatelje ograničavao pri slobodnom određivanju prodajnih cijena tako da im je preporučenu cijenu nametao kao fiksnu cijenu po kojoj moraju prodavati skutere i motocikle. Također, nije bilo dokaza da je *Piaggio Hrvatska* koristio bilo kakve mjere pritiska ili poticaja na ovlaštene prodavatelje niti da je ograničavao područje na kojemu ovlašteni prodavatelji smiju prodavati motocikle i skutere. Stoga je Agencija donijela rješenje u kojem je utvrdila kako se na temelju utvrđenih činjenica i izvedenih

dokaza ne može zaključiti da između *Piaggia Hrvatska* i njegovih ovlaštenih prodavatelja postoji zabranjeni sporazum kojim bi se narušavalo tržišno natjecanje.

Najznačajniji postupak koji je Agencija u području utvrđivanja zlouporabe vladajućeg okončala u 2015. godini, posebno zahtjevan i stoga dugotrajan, bio je postupak *AZTN protiv Hrvatske pošte (HP)*, povodom inicijative poduzetnika *City Ex* u kojoj je on naveo da je HP primjenjivao predatorske prodajne cijene. U ovom postupku Agencija nije pronašla dokaze da bi HP u razdoblju nakon 1. siječnja 2013. godine, odnosno nakon potpunog otvaranja tržišta pismovnih pošiljaka u Hrvatskoj, primjenjivao predatorske prodajne cijene s ciljem istiskivanja konkurenata s tržišta odnosno sprječavanja ulaska novih konkurenata na tržište. U okviru svojih ovlasti, AZTN je u postupku proveo sveobuhvatnu pravnu i ekonomsku analizu, uzimajući u obzir djelomično sadržajno preklapanje odredaba posebnih propisa koji uređuju poštanske usluge u dijelu koji se odnosi na određivanje cijene univerzalne usluge i odredaba ZZTN-a u dijelu koji se odnosi na predatorske cijene, pa slijedom toga i određena preklapanja ovlasti Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti (HAKOM) kao sektorskog regulatora i ove Agencije. Međutim, analizom temeljenom na propisima koji su u ovlasti Agencije, a u skladu s odgovarajućim kriterijima iz pravne stečevine EU, utvrđeno je kako kriteriji za utvrđenje predatorskog postupanja HP-a kao poduzetnika u vladajućem položaju, nisu kumulativno ispunjeni. Naime, kriteriji koji moraju biti svi ispunjeni da bi se radilo o isključujućem predatorskom postupanju proizlaze iz provedbene prakse Europske komisije potvrđene od strane Suda EU-a. Važno je reći, da Agencija u ovom postupku nije odlučivala o eventualnoj primjeni drugih propisa, primjerice propisa o javnoj nabavi, propisa o državnim potporama, poreznim propisima te primjeni propisa o poštanskim uslugama (primjena tih propisa u nadležnosti je drugih tijela - Ministarstva gospodarstva, Ministarstvo Financija i Europske komisije, Ministarstvo financija - Porezna uprava i HAKOM-a). Zaključno, važno je naglasiti da je ovaj postupak pokrenut paralelnom primjenom odredaba nacionalnog prava (članak 13. ZZTN-a) i članka 102. UFEU-a koji uređuje zlouporabu vladajućeg položaja poduzetnika. Naime, prema pravnom stajalištu Suda EU-a kao najvišeg sudskog tijela Unije i jedinog tijela koje ima isključivo pravo tumačiti pravo EU-a, nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja nisu ovlaštena donijeti odluku kojom se utvrđuje da nije narušeno tržišno natjecanje u smislu odredbe članka 102. UFEU, budući da bi donošenje „negativnih“ meritornih odluka od

strane nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja moglo ugroziti ujednačenu primjenu članka 102. UFEU-a, jer bi takve odluke primjenom načela *ne bis in idem* mogle spriječiti Europsku komisiju da naknadno utvrdi kako to postupanje ipak jest povreda članka 102. UFEU-a. Stoga je Agencija obustavila postupak protiv HP-a u dijelu koji je pokrenut primjenom članka 102. UFEU-a, odnosno okončala predmetni postupak bez meritorne odluke o nepostojanju povrede propisa Europske unije o zaštiti tržišnog natjecanja, primjenjujući načelo nadređenosti prava EU-a nad odredbama nacionalnog zakona i uzimajući u obzir navedeno pravno stajalište Suda EU-a.

U području **kontrole koncentracija poduzetnika** u kojem je imala povećanje broja predmeta i na nacionalnoj razini, ali i kroz postupak notifikacije koncentracija koje Europska komisija sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 139/2004 dostavlja AZTN-u, posebno valja izdvojiti nadzor nad uspješnim provođenjem mjera u izrazito složenim predmetima *Agrokor/Mercator* i *HT/OT-Optima Telekom*. U godišnjem izvješću za 2015. godinu nalazi se i podroban opis analiza i poslova Agencije u ta dva predmeta.

U dva gore spomenuta predmeta u kojima se prati izvršenje mjera iz rješenja o uvjetnoj dopuštenosti koncentracije iz 2014. godine, za nadzor i redovno izvještavanje Agencije imenovani su povjerenici za praćenje mjera i uvjeta iz navedenih rješenja. Povjerenici su odobreni od strane Agencije, a u odnosu na sudionike koncentracija imaju neopozivi mandat.

U 2015. godini Agenciji su povjerenici dostavili prvo i drugo izvješće o provedbi mjera, a nakon dorade u skladu s njezini primjedbama, Agencija ih je u konačnici i prihvatila.

Treba spomenuti i postupke koje je Agencija vodila na *području medija i elektroničkih medija* budući da se, unatoč zakonskoj obvezi, trend propuštanja prijave koncentracija u području medija nastavlja. S obzirom na to da propuštanje prijave predstavlja povredu ZZTN-a te da Agencija u takvim slučajevima pokreće postupak po službenoj dužnosti i poduzetnicima izriče upravno-kaznene mjere do visine od 1 % ukupnog prihoda poduzetnika iz godine koja je prethodila koncentraciji, u 2015.

godini bio je povećan broj postupaka koji su vođeni temeljem te zakonske obveze AZTN-a.

U 11 predmeta u odjelu koncentracija postupalo se temeljem prijave koncentracije, dok je u 7 predmeta postupak pokrenut po službenoj dužnosti, budući da je nakon provedenog istraživanja oblika vlasničkog povezivanja poduzetnika u tim slučajevima utvrđeno da stranke nisu prijavile koncentraciju Agenciji, iako je zakonska obveza prijave postojala. Stoga je u tim predmetima, po okončanju postupka ocjene koncentracije, proveden i postupak utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere zbog propuštanja podnošenja prijave koncentracije Agenciji.

Svi predmeti ocjene dopuštenosti koncentracija vođeni u 2015. godini okončani su odobrenjem na 1. razini, jer je utvrđeno kako nije riječ o koncentracijama s negativnim učinkom na tržišno natjecanje. Zabranjenom nije bila ocijenjena niti jedna koncentracija.

Kada je riječ o analizi notifikacija koncentracija zaprimljenih od strane Europske komisije (343 zaprimljenih notifikacija koncentracija), Agencija u 2015. godini niti za jednu od njih nije procijenila da bi mogla imati značajne učinke na tržišno natjecanje na teritoriju Republike Hrvatske kao posebnom, izdvojenom tržištu, što bi u takvom slučaju bio razlog da preuzme ocjenu učinka i dopuštenosti koncentracije primjenom svojih nacionalnih propisa. Naime, Europska komisija (dalje: EK) ima obvezu tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja svih država članica EU-a dostaviti prijave namjere provedbe koncentracija poduzetnika koje imaju EU dimenziju, odnosno imaju učinke u najmanje tri države članice EU-a. Ukoliko bi neko nacionalno tijelo smatralo da neka koncentracija ima značajne učinke na tom nacionalnom teritoriju, ono može pod određenim uvjetima zatražiti da joj se predmet u cijelosti ili djelomično delegira kao tijelu najpogodnijem za rješavanje. To je i razlog zbog kojega Agencija pomno analiza svaku takvu koncentraciju prijavljenu Europskoj komisiji, a budući da je riječ o koncentracijama s cijelog teritorija Unije, broj takvih notifikacija je na godišnjoj razini vrlo visok.

Radi boljeg uvida u složenost postupaka koje provodi AZTN, u godišnjem izvješću Agencije za 2015. godinu daje se i detaljan opis tijeka postupka odnosno faza u predmetima ograničavajućih sporazuma između poduzetnika i zlouporaba vladajućeg položaja na tržištu. Izvješće također detaljnije opisuje način i kriterije za prijavu odnosno postupak ocjene dopuštenosti koncentracija između poduzetnika.

Kao što je spomenuto, na prepoznatljivost rada Agencije u široj javnosti u izvještajnoj su godini osobito utjecale njezine **aktivnosti u području promicanja tržišnog natjecanja**. Prije svega, to se odnosi na preventivno djelovanje odnosno rad Agencije na usklađivanju zakonodavnog okvira Republike Hrvatske s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja. Naime, Agencija ima zakonsku obvezu davati stručna mišljenja o sukladnosti nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa, kao i važećih zakona i drugih propisa s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

AZTN navedena mišljenja donosi na zahtjev Hrvatskog sabora, Vlade RH, tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba s javnim ovlastima. Riječ je o obvezi Agencije koja je utvrđena ZZTN-om čija je svrha promicanje kulture tržišnog natjecanja i razvijanja svijesti o tome da svi hrvatski propisi moraju biti usklađeni s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja koji su prisilne naravi.

Tako je Agencija u 2015. godini dala 51 mišljenje na zakone, prijedloge zakona te procjenu učinaka propisa. Primjerice, Ministarstvu gospodarstva na konačni prijedlog Zakona o poticanju ulaganja, Državnom uredu za upravljanje državnom imovinom na Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske, Ministarstvu zaštite okoliše i prirode na Uredbu o gospodarenju otpadnom ambalažom, Ministarstvu unutarnjih poslova na Zakon o sigurnosti prometa na cestama, te Ministarstvu financija na Nacrt prijedloga Zakona o izmjeni Zakona o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje.

Agencija je u 2015. godini dala i osam mišljenja iz područja elektroničkih komunikacija.

Istodobno je, temeljem analize postojećih propisa i preporuke za njihovo usklađivanje s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja, Agencija donijela niz značajnih mišljenja povodom upita poduzetnika koja su imala pozitivan odjek u javnosti. Riječ je, primjerice, o mišljenju HZZO-u na novi model upućivanja lijekova, mišljenju Gradu Zagrebu na Odluku o autotaksi prijevozu, mišljenje na odluku o komunalnom redu Grada Vodica, očitovanju na upit Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave o tržišnom natjecanju u postupku javne nabave itd.

Naime, razvojem prava i politike tržišnog natjecanja te razvojem svijesti o važnosti primjene propisa o tržišnom natjecanju sve veći opseg poslova Agencije obuhvaća davanje stručnih mišljenja koja se odnose ne samo na propise i nacрте propisa već na situacije, slučajeve i postupanja, primjerice državnih tijela te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, upravo kako bi se spriječila mogućnost narušavanja tržišnog natjecanja u njihovim postupanjima. Također, u tom smislu i sve veći broj poduzetnika svojim podnescima informiraju Agenciju o toj problematici i traži postupanje Agencije radi zaštite tržišnog natjecanja. To ukazuje na porast stupnja znanja o tržišnom natjecanju što se svakako može prvenstveno pripisati ulozi Agencije i transparentnosti njezinog rada.

Važno je naglasiti kako prije davanja mišljenja/stručnih stavova ili očitovanja s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja te u svakom pojedinom slučaju, Agencija obavlja prethodnu pravnu analizu posebnih propisa koji uređuju pojedinu predmetnu materiju. Vrlo često radi i usporednu analizu s propisima i praksom pojedinih zemljama članica EU-a, koji uređuju način obavljanja djelatnosti odnosno pružanja usluga u pojedinom slučaju.

Osim pravne analize, temelj mišljenjima Agencije vrlo često su i informacije i podaci kojima Agencija raspolaže iz prethodno provedenih sektorskih istraživanja tržišta.

Sektorska istraživanja tržišta izrazito su vrijedan alat kojim Agencija dobiva dubinski uvid u funkcioniranje pojedinih tržišta i konkurentske odnose na njima. Takva istraživanja Agencija pokreće po službenoj dužnosti.

Štoviše, ona često ukazuju na slabosti u funkcioniranju pojedinog tržišta ili prakse na mjerodavnom tržištu često otkriju nepravilnosti koje su suprotne propisima o zaštiti tržišnog natjecanja te Agenciji postaju temelj za pokretanje postupaka protiv poduzetnika. Uz to, ona su izvor podataka i za provedbu prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu u pojedinačnim postupcima koje vodi Agencija.

Tako je u 2015. godini AZTN pokrenuo ciljano sektorsko istraživanje tržišta naftnih derivata nakon liberalizacije tog tržišta koje je uslijedilo u veljači 2014. godine. Povod za to bile su učestale neslužbene medijske najave svake promjene maloprodajnih cijena naftnih derivata na hrvatskom tržištu. O toj dvojbenoj praksi Agencija je 9. veljače 2015. dala priopćenje preko svoje mrežne stranice te odlučila provesti sektorsko istraživanje.

Uz navedeno, i u 2015. godini nastavljeno je redovito istraživanje tržišta distributivne trgovine na malo i veliko mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj, a provedeno je i istraživanje tržišta tiska u Republici Hrvatskoj kao još jedno redovito istraživanje koje Agencija provodi, a čiji nalazi se koriste u predmetima ocjena medijskih koncentracija.

Dodatno, u izvještajnoj 2015. godini vrlo je važno istaći aktivnosti Agencije koje se istovremeno odnose na njezinu aktivnu suradnju s Europskom komisijom, konvergenciju propisa o zaštiti tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu, ali i na posljedice i utjecaj takvih promjena na rad Agencije i odgovarajuće propise i postupanja na nacionalnoj razini.

Naime, Europska komisija je krajem 2015. godine donijela nove **Smjernice o izuzećima od primjene pravila o zaštiti tržišnog natjecanja u nekim segmentima primarne poljoprivredne proizvodnje**, konkretno, u prodaji maslinova ulja, govedine i teletine te ratarskih kultura u čijem je donošenju aktivno sudjelovala i hrvatska Agencija. Smjernice su objavljene na mrežnim stranicama Agencije, a koncipirane su kao priručnik u kojemu se poljoprivrednicima daju upute kako da se organiziraju u zajedničkoj prodaji maslinovog ulja, govedine i teletine te ratarskih kultura, a istovremeno poštuju pravila EU-a o tržišnom natjecanju. Cilj je osigurati da

europski poljoprivrednici mogu surađivati kako bi i dalje bili konkurentni te kako bi povećali svoju pregovaračku snagu u odnosima s kupcima. Drugim riječima, utvrđivanjem jasnih i provedivih pravila, navedenim Smjernicama želi se ojačati kolektivni položaj poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom te im pomoći da se ravnopravnije nose s učincima sve veće koncentracije u prerađivačkom i maloprodajnom segmentu lanca.

Naime, uobičajenim pravilima EU-a o tržišnom natjecanju zabranjeni su sporazumi kojima se određuju cijene ili drugi trgovački uvjeti odnosno vrše podjele tržišta, osim ako se tim sporazumima poboljšava proizvodnja ili distribucija te i potrošači imaju udio u nastaloj koristi (članak 101. UFEU-a). Ta uobičajena pravila o tržišnom natjecanju primjenjuju se na sektor poljoprivrede, podložno određenim posebnim odstupanjima kako su utvrđena u Uredbi o zajedničkoj organizaciji tržišta (Uredba o ZOT-u).

Cilj je novih Smjernica da se, osim poljoprivrednicima, pomaže i tijelima nadležnima za tržišno natjecanje i pravosudnim tijelima u državama članicama EU-a pri primjeni tih novih pravila. Konkretno, Smjernicama se daje jasna definicija i /objašnjenje vrsta aktivnosti kojima se mogu ostvariti značajni učinci potrebni za ostvarivanje koristi od odstupanja te se navode konkretni primjeri situacija u kojima se takvim aktivnostima mogu ostvariti značajni učinci. Nadalje, iznose se smjernice o načinu izračunavanja količina koje na tržište stavljaju organizacije poljoprivrednika te o tome kako provjeriti premašuju li one propisane pragove, uzimajući u obzir posebno prirodne varijacije tijekom vremena. Također, Smjernicama se objašnjava kako se pri izračunu količina koje na tržište stavljaju organizacije poljoprivrednika mogu uzeti u obzir iznimne okolnosti (npr. prirodna katastrofa) te pojašnjavaju situacije u kojima nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje i EK mogu primijeniti zaštitnu klauzulu predviđenu Uredbom o ZOT-u. Tom se zaštitnom klauzulom tijelima nadležnima za tržišno natjecanje u iznimnim okolnostima omogućuje donošenje odluke o tome da bi se zajednička prodaja organizacije poljoprivrednika trebala ponovno ocijeniti ili da se ne bi trebala provoditi ako negativno utječe na tržište u cijelosti.

Javno savjetovanje o nacrtu teksta Smjernica EK je provela od siječnja do svibnja 2015. godine, a osim toga savjetovala se i s Europskim parlamentom i tijelima država članica EU-a nadležnima za tržišno natjecanje, pa tako i AZTN-om.

Povezana s gore navedenim je i jedna od novijih inicijativa u obliku Komunikacije Europske komisije u cilju poticanja zemalja članica EU-a da aktivno, kroz donošenje zakonskih propisa i definiranje institucija nadležnih za njihovu provedbu, pristupe **„rješavanju problema nepoštenih trgovačkih praksi među poduzećima u lancu opskrbe hranom“**, čime bi se zaštitilo male proizvođače hrane i trgovce na malo od nepoštenih trgovačkih praksi njihovih trgovinskih partnera veće tržišne i financijske snage.

Uvodno je spomenuto da je iskustvo u odgovarajućoj primjeni kriterija koja proizlaze iz pravila funkcioniranja na unutarnjem tržištu u području tržišnog natjecanja, i prije nego što je Republika Hrvatska postala članicom Europske unije, Agenciju učinilo ravnopravnom u primjeni jednakih standarda zaštite tržišnog natjecanja. Ujedno je to Agenciju pripremio i na potencijalni iskorak u preuzimanju dodatnih odgovornosti za provedbu nadležnosti koje su u uskoj vezi s pravom tržišnog natjecanja.

Naime, nakon što je tijekom 2015. godine bila aktivna u pokušajima definiranja institucionalne nadležnosti za izradu novog nacionalnog propisa kojim bi se regulirale nepoštene trgovačke prakse, Agencija u narednom razdoblju kani postati nositelj inicijative izrade toga propisa u Hrvatskoj te nositelj provedbenih aktivnosti vezanih uz njega.

EK potiče donošenje takvoga propisa na način da se u obzir uzmu specifične okolnosti na nacionalnoj razini, nužne za uspostavu jednakih tržišnih uvjeta za male i srednje poduzetnike u lancu opskrbe i maloprodaje s jedne strane, i velikih, multinacionalnih proizvođača i trgovačkih lanaca s druge strane, dok su države članice koje već rješavaju problem nepoštenih trgovačkih praksi na nacionalnoj razini odabrale su za to različite pristupe, uključujući i različite definicije nepoštenih praksi te se one kreću od vrlo općenitih opisa do detaljnih popisa zabranjenih praksi.

Upravo stoga, jer je riječ o problematici koja je bliska sadašnjim nadležnostima Agencije i njezinim provedbenim ovlastima, Agencija kani preuzeti aktivniju ulogu u pokušajima definiranja institucionalne nadležnosti za izradu takvoga novog propisa.

Također, Agencija je u izvještajnom razdoblju, uz Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, bila jedan od aktivnih inicijatora osnivanja radne skupine za **izradu nacrtu prijedloga Zakona o postupcima za naknadu štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja**. Riječ je o propisu koji Hrvatski sabor mora donijeti najkasnije do 27. prosinca 2016. godine kako bi u nacionalno zakonodavstvo bila preuzeta Direktiva 2014/104/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenog 2014. o određenim pravilima kojima se uređuju postupci za naknadu štete za kršenje odredaba prava tržišnog natjecanja. Naime, navedena Direktiva omogućuje da svi subjekti koji smatraju da su oštećeni od strane poduzetnika za koje je utvrđeno da su povrijedili propise o zaštiti tržišnog natjecanja, zatraže naknadu štete pred nadležnim sudom. Agencija je, podsjetimo, također bila aktivni sudionik procesa donošenja te Direktive te je pripremila stajalište Hrvatske, davala komentare i prijedloge te izradila njezin prijevod.

U svezi s navedenim Agencija je započela suradnju s Ministarstvom gospodarstva jer planira Vladi Republike Hrvatske putem Ministarstva gospodarstva i u suradnji s drugim nositeljima, predložiti donošenje posebnog propisa kojim će se cjelovito urediti specifično pitanje naknade štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja.

Budući da navedena Direktiva uređuje materiju privatne provedbe prava uređene materijalnim i postupovnim propisima iz područja građanskog prava, a ZZTN uređuje javnu provedbu prava, za rad na novom Zakonu o postupcima za naknadu štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja, Agencija je predložila osnivanje radne skupine sastavljene od predstavnika relevantnih institucija (ministarstava, akademske zajednice, sudova, udruženja odvjetnika i poslovne zajednice).

Agencija je 24. veljače 2016. godine od Ministarstva gospodarstva kao glavnog nositelja dobila ovlaštenje za osnivanje i koordinaciju radne skupine a tijekom 2016. godine planira se intenzivan rad radne grupe na pripremi prijedloga Zakona o

postupcima za naknadu štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja, a kao datum upućivanja navedenog prijedloga propisa u proceduru Vlade Republike Hrvatske predložen je 26. rujna 2016.godine.

Također, Agencija će morati u narednom razdoblju pozornost usmjeriti i na usklađivanje ostvarivanja svojih ciljeva sa strateškim ciljevima Europske komisije s obzirom na činjenicu da je Agencija ravnopravni član Europske mreže tijela za tržišno natjecanje i mora djelovati sukladno obvezama koje proizlaze iz Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003. To znači da će Agencija i nadalje veliku pozornost posvećivati analizama onih tržišta koja pokazuju slabosti u funkcioniranju, ali i onih koje istražuje i Europska komisija, poput tržišta energetske proizvoda, tržišta e-trgovine i drugih.

Osobito od stjecanja punopravnog članstva RH u EU važnu aktivnost Agencije čine i njezine **međunarodne obveze i s njima povezane aktivnosti**. Prije svega, riječ je o sudjelovanju u radu svih radnih tijela Europske mreže tijela za zaštitu tržišnog natjecanja (engl: European Competition Network; dalje: ECN), tijela u čijem radu sudjeluju Europska komisija i nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja svih država članica EU-a i EGP-a i čija je zadaća jačanje konzistentnosti i konvergencije između jurisdikcija država članica EU-a u području zaštite tržišnog natjecanja.

Sudjelovanje Agencije u radu ECN-a u 2015. godini bilo je između ostaloga obilježeno inicijativom za učinkovitu provedbu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja od strane nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja. Inicijativu je pokrenula Margethe Vestager, povjerenica za tržišno natjecanje. Naime, Europska komisija je otvorila javne konzultacije o davanju više ovlasti nacionalnim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja. EK je tako pozvala sve zainteresirane strane –poduzetnike, naročito male i srednje, udruženja poduzetnika, tijela javne vlasti, odvjetničke komore, ostala udruženja i organizacije, naročito udruženja potrošača, iz zemalja članica EU-a na sudjelovanje u javnom savjetovanju koje je bilo otvoreno do veljače 2016. godine. Naime, EK je u srpnju 2014. godine donijela Komunikaciju kojom su utvrđena područja djelovanja u pravcu učinkovitije provedbe propisa od strane nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja, prije svega da vlade država članica osiguraju da nacionalna tijela za tržišno natjecanje dobiju učinkovite alate za

provedbu propisa, ovlast za izricanje visokih kazni, da imaju učinkovite programe za oslobođenje ili ublažavanje kazne kako bi se poduzetnici potakli na iznošenje dokaza o kartelima, dobiju jamstvo stvarne neovisnosti u provođenju pravila tržišnog natjecanja te jamstvo adekvatnog i stabilnog financiranja i osiguravanja dovoljnih ljudskih resursa educiranih za provođenje propisa o zaštiti tržišnog natjecanja. U konačnici, cilj javnog savjetovanja koje je pokrenula Europska komisija je dobiti odgovor na ključno pitanje: kako u okviru zakonodavstva EU-a u području tržišnog natjecanja bolje služiti građanima Europske unije. AZTN je javno savjetovanje koje je pokrenula EK komunicirao putem svoje mrežne stranice i elektroničkog mjesečnika *AZTN info*.

U međunarodne aktivnosti u AZTN-a u 2015. godini također treba pribrojiti aktivno sudjelovanje u radu radnih skupina Međunarodne mreže tijela za zaštitu tržišnog natjecanja (ICN), suradnju u okviru Organizacije za ekonomsku suradnju i razvitak (OECD), Komisije za trgovinu Ujedinjenih naroda (UNCTAD) itd., te bilateralnu suradnju koja je 2015. bila obilježena sklapanjem sporazuma o suradnji s Agencijom za zaštitu konkurencije Crne Gore i pomoći državama obuhvaćenima procesom stabilizacije i pridruživanja.

Uvjerenje da je učinkovita provedba propisa o tržišnom natjecanju *conditio sine qua non* za razvoj i jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva u najširem smislu, podloga je dugogodišnjeg rada Agencije pa tako i njezinog pristupa otvorenosti u radu i širenju učinaka njezinih odluka i mišljenja na poduzetnike i potrošače, tijela javne vlasti, akademsku zajednicu, stručnu i širu javnost. Ta je aktivnost onaj dio zakonskog djelovanja Agencije koji se nalazi izvan izravne provedbe propisa, a podrazumijeva proaktivno djelovanje i promicanje prava i politike tržišnog natjecanja na kojem Agencija aktivno i sustavno radi, koliko je to moguće, s obzirom na njezine ograničene financijske i ljudske resurse

Prvu razinu transparentnosti svakako predstavlja izvršavanje zakonske obveze AZTN-a u obliku podnošenja izvješća o radu Hrvatskom saboru. Drugu razinu transparentnosti čini praksa AZTN-a da na svojim službenim mrežnim stranicama redovito objavljuje svoje odluke (rješenja, zaključke, mišljenja), rezultate sektorskih

istraživanja, objave i priopćenja (17 službenih priopćenja u 2015. godini te četrdesetak ostalih objavljenih informacija), godišnja izvješća o radu, kao i najvažnije interne dokumente (programe rada, Statut itd.). Na stranici se redovito objavljuju i presude Visokog upravnog suda RH po tužbama na rješenja Agencije kao i relevantne odluke Ustavnog suda RH. AZTN temeljem izričite odredbe ZZTN-a, sva svoja rješenja objavljuje u Narodnim novinama.

Treću razinu transparentnosti Agencije predstavljaju komunikacijske aktivnosti vezane uz predstavljanje njezinih odluka u javnosti te općenito prezentacija njezina rada. U 2015. godini primjetan je zaokret u komunikaciji koja se s posredne (uglavnom putem medija) sve više prenosi na neposrednu, putem konferencija, seminara i edukacije, što zapravo znači i prijenos komunikacije s opće na stručnu i kvalificiranu javnost, prije svega poduzetnike, sudstvo i odvjetništvo i akademsku javnost.

Najznačajnije aktivnosti koje su provedene u tom području u 2015. godini su bile organizacija odnosno suorganizacija dviju značajnih međunarodnih konferencija u području zaštite tržišnog natjecanja. To su bile prva Regionalna specijalizirana konferencija o IT forenzici održana u rujnu 2015. u Zagrebu, kojoj je prisustvovalo 11 predstavnika nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja kao i predstavnici domaćih institucija kojima je IT forenzika jedan od alata u provedbi propisa (DORH-a i MUP-a), te dvodnevna međunarodna Konferencija o tržišnom natjecanju koja je u suradnji s Pravnim fakultetom u Rijeci održana u Rovinju u travnju 2015. Ta je konferencija okupila 120 sudionika, stručnjaka za područje prava tržišnog natjecanja i državnih potpora iz institucionalne, znanstvene, sudske i gospodarske zajednice.

Uz navedene dvije konferencije, članovi Vijeća i stručnjaci Agencije održavali su predavanja na značajnim međunarodnim skupovima, visokoškolskim ustanovama i seminarima koje su organizirala strukovna udruženja, primjerice Hrvatska udruga poslodavaca i Hrvatska gospodarska komora.

Ovdje treba spomenuti i redovito elektroničko glasilo Agencije, mjesečnik *AZTN info* koji sadrži detaljnije informacije o odlukama, ali i ostalim aktivnostima Agencije, kao i

o najvažnijim rješenjima i razvoju komparativne prakse u području prava i politike tržišnog natjecanja.

Na visoku transparentnost u radu AZTN-a, nadovezuje se i ispunjavanje zakonske obveze o pravu na pristup informacijama. Sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama u 2015. godini zaprimljeno je ukupno 11 zahtjeva za pristup informacijama koji su svi riješeni u zakonskom roku. Također, Povjereniku za pristup informacijama dostavljeno je izvješće o provedbi zakona za 2015. godinu.

Kao pravna osoba s javnim ovlastima AZTN uvijek s osobitom pažnjom obavlja svoje aktivnosti te pažljivo raspolaže dodijeljenim proračunskim sredstvima.

Sredstva za obavljanje poslova Agencije, sukladno članku 26. stavku 7. ZZTN-a, osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske. Agencija ne ostvaruje vlastite prihode. Upravne pristojbe i upravno-kaznene mjere koje naplaćuje i izriče Agencija, sukladno članku 26. stavku 10. ZZTN-a, prihod su državnog proračuna Republike Hrvatske.

Planirana sredstva za obavljanje poslova iz djelokruga Agencije u Državnom proračunu za 2015. godinu iznosila su 11.795.000 kuna što je 6,21 % manje nego što su planirana sredstva iznosila u 2014. godini. Izvršenje rashoda iznosilo je 11.036.381,85 kuna odnosno 93,57 % u odnosu na plan. U strukturi rashoda najveći dio čine rashodi za zaposlene (69,1 %) te materijalni rashodi od 28,5 %. Pritom valja reći da AZTN, vodeći računa o strogo namjenskom i racionalnom trošenju proračunskih sredstava, uvijek sustavno radi na smanjenju svih rashoda na čiju visinu može utjecati.

Uključujući i pet članova Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, Agencija je na kraju 2015. godine imala ukupno 46 zaposlenih (4 % manje nego u 2014. godini, a 19 % manje nego u 2011. godini kada je u Agenciji bilo 57 zaposlenih). Radnici Agencije, kao ni članovi Vijeća, ne mogu biti članovi uprava ili nadzornih odbora te upravnih vijeća poduzetnika ili biti u članstvima bilo kojih drugih oblika interesnog udruživanja. Organizacijsku strukturu odlikuje mali broj hijerarhijskih razina te radna mjesta sa

širokim djelokrugom poslova. Složenosti poslova Agencije odgovara i visoka kvalifikacijska struktura zaposlenih. Tako od ukupnog broja zaposlenih (uključujući i članove Vijeća) čak 22 % ima znanstveni stupanj doktora odnosno magistra znanosti/sveučilišnog specijalista. Dodatnih 63 % zaposlenih ima visoku stručnu spremu kao i dodatne uvjete za pojedino radno mjesto. Primjerice, svi pravnici moraju imati položen pravosudni ispit, a oni koji izriču upravno-kaznene mjere moraju imati i dodatne četiri godine rada na pravnim poslovima nakon položenog pravosudnog ispita (što odgovara uvjetima za suca prekršajnog suda). Posebnu vrijednost Agencija pridaje edukaciji i stručnom usavršavanju svojih zaposlenika.

U takvom okviru, AZTN ocjenjuje da je njegov rad u 2015. godini bio sadržajan i uspješan. Ovo osobito kada je riječ o primjeni specifičnih instituta i alata za provođenje Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja koji u prethodnim godinama, zbog niza okolnosti, nisu korišteni u punom opsegu a koji su u značajnoj mjeri obilježili 18. godinu rada Agencije. Agencija je upravo u izvještajnoj 2015. godini postala „punoljetna“ institucija, s bogatim višegodišnjim iskustvom provedbe propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u Hrvatskoj, ali i na unutarnjem tržištu Europske unije.

Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2015. godinu osim detaljnijeg prikaza sadržaja iz ovoga sažetka sadrži i tri priloga:

-popis odluka Agencije iz 2015. godine objavljenih na njezinoj mrežnoj stranici;

-popis presuda Visokog upravnog suda RH;

-popis upravno-kaznenih mjera izrečenih poduzetnicima za povrede propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u 2015. godini;

Predsjednik Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac

Zagreb, svibanj 2015.

REPUBLIKA HRVATSKA

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Godišnje izvješće

o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja

za 2015. godinu

Zagreb, svibanj 2016.godine

Sadržaj

Uvodne napomene	5
Ključna obilježja rada AZTN-a u 2015. Godini	7
Odluke Agencije – statistika za 2015. Godinu	24
Provedba propisa o zaštiti tržišnog natjecanja	28
Pravni okvir.....	28
Zabranjeni sporazumi između poduzetnika (karteli)	33
Zloupotreba vladajućeg položaja	47
Kontrola koncentracija poduzetnika.....	68
Politika izricanja upravno- kaznenih mjera AZTN-a	85
Sudska kontrola odluka AZTN-a.....	86
Promicanje prava i politike tržišnog natjecanja	91
Međunarodna suradnja.....	113
Agencija – unutarnje ustrojstvo i financiranje	120
Proračun Agencije	121
Rashodi za zaposlene (31).....	123
Materijalni rashodi (32).....	124
Financijski rashodi (34)	124
Unutarnje ustrojstvo.....	125
Zaposleni u AZTN-u	126
Društveno odgovorno poslovanje (DOP) u Agenciji	130
Edukacija zaposlenika.....	131
Zaključak	132
PRILOG I. Odluke agencije iz 2015. godine objavljene na internetskoj stranici AZTN-a.....	135
PRILOG II. Odluke sudova	151
PRILOG III. Upravno-kaznene mjere.....	157

Uvodne napomene

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija ili AZTN) je pravna osoba s javnim ovlastima koja samostalno i neovisno obavlja poslove u okviru djelokruga i nadležnosti određenih Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, br.79/2009 i 80/2013)¹, Uredbom Vijeća (EZ) br. 1/2003 vezano uz primjenu članaka 101. i 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije² (dalje: UFEU) te Uredbom Vijeća (EZ) br. 139/2004 o kontroli koncentracija između poduzetnika³.

Unutarnje ustrojstvo i način poslovanja, opći akti Agencije i druga pitanja značajna za rad Agencije uređena su Statutom Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja koji je potvrdio Hrvatski sabor⁴.

Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: Vijeće) je tijelo koje upravlja radom Agencije, a sastoji se od pet članova. Riječ je tijelu koje kolektivno odlučuje u predmetima zaštite tržišnog natjecanja. Odluke se donose na sjednicama Vijeća. Za meritorno donošenje odluka na sjednici Vijeća mora uvijek biti nazočan predsjednik Vijeća ili njegov zamjenik i još najmanje dva člana Vijeća. Odluke se donose većinom glasova nazočnih, a **pri glasovanju nitko ne može biti suzdržan**.

Predsjednik Vijeća kao osoba koja zastupa i predstavlja Agenciju, odgovara i za zakonitost njezinih odluka.

Predsjednika Vijeća i ostala četiri člana Vijeća, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, imenuje i razrješava dužnosti Hrvatski sabor na mandat od pet godina. Uvjeti za imenovanje, trajanje mandata i razrješenje predsjednika i članova Vijeća, kao i djelokrug rada Vijeća te način donošenja odluka, uređeni su Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja (dalje: ZZTN).⁵

¹ Zakonodavni okvir u području zaštite tržišnog natjecanja u Republici Hrvatskoj predstavlja Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, br.79/2009 i 80/2013) te provedbeni propisi doneseni temeljem toga zakona.

² Ugovor o funkcioniranju Europske unije (SL C 115 od 9. 5. 2008.; dalje: UFEU).

³ Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora o osnivanju Europske zajednice (Tekst značajan za EGP); SL L 1, 4. 1. 2003., str. 1-25 (dalje: Uredba br. 1/2003) i Uredbi Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika (tekst značajan za EGP); SL L 24, 29.1.2004. str. 1. – 22.; dalje: Uredba br. 139/2004.

⁴ Odluke o potvrđivanju Statuta i Izmjena i dopuna Statuta Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja od strane Hrvatskog sabora objavljene su u Narodnim novinama, br.22/2011 i 74/2014.

⁵ ZZTN; članci 27. do 31.

S obzirom na zakonsku obvezu podnošenja **izvješća o radu za proteklu kalendarsku godinu** Hrvatskom saboru,⁶ Agencija je ovaj dokument pripremila kako bi političku, gospodarsku i stručnu javnost informirala o svojim aktivnostima u 2015. godini te time osigurala transparentnost svoga rada i ujedno dodatno doprinijela afirmaciji tržišnog natjecanja u Republici Hrvatskoj.

⁶ ZZTN; članak 34.

Ključna obilježja rada AZTN-a u 2015. godini

U 2015. godini navršeno je točno 20 godina od kada je Hrvatski sabor, već tada s vizijom Republike Hrvatske kao buduće punopravne članice Europske unije, donio prvi hrvatski Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja. Tim je aktom Hrvatski sabor ujedno osnovao i Agenciju za zaštitu tržišnog natjecanja. Budući da je s radom započela 1997. godine, Agencija je upravo u izvještajnoj 2015. godini postala „punoljetna“ institucija, s bogatim višegodišnjim iskustvom provedbe propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u Hrvatskoj, ali i na unutarnjem tržištu Europske unije.

Upravo uloga koju je AZTN dobio u provedbi odredbi UFEU koje se odnose na zaštitu tržišnog natjecanja na području Europske unije koje predstavljaju jedan od temeljnih stupova ekonomske i političke stabilnosti EU, svjedoči o dalekosežnom uvidu Hrvatskog sabora kao zakonodavca i osnivača AZTN-a, o ulozi koju će stjecanjem statusa članice, Hrvatska u tom području morati preuzeti na unutarnjem tržištu.

Istodobno, na nacionalnom, hrvatskom tržištu, Agencija je tijekom 18 godina rada u suglasju s najboljim praksama Europske unije, bila kreator i promotor prava i politike zaštite tržišnog natjecanja, inicijator promjena odnosno donošenja novih propisa te, ujedno, nositelj provedbe ZZTN-a i podzakonskih akata. Time je Agencija aktivno sudjelovala u stvaranju hrvatske prakse u ovom području, a upravo to iskustvo joj je pomoglo da se, po ulasku Hrvatske u Europsku uniju, potpuno ravnopravno i glatko uklopi u rad europskih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja s ciljem da se na području cijele Europske unije primjenjivali jednaki standardi zaštite tržišnog natjecanja.

Ujedno, to je Agenciju pripremilo i na potencijalni iskorak u preuzimanju dodatnih odgovornosti za provedbu novih nadležnosti koje su u uskoj vezi s pravom tržišnog natjecanja. Primjerice, jedna od novijih inicijativa Europske komisije je poticanje zemalja članica da aktivno, kroz donošenje zakonskih propisa i definiranje institucija nadležnih za njihovu provedbu, pristupe rješavanju **problema nepoštenih trgovačkih praksi među poduzećima u lancu opskrbe hranom**, kako bi se zaštitilo male proizvođače hrane i trgovce na malo od nepoštenih trgovačkih praksi njihovih trgovinskih partnera veće tržišne i financijske snage.

Naime, prije nego što prehrambeni proizvod dospije do krajnjeg potrošača, on prolazi kroz opskrbeni lanac koji čini niz različitih tržišnih subjekata (proizvođači, prerađivači, trgovci itd.) koji dodaju svoj doprinos u smislu kvalitete i vrijednosti proizvoda. No, zbog recentnih pojava kao što je povećana tržišna koncentracija, u tom se lancu pojavljuju poduzetnici vrlo različite razine pregovaračke snage. Iako su razlike u pregovaračkoj snazi uobičajena i legitimna pojava u trgovačkim odnosima,

neravnoteže ponekad mogu biti tolike da dovode do *tzv. nepoštenih trgovačkih praksi*.⁷

Stoga je donošenje akta kojim bi se regulirale nepoštene trgovačke prakse i koji bi u obzir uzeo specifične okolnosti na nacionalnoj razini, nužno za uspostavu jednakih tržišnih uvjeta za male i srednje poduzetnike u lancu opskrbe i maloprodaje s jedne strane, i velikih, često multinacionalnih proizvođača i trgovačkih lanaca s druge strane.

Upravo zato što je riječ o problematici koja je bliska sadašnjim nadležnostima AZTN-a, koji ujedno ima provedbene ovlasti, Agencija je tijekom 2015. godine bila aktivna u pokušajima definiranja institucionalne nadležnosti za izradu novog nacionalnog propisa i njegovu provedbu.

Također, Agencija je u izvještajnom razdoblju, uz Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, bila jedan od aktivnih inicijatora osnivanja radne skupine za izradu **Nacrta prijedloga Zakona o postupcima za naknadu štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja**.⁸ Riječ je o propisu koji Hrvatski sabor mora usvojiti do 27. prosinca 2016. godine kako bi u nacionalno zakonodavstvo preuzeli Direktivu EU 2014/104/EU o određenim pravilima kojima se uređuju postupci za naknadu štete za kršenje odredaba prava tržišnog natjecanja (dalje: EU Direktiva o naknadama štete ili Direktiva⁹).

Tom se Direktivom omogućuje da svi subjekti koji smatraju da su oštećeni od strane poduzetnika za koje je utvrđeno da su povrijedili propise o zaštiti tržišnog natjecanja, zatraže naknadu štete pred nadležnim sudom. Agencija je, podsjetimo, također bila aktivni sudionik procesa donošenja te Direktive te je pripremila stajalište Hrvatske, davala komentare i prijedloge te izradila njezin prijevod.

Tijekom 2015. godine Agencija je aktivno sudjelovala i u donošenju novih Smjernica Europske komisije o izuzećima od primjene pravila o zaštiti tržišnog natjecanja u nekim segmentima primarne poljoprivredne proizvodnje, konkretno, u prodaji maslinova ulja, govedine i teletine te ratarskih kultura¹⁰.

Smjernice praktički predstavljaju priručnik u kojemu se poljoprivrednicima objašnjava kako da se organiziraju kako bi mogli zajednički prodavati maslinovo ulje, govedinu i

⁷ *Unfair trade practices* – UTP's (engl.).

⁸ Ministarstvo gospodarstva je u veljači 2016. godine ovlastilo Agenciju da u ime Ministarstva gospodarstva osnuje i koordinira navedenu radnu skupinu što je Agencija i učinila.

⁹ Službeni list L 349/1, 5.12.2014.

¹⁰ *Smjernice o primjeni posebnih pravila iz članaka 169., 170. i 171. Uredbe o ZOT-u na sektore maslinovog ulja, govedine i teletine te ratarskih kultura*, OJ 2015/C 431/01

teletinu te ratarske kulture, a istovremeno poštovati pravila EU-a o tržišnom natjecanju. Cilj je osigurati da europski poljoprivrednici mogu surađivati kako bi i dalje bili konkurentni te kako bi imali mogućnost pregovora s kupcima. Smjernicama se želi ojačati kolektivni položaj poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom utvrđivanjem jasnih i provedivih pravila te se njima pomaže poljoprivrednicima da se nose s učincima sve veće koncentracije u prerađivačkom i maloprodajnom segmentu toga lanca.

Naime, uobičajenim pravilima EU-a o tržišnom natjecanju zabranjeni su sporazumi kojima se određuju cijene ili drugi trgovački uvjeti odnosno vrše podjele tržišta, osim ako se tim sporazumima poboljšava proizvodnja ili distribucija te i potrošači imaju udio u nastaloj koristi (članak 101. Ugovora o funkcioniranju EU-a). Ta uobičajena pravila o tržišnom natjecanju primjenjuju se na sektor poljoprivrede, podložno određenim posebnim odstupanjima kako su utvrđena u Uredbi o zajedničkoj organizaciji tržišta (Uredba o ZOT-u).¹¹

Novim Smjernicama se, osim poljoprivrednicima, pomaže i tijelima nadležnima za tržišno natjecanje i pravosudnim tijelima u državama članicama EU pri primjeni tih novih pravila. Konkretno, Smjernicama se daje jasna definicija i objašnjenje vrsta aktivnosti kojima se mogu ostvariti značajni učinci potrebni za ostvarivanje koristi od odstupanja te se navode konkretni primjeri situacija u kojima se takvim aktivnostima mogu ostvariti značajni učinci. Nadalje, iznose se smjernice o načinu izračunavanja količina koje na tržište stavljaju organizacije poljoprivrednika te o tome kako provjeriti premašuju li one propisane pragove, uzimajući u obzir posebno prirodne varijacije tijekom vremena. Isto tako se objašnjava kako se pri izračunu količina koje na tržište stavljaju organizacije poljoprivrednika mogu uzeti u obzir iznimne okolnosti (npr. prirodna katastrofa) kao i situacije u kojima nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje i Komisija mogu primijeniti zaštitnu klauzulu predviđenu Uredbom o ZOT-u. Tom se zaštitnom klauzulom tijelima nadležnima za tržišno natjecanje u iznimnim okolnostima omogućuje donošenje odluke o tome da bi se zajednička prodaja organizacije poljoprivrednika trebala ponovno ocijeniti ili da se ne bi trebala provoditi ako negativno utječe na tržište u cijelosti.

Javno savjetovanje o nacrtu teksta Smjernica Komisija je provela od siječnja do svibnja 2015. godine, a osim toga savjetovala se i s Europskim parlamentom i tijelima država članica EU nadležnima za tržišno natjecanje, pa tako i AZTN-om.

¹¹ Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007; SL L 347, 20.12. 2013.; str. 671-854.

Sukladno ZZTN-u, **trenutna nadležnost Agencije** obuhvaća **utvrđivanje zabranjenih sporazuma** između poduzetnika te određivanje mjera, uvjeta i rokova za otklanjanje štetnih učinaka zabranjenih sporazuma, **utvrđivanje zlouporabe vladajućeg položaja** poduzetnika i zabranu svakog daljnjeg postupanja koje dovodi do zlouporabe te određivanje mjera, uvjeta i rokova za otklanjanje štetnih učinaka takvog postupanja, kao i **ocjenu dopuštenosti koncentracija poduzetnika**.

Smatramo potrebnim naglasiti kako Agencija, kao ni takva tijela u EU i njenim državama članicama kao niti u bilo kojoj državi s razvijenim pravom tržišnog natjecanja, nema ovlasti za izravno reguliranje cijena proizvoda i usluga, nadzor nad uvozom roba, kontrolu kvalitete proizvoda, kontrolu rokova i uvjeta plaćanja između poduzetnika, kontrolu plaćanja poreza i doprinosa od strane poduzetnika kao niti nadzor nad plasmanom i pozicioniranjem hrvatskih proizvoda u distribucijskim lancima u inozemstvu.

Iako se kolokvijalno i za AZTN koristi termin „opći regulator“, ovom prilikom je važno istaknuti da Agencija, za razliku od sektorskih regulatornih tijela, nije regulator, već izvršno tijelo odnosno pravna osoba s javnim ovlastima nadležna za provedbu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Specijalizirani sektorski regulatori, kao što su, primjerice, HANFA, HAKOM, HERA ili AEM, djeluju *ex ante* i to isključivo na tržištima za koja su nadležni temeljem posebnih propisa. Nasuprot tome, AZTN, kao izvršno tijelo djeluje isključivo *ex post* i to na postupanja poduzetnika na svim tržištima neovisno o tome postoji li na konkretnom tržištu sektorski regulator ili ne.

Drugim riječima, AZTN djeluje i na tržištima na kojima postoje sektorski regulatori i nakon njihove regulacije vodi postupke utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja protiv poduzetnika koji djeluju na tim tržištima, ako su postupanja tih poduzetnika protivna propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

Dakle, AZTN štiti tržišno natjecanje na svim, praktički nebrojenim mjerodavnim tržištima, primjenjujući propise o zaštiti tržišnog natjecanja se primjenjuju na veoma širok krug subjekata.

Naime, prema propisima o zaštiti tržišnog natjecanja poduzetnikom se smatraju:

- trgovačka društva,
- trgovci pojedinci,
- obrtnici,
- sve druge fizičke i pravne osobe koje obavljajući gospodarsku djelatnost sudjeluju u proizvodnji ili prometu roba / ili pružanju usluga.

Osim njih, ako izravno ili neizravno djeluju na tržištu, poduzetnikom se smatraju:

- državna tijela,

- jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Uz to poduzetnikom se smatraju i sve druge fizičke i pravne osobe koje djeluju na tržištu, kao što su, primjerice:

- udruge
- sportske organizacije
- ustanove
- vlasnici autorskih i sličnih prava.

Drugim riječima, AZTN primjenjuje propise o zaštiti tržišnog natjecanja na svakog subjekta koji se izravno ili neizravno bavi gospodarskom djelatnošću, pa makar tu djelatnost obavljao i jednokratno, neovisno o namjeri ili činjenici ostvarivanja dobiti.

U takvom okviru, AZTN ocjenjuje da je njegov rad u 2015. godini bio sadržajan i uspješan. Ovo osobito kada je riječ o primjeni specifičnih instituta i alata za provođenje Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja koji u prethodnim godinama, zbog niza okolnosti, nisu korišteni u punom opsegu, a koji su u značajnoj mjeri obilježili 18. godinu rada Agencije.

Kada je riječ o temeljnim obilježjima rada u 2015. godini, AZTN je, prije svega, u sklopu vođenja postupaka utvrđivanja povrede propisa, nakon što se tehnološki i kadrovski ekipirao, u potpunosti razradio pristup **provođenju nenajavljenih pretraga poslovnih i drugih prostorija, zemljišta i prijevoznih sredstava poduzetnika, pečaćenje i privremeno oduzimanje predmeta.**¹² Tako su u 2015. godini provedene dvije vrlo zahtjevne nenajavljene pretrage *na tržištu medicinskih i nemedicinskih plinova te na tržištu kućnih telefonskih centrala*. Pretragama je bilo obuhvaćeno ukupno *sedam* poduzetnika na više različitih lokacija u Zagrebu i Splitu.

Agencija je uz to, Vladinim usvajanjem Uredbe o izmjenama Uredbe o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere,¹³ u izvještajnoj godini zaokružila svoju politiku izricanja upravno-kaznenih mjera¹⁴. Naime, prema dotada važećoj Uredbi,¹⁵ Agencija je imala obvezu da prilikom izricanja upravno-kaznenih mjera sudionicima zabranjenih sporazuma (kartela) osnovni iznos upravno-kaznene mjere dodatno uveća od 15 do 25 posto od prihoda ostvarenog na mjerodavnom tržištu. Ta je odredba imala svrhu opće i posebne prevencije odnosno odvraćanja poduzetnika od sklapanja takvih sporazuma.

¹² ZZTN; članci 42. do 46.

¹³ Uredba Vlade RH od 26. veljače 2015.; Narodne novine, br. 23/2015.

¹⁴ ZZTN, članak 70., st. 2.

¹⁵ Narodne novine, br. 129/2010.

Međutim, Agencija je uočila da bi primjena ove odredbe zbog njene nefleksibilnosti u nekim slučajevima mogla rezultirati izricanjem upravno-kaznenih mjera koje bi za poduzetnike bile neopravdano i pretjerano otegotne. Stoga je izmjenama Uredbe koje je Vladi RH predložila Agencija, brisana donja granica uvećanja osnovnog iznosa od 15 posto, uz zadržavanje gornje granice od 25 posto. Time je Agenciji omogućeno da, pojednostavljeno rečeno, u svakom konkretnom slučaju na primjereni način „individualizira“ visinu novčane sankcije na način da konačni iznos upravno-kaznene mjere bude proporcionalan težini povrede, učincima povrede na tržišno natjecanje i interese potrošača te tržišnoj snazi poduzetnika-prekršitelja.

Ovdje Agencija naglašava da izricanje upravno- kaznenih mjera nije svrha njezinoga rada niti je to krajnji cilj njezinog djelovanja. Upravo suprotno, Agencija postupke vodi da bi uklonila nepravilnosti na tržištu, a izricanje upravno-kaznenih mjera koje su posljedica povrede propisa, uvijek provodi s osobitom pažnjom u odnosu na poslovanje poduzetnika, imajući uvijek u prvom planu preventivni učinak takve sankcije. Štoviše, Agencija pri izvješćivanju javnosti o svojoj odluci i izrečenoj upravno-kaznenoj mjeri uvijek naglašava kako je prvenstvena svrha sankcija upravo odvratanje poduzetnika od kršenja propisa o zaštiti tržišnog natjecanja odnosno ukazivanje poduzetnicima da se kršenje propisa o zaštiti tržišnog natjecanja „ne isplati“.

Temeljem rješenja o utvrđenim povredama propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, **Agencija je u 2015. godini izrekla ukupno 17.510.500,00 kuna upravno-kaznenih mjera¹⁶ koje čine izravni prihod Državnog proračuna.**

Od ukupnog iznosa izrečenih upravno-kaznenih mjera, u proračun je uplaćeno 7.029.056,54 kuna. Od toga je u 2015. godini uplaćeno 40.056,54 kuna, a u razdoblju 27. siječnja do 3. veljače 2016. dodatnih 6.989.000,00 kuna.¹⁷

U slučaju da Visokom upravnom sudu RH nije podnesena tužba, stranka upravno-kaznenu mjeru uplaćuje po izvršnosti rješenja Agencije. U slučaju da je tužba protiv odluke Agencije podnesena, stranka upravno-kaznenu mjeru uplaćuje po pravomoćnosti sudske odluke¹⁸.

Pravomoćnost nastupa na dva načina:

- protekom roka za podnošenje tužbe protiv odluke Agencije Visokom upravnom sudu RH;
- kada Visoki upravni sud RH svojom presudom potvrdi rješenje Agencije.

¹⁶ ZZTN; članci 60. do 66.; *Uredba o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere* (Narodne novine, br. 129/2010 i 23/2015).

¹⁷ V. prilog III Godišnjeg izvješća za 2015; Tablica izrečenih upravno-kaznenih mjera u 2015.

¹⁸ ZZTN; članak 70., stavak. 2.

U iznos upravno-kaznene mjere se uračunavaju i zakonske zatezne kamate koje teku od dana dostave stranci rješenja Agencije do dana plaćanja. Stoga, ako stranka želi izbjeći rizik plaćanja zakonskih zateznih kamata, kaznu može platiti i prije pravomoćnosti.

U slučaju da stranka po pravomoćnosti rješenja upravno-kaznenu mjeru ne uplati dobrovoljno, Agencija će od nadležnog Područnog ureda Porezne uprave, zatražiti prisilnu naplatu upravno-kaznene mjere.¹⁹

Agencija je u 2015. godini uvelike ujednačila i praksu prihvaćanja **preuzimanja obveza u obliku mjera, uvjeta i rokova za ponovno uspostavljanje tržišnog natjecanja na tržištu**.²⁰ Riječ je o praksi koja je u Agenciji počela zaživljavati u 2013. i 2014. godini, da bi do punog izražaja došla u 2015. godini kada je pet postupaka zaključeno prihvaćanjem obveza kojima se uklanjaju mogući štetni učinci na tržišno natjecanje predloženih od strane poduzetnika, bez potrebe utvrđivanja povrede ZZTN-a i bez sankcija za poduzetnike, ali i bez troškova za Agenciju i Državni proračun.

U okviru nadležnosti za utvrđivanje zabranjenih sporazuma, na taj su način okončana tri postupka: postupak na *tržištu marketinških agencija*,²¹ te dva postupka vođena na *tržištu prodaje pirotehničkih sredstava*.²²

Iz područja utvrđivanja zlouporaba vladajućeg položaja prihvaćanjem obveza od strane poduzetnika okončana su dva postupka: postupak na *tržištu prodaje novih i servisiranja starih automobila marke Peugeot*²³, te postupak na *tržištu pružanja specijaliziranih informatičkih usluga leasing društvima*²⁴.

¹⁹ ZZTN, članak 70. stavak 3.

²⁰ ZZTN; članak 49. Preuzimanje obveza od strane poduzetnika (engl. *commitments*). Često je korišten institut u pravu tržišnog natjecanja. U ZZTN je preuzet iz pravne stečevine EU. Naime, Uredba Vijeća (EZ-a) br. 1/2003 (članak 9.), ovlašćuje Europsku komisiju odnosno nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja da u cilju otklanjanja povreda članka 101. i 102. UFEU odlukom obveže poduzetnika na preuzimanje mjera i uvjeta koje poduzetnik sam predloži, a koje su za ta tijela prihvatljivi te da obustavi daljnje vođenje postupka. U tom slučaju ne utvrđuje se povreda i ne izriču kazne.

²¹ Rješenje AZTN protiv HURA GIU Zagreb, klasa: UP/I 034-03/14-01/017 od 5. studenog 2015.; Narodne novine br. 112/2015 i na mrežne stranice AZTN-a.

²² Rješenje AZTN protiv *Mimovec Pirotehnika*, klasa: UP/I 034-03/14-01/023, od 17. rujna 2015.; Narodne novine br. 112/2015 i rješenje AZTN protiv *Oriona*, klasa: UP/I 034-03/15-01/011, od 30. srpnja 2015.; Narodne novine br. 93/15. Oba rješenja objavljena su i na mrežnim stranicama AZTN-a.

²³ Rješenje AZTN protiv *Peugeot Hrvatska*, klasa: UP/I 034-03/14-01/005, od 28. rujna 2015.; Narodne novine br. 116/2015 i mrežne stranice AZTN-a.

²⁴ Rješenje AZTN protiv *Gemicro*, klasa: UP/I 034-03/14-01/031, od 14. svibnja 2015.; Narodne novine br. 65/2015 i mrežne stranice AZTN-a.

Zajedničko obilježje svih spomenutih postupaka bila je činjenica da su poduzetnici vrlo brzo po pokretanju postupka sami uočili da može biti ocijenjeno da njihovo postupanje nije u skladu s propisima o zaštiti tržišnog natjecanje. Stoga su već u ranoj fazi postupka Agenciji samoinicijativno podnijeli prijedlog preuzimanja obveza u obliku izvršenja određenih mjera u primjerenim, u pravilu kratkim rokovima, kojima se otklanjaju mogući negativni učinci njihova postupanja ili propuštanja na tržišno natjecanje.

Valja naglasiti da takve prijedloge Agencija u pravilu prihvaća i potiče, ali isključivo pod uvjetom da nije riječ o teškim povredama propisa o zaštiti tržišnog natjecanja te da test tržišta, u obliku javnog objavljivanja prijedloga mjera na mrežnim stranicama Agencije, nema za posljedicu negativne reakcije konkurenata i drugih sudionika na mjerodavnom tržištu. U takvom slučaju, Agencija ne utvrđuje povredu ZZTN-a i ne izriče upravno-kaznenu mjeru, a stranke plaćaju samo troškove postupka.²⁵

Svi poduzetnici s kojima su u 2015. godini postupci okončani preuzimanjem obveza od strane poduzetnika, Agenciji su dostavili dokaze da su sve preuzete obveze izvršili u zadanim rokovima.

Za Agenciju je osobito značajno to što je u 2015. godini zaprimila i prvi zahtjev za primjenu **programa pokajništva**,²⁶ sukladno Uredbi o kriterijima za oslobođenje ili umanjeње upravno-kaznene mjere.²⁷

Riječ je o institutu kojim se sudionicima kartela omogućuje imunitet ili umanjeње visine upravno-kaznene mjere u slučaju da Agenciji pruže relevantne dokaze o postojanju kartela. To je iznimno važan iskorak u razbijanju i sankcioniranju kartela u Hrvatskoj i velika pomoć Agenciji pri njihovom otkrivanju, budući da se sudjelovanje u kartelu tretira kao najteži oblik kršenja propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Agencija vjeruje da je taj iskorak, odnosno zaprimanje prve prijave za pokajnički program, posljedica značajnih iznosa upravno-kaznenih mjera koje je izrekla tijekom 2014. i 2015. godine. Visina sankcija u izravnoj je vezi s odvrćajućim učinkom te vjerujemo da će strah od njih i ubuduće doprinositi prijavama za primjenu pokajničkih programa, što će zasigurno povećati učinkovitost i brzinu rada Agencije u takvim postupcima.

²⁵ Paušalni iznos od 35.000 kuna.

²⁶ *Leniency programme* (engl.).

²⁷ *Uredba o kriterijima za oslobođenje ili umanjeње upravno-kaznene mjere*; Narodne novine br. 129/2010.

Na prepoznatljivost rada Agencije u široj javnosti, u izvještajnoj su godini osobito utjecale njene aktivnosti u **području promicanja tržišnog natjecanja**. Prije svega to podrazumijeva doprinos Agencije u preventivnom djelovanju odnosno stvaranju i usklađivanju zakonodavnog okvira Republike Hrvatske s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja. Naime, Agencija ima zakonsku obvezu davati stručna mišljenja o sukladnosti nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa, kao i važećih zakona i drugih propisa s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.²⁸

AZTN ta mišljenja donosi na zahtjev Hrvatskog sabora, Vlade RH, tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba s javnim ovlastima. Riječ je o obvezi Agencije utvrđenoj ZZTN-om čija je svrha promicanje kulture tržišnog natjecanja i razvijanja svijesti o tome da svi hrvatski propisi moraju biti usklađeni s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja koji su prisilne naravi.

Tako je Agencija u 2015. godini dala 51 mišljenje na zakone, prijedloge zakona te procjenu učinaka propisa.

Istodobno je, temeljem analize postojećih propisa i preporuke za njihovo usklađivanje s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja, Agencija donijela nekoliko značajnih mišljenja povodom upita poduzetnika koja su imala pozitivan odjek u javnosti.²⁹

U svim spomenutim slučajevima je bila riječ o veoma zahtjevnim i detaljnim pravnim analizama propisa na raznorodnim tržištima, od tržišta propisivanja lijekova, sigurnosti na cestama, propisa o gospodarenju otpadom itd.

²⁸ ZZTN, članak 25. (cit.): "(1) Agencija, na zahtjev Hrvatskoga sabora, Vlade Republike Hrvatske, središnjih tijela državne uprave, pravnih osoba s javnim ovlastima u skladu s posebnim zakonom i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave daje stručna mišljenja o sukladnosti nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa s ovim Zakonom te o ostalim pitanjima koja mogu značajno utjecati na tržišno natjecanje. (2) Agencija može zatražiti od središnjih tijela državne uprave ili drugih državnih tijela dostavljanje na uvid nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa, radi davanja stručnih mišljenja o njihovoj sukladnosti s ovim Zakonom, ako smatra da mogu značajno utjecati na tržišno natjecanje. (3) Agencija može tijelima iz stavka 1. ovoga članka davati mišljenja o sukladnosti važećih zakona i drugih propisa s ovim Zakonom, donositi mišljenja kojima se promiče znanje o tržišnom natjecanju, odnosno podiže razina svijesti i informiranosti o ulozi politike i prava tržišnog natjecanja, kao i donositi mišljenja i stručne stavove o rješenjima i razvoju komparativne prakse iz područja prava i politike tržišnog natjecanja."

²⁹ Riječ je o sljedećim mišljenjima i očitovanjima AZTN-a (objavljena na njegovim mrežnim stranicama): (I) *Mišljenje na Vodič HZZO-a kroz novi model upućivanja*, klasa 034-08/14-01/048, od 14. svibnja 2015.; (II) *Mišljenje Gradu Zagrebu na Odluku o izmjenama i dopuni Odluke o autotaksi prijevozu*, klasa 011-01/15-02/040, od 22. prosinca 2015.; (III) *Mišljenje Ministarstvu financija na Pravilnik o posebnom porezu na motorna vozila*, klasa 034-08/15-01/154, od 28. rujna 2015.; (IV) *Mišljenje na Zakon o sigurnosti prometa na cestama*, klasa 011-01/15-02/014, od 9. srpnja 2015.; (V) *Očitovanje na upit DKOM-a o tržišnom natjecanju u postupku javne nabave*, klasa 034-08/15-01/148, od 17. srpnja 2015.

U tom je smislu vrijedno spomenuti Mišljenje HZZO-u na novi model upućivanja lijekova, *Mišljenje na Zakon o sigurnosti prometa na cestama*, *Mišljenje Gradu Zagrebu na Odluku o autotaksi prijevozu*, *Mišljenje na propise o gospodarenju otpadom*, *Očitovanje na upit DKOM-a o tržišnom natjecanju u postupku javne nabave* itd.

Osim pravne analize, temelj mišljenjima Agencije vrlo su često i informacije i podaci kojima Agencija raspolaže iz prethodno provedenih **sektorskih istraživanja tržišta**.

Sektorska istraživanja tržišta veoma je vrijedan alat kojim AZTN dobiva dubinski uvid u funkcioniranje pojedinih tržišta i konkurentske odnose na njima. Takva istraživanja Agencija pokreće po službenoj dužnosti.

Tako je u 2015. godini AZTN pokrenuo ciljano sektorsko istraživanje tržišta naftnih derivata nakon liberalizacije tog tržišta koje je uslijedilo u veljači 2014. godine. Povod za to bile su učestale neslužbene medijske najave svake promjene maloprodajnih cijena naftnih derivata na hrvatskom tržištu. O toj dvojbenoj praksi Agencija je 9. veljače 2015. godini dala priopćenje preko svoje mrežne stranice te odlučila provesti sektorsko istraživanje.

Provedbena statistika Agencije u 2015. godini pokazuje povećanje učinkovitosti u vođenju postupaka utvrđivanja povrede propisa o zaštiti tržišnog natjecanja kao njenoj temeljnoj aktivnosti.

Ukupan broj predmeta povećan je za 6 posto. Povećan je i broj riješenih predmeta u kojima su utvrđene povrede ZZTN-a te, posljedično, izrečene upravno-kaznene mjere. Trend povećanja opsega poslova bilježi se i u području kontrole dopuštenosti koncentracija.

Agencija je u 2015. godini **utvrdila postojanje nekoliko zabranjenih horizontalnih sporazuma (kartela)**. Tako je utvrđeno postojanje kartela na *tržištu pružanja usluga privatne tjelesne zaštite*³⁰, na *tržištu najma nautičkih vezova*³¹ i na *tržištu igara na sreću-klađenja*.³²

³⁰ Rješenje AZTN protiv Sokol Marić Securitas Hrvatska, AKD-Zaštita, Klemm Sigurnost, Bilić-Erić, V Grupa i Aresenal-Ivezić; klasa UP/I 034-03/14-01/002, od 17. ožujka 2015.; Narodne novine, br. 58/2015 i mrežne stranice AZTN-a.

³¹ Rješenje AZTN protiv Hrvatske gospodarske komore i 9 članova Udruženja nautičkog turizma (marina), klasa UP/034-03/2013-01/047, od 17. ožujka 2015.; Narodne novine br. 58/15 i mrežne stranice AZTN-a.

³² Rješenje AZTN protiv protiv Bolus, Favorit sportska kladionica, Germania Sport, Prva sportska kladionica, i Super Sport; klasa UP/I 034-03/2015-01/010, od 22. prosinca 2015.; Narodne novine br. 13/16 i mrežne stranice AZTN-a.

Ukupni iznos upravno-kaznenih mjera koje je AZTN izrekao poduzetnicima koji su bili sudionici tih zabranjenih sporazuma je 17,4 milijuna kuna. Na poduzetnike koji su sudjelovali u kartelu organiziranom na tržištu igara na sreću – klađenja odnosi se 55,9 posto toga iznosa.

Rješenje o zabranjenom sporazumu poduzetnika koji djeluju *na tržištu igara na sreću – klađenja*, Agencija je donijela krajem 2015. godine, a u njemu je temeljem izravnih dokaza utvrdila da je riječ o zabranjenom sporazumu (kartelu) kojim je tržišno natjecanje narušeno u razdoblju od ožujka 2014. do studenoga 2015. godine, te poduzetnicima uključenima u kartel izrekla upravno-kaznene mjere u ukupnom iznosu od 9,7 milijuna kuna. Valja napomenuti da je četiri od pet poduzetnika obuhvaćenih ovim rješenjem, uplatilo odnosno iskazalo namjeru uplate pojedinačnih iznosa upravno-kaznenih mjera.

(sažeti prikaz rješenja na str. 36. Izvješća).

Budući da je u slučaju *kartela marina* i *kartela zaštitara* Agencija sve radnje u postupku sukladno ZZTN-u provela u izvještajnoj 2014. godini, dok su rješenja kojima su okončani predmetni postupci donesena početkom 2015. godine, o tim je zabranjenim sporazumima Agencija detaljno izvijestila u Godišnjem izvješću o radu za 2014. godinu. Ovdje je važno napomenuti kako je Visoki upravni sud u travnju 2016. potvrdio rješenje Agencije u slučaju kartela zaštitara.

Istodobno, u okviru nadležnosti utvrđivanja zabranjenih sporazuma Agencija je dva postupka okončala utvrđenjem kako nije došlo do povrede propisa o zaštiti tržišnog natjecanja odnosno da nije narušeno tržišno natjecanje sklapanjem zabranjenog sporazuma.

Jedan je postupak vođen na tržištu autoosiguranja, protiv Hrvatskog ureda za osiguranje i 12 osiguravatelja³³, a drugi je postupak bio AZTN protiv Piaggio Hrvatska.³⁴

Postupak protiv *Hrvatskog ureda za osiguranje i 12 osiguravatelja* je vođen zbog indicija da su donošenjem odluke o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja Generali osiguranju, HUO i 12 osiguravatelja sklopili zabranjeni sporazum u smislu Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, kojim jednog od članova udruženja kažnjavaju zbog spuštanja cijena premija osiguranja od automobilske odgovornosti (AO). Pokretanje toga postupka od strane AZTN-a rezultirao je ubrzanjem liberalizacije tržišta AO osiguranja i smanjenju cijena za korisnike osiguranja.

³³ Rješenje AZTN protiv Hrvatskog ureda za osiguranje i 12 njegovih članova, klasa UP/I 034-03/13-01/046, od 17. srpnja 2015.; objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

³⁴ Rješenje AZTN protiv Piaggio Hrvatska, klasa UP/I 034-03/14-01/022, od 17. prosinca 2015.; objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

Značajno je povećana razina kompetitivnosti tržišta AO osiguranja, uz izražene pozitivne učinke na krajnje potrošače i gospodarstvo u cjelini.
(sažeti prikaz rješenja na str. 38. Izvješća)

U postupku koji je po službenoj dužnosti pokrenuo protiv *Piaggio Hrvatska* iz Splita, AZTN je utvrdio da taj poduzetnik, kao ekskluzivni uvoznik i distributer motocikala i skutera iz asortimana Piaggio grupe za Hrvatsku, nije narušio tržišno natjecanje sklapanjem zabranjenog sporazuma sa svojim ovlaštenim prodavateljima.
(sažeti prikaz rješenja na str. 43. Izvješća)

Agencija je u **području zlouporabe vladajućeg položaja** u 2015. godini okončala i vrlo zahtjevan i dugotrajan postupak u predmetu *AZTN protiv Hrvatske pošte*³⁵.

U tom postupku, Agencija nije pronašla dokaze da je HP u razdoblju nakon potpunog otvaranja tržišta pismovnih pošiljaka u Hrvatskoj koje je nastupilo 1. siječnja 2013., primjenjivao predatorske prodajne cijene s ciljem istiskivanja konkurenata s tržišta odnosno sprječavanja ulaska novih konkurenata na tržište. Analizom temeljenom na propisima koji su u ovlasti Agencije, a sukladno s odgovarajućim kriterijima iz pravne stečevine EU, utvrđeno je kako kriteriji za utvrđenje predatorskog postupanja HP-a kao poduzetnika u vladajućem položaju, nisu kumulativno ispunjeni. Riječ je o kriterijima koji proizlaze iz provedbene prakse Europske komisije koja je potvrđena od strane Europskog suda.

Agencija napominje da u ovom postupku nije odlučivala o eventualnoj primjeni drugih propisa, primjerice propisa o javnoj nabavi, propisa o državnim potporama, poreznim propisima te primjeni propisa o poštanskim uslugama, budući da je primjena tih propisa u nadležnosti drugih tijela (Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo Financija - Europska komisija, Ministarstvo financija - Porezna uprava i HAKOM)
(sažeti prikaz rješenja na str. 49. Izvješća)

U području kontrole koncentracija poduzetnika Agencija bilježi povećanje broja predmeta kako na nacionalnoj razini, tako i kroz postupak notifikacija koncentracija koje Europska komisija dostavlja AZTN-u sukladno Uredbi br. 139/2004 o kontroli koncentracija,³⁶

³⁵ Rješenje *AZTN protiv Hrvatska pošta*, klasa UP/I 034-03/13-01/010, od 26. studenog 2015.; objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

³⁶ Uredba Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika (tekst značajan za EGP); SL L 24, 29.1.2004, str. 1.– 22.

U području kontrole koncentracija valja izdvojiti kontinuirano praćenje provođenja mjera i uvjeta u izuzetno složenim predmetima *Agrokor/Mercator*³⁷ i *HT/OT-Optima Telekom*.³⁸

U spomenutim predmetima AZTN prati izvršenje mjera utvrđenih rješenjem o uvjetnom dopuštenju tih koncentracije donesenih 2014. godine. Za nadzor i redovno izvještavanje Agencije imenovani su posebni povjerenici za praćenje izvršenja utvrđenih mjera i uvjeta.³⁹ Povjerenici su odobreni od Agencije, a u odnosu na sudionike koncentracija, koji ujedno snose njihove troškove, imaju neopozivi mandat.

U 2015. godini Agenciji su povjerenici dostavili Prvo i Drugo izvješće o provedbi mjera. Nakon što su izvješća dodatno dopunjena i dorađena sukladno primjedbama Agencije, AZTN ih je u konačnici i prihvatio.

Valja skrenuti pozornosti i na postupke kontrole koncentracija na tržištu *medija i elektronskih medija*. Ovo iz razloga što poduzetnici koji sudjeluju u koncentracijama u tome sektoru učestalo propuštaju ispuniti zakonsku obvezu prijave koncentracija AZTN-u. Taj se trend, nažalost, nastavlja iz godine u godinu, te je u 2015. godini bio dodatno povećan. S obzirom na to da propuštanje prijave predstavlja povredu ZZTN-a, Agencija u takvim slučajevima pokreće postupak po službenoj dužnosti a sudionicima koncentracije izriče upravno-kaznene mjere do visine od jedan posto ukupnog prihoda poduzetnika iz godine koja je prethodila koncentraciji.

Svi predmeti ocjene dopuštenosti koncentracije vođeni u 2015. godini okončani su odobrenjem na 1. razini, budući da je utvrđeno kako nije riječ o koncentracijama s negativnim učinkom na tržišno natjecanje. Zabranjenom nije bila ocijenjena niti jedna koncentracija.

Kada je riječ o notifikacijama koncentracija zaprimljenih od strane Europske komisije, Agencija je u 2015. godini zaprimila i analizirala veliki broj notifikacija. Provedene analize i provjere su pokazale da niti jedna od njih nema značajne učinke na tržišno natjecanje na teritoriju Republike Hrvatske kao posebnom, izdvojenom tržištu. Stoga

³⁷ Rješenje o uvjetno dopuštenoj koncentraciji koncerna Agrokor i Poslovnih sistema Mercator, klasa UP/I 034-03/2013-02/008, od 24. ožujka 2014.; Narodne novine br. 56/2014 i mrežne stranice AZTN-a.

³⁸ Rješenje o uvjetno dopuštenoj koncentraciji kojom *Hrvatski telekom* u postupku predstečajne nagodbe stječe kontrolu nad *Optima Telekomom*, klasa UP/I 034-03/2013-02/007, od 19. ožujka 2014.; Narodne novine br. 52/2014 i mrežne stranice AZTN-a.

³⁹ V. *Obavijest o odobrenju mandata povjereniku Ernst & Ernst & Young, za nadzor koncentracije Hrvatski telekom/Optima telekom*, od 10. srpnja 2014.; dostupna na mrežnim stranicama AZTN-a ([http://www.aztn.hr/uploads/documents/povjerenik/HT i Optima - podaci o povjereniku.pdf](http://www.aztn.hr/uploads/documents/povjerenik/HT_i_Optima_-_podaci_o_povjereniku.pdf)). V. *Obavijest o odobrenju mandata povjereniku PriceWaterhouseCoopers d.o.o., za nadzor koncentracije Agrokor/Mercator*, od 15. srpnja 2014.; dostupna na mrežnim stranicama AZTN-a ([http://www.aztn.hr/uploads/documents/povjerenik/Agrokor i Mercator - podaci o povjereniku.pdf](http://www.aztn.hr/uploads/documents/povjerenik/Agrokor_i_Mercator_-_podaci_o_povjereniku.pdf)).

nije bilo osnova da AZTN preuzme ocjenu dopuštenosti niti jedne od notificiranih koncentracija primjenom svojih nacionalnih propisa. Naime, Europska komisija ima obvezu tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja svih država članica EU dostaviti prijave namjere provedbe koncentracija poduzetnika koje imaju EU dimenziju, odnosno imaju učinke u najmanje tri države članice EU. Ukoliko bi nacionalno tijelo smatralo da neka koncentracija ima značajne učinke na njenom nacionalnom teritoriju, ono može pod određenim uvjetima zatražiti da joj se predmet u cijelosti ili djelomično delegira kao tijelu najpogodnijem za rješavanje. Upravo zato AZTN mora vrlo pomno analizirati svaku takvu koncentraciju notificiranu u Europskoj komisiji. Budući da je riječ o koncentracijama s cijelog teritorija Europske unije, broj takvih notifikacija je na godišnjoj razini vrlo visok.

Jedna od važnih aktivnosti Agencije su, osobito nakon punopravnog članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji, **međunarodne obveze AZTN-a**.

Prije svega, riječ je o obvezi sudjelovanja predstavnika AZTN-a u radu svih radnih tijela *Europske mreže tijela za zaštitu tržišnog natjecanja* (dalje: ECN mreže).⁴⁰ Riječ je o tijelu u čijem radu sudjeluju Europska komisija i nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja svih država članica EU i EGP-a. Zadaća ECN mreže je jačanje konzistentnosti i konvergencije između jurisdikcija država članica EU u području zaštite tržišnog natjecanja.

Sudjelovanje AZTN-a u radu ECN mreže u 2015. godini bio je prije svega obilježen inicijativom za učinkovitu provedbu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja od strane nacionalnih agencija država članica EU. Inicijativu je pokrenula povjerenica za tržišno natjecanje Margethe Vestager.

Zato je Europska komisija otvorila javne konzultacije o davanju više ovlasti nacionalnim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja i pozvala sve zainteresirane strane iz zemalja članica EU na sudjelovanje u javnom savjetovanju. Taj se poziv odnosio prije svega na poduzetnike (naročito male i srednje), udruženja poduzetnika, tijela javne vlasti, odvjetničke komore, ostala udruženja i organizacije, udruženja potrošača. Poziv je bio otvoren do veljače 2016. godine.

Naime, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje ključni su partner Europskoj komisiji u provedbi pravila EU-a o tržišnom natjecanju. No, Komisija smatra da bi ona mogla činiti puno više.

⁴⁰ European Competition Network (ECN).

Komisija je u srpnju 2014. godine donijela Komunikaciju⁴¹ kojom su utvrđena područja djelovanja u pravcu učinkovitije provedbe propisa od strane nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja, prije svega, da vlade država članica osiguraju da nacionalna tijela za tržišno natjecanje:

- dobiju učinkovite alate za provedbu propisa,
- dobiju ovlast za izricanje visokih kazni,
- imaju učinkovite programe za oslobođenje ili ublažavanje kazne kako bi se poduzetnici potakli na iznošenje dokaza o kartelima,
- dobiju jamstvo stvarne neovisnosti u provođenju pravila tržišnog natjecanja,
- dobiju jamstvo adekvatnog i stabilnog financiranja i osiguravanja dovoljnih ljudskih resursa educiranih za provođenje propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Naime, cilj javnog savjetovanja je dobiti odgovor na ključno pitanje: kako u okviru zakonodavstva EU-a u području tržišnog natjecanja bolje služiti građanima Europske unije. Zato je i svrha bila prikupiti stajališta dionika, stručnjaka i šire javnosti koji su pozvani da uz pomoć savjetovanja pruže povratnu informaciju o svojem iskustvu i znanju o pitanjima s kojima će se nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje možda susresti, a koja utječu na njihovu sposobnost učinkovite provedbe pravila EU te koje bi se aktivnosti u tom pogledu trebale poduzeti.

AZTN je taj poziv Komisije prema svim dionicima komunicirao putem svih svojih raspoloživih komunikacijskih kanala - mrežne stranice www.aztn.hr i mjesečnog elektronskog biltena AZTN *info*⁴².

Uostalom, ta je aktivnost onaj dio zakonskog djelovanja Agencije koji se nalazi izvan izravne provedbe propisa. Riječ je o **području proaktivnog promicanja prava i politike tržišnog natjecanja**⁴³ na kojem Agencija aktivno i sustavno radi, koliko je to moguće, s obzirom na njezine ograničene financijske i ljudske resurse.

Naime, Agencija je od trenutka svoga osnivanja vjerovala kako je za uvođenje tada posve novog i nepoznatog pristupa konkurenciji i tržišnom poslovanju u Hrvatskoj,

⁴¹ 52014DC0453 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću "Deset godina zaštite tržišnog natjecanja na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003: rezultati i buduće perspektive" (*COM/2014/0453 final*). Komisija je Komunikaciju uputila prema državama članicama 9. srpnja 2014.

⁴² U cilju dodatnog jačanja transparentnosti institucije Komunikacijskom strategijom je definirano osmišljavanje i izdavanje informativnog biltena Agencije. Bilten je zamišljen i realiziran krajem 2012. godine kao mjesečna elektronska publikacija koja općoj i stručnoj javnosti na jednostavan i razumljiv način predstavlja odluke i aktivnosti Agencije, ali i prenosi zanimljivije informacije i teme iz područja tržišnog natjecanja iz Europske unije i svijeta. Bilten se primateljima šalje elektronskim putem te se objavljuje i na službenim mrežnim stranicama Agencije (www.aztn.hr) gdje su arhivirani i dostupni svi objavljeni brojevi.

⁴³ *Competition advocacy (engl.)*.

nužna potpuna transparentnost rada institucije te da je, uz provedbenu praksu, to i najbolji način širenja misije i vizije AZTN-a u području tržišnog natjecanja.

Uvjerenje da je učinkovita provedba propisa o tržišnom natjecanju *conditio sine qua non* za razvoj i jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva u najširem smislu, podloga je dugogodišnjeg rada Agencije pa tako i njezinog pristupa otvorenosti u radu i širenju učinaka njezinih odluka i mišljenja na poduzetnike i potrošače, tijela javne vlasti, akademsku zajednicu, stručnu i širu javnost.

To se u radu institucije očituje na nekoliko razina.

Prvu razinu transparentnosti svakako predstavlja izvršavanje zakonske obveze AZTN-a na podnošenja izvješća o radu Hrvatskom saboru.

Drugu razinu transparentnosti čini praksa AZTN-a da na svojim službenim mrežnim stranicama, uz godišnja izvješća o radu, redovito objavljuje sve svoje odluke (rješenja, zaključke, mišljenja), rezultate sektorskih istraživanja kao i najvažnije interne dokumente Agencije (programe rada, Statut itd.). Na stranici se redovito objavljuju i presude Visokog upravnog suda RH po tužbama na rješenja Agencije kao i relevantne odluke Ustavnog suda RH. Osim toga, AZTN temeljem izričite odredbe ZZTN-a, sva svoja rješenja objavljuje u Narodnim novinama.

Treću razinu transparentnosti Agencije predstavljaju komunikacijske aktivnosti vezane uz predstavljanje njezinih odluka u javnosti te općenito prezentacije njezina rada. U 2015. godini primjetan je zaokret u komunikaciji koja se s posredne (uglavnom putem medija) sve više prenosi na neposrednu, putem konferencija, seminara i edukacija što zapravo znači i prijenos komunikacije s opće na stručnu i kvalificiranu javnost, prije svega poduzetnike, sudstvo i odvjetništvo i akademsku javnost.

Najznačajnije aktivnosti koje su provedene u tom području u 2015. godini su bile organizacija odnosno suorganizacija dviju značajnih međunarodnih konferencija u području tržišnog natjecanja.

Tako je, Agencija u rujnu 2015. godine u Zagrebu organizirala *Prvu regionalnu specijaliziranu konferenciju o IT forenzici*. Konferenciji su nazočili predstavnici 11 nacionalnih agencija za zaštitu tržišnog natjecanja kao i predstavnici domaćih institucija kojima je IT forenzika jedan od alata u provedbi propisa (DORH i MUP). Cilj je ove specijalizirane konferencije bio razmjena znanja i stečenih iskustava među stručnjacima iz tijela nadležnih za zaštitu tržišnog natjecanja, koji digitalnu forenziku već neko vrijeme koriste u vođenju postupaka ili se za to tek pripremaju, kao i najave planova razvoja ove aktivnosti u njihovim tijelima. Zbog osjetljivosti materije, konferencija je bila zatvorena za javnost.

Uz to, AZTN je zajedno s Pravnim fakultetom u Rijeci bio suorganizator dvodnevne međunarodne *Konferencije o tržišnom natjecanju* koja se u travnju održala u Rovinju. Konferencija je okupila 120 sudionika, stručnjaka za područje prava tržišnog natjecanja i državnih potpora iz institucionalne, znanstvene, sudske i gospodarske zajednice. Između ostalih, na toj su konferenciji sudjelovali predsjednik i suci Općeg suda EU. Ta dvodnevna konferencija je bila mjesto analize zakonodavnih novina i, praktičarima iz gospodarstva, osobito važne sudske prakse u području pravila EU-a o tržišnom natjecanju koja su uspostavljena s isključivim ciljem postizanja i očuvanja pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta.

Uz te dvije konferencije, članovi Vijeća i stručnjaci Agencije su tijekom izvještajne godine održali niz predavanja na značajnim međunarodnim skupovima, primjerice, na specijaliziranoj međunarodnoj konferenciji transportnog prava i prava osiguranja (INTRASLAW), na visokoškolskim ustanovama i seminarima koje su organizirala strukovna udruženja (HUP i HGK).

Kada je riječ o redovitim komunikacijskim aktivnostima Agencije, na njenim mrežnim stranicama (koje su modernizirane tijekom 2015. godine) objavljuju se sve njezine odluke i mišljenja te, dodatno, objave/priopćenja o njenim najvažnijim odlukama.

Na visoku transparentnost u radu AZTN-a, nadovezuje se i ispunjavanje zakonske obveze o *pravu na pristup informacijama*. Sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama,⁴⁴ Agencija kao tijelo javne vlasti osigurava pravo na pristup informacijama. U 2015. godini zaprimljeno je 11 zahtjeva za pristup informacijama koji su svi riješeni u zakonskom roku. Također, Povjereniku za pristup informacijama dostavljeno je izvješće o provedbi zakona za 2015. godinu.

Kao pravna osoba s javnim ovlastima AZTN uvijek s osobitom pažnjom obavlja svoje aktivnosti te pažljivo raspolaže dodijeljenim proračunskim sredstvima.

Planirana sredstva za obavljanje poslova iz djelokruga Agencije u Državnom proračunu za 2015. godinu iznosila 11.795.000,00 kuna. Izvršenje rashoda iznosilo je 11.036.381,85 kuna, odnosno 93,57% u odnosu na plan.

U strukturi rashoda najveći dio čine rashodi za zaposlene (69,1%) te materijalni rashodi od 28,5%. Pritom valja reći da AZTN, vodeći računa o strogo namjenskom i racionalnom trošenju proračunskih sredstava, uvijek sustavno radi na smanjenju svih rashoda na čiju visinu može utjecati.

Agencija je na kraju 2015. godine imala ukupno **46 zaposlenih, uključujući i pet članova Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja.**

⁴⁴ Zakon o pravu na pristup informacijama; Narodne novine, br. 25/13.

Radnici Agencije, kao ni članovi Vijeća, ne mogu biti članovi uprava ili nadzornih odbora te upravnih vijeća poduzetnika ili biti u članstvima bilo kojih drugih oblika interesnog udruživanja.

Organizacijsku strukturu odlikuje mali broj hijerarhijskih razina te radna mjesta sa širokim djelokrugom poslova.

Složenosti poslova Agencije odgovara visoka kvalifikacijska struktura zaposlenih. Tako od ukupnog broja zaposlenih (uključujući i članove Vijeća) čak 22 % ima znanstveni stupanj doktora odnosno magistara znanosti/sveučilišnih specijalista. Dodatnih 63% zaposlenih ima visoku stručnu spremu kao i dodatne uvjete za pojedino radno mjesto. Primjerice, svi pravnici moraju imati položen pravosudni ispit, a oni koji izriču upravno-kaznene mjere moraju imati i dodatne četiri godine rada na pravnim poslovima nakon položenog pravosudnog ispita (što odgovara uvjetima za suca prekršajnog suda).

Upravo takva organizacijska struktura, zbog skraćene linije odgovornosti i visoko specijaliziranog kadra, osigurava brzo i efikasno donošenje odluka.

Odluke Agencije – statistika za 2015. Godinu

U području tržišnog natjecanja Agencija je u 2015. godini imala **667 riješenih predmeta iz područja tržišnog natjecanja, što je 5,2% više** u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Tablica 1. Broj riješenih predmeta u 2015. godini

Tržišno natjecanje	Broj riješenih predmeta u 2015.
Upravni predmeti	57
Neupravni predmeti	610
Ukupno	667

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja;

Važno je napomenuti da je povećani obujam posla u području tržišnog natjecanja Agencija u 2015. godini realizirala s manjim brojem zaposlenih u odnosu na ranija razdoblja. AZTN je u 2015. godini zapošljavala **46 djelatnika**, što je 4% manje u

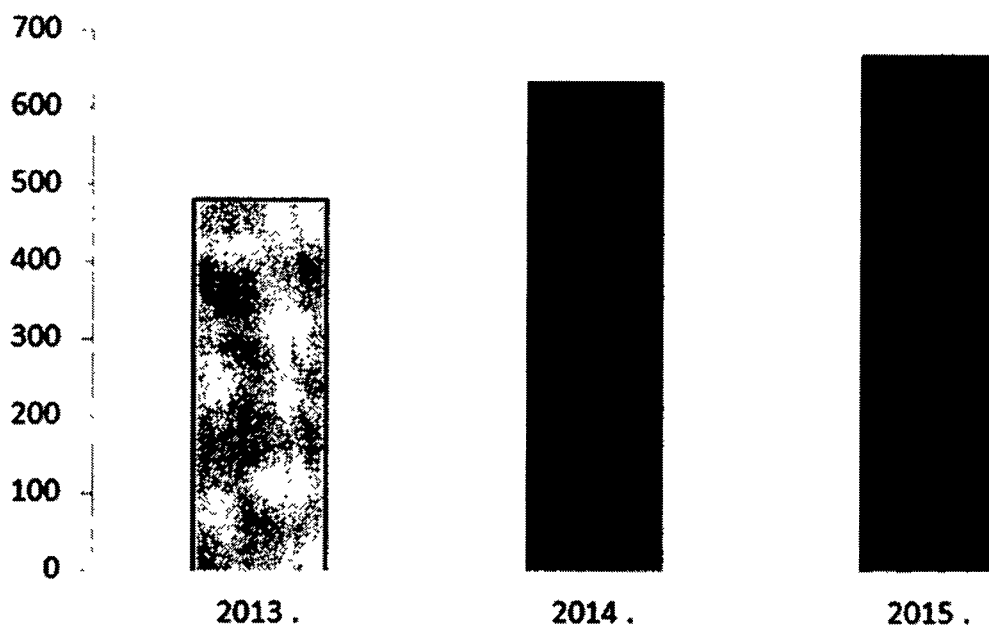
odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, kada je Agencija imala 48 zaposlenih te čak 19% manje zaposlenih nego četiri godine ranije, kad je u Agenciji bilo ukupno 57 zaposlenih.

Tablica 2. Kretanje broja zaposlenih u razdoblju od 2011. do 2015. godine

2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
57	53	51	48	46

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja;

Slika 1. Broj riješenih predmeta u razdoblju od 2013. do 2015. godine

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Napomena: u broj riješenih predmeta u 2013. i 2014. godini uključen je i broj riješenih predmeta iz područja državnih potpora (Agencija je bila nadležna za primjenu Zakona o državnim potporama do kraja travnja 2014. godine)

Na dan 31. prosinca 2015. godine Agencija je imala ukupno 28 otvorenih predmeta u tijeku odnosno postupaka u kojima još nije doneseno rješenje Agencije.

Ovdje je potrebno naglasiti kako je postupak u nadležnosti Agencije detaljno propisan odredbama ZZTN-a i Zakona o općem upravnom postupku (dalje: ZoUP).⁴⁵

Zbog izuzetno visokih standarda zaštite prava stranaka, ali i zaštite prava podnositelja inicijative i osoba kojima je Agencija priznala ista postupovna prava kao i podnositeljima inicijative koje propisuje ZZTN, kao i zbog veoma složenih pravnih i ekonomskih analiza koje prethode pokretanju postupka, a naročito donošenju odluka te obvezi održavanja usmenih i glavnih rasprava kako bi se stranci dala mogućnost i usmene obrane, postupci u nadležnosti Agencije su relativno dugotrajni i u pravilu ne mogu biti okončani u manje od godinu dana. To je u skladu s iskustvima i praksom Europske komisije i tijela za zaštitu tržišnog natjecanja u državama članicama EU.

Radi boljeg uvida u složenost postupaka koje provodi AZTN, smatramo korisnim dati kratki opis tijeka postupka u predmetima ograničavajućih sporazuma između poduzetnika i zlouporaba vladajućeg položaja na tržištu. Tako se, sukladno rokovima koje propisuje ZZTN, postupci utvrđivanja zabranjenih sporazuma ili zlouporabe vladajućeg položaja mogu se podijeliti *u nekoliko faza*.

*Prvu fazu predstavlja prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu. U slučaju da se provodi temeljem zaprimljene inicijative, ispitivanje može trajati najviše šest mjeseci.*⁴⁶

Ukoliko inicijativa rezultira *pokretanjem postupka*, započinje *druga faza*. Ukoliko se zaključkom o pokretanju postupka od stranaka zatraži dostava pisanih očitovanja i/ili dokumentacije, rok za dostavu ne smije biti *kraći od osam niti dulji od 30 dana* od dana primitka zaključka.⁴⁷ Uz to, za svako dodatno očitovanje koje se tijekom trajanja postupka traži od stranaka, strankama se, unutar naprijed navedenog okvira, daje primjereni rok za odgovor.

Treća faza postupka počinje dostavom stranci Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku. Od dana primitka stranka ima *rok od mjesec dana* za dostavu svojih primjedbi na navedenu Obavijest te ima pravo predložiti saslušanje dodatnih svjedoka i izvođenje dodatnih dokaza.⁴⁸ Primjerak Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku u skraćenom obliku „očišćenom“ od poslovnih tajni, Agencija je obvezna dostaviti i podnositelju inicijative i osobama kojima je priznala ista prava u postupku koja ima i podnositelj inicijative. Međutim, ovo je moguće samo pod uvjetom da su to pisanim putem prethodno zatražili od Agencije.

⁴⁵ Zakon o općem upravnom postupku, članak 3. stavak 1. Narodne novine, br. 47/2009.

⁴⁶ ZZTN, članak 38. stavak 5.

⁴⁷ ZZTN, članci 39. i 40.

⁴⁸ ZZTN, članak 48.

U tom slučaju i te osobe imaju pravo da, kao i stranka u postupku, dostave primjedbe na navedenu Obavijest.

Nakon isteka roka za dostavljanje primjedbi na Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku i provedbe analiza tih primjedbi i očitovanja stranaka, u najkraćem mogućem roku se zakazuje *održavanje usmene rasprave*. Dovršetkom usmene rasprave, AZTN *završava fazu postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja*.

Nakon toga, započinje četvrta faza postupka. Zapčinje faza utvrđivanja postojanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere. U toj fazi, sukladno odluci Vijeća, AZTN strankama dostavlja Obavijest o utvrđenom činjeničnom stanju.⁴⁹ Ta obavijest praktički predstavlja utvrđenje povrede prava tržišnog natjecanja. Uz nju se strankama dostavlja i poziv na Glavnu raspravu. Stranke i u tom dijelu postupka imaju pravo dostaviti pisane obrane u roku koji ne može biti kraći od 15 ni dulji od 30 dana od dana zaprimanja poziva na glavnu raspravu.

Nakon toga, AZTN održava *Glavnu raspravu* na kojoj se stranci omogućava i davanje usmene obrane i izvođenje dokaza radi *utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere* za utvrđenu povredu.

I konačno, AZTN, najkasnije u roku od *četiri mjeseca* od dana zaključenja glavne rasprave, donosi *jedinstveno rješenje* kojim utvrđuje povredu ZZTN-a i izriče upravno- kaznenu mjeru.⁵⁰

Kada je riječ u postupcima ocjene koncentracije, rokovi su nešto drugačiji.

Naime, ukoliko su *ispunjeni uvjeti za obvezu podnošenja prijave koncentracije u smislu ZZTN-a* i Uredbe o načinu prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija poduzetnika,⁵¹ te nakon što je dokumentacija za prijavu koncentracije kompletirana, AZTN podnositelju prijave *daje potvrdu o potpunosti prijave*. AZTN istodobno na svojim mrežnim stranicama objavljuje javni poziv svim zainteresiranim osobama za dostavljanje pisanih primjedaba i mišljenja na predmetnu koncentraciju u roku koji ne može biti kraći od osam niti dulji od petnaest dana.

Ukoliko u *roku od 30 dana* od izdavanja potvrde o potpunosti prijave AZTN ne donese zaključak o pokretanju postupka ocjene koncentracije, koncentracija će se

⁴⁹ ZZTN, članak 52.

⁵⁰ ZZTN, članak 57.

⁵¹ Uredba o načinu prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija poduzetnika; Narodne novine, br. 38/11.

*smatrati dopuštenom na prvoj razini. AZTN će o tome obavijestiti podnositelja prijave koncentracije i javnost.*⁵²

Ukoliko AZTN donese *zaključak o pokretanju postupka ocjene dopuštenosti koncentracije*, ocjena koncentracije prelazi na drugu razinu koja pretpostavlja dubinske pravne i ekonomske analize tržišta.

Rješenje kojim se koncentracija može ocijeniti dopuštenom, uvjetno dopuštenom ili nedopuštenom AZTN donosi *u roku od tri mjeseca* od dana donošenja zaključka o pokretanju postupka, uz propisanu iznimnu mogućnost produženja toga roka.⁵³

Kao što je to naprijed već istaknuto, takvo trajanje postupaka je u državama članicama EU i pred Europskom komisijom.

Provedba propisa o zaštiti tržišnog natjecanja

Pravni okvir

Zakonodavni okvir kojim se uređuju pravila i uspostavlja sustav mjera zaštite tržišnog natjecanja u Republici Hrvatskoj čine Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja⁵⁴ te provedbeni propisi doneseni temeljem tog zakona.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja stupio je na snagu 1. srpnja 2013.⁵⁵ Njime je uređena nadležnost AZTN-a na području zaštite tržišnog natjecanja nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. Konkretno, Zakon je prilagođen na način da omogućava izravnu primjenu pravne stečevine Europske unije iz područja zaštite tržišnog natjecanja. To se naročito odnosi na izravnu primjenu članka 101. i članka 102. Ugovora o funkcioniranju EU (dalje:

⁵² ZZTN, članak 22. stavak 1.

⁵³ ZZTN, članak 22. stavak 7. i članak 57. stavak 6.

⁵⁴ *Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja*; Narodne novine br. 79/09 i 80/13.

⁵⁵ *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja*; Narodne novine br. 80/13. Zakonodavni okvir u području zaštite tržišnog natjecanja u Republici Hrvatskoj predstavlja *Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja* (Narodne novine, br. 79/2009 i 80/2013), za koji se dalje u tekstu, ako nije drugačije navedeno, koristi skraćenica ZZTN, te provedbeni propisi doneseni temeljem toga zakona.

UFEU),⁵⁶ na primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora o EZ-u⁵⁷ i primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 o kontroli koncentracija između poduzetnika⁵⁸.

Stupanjem na snagu tzv. paralelne nadležnosti Agencije, povećan je i opseg ovlasti Agencije.

Konkretno, u slučajevima narušavanja tržišnog natjecanja sa značajnim učinkom na trgovinu između Republike Hrvatske i jedne ili više država članica EU, u postupcima utvrđivanja zabranjenih sporazuma između poduzetnika i zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika, uz nacionalno zakonodavstvo (članke 8. i/ili 13. ZZTN-a), AZTN može izravno primjenjivati i članke 101. i 102. UFEU. U slučajevima kada se radi o narušavanju tržišnog natjecanja za koje AZTN procijeni da nema učinak na trgovinu s drugim članicama EU, primjenjivat će isključivo nacionalno pravo.

Drugim riječima, zaštita tržišnog natjecanja u Hrvatskoj dio je sustava zaštite tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu EU, koju istodobno, osim hrvatske Agencije i hrvatskih sudova (Visoki upravni sud RH i nadležni trgovački sudovi), provode i europske institucije - Europska komisija, Opći sud i Sud Europske unije.

Spomenuta paralelna nadležnost podrazumijevala je za Agenciju i uspostavu obvezne suradnje sa srodnim tijelima u drugim državama članicama EU i Europskom komisijom kroz Europsku mrežu tijela za zaštitu tržišnog natjecanja (ECN).

Suradnja obuhvaća razmjenu informacija o postupcima koji se vode protiv poduzetnika za koje se sumnja da sklapaju zabranjene sporazume (članak 101. UFEU) ili zlorabe vladajući položaj (članak 102. UFEU), Tu je i suradnja u provedbi zajedničkih nenajavljenih pretraga ili pružanje pomoći u provođenju pretraga, kao i

⁵⁶ Ugovor o funkcioniranju Europske unije; SL C 115, od 9. svibnja 2008.

⁵⁷ Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora o EZ-u, SL L 1, 04.01.2003. Uredbom se uređuju načela u primjeni sadašnjih članaka 101. i 102. UFEU u odnosu na nacionalne propise o tržišnom natjecanju, ovlasti EK i tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje te nacionalnih sudova, odluke EK, suradnja između EK i država članica, razmjena informacija, obustava ili prekid postupka, suradnja s nacionalnim sudovima – sve u cilju jedinstvene primjene prava tržišnog natjecanja u EU. Nadalje, uređuju se ovlasti EK u provođenju pretraga i ovlasti nacionalnih tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje, zatim kazne, zastara, saslušanje stranaka i čuvanje poslovne tajne, sudski nadzor Suda EU itd.

⁵⁸ Uredba Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika (Uredba EZ o koncentracijama), SL L 24, 29.01.2004. AZTN, nakon 1. srpnja 2013., sukladno Uredbi ocjenjuje koncentracije koje imaju učinak na trgovinu između država članica EU, ali samo pod uvjetima propisanim Uredbom. Primjerice, kada ocjenu koncentracija s EU dimenzijom Europska komisija odluči ustupiti AZTN-u. Uredbom se detaljno uređuju kriteriji za koncentracije s EU dimenzijom, kriteriji koji se uzimaju u obzir pri ocjeni koncentracije, definicija koncentracije, prethodna prijava koncentracije, izračunavanje ukupnog prihoda, ispitivanje prijave i pokretanje postupka, upućivanje nadležnim tijelima država članica, pretrage, kazne EK itd.

provedbu pretraga u ime i za račun EK ili tijela za zaštitu tržišnog natjecanja države članice EU. Pritom je obveza AZTN-a da nakon prve formalne radnje u postupku i prije donošenja konačne odluke u postupku koji vodi temeljem članaka 101. i 102. UFEU o tome izvijesti EK. U slučaju ako je EK već pokrenula postupak u istom predmetu, AZTN mora obustaviti daljnje vođenje tog postupka.⁵⁹

U području kontrole koncentracija poduzetnika hrvatski poduzetnici imaju obvezu prijave namjere provedbe koncentracije Europskoj komisiji u slučajevima kada su ispunjeni uvjeti propisani Uredbom Vijeća (EZ) br. 139/2004. Osim ispunjavanja uvjeta propisanih pragova ostvarenog ukupnog prihoda sudionika koncentracije, u pravilu je potrebno da koncentracija ima tzv. EU dimenziju što znači da ima učinak u najmanje tri države članice EU.

No, ako EK odluči da neće ocjenjivati određenu koncentraciju unatoč činjenici da ta koncentracija ima EU dimenziju, pod određenim, veoma složenim uvjetima ocjenu koncentracije može povjeriti AZTN-u kao što i sam AZTN može od Komisije tražiti da mu se koncentracija uputi na ocjenu.

Slijedom toga, kao što je to u uvodnom dijelu već rečeno, opseg poslova AZTN-a u području kontrole koncentracija se nakon 1. srpnja 2013. godine znatno povećao zaprimanjem i analizom notifikacija koncentracija koje poduzetnici prijavljuju Europskoj komisiji, a ona ih tada, u okviru rada ECN mreže, upućuje nacionalnim tijelima za tržišno natjecanje radi utvrđivanja najprikladnijeg tijela za ocjenu svake od njih.

Osim tzv. paralelne nadležnosti u primjeni nacionalnog i EU prava tržišnog natjecanja, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja uređuje i privatno-pravnu zaštitu. Naime, tim su propisom hrvatski trgovački sudovi također postali nadležni za izravnu primjenu članaka 101. i 102. UFEU u privatno-pravnim sporovima te u sporovima za utvrđivanje naknade štete zbog povreda ZZTN-a ili članaka 101. ili 102. UFEU.

Nadalje, izmjenama i dopunama ZZTN-a povećana je i učinkovitost sudske kontrole rješenja AZTN-a koja je stavljena u isključivu nadležnost Visokog upravnog suda Republike Hrvatske (dalje: Visoki upravni sud). Visoki upravni sud postaje isključivo nadležan i za izdavanje naloga za provedbu nenajavljene pretrage.

Konačno, od 1. srpnja 2013. godine, AZTN postaje nadležan i za primjenu prava tržišnog natjecanja u sustavu kreditnih unija i kreditnih institucija. Naime, danom pristupanja Republike Hrvatske u Europsku uniju Hrvatska narodna banka morala je prenijeti tu nadležnost na AZTN.

⁵⁹ Sve promjene do kojih je došlo članstvom u EU uređene su već spomenutim pravnim aktima EU: Uredbom Vijeća (EZ) br. 1/2003 i Uredbom Vijeća (EZ) br. 139/2004.

Pravni okvir u području zaštite tržišnog natjecanja čine još i provedbeni propisi. Riječ je o jedanaest uredbi Vlade Republike Hrvatske (dalje: Vlada RH) kojima se detaljno uređuju pojedina područja primjene.

To su: *Uredba o načinu i kriterijima utvrđivanja mjerodavnog tržišta*⁶⁰, *Uredba o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma između poduzetnika*⁶¹, *Uredba o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma između poduzetnika*⁶², *Uredba o skupnom izuzeću sporazuma o prijenosu tehnologije*⁶³, *Uredba o skupnom izuzeću sporazuma o distribuciji i servisiranju motornih vozila*⁶⁴, *Uredba o skupnom izuzeću sporazuma o osiguranju*⁶⁵, *Uredba o skupnom izuzeću sporazuma u sektoru prometa*⁶⁶, *Uredba o sporazumima male vrijednosti*⁶⁷, *Uredba o načinu prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija poduzetnika*⁶⁸, *Uredba o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere*⁶⁹ i *Uredba o kriterijima za oslobođenje ili umanjeње upravno-kaznene mjere*.⁷⁰

Kako je već naznačeno u poglavlju „Ključna obilježja poslovanja Agencije u 2015. godine“, Vlada RH je u veljači 2015. godine donijela je Uredbu o izmjenama Uredbe o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere. Izmjenama se, umjesto obveze Agencije za izricanje dodatnog iznosa radi odvrćanja poduzetnika od povreda ZZTN-a u slučajevima kartelnih dogovora u rasponu od 15 do 25 posto ukupno ostvarenog prihoda, ukida donja granica za izricanje dodatnog iznosa.

Naime, odredbe do tada važeće Uredbe bile su sadržajno usklađene s Uredbom Vijeća (EZ) br.1/2003 i , dalje: Smjernice),⁷¹ koje prvenstveno uređuju ovlasti i postupak Europske komisije prilikom utvrđivanja povreda i izricanja novčanih kazni.

⁶⁰ Narodne novine, br. 9/11.

⁶¹ Narodne novine, br. 37/11.

⁶² Narodne novine, br. 72/11.

⁶³ Narodne novine, br. 9/11.

⁶⁴ Narodne novine, br. 37/11.

⁶⁵ Narodne novine, br. 78/11.

⁶⁶ Narodne novine, br. 78/11.

⁶⁷ Narodne novine, br. 9/11.

⁶⁸ Narodne novine, br. 38/11.

⁶⁹ Narodne novine, br. 129/10 i 23/15.

⁷⁰ Narodne novine, br. 129/10.

⁷¹ *Smjernice o načinu utvrđivanja novčanih kazni koje se izriču sukladno članku 23. stavku 2. točki (a) Uredbe broj 1/2003; SL C 210, od 01.09.2006.*

Međutim, postupci koje vodi EK imaju značajne učinke u pravilu na cjelokupnom unutarnjem tržištu EU ili na njegovom najvećem dijelu.

S druge strane, nacionalna tijela za tržišno natjecanje, pa tako i AZTN, utvrđuju kartelne povrede koje imaju učinak samo na nacionalnom teritoriju, dok se stvarni učinci utvrđenih povreda na tržišno natjecanje razlikuju ovisno od slučaja do slučaja.

Stoga je izmjena Uredbe omogućila AZTN-u sankcioniranje sudionika kartela proporcionalno učinku te povrede i tržišnoj snazi poduzetnika u svakom pojedinom slučaju. Izmjena je pritom u skladu s praksom tijela za tržišno natjecanje država članica EU.

Nadležnost Agencije sukladno ZZTN-u obuhvaća:

- utvrđivanje zabranjenih sporazuma između poduzetnika te određivanje mjera, uvjeta i rokova za otklanjanje štetnih učinaka zabranjenih sporazuma;
- utvrđivanje zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika i zabrana svakog daljnjeg postupanja koje dovodi do zlouporabe te određivanje mjera, uvjeta i rokova za otklanjanje štetnih učinaka takvog postupanja;
- ocjena dopuštenosti koncentracija poduzetnika;

U slučaju utvrđenja zabranjenog sporazuma poduzetnika, zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika ili zabranjene koncentracije poduzetnika, Agencija poduzetnicima koji su povrijedili ZZTN utvrđuje i izriče upravno-kaznene mjere propisane tim zakonom i Uredbom o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere.

Osim vođenja gore navedenih postupaka odnosno izvršne uloge Agencije, jednako važan dio u njezinu radu predstavlja i promicanje prava i politike tržišnog natjecanja. Agencija daje stručna mišljenja o sukladnosti sa ZZTN-om nacрта prijedloga zakona i drugih propisa, važećih zakona i drugih propisa, provedbom učinaka tih propisa te o ostalim pitanjima od značaja za tržišno natjecanje.

Zabranjeni sporazumi između poduzetnika (karteli)

Agencija dugi niz godina sustavno komunicira prema poduzetnicima i javnosti kako zabranjeni horizontalni sporazumi (karteli) u pravu tržišnog natjecanja predstavljaju najtežu povredu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja⁷² jer su takvi sporazumi/dogovori suprotni samoj biti i svrsi tržišnog gospodarstva.

Naime, u slučajevima postojanja zabranjenih horizontalnih sporazuma između poduzetnika koji su izravni konkurenti, prestaje postojati motiv odnosno potreba sudionika sporazuma da se međusobno natječu kroz cijenu, kvalitetu ili inovacije. Istodobno, tako dugo dok se pridržavaju dogovorenog, sudionicima sporazuma se osigurava opstanak na tržištu, dok se jedinstvena cijena utvrđuje prema troškovima ekonomski najneučinkovitijeg člana kartela. Na taj način, na tržištu opstaju i oni poduzetnici koji u uvjetima učinkovitog tržišnog natjecanja na njemu ne bi mogli opstati, dok potrošač trpi štetne posljedice takvog dogovora u obliku visoke cijene i loše kvalitete proizvoda ili usluge.

S obzirom da je u pravilu riječ o tajnim sporazumima, za njihovo otkrivanje, dokazivanje i sankcioniranje tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja na raspolaganju stoji nekoliko alata.

*Veoma moćan alat agencija je svakako ovlast za provođenje nenajavljenih pretraga poslovnih i drugih prostorija poduzetnika, zemljišta i prijevoznih sredstava, pečačenje i privremeno oduzimanje predmeta i uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju.*⁷³

U tom području AZTN ima međunarodnu obvezu suradnje s Europskom komisijom. Naime, AZTN ima obvezu sudjelovati i asistirati Komisiji u provedbi nenajavljenih pretraga na teritorijima država članica Europske unije, pa tako i na teritoriju Hrvatske. To će, u pravilu, biti u sklopu istraga kartela koji imaju nadnacionalni karakter.

S obzirom na razvoj tehnologije i činjenicu kako se danas podaci sve više pohranjuju u digitalnom obliku, a komunikacija između poduzetnika odvija gotovo isključivo u elektroničkom obliku, pretrage su prvenstveno fokusirane na neki od medija za digitalnu pohranu podataka.

⁷² Članak 8. ZZTN-a

⁷³ Članci 42. do 46. ZZTN-a.

Budući da je u kratkom vremenu potrebno pronaći i analizirati iznimno veliki broj podataka koji se pohranjuju na takvim medijima, posebno educiranim stručnjacima su uz specijalna znanja potrebni i posebni alati iz područja digitalne forenzike odnosno posebni hardverski i softverski programi za pretrage.⁷⁴

U tom smislu AZTN sada može asistirati Europskoj komisiji u provedbi nenajavljene pretrage ili inspekcijske pretrage u slučaju da Europska komisija to zatraži, odnosno može pružiti prekograničnu suradnju bilo kojem tijelu za zaštitu tržišnog natjecanja iz Europske unije.

Tu je ovlast Agencija, zahvaljujući kadrovskom i tehnološkom ekipiranju u 2014. godini, izrazito intenzivirala u 2015. godini kada je provela dvije nenajavljene pretrage *na tržištu medicinskih i nemedicinskih plinova te na tržištu kućnih telefonskih centrala*. Pretrage su bile izrazito kompleksne jer je njima bilo obuhvaćeno sedam poduzetnika na različitim lokacijama. Prva se odvijala na tri lokacije (u tri različite županije), dok je druga obuhvatila četiri poduzetnika na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije.

Također, nije nevažno da je AZTN kroz praksu razvila takva ekspertna znanja da provodi edukaciju eksperata tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja u drugim državama kao i u onim hrvatskim institucijama koje imaju ovlasti za provođenje sličnog oblika pretraga.

Drugi alat koji Agencija ima ovlasti koristiti u dokazivanju zabranjenih sporazuma su *pokajnički programi*.

Iako ih je Agencija ovlaštena provoditi još od studenoga 2010⁷⁵, *prvi zahtjev* za primjenom pokajničkog programa zaprimljen je tek u izvještajnoj 2015. godini. AZTN vjeruje da je taj zahtjev rezultat ukupnosti njezina djelovanja u području otkrivanja i sankcioniranja kartela u posljednje dvije godine, temeljem opredjeljenja Vijeća da ojača provedbenu praksu, ponajprije u osiguranju temeljnih pretpostavki za intenziviranje postupaka uključujući i provedbu nenajavljenih pretraga, a potom i u utvrđivanju i sankcioniranju kartela kao najtežih povreda propisa o zaštiti tržišnog natjecanja jer dokazano nanose najveću štetu gospodarstvu i potrošačima.

Kao i programi pokajništva koje provodi Europska komisije i nacionalna tijela za tržišno natjecanje, program AZTN-a uključuje oslobođenje od plaćanja upravno-kaznene mjere pokajniku koji prvi otkrije kartel i omogućiti pokretanje postupka ili, ako

⁷⁴ Digitalna forenzika je znanost koja se bavi načinom prikupljanja, obrade i prezentiranja digitalnih podataka s ciljem provođenja sustavne provjere kako bi se otkrilo što se dogodilo na računalu i tko je za to odgovoran.

⁷⁵ Kada je na snagu stupila Uredba o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere i Uredba o kriterijima za oslobođenje ili umanjenje upravno-kaznene mjere.

je AZTN već pokrenuo postupak, koji joj prvi dostavi relevantne dokaze o postojanju i načinu djelovanja kartela.

Umanjenje iznosa upravno-kaznene mjere mogu dobiti i ostali pokajnici ovisno o redu obraćanja AZTN-u i dostavi dodatnih valjanih dokaza koji su od odlučujućeg značaja za okončanje postupka utvrđivanja kartela.

Pojam *zabranjenog horizontalnog sporazuma* najčešće se odnosi na kartele ili kartelne sporazume.

Riječ je o sporazumima, u pravilu tajnim, između izravnih konkurenata na određenom tržištu. Članovi kartela dogovaraju se o cijenama, količini proizvodnje, rabatima, izboru kupaca ili područja, nastupu i uvjetima koje će postaviti u postupcima javne nabave, dijele profit, razmjenjuju komercijalno osjetljive informacije i sl. Takvim postupanjem na najteži način ograničavaju ili potpuno ukidaju tržišno natjecanje na tržištu na kojem djeluju. Stoga su dogovori kojima se „konkurencija zamjenjuje kooperacijom“ izričito zabranjeni.

AZTN je u prvom tromjesečju 2015. godine donio dva rješenja kojima je utvrdila postojanje zabranjenih horizontalnih sporazuma (kartela) u predmetima *AZTN protiv Sokol Marić Securitas Hrvatska AKD-Zaštita, Klemm Security, Bilić-Erić, V Grupa i Arsenal-Ivezić*.⁷⁶ U istom je tromjesečju donesena i odluka u predmetu *AZTN protiv Hrvatske gospodarske komore i 9 članova Udruženja nautičkog turizma (marina)*.⁷⁷

Krajem 2015. godine AZTN je utvrdio i postojanje zabranjenog horizontalnog sporazuma (kartela) na tržištu *igara na sreću-klađenja*.⁷⁸

Ukupna upravno-kaznena mjera koju je AZTN izrekao u navedenim kartelima iznosila je 17,4 milijuna kuna.

U nastavku se daju skraćeni opisi nekoliko rješenja Agencije kojima su okončani postupci utvrđivanja zabranjenih horizontalnih sporazuma.

⁷⁶ Rješenje objavljeno u Narodnim novinama, br.58/2015 i na mrežnim stranicama AZTN-a.

⁷⁷ Rješenje objavljeno u Narodnim novinama, br.58/215 i na mrežnim stranicama AZTN-a.

⁷⁸ Rješenje AZTN-a protiv protiv Bolus d.o.o., Zagreb, Favorit sportska kladionica d.o.o., Zagreb, Germania Sport d.o.o. Zagreb, Prva sportska kladionica d.o.o. Zagreb, i Super Sport, Zagreb, klasa: 034-03/2015-01/010, od 22.prosinca 2015, Narodne novine br. 13/2016

AZTN-a protiv protiv Bolus., Zagreb, Favorit sportska kladionica, Zagreb, Germania Sport, Zagreb, Prva sportska kladionica, Zagreb i Super Sport, Zagreb

Rješenje kojim je utvrđen zabranjeni horizontalni sporazum (kartel)

U postupku koji je pokrenula po službenoj dužnosti, Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja je utvrdila da su poduzetnici Bolus, Favorit sportska kladionica, Germania Sport, Prva sportska kladionica i Super Sport, koji djeluju na tržištu igara na sreću – klađenja, sklopili zabranjeni sporazum.

AZTN je temeljem izravnih dokaza nesporno utvrdio da su se navedeni poduzetnici, na sjednici Udruge sportskih kladionica održanoj 26. ožujka 2014. godine, dogovorili o budućem načinu obračuna manipulativnog troška (MT) u igrama na sreću - klađenja u Hrvatskoj.

Izravni materijalni dokazi o postojanju dogovora su Zapisnik s izvanredne sjednice skupštine Udruge sportskih kladionica kao i Obavijest o promjeni obračuna MT-a od 28. ožujka 2014. godine koju je Udruga dostavila drugim poduzetnicima na tržištu.

Dogovor se počeo primjenjivati 1. travnja 2014. godine.

Izravni materijalni dokazi o postojanju dogovora su Zapisnik s izvanredne sjednice skupštine Udruge sportskih kladionica kao i Obavijest o promjeni obračuna MT-a od 28. ožujka 2014. godine koju je Udruga dostavila drugim poduzetnicima na tržištu.

Dogovor se počeo primjenjivati 1. travnja 2014. godine.

Time je sklopljen zabranjeni sporazum kojim je tržišno natjecanje narušeno u razdoblju od ožujka 2014. do studenoga 2015. godine.

Naime, manipulativni trošak (MT) je sastavni dio cijene proizvoda, u ovom slučaju igre klađenja, i njegova visina ovisi upravo o načinu njegovog obračuna. Naplata MT od potrošača (igrača), obračun i njegova visina, ovise isključivo o volji priređivača igara na sreću koji sam odlučuje o načinu obračuna i visini MT-a, kao i o tome hoće li igračima uopće naplaćivati MT.

Činjenica da MT nije uređen propisima i u potpunosti je fakultativan, što su u očitovanjima potvrdili i priređivači igara klađenja, daje mogućnost priređivačima igara da se u svojoj ponudi natječu različitim visinama MT-a, što je ovim dogovorom bilo isključeno.

Osim toga, budući da je riječ o dogovoru o sastavnom elementu cijene, to predstavlja teško ograničenje tržišnog natjecanja. Pritom je dogovoreni novi način izračuna MT-a nepovoljniji za potrošače od onoga koji se primjenjivao prije 1. travnja 2014. godine.

Naime, MT se ranije obračunavao kao postotak od uloga, a nakon sklapanja sporazuma, kao postotak od uplate.

Dakle, s obzirom na to da usluge sportskih kladionica potrošači koriste kako bi ostvarili dobitak u igrama klađenja, smanjenje uloga zbog promjene načina obračuna MT-a, predstavlja i smanjenje mogućeg dobitka. Istodobno, priređivači igara na sreću su umanjnjem uloga igrača temeljem novog obračuna MT-a, ostvarili veći prihod.

Pri izricanju upravno kaznenih mjera AZTN je, uzevši u obzir težinu povreda te otegotne i olakotne okolnosti, procijenio da će iznositi upravno-kaznenih mjera izrečenih sudionicima tog kartela, uz posebni preventivni učinak, imati i opći preventivni učinak kao upozorenje svim drugim poduzetnicima da se ne upuštaju u povrede propisa o tržišnom natjecanju.

Agencija je sudionicima ovoga kartela izrekla upravno-kaznene mjere u ukupnom iznosu od 9,7 milijuna kuna.

AZTN protiv Sokol Marić, Zagreb, Securitas Hrvatska, Zagreb, AKD-Zaštita, Zagreb, Klemm Security, Zagreb, Bilić-Erić, Sesvete, V Grupa, Zagreb i Arsenal-Ivezić, Varaždin:

Rješenje kojim je utvrđen zabranjeni horizontalni sporazum

U postupku protiv poduzetnika Sokol Marić, AKD-Zaštita, Securitas Hrvatska, Klemm Sigurnost, Bilić-Erić, V GRUPA, i Arsenal-Ivezić, Agencija je utvrdila da su ti poduzetnici 23. listopada 2013. godine sudjelovali na sastanku na kojem su dogovorili minimalnu cijenu usluga privatne tjelesne zaštite od 32,52 kune.

Također, utvrđeno je da dogovor postignut na tom sastanku ima sve elemente kartelnog sporazuma.

Konkretno, sastanku su prisustvovali poduzetnici koji su izravni tržišni takmaci. Iako je riječ o poduzetnicima različite tržišne snage, dogovorili su minimalnu cijenu usluge privatne tjelesne zaštite od 32,50 kuna, kao donju granicu rentabilnosti poslovanja za sve sudionike sastanka.

Agencija je utvrdila da su postizanjem toga dogovora sudionici kartela narušili tržišno natjecanje na tržištu usluga privatne tjelesne zaštite u razdoblju od 23. listopada 2013. do 17. siječnja 2014. godine.

Takav dogovor o minimalnoj cijeni usluge, smatra se teškom povredom propisa o tržišnom natjecanju. Naime, dogovorom o cijenama poduzetnici, svjesno i namjerno,

međusobnu konkurenciju pretvaraju u suradnju, čime izravno štete interesima potrošača.

Uz to, Agencija je utvrdila da je većina sudionika sastanka upravo taj dogovoreni iznos cijene usluge ponudila na natječajima na kojima su sudjelovali nakon održanog sastanka, iz čega se može zaključiti da je sporazum i primjenjivan u praksi.

Iako neki sudionici sastanka nisu postupali u skladu s dogovorom odnosno i u svojim su ponudama naznačavali i druge iznose (manje od dogovorenih na sastanku), to ne može značiti da u tom slučaju ne postoji odgovornost poduzetnika za povredu propisa o tržišnom natjecanju, a pogotovo se ne može smatrati dokazom o nepostojanju sporazuma, budući da svaki poduzetnik mora samostalno donositi poslovne odluke i odrediti svoje ponašanje na tržištu, dok svaka koordinacija i sudjelovanje u dogovoru među konkurentima predstavlja kršenje propisa o tržišnom natjecanju. U tom slučaju je tu okolnost moguće uzeti samo kao olakotnu kod izricanja upravno-kaznene mjere.

Agencija je sudionicima ovoga kartela izrekla upravno-kaznene mjere u ukupnom iznosu od 5.325.000 kuna.

Pri donošenju odluke o visini upravno-kaznenih mjera Agencija se vodila utvrđenjem da je riječ je o kartelnom sporazumu o izravnom utvrđivanju cijena koji predstavlja najteži oblik povrede Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja. Pritom je kao otegotnu okolnost uzela u obzir činjenicu da je riječ o sporazumu koji se primjenjivao na čitavom teritoriju Republike Hrvatske na kojem članovi kartela imaju značajan tržišni udjel. Kao olakotnu okolnost, Agencija je uzela u obzir da je sporazum primjenjivan relativno kratko i to ne od svih sudionika sporazuma, što je umanjilo štetne posljedice tog sporazuma na tržišno natjecanje.

Visoki upravni sud je u travnju 2016. godine potvrdio rješenje Agencije u predmetu zaštitari.

AZTN protiv Hrvatskog ureda za osiguranje (HUO) i 12 poduzetnika članova HUO-a:

U postupku AZTN protiv Hrvatskog ureda za osiguranje i 12 poduzetnika⁷⁹ nije utvrđena povreda propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Postupak je Agencija pokrenula po službenoj dužnosti radi utvrđivanja jesu li HUO i 12 osiguravatelja donošenjem odluke o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja Generali osiguranju sklopili zabranjeni sporazum u smislu Zakona o zaštiti

⁷⁹ Rješenje AZTN protiv Hrvatskog ureda za osiguranje, Zagreb i 12 njegovih članova, klasa:UP/I 034-03/13-01/046 od 17. srpnja 2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a

tržišnog natjecanja, kojim jednog od članova udruženja kažnjavaju zbog spuštanja cijena premija osiguranja od automobilske odgovornosti (AO). U postupku nije dokazano kako odluka o oduzimanju te ovlasti Generali osiguranju predstavlja zabranjeni horizontalni sporazum.

AZTN je prije svega utvrdio da temeljem posebnih propisa koji uređuju tu djelatnost, HUO obavlja poslove od općeg i zajedničkog interesa za poslove osiguranja kao i poslove nacionalnog ureda zelene karte osiguranja. Članstvo u HUO-u obvezno je za sva društva za osiguranje koja obavljaju poslove AO osiguranja. Riječ je o vrlo reguliranoj djelatnosti koju kao sektorski regulator nadzire Hrvatska agencija za nadzor financijskog tržišta (HANFA).

Temeljem svih činjenica utvrđenih u postupku koji je vodio AZTN, nije dokazano kako odluka o oduzimanju ovlasti Generali osiguranju za izdavanje zelene karte osiguranja, predstavlja zabranjeni sporazum, ni po cilju niti po posljedicama.

Cilj odluke nije bilo narušavanje tržišnog natjecanja već je ona prvenstveno bila potaknuta promidžbenim aktivnostima Generali osiguranja koje su, prema mišljenju HUO-a i njegovih članova, bile nezakonite i neprimjerene. Te su promidžbene aktivnosti Generali osiguranja bile u suprotnosti s odredbama Zakona o osiguranju, što je svojim je rješenjem utvrdila i HANFA te mu naložila otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti.

Kada je riječ o posljedicama, odluka o oduzimanju zelene karte osiguranja Generali osiguranju nije proizvela negativne učinke na tržištu. Naime, nakon što su od 1. srpnja 2013. godine promijenjeni uvjeti osiguranja i premijskog sustava na način da za cjenike osiguranja nije više bilo potrebno prethodno odobrenje HANFE, u 2014. godini je došlo do snažne liberalizacije i jačanja tržišnog natjecanja na tržištu AO osiguranja. Ono se u prvom redu ogleda u značajnom padu ukupno zaračunate bruto premije AO osiguranja kao i prosječno zaračunate bruto premije. Ukupna premija je u 2014. godini bila 20,1 posto manja u odnosu na 2013. godinu, dok je prosječno zaračunata bruto premija u 2014. godini bila 21,34 posto manja u odnosu na 2013. godinu.

S obzirom na to da je u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu zaračunata bruto premija AO osiguranja niža za čak 590 milijuna kuna, uz rast broja polica osiguranja od 1,6 posto te zadržavanje postojećih i ulazak novih konkurenata na to tržište, značajno je povećana razina kompetitivnosti tržišta AO osiguranja, uz izražene pozitivne učinke na krajnje potrošače i gospodarstvo u cjelini.

U pogledu stanja na tržištu AO osiguranja prije rujna 2013. godine, AZTN ne raspolaže nikakvim dokazima koji bi ukazivali na to da su poduzetnici koji obavljaju djelatnost AO osiguranja u razdoblju koje je prethodilo donošenju odluke o oduzimanju ovlasti Generali osiguranju za izdavanje zelene karte osiguranja, bili

sudionici zabranjenog sporazuma, niti se postupak vodio u tom pravcu. Naime, činjenica da su svi poduzetnici na tržištu AO osiguranja u razdoblju od siječnja 2008. do rujna 2013. godine imali gotovo identične premije posljedica je specifičnosti toga tržišta i regulatornog okvira.

Konkretno, do 1. siječnja 2008. godine svi osiguravatelji koji obavljaju djelatnost AO osiguranja su bili obvezni donijeti zajedničke uvjete osiguranja i premijski sustav s jedinstvenim osnovicama funkcionalne premije osiguranja za obvezna osiguranja u prometu. Nakon 1. siječnja 2008. godine osiguravatelji su te zajedničke uvjete i premijski sustav nastavili koristiti kao vlastite. Štoviše, dva osiguravatelja koji su u 2008. godini htjeli koristiti drugačije uvjete osiguranja i premijski sustav, nisu dobili potrebno odobrenje od HANFE. Regulator je od njih zatražio ispravak cjenika u skladu sa aktuarskim načelima i pravilima struke te su na kraju ti poduzetnici odustali od novih cjenika.

Tek od 1. srpnja 2013. godine dolazi do deregulacije sustava AO osiguranja; te za promjene uvjeta osiguranja i premijskog sustava nije potrebno prethodno odobrenje HANFE.

AZTN je u obzir uzeo i činjenicu da je ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja Generali osiguranju bila oduzeta u razdoblju od samo 22 dana. Tijekom tog razdoblja Generali osiguranje je moglo zaključivati ugovore o osiguranju od automobilske odgovornosti, što je i činio. Zelena karta osiguranja za svaki sklopljeni ugovor - policu osiguranja od automobilske odgovornosti može biti izdana naknadno za cijelo vrijeme trajanja ugovora, budući da je zelena karta osiguranja zapravo potvrda o postojanju ugovora o osiguranju od automobilske odgovornosti.

Osim toga, valja imati na umu činjenicu da je od ukupno 46 država članica sustava zelene karte osiguranja, kontrola zelene karte ukinuta u 33 države (uključivo sve države EU). Stoga su osiguranici Generali osiguranja u te države mogli putovati bez izdane zelene karte, odnosno na temelju registracijske pločice vozila koja je priznata kao dokaz o postojanju valjanog osiguravateljnog pokrića.

Činjenica da odluka HUO-a o oduzimanju ovlasti Generali osiguranju za izdavanje zelene karte osiguranja možda nije bila u skladu s odredbama Zakona o osiguranju, ne znači da to istodobno predstavlja i zabranjeni sporazum u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja. Naime, da bi takva odluka predstavljala zabranjeni sporazum, nužno je da ima za cilj ili posljedicu narušavanje tržišnog natjecanja, što se u konkretnom slučaju nije dogodilo.

Ipak, AZTN naglašava kako nije zadaća konkurenata da nadziru poslovanje svog tržišnog takmaca, niti to u konkretnom slučaju pripada u nadležnosti HUO-a. Ukoliko su stranke smatrale da je Generali osiguranje svojim postupanjem povrijedio odredbe Zakona o osiguranju, ZOOP-a i podzakonskih akata donesenih na temelju tih zakona, te su povrede trebale prijaviti HANFI kao nadzornom tijelu. Iako je Statutom

HUO-a propisana ovlast Upravnog odbora HUO-a da može svom članu oduzeti ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja, AZTN smatra kako se takve ovlasti ne bi trebale koristiti u svrhu sankcioniranja postupanja koje nije u izravnoj vezi sa samim institutom zelene karte osiguranja. Stoga bi se HUO, a prije svega njegov Upravni odbor, kao tijelo koje čine predstavnici od svih poduzetnika koji obavljaju djelatnost AO osiguranja, trebao suzdržati od sankcioniranja članova, posebno imajući u vidu da je riječ o reguliranom tržištu na kojem postoji tijelo ovlašteno za nadzor.

U tom je smislu i HANFA svojim rješenjem HUO-u naložila propisivanje postupka davanja i oduzimanja ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja njegovim članovima.

Pravovremena reakcija AZTN-a i HANFE u konkretnom slučaju, a naročito činjenica da je AZTN pokrenuo i proveo postupak, svakako su pridonijele ubrzanju liberalizacije tržišta AO osiguranja i smanjenju cijena za korisnike osiguranja.

Ostali zabranjeni sporazumi

Pored prethodno navedenih zabranjenih horizontalnih sporazuma (kartela), kao najtežih povreda propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, i ostale vrste sporazuma, kako horizontalni koje sklapaju konkurenti, tako i vertikalni koje sklapaju poduzetnici koji nisu međusobni konkurenti, mogu pod određenim okolnostima biti utvrđeni zabranjenima. Drugim riječima, ako sadrže teška ograničenja tržišnog natjecanja koja se sukladno ZZTN-u odnosno odgovarajućim uredbama o skupnom izuzeću ne mogu izuzeti od opće zabrane.⁸⁰

Tako će se primjerice ograničavajućim horizontalnim sporazumima o suradnji smatrati sporazumi između konkurenata kojima oni pored određene suradnje koja može biti dopuštena utvrđuju cijene, ograničavaju proizvodnju i dijele tržišta, a kod sporazuma koje sklapaju poduzetnici koji nisu konkurenti, ograničavajući će primjerice biti sporazumi između proizvođača i distributera ako se njima **utvrđuju minimalne ili fiksne cijene proizvoda za daljnju prodaju**, ili ako se kroz apsolutnu

⁸⁰ ZZTN; članak 8. i 10.; Uredba o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma između poduzetnika; Narodne novine br. 72/011 i Uredba o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma između poduzetnika; Narodne novine, br. 37/11.

teritorijalnu zaštitu **stvaraju zapreke ulasku novih sudionika**, odnosno konkurenata na tržište.

Teret dokaza za izuzeće od opće zabrane uvijek je na sudionicima sporazuma. Ocjena o tome jesu li sporazumi s navedenim ograničenjima zabranjeni ili ne, ovisit će o procjeni njihovih pozitivnih ili negativnih učinaka na tržišno natjecanje u svakom konkretnom slučaju. Tako, primjerice, sporazumi između konkurenata mogu ograničavati tržišno natjecanje, ali to ograničenje može biti neophodno, a time i dopušteno, za proizvodnju kvalitetnijih ili potpuno novih proizvoda koji se, primjerice, bez zajedničkog istraživanja i razvoja, zajedničke proizvodnje ili specijalizacije ne bi mogli uopće proizvesti.

Zabranjeni vertikalni sporazumi

Za razliku od horizontalnih sporazuma, gdje sporazume sklapaju konkurenti koji djeluju na istoj razini, vertikalni sporazumi definiraju se kao sporazumi između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje ili distribucije.

Međutim, i takvi sporazumi mogu sadržavati zabranjena tzv. vertikalna ograničenja, dakle odredbe koje se smatraju teškim ograničenjima tržišnog natjecanja.

Najčešće vrste vertikalnih sporazuma su, primjerice, sporazumi o isključivoj distribuciji, o selektivnoj distribuciji, o isključivoj kupnji, o isključivoj opskrbi, sporazumi o franšizi, sporazumi o distribuciji i servisiranju motornih vozila.

Dugotrajna praksa Agencije pokazala je kako među poduzetnicima u Hrvatskoj postoji izražena sklonost sklapanja zabranjenih vertikalnih sporazuma.

Riječ je o sporazumima koje sadrže odredbe koje, primjerice, ograničavaju poduzetnika kupca da slobodno određuje prodajnu cijenu proizvoda kojima ga opskrbljuje dobavljač. Također, česti su primjeri sporazuma u kojima se cijena za daljnju prodaju (veleprodajna cijena) određuje na način da ovisi o rabatu koji se određuje u odnosu na količinu nabavljene robe. No, pri tome dobavljač ne smije primjenjivati nejednake uvjete na istovrsne poslove s različitim poduzetnicima jer time neke od njih dovodi u nepovoljniji položaj u odnosu na njihovu konkurenciju.⁸¹

Takvih sporazuma ima u različitim djelatnostima, a vrlo često u sektoru distribucije i servisiranja motornih vozila te djelatnosti veleprodaje i maloprodaje mješovite robe (*u toj je djelatnosti Agencija u 2014. godini utvrdila i sankcionirala četiri zabranjena vertikalna sporazuma*).

⁸¹ Zabranjeni sporazumi uređeni su člankom 8. ZZTN-a, dok se člankom 10. uređuje skupno izuzeće sporazuma odnosno utvrđuju uvjeti koje pojedini sporazumi moraju ispuniti kako bi bili izuzeti od opće zabrane iz članka 8. stavka 1. ZZTN-a.

Kako bi utvrdila postojanje takvih sporazuma, Agencija o njima mora dobiti saznanja, bilo izravno, kroz inicijativu poduzetnika, bilo neizravno, iz drugih izvora, primjerice, iz redovitih sektorskih istraživanja tržišta.

Tako je postupak koji je vodio protiv *Piaggio Hrvatska*⁸², AZTN pokrenuo temeljem saznanja iz istraživanja tržišta kojemu je bio cilj utvrditi cjenovnu politiku toga poduzetnika odnosno ocijeniti sadrže li distributerski ugovori vertikalna ograničenja kojima Piaggio Hrvatska ograničava prava svojih ovlaštenih distributera da slobodno određuju maloprodajnu cijenu proizvoda koje od njega nabavljaju.

Međutim, u postupku je AZTN utvrdio da taj poduzetnik kao ekskluzivni uvoznik i distributer motocikala i skutera iz asortimana Piaggio grupe za Hrvatsku, nije narušio tržišno natjecanje sklapanjem zabranjenog sporazuma sa svojim ovlaštenim prodavateljima.

AZTN protiv Piaggio Hrvatska, Split:

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja utvrdila je da Piaggio Hrvatska iz Splita, kao ekskluzivni uvoznik i distributer motocikala i skutera iz asortimana Piaggio grupe za Hrvatsku nije narušio tržišno natjecanje sklapanjem zabranjenog vertikalnog sporazuma sa svojim ovlaštenim prodavateljima.

U postupku koji je Agencija pokrenula po službenoj dužnosti, nisu pronađeni ni izravni niti neizravni dokazi da je Piaggio Hrvatska svoje ovlaštene prodavatelje ograničavao pri slobodnom određivanju prodajnih cijena na način da im je preporučenu cijenu nametao kao fiksnu cijenu po kojoj moraju prodavati skutere i motocikle. Također, nema ni dokaza da je Piaggio Hrvatska koristio bilo kakve mjere pritiska ili poticaja na ovlaštene distributere niti da je ograničavao područje na kojemu ovlašteni prodavatelji smiju prodavati motocikle i skutere.

Indicije o mogućem protutržišnom ponašanju Piaggia Hrvatska proizašle su iz istraživanje tržišta motocikala i skutera koje je provedeno kako bi se utvrdila cjenovna politika toga poduzetnika odnosno ocijenilo sadrže li distributerski ugovori koje ima sklopljene s ovlaštenim prodavateljima vertikalna ograničenja kojima ograničava prava ovlaštenih distributera da slobodno određuje maloprodajnu cijenu proizvoda koje od njega nabavljaju.

Pojašnjenja radi, dobavljaču proizvoda, u konkretnom slučaju Piaggiu Hrvatska, dopušteno je preporučiti prodajnu cijenu ili odrediti maksimalnu prodajnu cijenu. No

⁸² Rješenje AZTN protiv Piaggio Hrvatska, klasa: UP/I 034-03/2014-01/022 od 17. prosinca 2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a

takve preporuke ne smiju biti obvezujuće. Isto tako, postupanje kupca u skladu s preporukama dobavljača nikako ne smije biti rezultat bilo kakvog pritiska ili poticaja od strane dobavljača, već isključivo odraz njegove slobodne volje u cilju ostvarivanja vlastitih ekonomskih interesa.

Kako bi utvrdila postoji li takvo teško ograničenje tržišnog natjecanja, Agencija je tijekom postupka primijenila sve raspoložive instrumente za potpuno i pravilno utvrđivanje činjeničnog stanja. Stoga je pored zatraženih i analiziranih očitovanja, ne samo od stranke, već i od ostalih sudionika na mjerodavnom tržištu, Agencija analizirala tipski Ugovor o ovlaštenoj prodaji zaključen između Piaggia Hrvatska i njegovih ovlaštenih prodavatelja, provela nenajavljenu pretragu u poslovnim prostorijama toga poduzetnika u Splitu te održala usmenu raspravu na kojoj su, osim stranke, saslušani i relevantni svjedoci.

Analiza Ugovora o ovlaštenoj prodaji koji je Piaggio Hrvatska u razdoblju od listopada 2010. do kraja 2015. godine sklopio s 36 poduzetnika na području Hrvatske pokazala je da taj ugovor nije u suprotnosti s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.. Međutim, zaključak o postojanju indicija o mogućoj povredi propisa o zaštiti tržišnog natjecanja Agencija je izvela na temelju preporučenih cjenika koji je Piaggio Hrvatska elektroničkom poštom redovno slao mreži ovlaštenih prodavatelja, zatim na temelju očitovanja pojedinih ovlaštenih prodavatelja Agenciji, na temelju interne elektroničke komunikacije između zaposlenika Piaggia te elektroničke komunikacije između Piaggia i pojedinih ovlaštenih prodavatelja.

Sukladno propisima o zaštiti tržišnog natjecanja i kriterijima iz pravne stečevine EU za utvrđivanje da je došlo do sklapanja zabranjenog sporazuma nužno je postojanje izravnih dokaza. To moraju biti dokazi ne samo o postojanju suglasnosti volja sudionika sporazuma, već i dokazi o postojanju prisile, prijetnje, sustavu nadzora, zastrašivanju, upozorenjima, kaznama i sl.

Agencija takve dokaze u ovom postupku nije pronašla. Naime, niti jedan od dokaznih materijala nije sadržavao izravan dokaz da je Piaggio Hrvatska prema ovlaštenom prodavatelju koji se ne bi pridržavao zadane politike cijena primjenjivao nedopuštene pritiske, prijetnje i sl. Dapače, utvrđeno je da su ovlašteni prodavatelji bili slobodni u kreiranju svoje poslovne politike u smislu određivanja cijena po kojima će prodavati proizvode iz asortimana Piaggia i područja na kojemu će prodavati. Drugim riječima, ovlašteni su se prodavatelji preporučenih cjenika Piaggia pridržavali slobodno i samostalno.

Stoga je Agencija donijela rješenje u kojem je utvrdila da kako se na temelju utvrđenih činjenica i izvedenih dokaza ne može zaključiti da između Piaggia Hrvatska i njegovih ovlaštenih prodavatelja postoji zabranjeni sporazum kojim bi se narušavalo tržišno natjecanje.

U 2015. godini Agencija je okončala i postupak utvrđivanja zabranjenog vertikalnog sporazuma na tržištu distribucije novih motornih vozila koji je po službenoj dužnosti, na temelju inicijative Auto Maksimira, vodila protiv poduzetnika Peugeot Hrvatska⁸³. Postupak je Agencija obustavila budući da više nisu postojale pravne pretpostavke za daljnje vođenje postupka u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Ovdje je potrebno naglasiti da je protiv tog poduzetnika Agencija u izvještajnom razdoblju zapravo okončala dva odvojena postupka budući da Peugeot ima različite tržišne udjele odnosno različitu tržišnu snagu na tržištu prodaje novih motornih vozila i na tržištu servisiranja i prodaje rezervnih dijelova.

Stoga je u jednom postupku u kojem Peugeot Hrvatska ima na mjerodavnom tržištu tržišni udjel manji od 10 %, Agencija utvrđivala je li taj poduzetnik narušio tržišno natjecanje sklapanjem zabranjenog vertikalnog sporazuma na tržištu distribucije novih motornih vozila, dok je u drugom postupku utvrđivala je li taj poduzetnik zloupotrijebio vladajući položaj koji ima na tržištu pružanja usluga popravaka i održavanja motornih vozila, kao i na tržištu prodaje rezervnih dijelova za motorna vozila marke Peugeot.

Postupak utvrđenja zloupotrebe vladajućeg položaja okončan je prihvaćanjem preuzetih obveza u vidu mjera i uvjeta predloženih od strane Peugeot Hrvatska, a skraćeni opis toga predmeta daje se u poglavlju: *Preuzimanje obveza od strane poduzetnika*.

Nastavno, daje se skraćeni opis rješenja Agencije u postupku utvrđivanja zabranjenog sporazuma.

AZTN protiv Peugeot Hrvatska, Zagreb:

Postupak je Agencija pokrenula po službenoj dužnosti, a povodom inicijative poduzetnika Auto Maksimir s kojim je 31. prosinca 2013. godine Peugeot Hrvatska raskinuo dugogodišnje ugovore za prodaju novih motornih vozila, servisiranje i prodaju rezervnih dijelova marke Peugeot.

U postupku je utvrđivala je li Peugeot Hrvatska narušio tržišno natjecanje sklapanjem zabranjenog vertikalnog sporazuma na tržištu distribucije novih motornih vozila.

Naime, temeljem odluke o provođenju nove poslovne politike vezane uz razvoj svoje prodajne strategije, Peugeot Hrvatska je u prosincu 2011. godine, sa svim članovima

⁸³ Rješenje AZTN protiv Peugeot Hrvatska, Klasa:UP/I 034-03/2014-01/019 od 16. lipnja 2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a

svoje mreže raskinuo ugovore o prodaji novih motornih vozila, rezervnih dijelova i ovlaštenom servisu, s otkaznim rokom od dvije godine.

U odnosu na prodaju novih motornih vozila, Peugeot Hrvatska odlučio se za kvantitativno-kvalitativnu selektivnu distribuciju. To znači da je odredio broj distributera, s tim da kriteriji za ulazak u njegovu mrežu moraju biti unaprijed poznati i transparentni te se na jednak način moraju primjenjivati prema svim distributerima novih Peugeotovih vozila u Hrvatskoj.

Sklapanje novih ugovora ovisilo je o dva uvjeta. Prvo, zainteresirani poduzetnici trebali su izvršavati svoje ugovorne obveze i kriterije odabira te poštivati norme i metode koje je odredio Peugeot, a koji su bili na snazi do 31. prosinca 2013.godine. Drugo, zainteresirani poduzetnici trebali su poštivati ugovorne obveze i kriterije odabira koji se primjenjuju od 1. siječnja 2014.godine.

Prema navodima Peugeota Hrvatska, ugovor o prodaji novih motornih vozila s poduzetnikom Auto Maksimir nije sklopljen zbog toga što taj poduzetnik do 1. siječnja 2014.godine, kada su na snagu trebali stupiti novi ugovori, nije naručio odnosno postavio na svoj objekt nove Peugeotove identifikacijske elemente (tzv. NIM).

Auto Maksimir je osporavao zakonitost raskida ugovora, smatrajući da ispunjava sve kriterije koje je odredio Peugeot.

AZTN je obustavio postupak utvrđivanja zabranjenog sporazuma koji je vodio protiv Peugeot Hrvatska vezano uz prodaju novih motornih vozila budući da za taj postupak zbog promjene propisa više nije bilo pravnih pretpostavki. Naime, od 1. lipnja 2013. godine na razini cijele EU, pa tako i Republike Hrvatske, zbog prepoznavanja činjenice da postoji učinkovito tržišno natjecanje u području prodaje novih motornih vozila na razini cijele EU došlo je do značajne promjene u primjeni propisa o zaštiti tržišnog natjecanja vezanih uz prodaju novih motornih vozila. Konkretno, na prodaju novih motornih vozila više se ne primjenjuje Uredba o skupnom izuzeću sporazuma o distribuciji i servisiranju motornih vozila koja je predviđala stroži režim ocjene vertikalnih sporazuma u sektoru prodaje novih motornih vozila, već se primjenjuje Uredba o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma između poduzetnika. Time su prestale važiti odredbe ranije Uredbe koji je trajanje, prestanak, rješavanje sporova i prijenos prava i obveza iz sporazuma o distribuciji novih motornih vozila na treću stranu uređivao s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja kao prisilnih propisa.

Slijedom toga, svi sporovi vezani uz trajanje i prestanak ugovora, rješavanje sporova i prijenos prava i obveza iz sporazuma o prodaji novih motornih vozila na treću stranu, ne mogu više biti predmet postupka pred tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja, pa tako ni AZTN-om, već se takvi sporovi mogu rješavati sudskim putem.

Osim toga, tržišni udjel Peugeota Hrvatska na tržištu prodaje novih motornih vozila u Hrvatskoj manji je od 10 posto, a ugovori koje je sklapao s ovlaštenim distributerima

novih motornih vozila nisu sadržavali teška ograničenja tržišnog natjecanja koji se smatraju zabranjenima niti su sadržavali druge obveze koje se smatraju zabranjenima u smislu Uredbe o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma između poduzetnika. Drugim riječima, ti su sporazumi ispunjavali uvjete za skupno izuzeće od primjene odredbi o zabranjenim sporazumima iz Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (ZZTN). Sukladno s navedenim nisu više postojale pravne pretpostavke za daljnje vođenje postupka pa je postupak obustavljen.

Zloupotrebavanje vladajućeg položaja

Zloupotrebavanje vladajućeg položaja može se ostvariti kroz različite oblike ponašanja poduzetnika koji mogu značajno ograničiti tržišno natjecanje na određenom tržištu odnosno čije tržišne aktivnosti mogu izazvati negativne učinke na tržištu.

Međutim, pretpostavka zloupotrebe mora biti vladajući položaj poduzetnika. Stoga je utvrđenje vladajućeg položaja *conditio sine qua non* svakog postupka utvrđivanja zloupotrebe vladajućeg položaja na tržištu.

Važno je naglasiti da propisi o zaštiti tržišnog natjecanja ne utvrđuju tržišni udjel nekog poduzetnika koji bi se jednoznačno mogao smatrati vladajućim položajem već je u njih ugrađena pravna pretpostavka da se u vladajućem položaju može nalaziti poduzetnik čiji tržišni udjel na mjerodavnom tržištu iznosi više od 40 posto.

Stoga je za utvrđivanje vladajućeg položaja nekog poduzetnika u svakom konkretnom slučaju utvrditi i neku od ostalih okolnosti koja određuje tržišnu snagu poduzetnika propisanih ZZTN-om.⁸⁴

Pritom je još važnije istaknuti kako *sam vladajući položaj nije zabranjen* nego je zabranjena njegova zloupotreba.⁸⁵ Upravo zato poduzetnik u vladajućem položaju na tržištu ima i veću odgovornost i obvezu da svoje ponašanje uskladi s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

⁸⁴ ZZTN, članak 12.

⁸⁵ ZZTN; članak 13. (cit.): „Osobito je zabranjeno: 1. izravno ili neizravno nametanje nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena, odnosno drugih nepravednih trgovinskih uvjeta, 2. ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehnološkog razvitka na štetu potrošača, 3. primjena nejednakih uvjeta na istovrsne poslove s drugim poduzetnicima, čime ih se dovodi u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurenciju, 4. uvjetovanje sklapanja ugovora pristankom drugih ugovornih strana na dodatne obveze, koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u izravnoj vezi s predmetom tih ugovora.”

U ocjeni zlouporabe vladajućeg položaja Agencija, uz utvrđenje postojanja vladajućeg položaja, uzima u obzir kompetitivnu strukturu čitavog tržišta, od učinkovitog pritiska konkurencije na dobavljače, ali i reakcije konkurenata, kupaca i konačno potrošača, postojanja ograničenja za širenje stvarnih konkurenata ili ulaska novih, potencijalnih konkurenata na tržište, pa do kupovne snage poduzetnika i pregovaračke snage dobavljača.

Najznačajniji postupak koji je Agencija u okviru ove nadležnosti okončala u 2015. godini je bio postupak u predmetu *AZTN protiv Hrvatske pošte*.⁸⁶ Postupak je pokrenut po službenoj dužnosti, a povodom inicijative poduzetnika City Ex. Taj je poduzetnik u svojoj inicijativi za pokretanje postupka naveo da je HP primjenjivao predatorske prodajne cijene.

U veoma kompleksnom, sveobuhvatnom i zahtjevnom postupku Agencija nije pronašla dokaze da je Hrvatska pošta (dalje: HP) u razdoblju nakon 1. siječnja 2013. godine, odnosno nakon potpunog otvaranja tržišta pismovnih pošiljaka u Hrvatskoj, primjenjivao predatorske prodajne cijene s ciljem istiskivanja konkurenata s tržišta odnosno sprječavanja ulaska novih konkurenata na tržište.

Stoga je Agencija donijela rješenje u kojem je utvrdila da HP nije narušio tržišno natjecanje zlouporabom vladajućeg položaja na tržištu pružanja usluga pismovnih pošiljaka u Hrvatskoj. AZTN je o tome detaljno izvijestio javnost.

U slučaju ovoga postupka izrazito je važno naglasiti kako je pokrenut paralelnom primjenom odredbi nacionalnog prava (članak 13. ZZTN-a) i članka 102. UFEU koji uređuje zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika.

Prema pravnom stajalištu Suda EU kao najvišeg sudskog tijela EU i jedinog tijela koje ima isključivo pravo tumačiti pravo EU, nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja nisu ovlaštena donijeti odluku kojom se utvrđuje da nije narušeno tržišno natjecanje u smislu odredbe članka 102. Ugovora o funkcioniranju EU. Naime, donošenje „negativnih“ meritornih odluka od strane nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja moglo bi ugroziti ujednačenu primjenu članka 102. UFEU, budući da bi takve odluke mogle primjenom načela *ne bis in idem*⁸⁷ spriječiti Europsku komisiju da eventualno naknadno utvrdi kako to postupanje ipak jest povreda članka 102. UFEU.

Stoga je Agencija postupak protiv HP-a obustavila u dijelu koji je pokrenut primjenom članka 102. UFEU, odnosno okončala predmetni postupak bez meritorne odluke o nepostojanju povrede propisa Europske unije o zaštiti tržišnog natjecanja,

⁸⁶ Rješenje *AZTN protiv Hrvatska pošta*; klasa: 034-03/13-01/010, od 26. studenog 2015.; objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

⁸⁷ Ne dvaput o istome

primjenjujući načelo nadređenosti prava EU nad odredbama nacionalnog zakona i uzimajući u obzir navedeno pravno stajalište Suda EU.

AZTN je po okončanju predmetnog postupka obavijestio Europsku komisiju o tome da je rješenje s podacima o utvrđenom činjeničnom stanju te rezultatima pravne i ekonomske analize objavio na svojim mrežnim stranicama. Prema saznanjima AZTN-a, nakon obavijesti o tome da je AZTN obustavio predmetni postupak protiv HP-a u dijelu koji je pokrenut u smislu članka 102. UFEU, Europska komisija nije pokrenula postupak protiv HP-a u smislu članka 102. UFEU.

Također, Agencija napominje kako u ovom postupku nije odlučivala o navodima iz inicijative City Ex-a koji se odnose na eventualnu primjenu drugih propisa, primjerice propisa o javnoj nabavi, propisa o državnim potporama, poreznim propisima te primjeni propisa o poštanskim uslugama, budući da je primjena tih propisa u nadležnosti drugih tijela (Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo Financija - Europska komisija, Ministarstvo financija - Porezna uprava i HAKOM).

U nastavku se daje opis rješenja Agencije u tom složenom predmetu:.

AZTN protiv Hrvatske pošte

U provedenom postupku Agencija nije pronašla dokaze da je HP u razdoblju nakon 1. siječnja 2013. godine, odnosno nakon potpunog otvaranja tržišta pismovnih pošiljaka u Hrvatskoj, primjenjivao predatorske prodajne cijene s ciljem istiskivanja konkurenata s tržišta odnosno sprječavanja ulaska novih konkurenata na tržište.

Pri donošenju odluke Agencija je osobito uzela u obzir da je tržište pismovnih pošiljaka, a posebice univerzalne usluge kao dijela tog tržišta, izrazito regulirano te da je predmet prethodne (ex ante) regulacije koja je u nadležnosti sektorskog regulatora - HAKOM-a.

Naime, Zakonom o poštanskim uslugama detaljno su propisani način i uvjeti određivanja cijene univerzalne poštanske usluge koje za istovrsne usluge za pismovne pošiljke moraju biti jednake za sve korisnike poštanskih usluga na cijelom području Hrvatske. Osim toga, te usluge moraju biti pristupačne, troškovno usmjerene i poticajne za djelotvorno obavljanje univerzalne usluge te ujedno nediskriminirajuće i transparentne. Također, propisano je da se poštanske usluge naplaćuju prema cjeniku poštanskih usluga koji je davatelj poštanskih usluga obvezan dostaviti HAKOM-u prije početka njegove primjene.

S druge strane, HAKOM je ovlašten nadzirati i regulirati cijene univerzalne usluge tako da, ako utvrdi da su u suprotnosti s odredbama Zakona o poštanskim uslugama, svojom odlukom u cijelosti ili djelomično može izmijeniti ili ukinuti cijene univerzalne usluge, prije ili nakon njihove objave.

Agencija je utvrdila kako je HP na zakonom propisani način dostavljao cjenike poštanskih usluga HAKOM-u. Pritom je utvrđeno da je cjenik sadržavao i popuste koje HP odobrava korisnicima usluga koji šalju veći broj pošiljaka. Propisima o poštanskim uslugama, odobravanje takvih popusta je dopušteno, ali uz uvjet da je popust određen uvažavajući troškove, da se primjenjuje na jednak način na sve korisnike usluga koji šalju pošiljke pod sličnim uvjetima te da je predviđen cjenikom univerzalne usluge. U tom smislu, Agencija je utvrdila da su cjenik poštanskih usluga HP-a i popusti na univerzalnu uslugu koji su sastavni dio cjenika, doneseni u skladu s propisima o poštanskim uslugama.

Unatoč određenom sadržajnom preklapanju odredbi propisa o poštanskim uslugama u dijelu koji se odnosi na određivanje cijene univerzalne usluge i odredbi Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (ZZTN) u dijelu koji se odnosi na predatorske cijene te slijedom toga i određenih preklapanja ovlasti HAKOM-a kao sektorskog regulatora i Agencije kao općeg regulatora, AZTN je, u okviru svojih ovlasti, u postupku proveo sveobuhvatnu pravnu i ekonomsku analizu.

Prije svega, utvrdio je kako se u promatranom razdoblju od 1. siječnja 2013. godine na dalje, HP nalazi u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu pružanja usluga pismovnih pošiljaka u Hrvatskoj.

Agencija je poseban naglasak dala analizi dijela tržišta pismovnih pošiljaka do 50 grama, koje je nakon 1. siječnja 2013. godine otvoreno za konkurente. Iako HP na njemu nesporno ima vladajući položaj, rezultati usporedne analize strukture tržišta i položaja HP-a kao nacionalnog povijesnog operatora u odnosu na usporedive poduzetnike na drugim nacionalnim tržištima EU, pokazali su kako HP ima značajno niži tržišni udjel u usporedbi s nacionalnim poštanskim operaterima u drugim državama članicama EU, premda su ostala nacionalna tržišta ranije liberalizirana.

Agencija je provela i analizu i ocjenu ugovora koje je HP imao sklopljene s velikim korisnicima (banke, telekom operatori, javna poduzeća...) i to u dijelu koji se odnosi na cijene i popuste. Rezultati analize pokazali su da su cijene i popusti koje je HP odobravao korisnicima univerzalne poštanske usluge koji šalju veći broj pošiljaka, u skladu s cjenikom HP-a.

Uz to, Agencija je u postupku utvrđivala jesu li ispunjeni kriteriji kojima se dokazuje predatorsko postupanje poduzetnika u vladajućem položaju. Riječ je o kriterijima koji proizlaze iz pravne stečevine EU, odnosno provedbene prakse Europske komisije potvrđene od strane Europskog suda. Kriteriji moraju biti ispunjeni kumulativno.

Prvi je kriterij da se poduzetnik u vladajućem položaju snižavanjem cijena kratkoročno odricao dobiti. Drugi je kriterij postojanje namjere odnosno strategije ili plana za isključivanje konkurenata s tržišta. Treći je kriterij postojanje selektivnosti

odnosno različito postupanje prema korisnicima usluga. Četvrti je kriterij povećanje cijena od strane poduzetnika u vladajućem položaju nakon isključivanja konkurenata s tržišta.

Kako bi se utvrdilo postoje li indicije da se HP snižavanjem cijena ispod troškova kratkoročno odricao dobiti, Agencija je provela test odnosa cijene i troškova, a pri njegovom provođenju koristila je podatke o troškovima iz Regulatornog izvještaja HP-a. Riječ je o izvješću koje je izrađeno po metodologiji propisanoj u okviru prethodne regulacije tržišta. Uz prethodno mišljenje neovisnog revizora, to je izvješće verificirao i HAKOM.

Rezultati provedenog testa odnosa cijene i troškova pokazuju da je HP ostvarenim prihodima pokrivao svoje troškove. Drugim riječima, HP ostvarenim prihodima pokriva troškove (promatrano pojedinačno, kao i skupno, kroz sve usluge pismovnih pošiljaka), ostvarujući pritom pozitivnu bruto maržu u odnosu na sve usluge pismovnih pošiljaka.

Osim toga, Agencija nije kod HP-a utvrdila postojanje izravnih ili neizravnih dokaza o postojanju strategije ili plana isključivanja konkurenata s tržišta.

Nije utvrđeno ni postojanje selektivnosti odnosno različitog pristupa korisnicima usluga koji bi proizlazio iz jednostranog postupanja HP-a. Naime, popusti koje je HP odobravao bili su utvrđeni njegovim javno objavljenim cjenikom.

Zaključno, Agencija nije utvrdila ni da je HP u razdoblju od gotovo tri godine od dana potpunog otvaranja tržišta pismovnih pošiljaka u Hrvatskoj, naknadno povećao cijenu usluga korisnicima univerzalne usluge koji šalju veći broj pošiljaka, kako bi kompenzirao gubitke ostvarene kratkoročnim snižavanjem cijena.

Slijedom svega navedenog, Agencija je utvrdila da kriteriji za utvrđenje predatorskog postupanja HP-a nisu kumulativno ispunjeni.

Prethodno ispitivanje stanja na tržištu

Kako bi nesporno utvrdila postoje li uopće dostatne indicije za pokretanje postupka po službenoj dužnosti bilo da je riječ o utvrđivanju zabranjenih sporazuma ili utvrđivanju zlouporabe vladajućeg položaja protiv određenog poduzetnika, Agencija najprije mora provesti kompleksno prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu.

Tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu AZTN prikuplja podatke i obavijesti od pravnih ili fizičkih osoba, strukovnih ili gospodarskih interesnih

udruga, odnosno komora poduzetnika, udruga potrošača, tijela državne uprave te tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno od svih subjekata koji imaju određena saznanja o konkretnom mjerodavnom tržištu i utvrđivanje stanja na tom tržištu.

Prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu ograničeno je zakonskim rokom od šest mjeseci. To je krajnji rok u kojem Agencija mora odlučiti ima li dostatnih indicija za pokretanje postupka. Postupak Agencija uvijek pokreće po službenoj dužnosti, neovisno o inicijativama koje je eventualno zaprimila od širokog kruga osoba i neovisno o tome jesu li inicijative rezultirale pokretanjem postupka ili su odbačene.⁸⁸

Stoga je prethodnim ispitivanjem stanja na mjerodavnom tržištu u svakoj izvještajnoj godini obuhvaćen izuzetno veliki broj poduzetnika, desetine ostalih pravnih ili fizičkih osoba strukovnih ili gospodarskih interesnih udruga, komora poduzetnika, udruga potrošača, tijela državne uprave, te tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Od mnogobrojnih tržišta koja su bila podvrgnuta prethodnom ispitivanju stanja na mjerodavnom tržištu u izvještajnom razdoblju, za potrebe ovoga izvješća navodimo, primjerice, *tržište pismovnih pošiljaka, tržište distribucije motornih vozila marke Peugeot, tržište pružanja specijaliziranih informatičkih usluga leasing društvima, tržište servisiranja i prodaje rezervnih dijelova za RTG uređaje, tržište servisiranja i prodaje rezervnih dijelova za vanbrodske motore marke Yanmar, tržište prodaje zaštitnika od povratnog toka, tržište pomorskog prijevoza kamiona na međunarodnoj liniji Split – Ancona, tržište restauriranja, konzerviranja i obnove kulturnih dobara, tržište prodaje stlačenog prirodnog plina, tržište prodaje auto-plina i plina u bocama, tržište sakupljanja samoniklog bilja svoje smilje, tržište pružanja usluga obrade, pohrane i čuvanja autolognih (vlastitih) stanica krvi iz pupkovine za osobne potrebe, tržište izdavanja odobrenja za korištenje glazbenih djela, tržište obavljanja pogrebnih usluga i pružanja usluga posmrtno pripomoći, tržište trgovina mješovitom robom, pretežno hranom, pićem i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Gradu Rabu i na otoku Rabu, tržište pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, tržište pružanje usluga zdravstvenih pregleda za vozače i kandidata za vozače...itd.*

Nakon provedenih prethodnih ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, Agencija je u 2015. godini u 26 predmeta odbacila inicijative za pokretanjem postupka. U nastavku dajemo opis nekoliko takvih predmeta.

⁸⁸ ZZTN; članak 38. stavak 1. i članak 37.

AZTN protiv Ministarstva zdravlja, KBC Zagreb i KZ za transfuzijsku medicinu i transplantacijsku biologiju⁸⁹

Agencija je inicijativu poduzetnika Bio Save Premium za pokretanje postupka utvrđivanja zlorabe vladajućeg položaja protiv Ministarstva zdravlja Republike Hrvatske, Kliničkog bolničkog centra Zagreb i Kliničkog zavoda za transfuzijsku medicinu i transplantacijsku biologiju - Banke krvi iz pupkovine za osobne potrebe odbacila zbog nepostojanja uvjeta za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Podnositelj inicijative, u bitnome, navodi kako obavlja poslove trgovačkog posredovanja, zastupanja inozemnih tvrtki i dr., te da u okviru tih djelatnosti posreduje između hrvatskih državljana i inozemne banke krvi iz pupkovine „Vita 34“ AG (Leipzig, SR Njemačka) na način da s hrvatskim državljanima sklapa ugovore o pohrani krvi iz pupkovine djeteta kod banke krvi „Vita 34“. Pri tome naglašava kako se cijeli postupak poduzima u skladu sa standardima propisanim direktivama Europske unije.

Istodobno, smatra kako postupanje Ministarstva zdravlja predstavlja kršenje slobode pružanja usluga i kršenje pravila Europske unije o tržišnom natjecanju, budući da su BSP i „Vita 34“ upućeni na sklapanje ugovora s domaćom bankom krvi, iako s istom uopće ne posluju. Ministarstvo zdravlja, navodi se, domaću banku krvi stavlja u vladajući položaj na tržištu koji ona zlorabljuje te ne pruža jednake prilike svim poduzetnicima na tržištu. Istodobno, KBC Zagreb, unutar kojega je ustrojena Banka krvi, svoj vladajući položaj zlorabljuje na način što se, nakon studenog 2013. do danas, oglašio na prijedloge BSP-a o održavanju sastanka, uslijed čega nije bilo omogućeno pregovarati i sklopiti ugovor o suradnji domaće banke krvi s bankom krvi „Vita 34“. Time je, smatra podnositelj inicijative, s jedne strane, ograničeno tržište i tehnološki razvoj tog područja medicinskih usluga na štetu potrošača, a s druge strane počinjena zloraba u vidu nametanja prodajnih cijena, jer bi u suprotnom cijene predmetne usluge bile niže, a ponuda šira.

Uz to, podnositelj inicijative tvrdi kako Ministarstvo zdravlja izravno djeluje na tržištu i pruža zaštitu domaćoj banci krvi ustrojenoj pri KBC-u Zagreb, koja u privatnom (ne u donorskom) sektoru djeluje na tržištu i obavlja gospodarsku djelatnost pohrane krvi iz pupkovine. Pri tome, isti smatra kako Ministarstvo, KBC Zagreb i Banka krvi iz pupkovine predstavljaju poduzetnike u smislu članka 3. stavka 1. ZZTN-a te se smatraju jednim gospodarskim subjektom sukladno članku 4. stavku 1. točki 3. i 4. i članku 4. stavku 2. ZZTN-a.

⁸⁹ Rješenje AZTN protiv Ministarstva zdravlja, KBC Zagreb i KZ za transfuzijsku medicinu i transplantacijsku biologiju, klasa UP/I 034-03/15-01/015, od 28. rujna 2015.; objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

AZTN je proveo prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu te je utvrdio kako je u konkretnom slučaju ključno pitanje usklađenosti hrvatskih zakonskih i podzakonskih propisa koji reguliraju predmetnu problematiku s europskim direktivama, što, međutim, nije pitanje tržišnog natjecanja koje može rješavati Agencija, već je to pitanje koje je u isključivoj nadležnosti Europske komisije.

Što se tiče postupanja Ministarstva zdravlja, riječ je o tijelu koje nadzire provedbu Zakona o primjeni ljudskih tkiva i stanica. Posebno se naglašava kako Agencija nije tijelo nadležno za tumačenje pojmova u okviru Zakona o primjeni ljudskih tkiva i stanica. Također, utvrđeno je kako je riječ o rukovanju tkivom hrvatskih građana namijenjenim za moguću autolognu primjenu te je stoga riječ o nacionalnom javno-zdravstvenom interesu. U tom je smislu Republika Hrvatska dužna osigurati sljedivost tkiva, kao i sustav biovigilancije.

Nadalje, utvrđeno je kako „Vita 34“ nije podnijela zahtjev za davanje odobrenja za obavljanje djelatnosti Ministarstvu zdravlja, sukladno članku 31. Zakona o primjeni ljudskih tkiva i stanica te stoga Ministarstvo zdravlja nije niti moglo započeti postupak utvrđivanja ispunjava li „Vita 34“ uvjete za obavljanje predmetne djelatnosti.

Vezano za postupanje KBC-a Zagreb utvrđeno je kako se taj poduzetnik u potpunosti pridržava postupka propisanog Pravilnikom o uvjetima u pogledu sklapanja ugovora s inozemnom bankom tkiva kojim je određeno da može sklopiti ugovor samo s onom inozemnom bankom tkiva koja ima odobrenje nacionalnog i/ili regionalnog nadležnog tijela za tkiva i stanice te kojoj je nadležno tijelo za tkiva i stanice Republike Hrvatske dalo potvrdu suglasnosti, uslijed čega ne postoje indicije da postupanje KBC-a Zagreb predstavlja zlouporabnu radnju u smislu članka 13. ZZTN-a.

AZTN protiv Ipsos plus⁹⁰

Zbog nepostojanja uvjeta za pokretanje postupka po službenoj dužnosti, Agencija je donijela rješenje o odbacivanju inicijative koju je protiv poduzetnika Ipsos plus podnijelo nekoliko poduzetnika iz radijske djelatnosti.

Podnositeljima inicijative bila je upitna metoda istraživanja slušanosti putem telefonskih anketa budući da se u telefonskim anketama prije svega istražuje gledanost TV programa, posjećenost/čitanost portala, čitanost dnevnih novina i magazina, a tek na kraju slušanost radija. Podnositelji inicijative smatraju da bi Ipsos puls d.o.o. istraživanje trebao provoditi tako da se anketama posebno istražuje slušanost radio postaja pa bi one kraće trajale i rezultirale točnijim podacima.

⁹⁰ Rješenje AZTN protiv Ipsos plus, klasa UP/I 034-03/2015-01/028, od 23.10.2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

Prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu je pokazalo kako ne postoji objektivno opravdan razlog zbog kojeg bi Ipsos puls favorizirao neku vrstu medija na štetu ostalih, jer on ne donosi odluku o tome putem kojeg medija će neki poduzetnik oglašavati svoj proizvod i/ili uslugu, već to rade poduzetnici samostalno ili u suradnji s marketinškim agencijama.

Odluka o tome na koji način i putem kojeg medija će oglašavati svoje proizvode i/ili usluge slobodna je poslovna odluka svakog poduzetnika i upravo bi poduzetnici, odnosno marketinške agencije koje koriste usluge Ipsos pulsa, trebale biti najviše zainteresirane za promjenu metode istraživanja koju koristi Ipsos puls u slučaju sumnje u kvalitetu ili točnost njegove metode.

Slijedom navedenog, utvrđeno je kako postupanje poduzetnika Ipsos puls d.o.o. u konkretnom slučaju nije sporno u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

AZTN protiv Jadrolinija⁹¹

Agencija je donijela rješenje o odbacivanju inicijative poduzetnika Mosor-Komerc podnesene protiv poduzetnika Jadrolinija zbog nepostojanja uvjeta za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Podnositelj je u inicijativi naveo kako ga je Jadrolinija oštetila odobravajući mu popust u nižem iznosu od iznosa postotka na koji je Mosor-Komerc ostvario pravo u 2014. godini za korištenje usluge broskog prijevoza teretnih vozila na liniji Split-Ancona. Mosor-Komerc je naveo kako mu je Jadrolinija odobrila popust od 5 posto iako je prema broju ostvarenih vožnji na navedenoj liniji trebao dobiti 10 posto popusta.

Prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu je pokazalo kako se Jadrolinija ne nalazi u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu broskog prijevoza teretnih vozila na međunarodnoj pomorskoj liniji Split-Ancona u promatranom razdoblju.

Budući da je provedena ekonomska analiza pokazala kako se Jadrolinija ne nalazi u vladajućem položaju na utvrđenom mjerodavnom tržištu, time nije ispunjen osnovni preduvjet da bi u konkretnom slučaju postojale indicije o zlouporabi vladajućeg položaja u smislu članka 13. ZZTN-a.

Dodatno, Agencija je analizirala popuste koje daje Jadrolinija poduzetnicima, a analiza je pokazala da je Jadrolinija podnositelju inicijative pravilno odobrila popust koji je ostvario temeljem broja realiziranih vožnji na mjerodavnom tržištu.

⁹¹ Rješenje AZTN protiv Jadrolinija, klasa UP/I 034-03/2015-01/024, od 9. srpnja 2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

Također, utvrđeno je iz očitovanja Jadrolinije upućenog podnositelju inicijative 30. lipnja 2014. godine, a koji je Agenciji dostavio upravo podnositelj – Mosor Komerc, kako u slučaju da utvrđeno stanje broja realiziranih vožnji od strane Jadrolinije za pojedinog poduzetnika nije identično s evidencijom pojedinog poduzetnika, svaki poduzetnik ima mogućnost dostaviti svoje podatke o broju realiziranih vožnji radi usporedbe s evidencijom Jadrolinije i eventualnog ispravka moguće pogreške od strane Jadrolinije.

AZTN protiv Instituta za arheologiju i Hrvatskog restauratorskog zavoda⁹²

Podnositelj inicijative, poduzetnik Delmat Galiot iz Splita, navodi da se bavi arheološkim istraživanjem te je član Udruženja arheologa pri Hrvatskoj gospodarskoj komori. Osim članova Udruženja arheologa pri Hrvatskoj gospodarskoj komori još je nekoliko poduzetnika registrirano za obavljanje arheoloških istražnih radova.

Podnositelj inicijative smatra da kad se u tržišno natjecanje na navedenom tržištu uključe javne ustanove, u konkretnom slučaju Institut za arheologiju i Hrvatski restauratorski zavod, koji se financiraju iz državnog proračuna, te kada sudjeluju u postupcima javne nabave kao konkurenti privatnim poduzetnicima narušavaju tržišno natjecanje na tom tržištu. Naime, smatra da rečeni poduzetnici nemaju troškove stručne radne snage, pomoćne radne snage, alata, strojeva i opreme jer su podmirenje navedenih troškova osigurali putem proračunskih sredstava.

Inicijativa je odbačena jer je utvrđeno kako Institut za arheologiju i Hrvatski restauratorski zavod nisu poduzetnici u vladajućem položaju u smislu odredaba ZZTN-a, već tijela koja su na temelju zakona, između ostalog, zadužena za osiguravanje zaštite i očuvanja kulturnih dobara. Kultuma su dobra zakonom proglašena dobrima od interesa za Republiku Hrvatsku i uživaju njenu osobitu zaštitu. Stoga se djelatnost restauriranja, konzerviranja i obnove kulturnih dobara ne može promatrati samo iz perspektive propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, već se u vidu mora imati i javni interes njenog obavljanja.

Agencija u svome rješenju podnositelju posebno naglasila kako je u konkretnom slučaju prvenstveno riječ o primjeni odredbi Zakona o državnim potporama čija primjena od 24. travnja 2014. više nije u nadležnosti Agencije već u nadležnosti Ministarstva financija i Europske komisije. Zbog toga Agencija nije ovlaštena ispitivati navode iz predmetne inicijative koji se odnose na način financiranja između tržišnih i netržišnih djelatnosti, razdvajanja troškova i financiranje javnih ustanova.

⁹² Rješenje AZTN protiv Instituta za arheologiju i Hrvatskog restauratorskog zavoda, klasa UP/I 034-03/2014-01/030, od 11. lipnja 2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

AZTN protiv Novog lista⁹³

Zbog nepostojanja uvjeta za vođenje postupka, Agencija je odbacila inicijativu poduzetnika Ri-telefax iz Rijeke za pokretanjem postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja protiv Novog lista.

Podnositelju inicijative je izdavačka djelatnost glavna djelatnost te već 24 godine izdaje tjednik-oglasnik „Burza“ koji izlazi četvrtkom i prodaje se na području Primorsko-goranske županije. Dvije godine nakon pokretanja „Burze“ Novi list je pokrenuo tjednik-oglasnik „Butiga“ koji je na istom području izlazio utorkom po cijeni od 10 kuna sve do 22. siječnja 2015. kada oglasnik „Butiga“ počinje izlaziti kao besplatan prilog dnevnoj novini „Novi list“ četvrtkom, sve zajedno po cijeni od 7 kuna.

Slijedom toga, Ri-telefax smatra kako Novi list opisanim nametanjem nepravednih cijena tiskovina i primjenjujući nejednake uvjete na istovrsne poslove s drugim poduzetnicima, zlouporabljuje vladajući položaj na području Primorsko-goranske županije. Pri tome, kao važnu činjenicu podnositelj inicijative ističe da je ista „Butiga“ prilog i u dnevnom listu „Glas Istre“ za područje Istre čiji je izdavač u vlasništvu većinskog vlasnika Novog lista.

Kako bi utvrdila sve činjenice i podatke, Agencija je provela prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu. U Republici Hrvatskoj i u komparativnoj praksi drugih zemalja je uobičajeno da nakladnici dnevnog općeinformativnog tiska u tiskovinama objavljuju manje tematske priloge različitog sadržaja, kao što je, primjerice, u konkretnom slučaju oglasnik, a da takvo djelovanje ne predstavlja narušavanje važećih propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Dapače, promatrajući dobrobit potrošača kao jednu od pokretačkih snaga politike tržišnog natjecanja, specifični prilozi koji se objavljuju u dnevnom općeinformativnom tisku pridonose bogatijem sadržaju medija te time predstavljaju prednost za potrošača. Stoga, donošenjem odluke o besplatnom dijeljenju „Butige“ kao priloga općeinformativnom dnevniku „Novi list“ poduzetnik Novi list nije negativno utjecao na položaj krajnjih korisnika.

Naime, opisano postupanje Novog lista omogućuje potrošačima da koriste prednosti sustava slobodnog tržišta u kojemu poduzetnici udovoljavaju željama potrošača većom kvalitetom svojih proizvoda i usluga te nižim cijenama, a sve u cilju efikasnosti i povećanja blagostanja potrošača.

⁹³ Rješenje AZTN protiv Novog lista; klasa UP/I 034-03/2015-01/004, od 16. lipnja 2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

Agencija je u izvještajnom razdoblju postupala i temeljem dvije anonimne prijave koje su bile vezane za tržište uredskog materijala.

Temeljem navoda iz predstavki, Agencija je provela prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu te je utvrđivala činjenice i okolnosti na njemu, ali ni u jednom slučaju nije pronašla dostatne indicije za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Javna nabava uredskog materijala HZZO-a i DUSJN-a

Prva anonimna predstavka je ukazivala da su suprotno propisima o zaštiti tržišnog natjecanja postupali poduzetnici koji su sudjelovali u postupcima javne nabave uredskog materijala koje su proveli Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO) i Državni ured za središnju javnu nabavu (DUSJN).

Iz predstavke je proizlazilo kako je u svakom od postupaka javne nabave sudjelovala zajednica ponuditelja koju čine poduzetnici koji, prema navodima podnositelja predstavke, mogu samostalno sudjelovati u natječaju, i to s tako niskim ponudama kakve drugi ponuditelji ne bi mogli financijski podnijeti, a sve s ciljem istiskivanja drugih poduzetnika s tržišta. Temeljem toga, podnositelj predstavke je zaključio kako je riječ o kartelnom udruživanju, odnosno o zabranjenom sporazumu iz članka 8. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja sklopljenom između članova zajednice ponuditelja.

Riječ je o postupku zajedničke nabave uredskog materijala (uključujući tonere i tinte) za 24 ustanove i 13 gradova za 2013. i 2014. godinu, koje je naručitelj HZZO objavio u Elektronskom oglasniku javne nabave (EOJN) 14. prosinca 2012. godine te o otvorenom postupku javne nabave uredskog materijala naručitelja DUSJN, za potrebe korisnika središnje javne nabave iz članka 13. stavka 1. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu DUSJN, s ciljem sklapanja okvirnog sporazuma s jednim gospodarskim subjektom na dvije godine, objavljenom u EOJN 16. travnja 2013. godine.

Agencija je analizirala ponude svih ponuditelja u oba natječaja kao i međusobne odnose poduzetnika te je utvrdila da razlike u ponudama nisu takve da bi se ponude ponuditelja s kojima su naručitelji sklopili ugovore mogle smatrati neuobičajeno niskima. Isto tako, tijekom postupaka javne nabave – od prvog odabira naručitelja, žalbenog postupka pred Komisijom za kontrolu postupaka javne nabave, do konačnog ishoda natječaja i sklapanja ugovora s odabranim ponuditeljima, ne upućuje na izostanak tržišnog natjecanja između ponuditelja odnosno zajednica ponuditelja u natječajima.

S aspekta prava i politike tržišnog natjecanja, u skladu s iskustvom ostalih zemalja sličnog uređenja i prakse u primjeni propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, sudjelovanje

zajednice ponuditelja u postupcima javne nabave opravdano je u slučajevima kada pojedini poduzetnik, član zajednice ponuditelja, nije u mogućnosti samostalno realizirati nabavu. Institut zajednice ponuditelja omogućuje malim i srednjim poduzetnicima da se natječu i za one poslove odnosno onaj dio tržišta koji im, ukoliko bi samostalno nastupali, ne bi bio dostupan.

Kako je riječ o zahtjevnim natjecajima što se tiče količine traženih proizvoda i brojnosti mjesta isporuke, u kojima je sudjelovalo nekoliko zajednica ponuditelja, te je odabir ponuda izvršen prema kriteriju cjenovno najpovoljnije ponude, Agencija je ocijenila kako nema indicija koje upućuju na postojanje zabranjenog sporazuma u smislu članka 8. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja te da, sukladno tome, nema indicija za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Postupanje Narodnih novina i Papir Internacionala

U anonimnoj predstavi grupa poduzetnika je od Agencije tražila pokretanje postupka po službenoj dužnosti protiv poduzetnika Narodne novine i Papir Internacional d.o.o, zbog udruživanja u zajedničku nabavu, podjelu dobavljača i kupaca na tržištu uredskog materijala.

Prema navodima iz podneska, Narodne novine su nametale kupcima kupnju robe (uredskog materijala i tiskarskog papira) od Papir Internacionala te su im tu kupnju uvjetovale nemogućnošću prodaje njihovih proizvoda Narodnim novinama.

Agencija je provela prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu kako bi utvrdila strukturu i značajke tržišta te utvrdila ima li dostatnih indicija za pokretanje postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja.

U tu svrhu, podatke je zatražila od Papir Internacionala i osamnaest nasumično odabranih trgovaca uredskim materijalom. Ujedno je od njih zatražila i očitovanja o tome nastupaju li na javnim natjecajima samostalno ili zajednički s drugim poduzetnicima koji obavljaju djelatnost prodaje uredskog materijala te popis svih javnih natječaja u 2013. godini na kojima su sudjelovali kao ponuditelji, uz navođenje broja (oznake) javnog natječaja, predmeta javnog natječaja i procijenjene vrijednosti nabave, naručitelja javnog natječaja, datuma prijave na natječaj te naziva poduzetnika čija je ponuda izabrana na navedenim natjecajima.

Na temelju podataka koje je prikupila, utvrđeno je kako poduzetnici koji su dostavili očitovanja i podatke Agenciji imaju u svojoj ponudi širok spektar proizvoda iz asortimana prodaje uredskog materijala. Riječ je o poduzetnicima s tržišnim udjelima do pet posto na tržištu prodaje uredskog materijala u Hrvatskoj koji u 2013. godini prodaju uglavnom putem veleprodaje i javnih natječaja. Na natjecajima nastupaju u

pravilu samostalno, a u zajednici ponuditelja s drugim poduzetnicima samo povremeno, i to kada je riječ o većim javnim natjecajima.

Također, utvrđeno je kako od 18 poduzetnika samo četiri poduzetnika poslovno surađuju s Papir Internacionalom, a svi su se očitovali kako se ta suradnja odvija bez poteškoća.

Rezultati prethodnog ispitivanja stanja na tržištu i dokazi koje je prikupila Agencija, u ovom slučaju ne ukazuju na indicije o narušavanju tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu ni zlouporabom vladajućeg položaja niti sklapanjem zabranjenog sporazuma i/ili usklađenog djelovanja radi zajedničke nabave, podjele dobavljača i kupaca. Stoga nije bilo uvjeta za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Stoga nema dostatnih indicija za pokretanje postupka Agencije po službenoj dužnosti protiv Narodnih novina i Papir Internacionala.

Povodom novinskih članaka u kojima se navodilo kako su hrvatske softverske tvrtke prisiljene otvarati podružnice u inozemstvu ili tražiti vanjske partnere jer im poduzetnik Google ne dopušta da izravno preko njegove trgovine aplikacija Google Play, prodaju svoje proizvode, Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja istražila je tržište prodaje aplikacija za operativni sustav Android u Republici Hrvatskoj o čijim nalazima je izvijestila putem svoje mrežne stranice

Prodaja aplikacija za operativni sustav Android⁹⁴

U istraživanju je Agencija utvrdila kako postupanje Googlea ne ukazuje na mogućnost povrede propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Naime, poduzetnicima iz Republike Hrvatske Google trenutno ne omogućava prodaju aplikacija za Android putem Google Play platforme prvenstveno zbog toga što mu to nije isplativo zbog lokalnih troškova povezanih s omogućavanjem te usluge. Takav pristup hrvatskom tržištu nije izolirani slučaj, jer je Googleova poslovna politika vezana uz dostupnost Google Playa, trenutno ista u još 73 države svijeta.

Registraciju trgovaca iz pojedinih država na Google Play taj poduzetnik omogućava postupno, ovisno o isplativosti takvog poslovnog pothvata, a situaciju sličnu onoj u Republici Hrvatskoj prošle su i brojne druge države. Primjerice, od država iz

⁹⁴ Istraživanje tržišta prodaje aplikacija za operativni sustav Android, 034-08/15-01/036, od 17. srpnja 2015.

Europske unije, Google je to u veljači 2015. godine omogućio poduzetnicima u Bugarskoj, Cipru, Estoniji, Latviji i Litvi, a poduzetnicima na Islandu, koji je izvan EU, tek u lipnju ove godine.

Uz to, da bi Google poduzetnicima u Hrvatskoj omogućio naplatnu prodaju aplikacija za Android, mora posjedovati odobrenje za pružanje usluge platnog prometa u RH, a to je odobrenje Google zatražio i dobio u trećem kvartalu 2014. godine.

Preuzimanje obveza od strane poduzetnika

U više navrata je u ovom izvješću Agencija naznačila vrijednost koju joj u provođenju njezinih nadležnosti daje zakonski institut preuzimanja obveza od strane poduzetnika.

Ovdje dajemo pregled zakonskih pretpostavki za njegovu primjenu te primjere postupaka u kojima je tijekom 2015. godine taj alat i korišten.

Predlaganje i preuzimanje obveza izvršenja određenih mjera i uvjeta od strane poduzetnika u cilju otklanjanja negativnih učinaka na tržišno natjecanje sadržano je u članku 49. ZZTN-a.⁹⁵

Tim se člankom uređuje da u postupku koji je AZTN pokrenuo zaključkom, a najkasnije prije dostave Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, stranka može Agenciji predložiti preuzimanje obveze izvršenja određenih mjera i uvjeta kao i rokove u kojima će to učiniti, u cilju otklanjanja negativnih učinaka njezinog postupanja ili propuštanja na tržišno natjecanje.

Ako Agencija ocijeni da su predložene mjere, uvjeti i rokovi dostatni za otklanjanje mogućih negativnih učinaka i ponovnu uspostavu tržišnog natjecanja, rješenjem prihvaća predložene mjere, uvjete i rokove koji time postaju obveznim za predlagatelja. Agencija pak rješenjem obvezuje poduzetnika na dostavu dokaza kojima potvrđuje izvršenje mjera i uvjeta u zadanom roku te obustavlja postupak jer nakon prihvata predloženih mjera više nema uvjeta za daljnje vođenje postupka protiv tog poduzetnika.

⁹⁵ Preuzimanje obveza od strane poduzetnika često je korišten institut u pravu tržišnog natjecanja. U ZZTN je preuzet iz pravne stečevine EU. Riječ je o članku 9. Uredbe Vijeća br. 1/2003, koji ovlašćuje Europsku komisiju odnosno nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja da u cilju otklanjanja povreda članka 101. i 102. UFEU odlukom obveže poduzetnika na preuzimanje mjera i uvjeta koje poduzetnik sam predloži, a koje su za ta tijela prihvatljivi te da obustavi daljnje vođenje postupka. U tom slučaju ne utvrđuje se povreda i ne izriču kazne.

Ipak, valja naglasiti da preuzimanje obveza nije primjenjivo u svim slučajevima, primjerice ako je riječ o kartelima koji se smatraju najtežim povredama propisa o tržišnom natjecanju. Također, važno je istaknuti da javni poziv Agencije svim zainteresiranim stranama u slučaju da namjerava prihvatiti ponuđene obveze,⁹⁶ može ukazati i na neprimjerenost ponuđenih obveza pa se time i postupak može produljiti.⁹⁷

Uvodno je naznačeno da je u okviru nadležnosti za utvrđivanje zabranjenih sporazuma, tri postupka u 2015. godini Agencija okončala prihvaćanjem preuzimanja obveza u vidu mjera, uvjeta i rokova predloženih od strane poduzetnika za otklanjanje negativnih učinaka i ponovno uspostavljanje tržišnog natjecanja. Jedan od njih okončan je na *tržištu marketinških agencija*, u predmetu *AZTN protiv HURA GIU Zagreb*.⁹⁸

AZTN protiv HURA - Gospodarsko interesno udruženje društava za tržišno komuniciranje

AZTN je prihvatio je mjere, uvjete i rokove za njihovo izvršenje koje je u postupku utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja predložila HURA - gospodarsko interesno udruženje društava za tržišno komuniciranje.

Riječ je o prijedlogu promjena pojedinih odredbi „Uputa za uspješnu provedbu natječaja“ (Upute) koje je HURA imala objavljene na svojim mrežnim stranicama i čija primjena je bila obvezna za sve njezine članice.

Primarni cilj Uputa bio je osigurati regularnost natječajnog procesa, prije svega u ograničavanju broja agencija pozvanih na natječaj (3+1) i određivanja rokova za dostavu rješenja koja se traže na natječaju. Tako su članice HURA-e svaki poziv na natječaj trebale evidentirati u „sustav pravodobne razmjene informacija“ HURA-e u roku 48 sati. Ukoliko bi došlo do odstupanja od Uputa, članice HURE su o tome bile dužne obavijestiti oglašivače i sve druge uključene u natječajni proces te pokrenuti postupak za utvrđivanje kršenja odredbi Uputa. Uz to, članice HURA-e su bile dužne povući se s natječaja koji nije u skladu s preporukom HURA-e, pod prijetnjom

⁹⁶ Market test (engl.).

⁹⁷ Agencija može ponovno pokrenuti postupak protiv poduzetnika u slučaju ako je rješenje Agencije doneseno na temelju netočnih ili neistinitih podataka dostavljenih od stranaka, i/ili ako su se značajno promijenile okolnosti na kojima se temeljilo rješenje Agencije. Ukoliko u nadzoru nad provedbom preuzetih mjera i uvjeta Agencija utvrdi da se poduzetnik ne pridržava utvrđenih mjera, uvjeta i rokova, takvo postupanje smatrat će se povredom ZZTN-a, te će se to utvrditi posebnim rješenjem kojim će se izreći i upravno-kaznena mjera za tešku povredu sukladno odredbama ZZTN-a.

⁹⁸ Rješenje *AZTN protiv HURA GIU Zagreb*, klasa UP/I 034-03/14-01/017, od 5. studenog 2015.; Narodne novine, br. 112/15 i na mrežnim stranicama AZTN-a.

sankcija (od opomene, javne opomene, zabrane sudjelovanja na festivalima i drugim događanjima u organizaciji HURE pa sve do suspenzije članstva).

HURA je tvrdila da je svoje upute vezano uz regulaciju tržišta prilagodila smjernicama Europskog udruženja agencija za tržišno komuniciranje (European Association of Communications Agencies - EACA).⁹⁹

Međutim, provjerom je utvrđeno da smjernice EACA-e ne sadrže odredbe koje su predstavljale indicije za pokretanje predmetnog postupka protiv HURE, a s obzirom na postojanje indicija za pokretanje postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja, AZTN je po službenoj dužnosti pokrenuo postupak protiv HURA-e. U tom je postupku trebalo utvrditi predstavljaju li pojedine odredbe Uputa zabranjeni sporazum.

U sklopu postupka provedena je i nenajavljena pretraga prostorija HURA-e.

Po pokretanju postupka, HURA je AZTN-u samoinicijativno podnijela prijedlog za preuzimanje obveze izvršenja određenih mjera i uvjeta za otklanjanje mogućih negativnih učinaka njezinog postupanja na tržišno natjecanje. Agencija je predložene mjere ocijenila dostatnima s obzirom na to da su bile takve da se njima u potpunosti i u veoma kratkom vremenu otklanjaju mogući negativni učinci i ponovo uspostavlja učinkovito tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu.

U skladu s predloženim mjerama, HURA je preuzela obvezu da u roku od 30 dana iz Uputa ukloni sve odredbe koje su predstavljale indicije za pokretanje postupka. Prije svega je riječ o odredbama koje članicama nameću obvezu prijave natječaja HURI, odredbe o sankcioniranju članica u slučaju nepostupanja po Uputama kao i obvezu povlačenja agencija iz natječaja ukoliko oglašivač ne uskladi natječaj s Uputama.

Također, tijekom trajanja natječaja HURA, nije ovlaštena informacije o natječaju, neovisno o tome jesu li dobivene od članica ili oglašivača, otkrivati svojim članicama, kao što nijedna članica nema pravo takve informacije dobiti na uvid. Time su Upute usklađene s navedenim smjernicama EACA-e.

Agencija je zaprimila dokaze da je HURA u ovom predmetu u zadanom roku izvršila preuzetu obvezu.

U slučaju dva postupka utvrđivanja zabranjenog vertikalnog sporazuma koja je u 2015. godini vodila na tržištima prodaje pirotehničkih proizvoda, Agencija je saznanja o nepravilnostima dobila kroz inicijativu konkurenata koji posluju na istom tržištu. U oba postupka sporne su bile ugovorne odredbe koje su ograničavale distributera u

⁹⁹ WFA/EACA guidelines on client-agency relations and best practice in the pitch process.

prodaji istih proizvoda drugih proizvođača, kao i neprimjereno dugi rokovi na koje su bili sklopljeni ugovori.

Oba pokrenuta postupka okončana su prihvaćanjem mjera i uvjeta za otklanjanje negativnih učinaka na mjerodavnom tržištu, a oba su poduzetnika Agenciji dostavila dokaze da su mjere izvršila u propisanom roku.

AZTN protiv Orion¹⁰⁰

Agencija je postupak protiv Oriona pokrenula po službenoj dužnosti, prihvativši inicijativu poduzetnika Jorge pirotehnika iz Križevaca i Weco pirotehnika.

Postupak je pokrenut kako bi se utvrdilo jesu li pojedine odredbe ugovora koje je Orion zaključio s poduzetnicima koji prodaju njegove proizvode, u skladu s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

Konkretno, riječ je ugovorima o zakupu i ugovorima o poslovnoj suradnji na temelju kojih Orion zakupljuje poslovne prostore poduzetnika koji u ime i za račun Oriona prodaju njegova pirotehnička sredstva u razdoblju od 15. do 31. prosinca.

Sa stajališta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, za Agenciju su bile sporne odredbe ugovora kojima je Orion za vrijeme trajanja ugovornog odnosa zakupodavcima, zabranjivao prodaju pirotehničkih sredstava drugih dobavljača. Ugovori su se sklapali na sedam godina. U slučaju da zakupodavac ugovor raskine ranije, zabrana prodaje pirotehničkih sredstava drugih dobavljača ostala bi i dalje na snazi, sve do isteka roka na koji je ugovor bio zaključen.

Odmah po pokretanju postupka, Orion je Agenciji samoinicijativno predložio konkretne mjere za otklanjanje učinaka spornih odredbi ugovora. Konkretno, predložio je da će ugovore o zakupu i ugovore o poslovnoj suradnji bez odgode izmijeniti na način da će zakupodavci, uz Orionove proizvode, u istom prostoru moći prodavati i pirotehničke proizvode drugih dobavljača.

Agencija je ocijenila da prijedlog Oriona predstavlja mjeru koja je razmjerna mogućim negativnim učincima koje bi sporne odredbe ugovora mogle imati na tržišno natjecanje. Agencija je pritom uzela u obzir činjenicu da takav prijedlog, koji je dobrovoljno iznesen u vrlo ranoj fazi postupka, dovodi do brzog i učinkovitog uspostavljanja tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, bez dugotrajnog vođenja postupka te je prihvatila mjere i uvjete koje je predložio poduzetnik i naložila mu izvršenje mjera do 15. prosinca 2015. godine.

¹⁰⁰ Rješenje AZTN protiv Orion, klasa UP/I 034-03/15-01/011, od 30. srpnja 2015.; Narodne novine br. 93/15 i mrežne stranice AZTN-a.

Orion je Agenciji dostavio dokaz da je preuzetu obvezu izvršio u roku.

AZTN protiv Mirnovec Pirotehnika¹⁰¹

AZTN je prihvatio mjere i obveze za otklanjanje negativnih učinaka i ponovno uspostavljanje tržišnog natjecanja na tržištu prodaje pirotehničkih sredstava koje je samoinicijativno predložio poduzetnik Mimovec pirotehnika.

Kao i u slučaju postupka koji je na istom tržištu vodila protiv Oriona, Agencija je postupak protiv Mirnovec pirotehnike pokrenula po službenoj dužnosti, na inicijativu poduzetnika Jorge pirotehnika i Weco pirotehnika.

Postupak je pokrenut kako bi se utvrdilo jesu li pojedine odredbe ugovora koje je Mimovec pirotehnika zaključila s poduzetnicima koji prodaju njezine proizvode, u skladu s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

Konkretno, riječ je ugovorima o zakupu poslovnog prostora i poslovnoj suradnji za vrijeme trajanja zakupa poslovnog prostora te ugovorima o poslovnoj suradnji s distributerima proizvoda Mimovec pirotehnike.

Sa stajališta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, za Agenciju su bile sporne odredbe ugovora kojima je Mimovec pirotehnika za vrijeme trajanja ugovora o najmu zakupodavcima zabranjivala prodaju pirotehničkih sredstava drugih dobavljača, dok su distributeri u ugovorima o poslovnoj suradnji Mimovec pirotehnici morali jamčiti ekskluzivitet u prodaji njezinih pirotehničkih proizvoda te se obvezati da neće prodavati proizvode konkurenata. Ti su se ugovori sklapali na relativno dugi rok od sedam godina, a u slučaju da zakupodavac ugovor raskine ranije, zabrana prodaje pirotehničkih sredstava drugih dobavljača ostala bi na snazi sve do isteka roka na koji je ugovor bio prvobitno zaključen.

Odmah po pokretanju postupka, Mimovec pirotehnika je Agenciji samoinicijativno predložila mjere za otklanjanje negativnih učinaka spornih odredbi ugovora na tržišno natjecanje. Konkretno, predložila je da će ugovore o zakupu i ugovore o poslovnoj suradnji bez odgode izmijeniti na način da će zakupodavci, uz njezine proizvode, u istom prostoru moći prodavati i pirotehničke proizvode drugih dobavljača kao i da će izmijeniti ograničavajuće odredbe u ugovorima s distributerima.

¹⁰¹ Rješenje AZTN protiv Mirnovec Pirotehnika, klasa UP/I 034-03/14-01/023, od 17. rujna 2015.; Narodne novine, br. 112/15 i mrežne stranice AZTN-a

Kako je ocijenila da su u konkretnom slučaju ispunjeni svi uvjeti, Agencija je prihvatila predložene mjere te Mirnovec pirotehnici naložila njihovo izvršenje u roku od 30 dana.

Mirnovec pirotehnika je AZTN-u dostavio dokaze o izvršenju preuzete obveze u zadanim rokovima.

U okviru nadležnosti utvrđenja zlouporabe vladajućeg položaja AZTN je u 2015. godini je u dva predmeta donio rješenje o prihvaćanju mjera, uvjeta i rokova.

U nastavku se daje skraćeni opis rješenja Agencije u tim predmetima.

AZTN protiv Gemicro Zagreb¹⁰²

Postupak protiv poduzetnika Gemicro, Agencija je pokrenula po službenoj dužnosti, temeljem inicijative poduzetnika Modulus informacijske tehnologije, čiji je suvlasnik bivši Gemicrov zaposlenik.

Postupak je pokrenut zbog toga što su ugovori koje je taj poduzetnik sklapao s leasing društvima sadržavali odredbu kojom se sprječava svakog poduzetnika koji zapošljava bivše Gemicrove kadrove da konkurira Gemicru u poslovanju s leasing društvima.

Međutim, odmah po pokretanju postupka Gemicro je Agenciji predložio preuzimanje obveze brisanja sporne odredbe iz svih sklopljenih ugovora s leasing kućama odnosno sklapanja aneksa ugovora u kojima će biti navedeno da se sporna odredba briše iz osnovnog ugovora.

Agencija je smatrala da su mjere, uvjeti i rokovi koje je predložio Gemicro dostatni za otklanjanje negativnih učinaka i ponovnu uspostavu tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu pružanja specijaliziranih informatičkih usluga leasing društvima. Te usluge uključuju implementaciju i održavanje specijaliziranih poslovnih aplikacija potrebnih za rad leasing društava na teritoriju Hrvatske.

Mjere se predložene u ranoj fazi postupka, a sva leasing društva - klijenti Gemicra u svojim su očitovanjima Agenciji izrijeком izjavila da zbog sporne odredbe nisu odbila poslovati s drugim poduzetnicima. Dodatni razlog za prihvaćanje predloženih mjera bila je činjenica da sporna odredba potencijalno nije mogla obuhvatiti velik broj poduzetnika budući da je u posljednjih pet godina Gemicro raskinuo ugovore o radu sa samo tri zaposlenika.

¹⁰² Rješenje AZTN protiv Gemicro, klasa UP/I 034-03/14-01/031, od 14. svibnja 2015.; Narodne novine br. 65/15 i mrežne stranice AZTN-a.

Gemicro je po prihvaćanju mjera i uvjeta Agenciji dostavio dokaze o izvršenju mjera u zadanom roku.

AZTN protiv Peugeot Hrvatska

Agencija je postupak protiv Peugeot Hrvatska pokrenula zbog postojanja indicija o zlouporabi vladajućeg položaja na tržištu pružanja usluga popravaka i održavanja motornih vozila marke Peugeot te s njim usko povezanim tržištem prodaje rezervnih dijelova, na kojima Peugeot Hrvatska ima vladajući položaj.

Međutim, u postupku je Agencija prihvatila mjere, uvjete i rokove za njihovo izvršenje koje je predložio Peugeot Hrvatska jer ih je ocijenila dostatnima za otklanjanje mogućih negativnih učinaka i za ponovnu uspostavu tržišnog natjecanja na spomenutim tržištima.

Po ocjeni AZTN-a, mjerama koje je samoinicijativno predložio Peugeot Hrvatska, osigurano je da Auto Maksimir kao bivši dugogodišnji ovlašteni distributer novih motornih vozila i ovlašteni serviser vozila marke Peugeot i dalje, nakon što je prestao biti ovlašteni distributer novih motornih vozila te marke, barem ostane u mreži ovlaštenih Peugeotovih servisera, što je u skladu s praksom u Europskoj uniji.

Peugeot Hrvatska se obvezao da će u roku od tri radna dana, Auto Maksimiru za potrebe izvršavanja Ugovora o ovlaštenom servisu na lokaciji u Zagrebu, Branimirova 191, isporučiti sve elemente novog vizualnog imidža marke Peugeot (NIM).

Također, Peugeot Hrvatska preuzima obvezu održavanja na snazi i Ugovora o ovlaštenom servisu i na lokaciji u Zagrebu Kraljevićeva 24, ali najdulje do 29. studenog 2015. Naime, Auto Maksimir je sam odlučio da nakon toga datuma na toj lokaciji više ne namjerava pružati usluge servisa, već će usluge ovlaštenog servisera i prodavatelja rezervnih dijelova za automobile marke Peugeot obavljati na lokaciji u Branimirovoj 191.

Uz to, Peugeot Hrvatska se obvezao da se neće protiviti da Auto Maksimir u okolnim ulicama postavi dodatnu cestovnu signalizacije, sukladnu NIM-u, kojom će upućivati na ulaz u ovlašteni auto servis.

Kontrola koncentracija poduzetnika

Postupak prijave koncentracije na ocjenu Agenciji

Ključ nastanka koncentracije u smislu prava tržišnog natjecanja je stjecanje kontrole, koja se ostvaruje prijenosom prava, ugovora ili drugih sredstava kojima jedan ili više poduzetnika, bilo pojedinačno, bilo zajednički, stječe mogućnost ostvarivanja prevladavajućeg utjecaja nad jednim ili više poduzetnika ili pak dijela jednog ili više poduzetnika na trajnoj osnovi.

Za sve poduzetnike i sva tržišta, prijava koncentracije predstavlja zakonsku obvezu propisanu ZZTN-om i podzakonskim propisima.¹⁰³

Koncentracija nastaje:¹⁰⁴

1. pripajanjem ili spajanjem dva ili više neovisnih poduzetnika ili dijelova tih poduzetnika,
2. stjecanjem izravne ili neizravne kontrole ili prevladavajućeg utjecaja jednog, odnosno više poduzetnika nad drugim, odnosno više drugih poduzetnika ili dijelom, odnosno dijelovima drugih poduzetnika i to:
 - stjecanjem većine dionica ili udjela,
 - stjecanjem većine prava glasa,
 - na drugi način u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima i drugim propisima.

Koncentracijom u smislu ZZTN-a¹⁰⁵ se također smatra i stvaranje zajedničkog pothvata (*joint venture*) od strane dva ili više neovisnih poduzetnika, koji na trajnijoj osnovi djeluje kao neovisan gospodarski subjekt.

¹⁰³ ZZTN, članak 15. i Uredba o načinu prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija poduzetnika; Narodne novine br.38/11.

¹⁰⁴ ZZTN, članak 15.

¹⁰⁵ U smislu članka 15. stavka 5. ZZTN-a koncentracijom poduzetnika ne smatra se još: (1). kada kreditne ili druge financijske institucije, investicijski fondovi ili društva za osiguranje, u svojem redovnom poslovanju, koje uključuje promet i posredovanje vrijednosnim papirima, za vlastiti račun ili račun trećih, privremeno, ali ne dulje od 12 mjeseci, stječu ili drže dionice ili udjele s namjerom njihove daljnje prodaje i to, ako ne koriste pravo glasa s obzirom na te dionice ili udjele na takav način da to utječe na konkurentno ponašanje tog poduzetnika. Na zahtjev, Agencija može produljiti rok od 12 mjeseci ako poduzetnik dokaže da se takva prodaja nije mogla provesti u zadanom roku, (2) stjecanje dionica ili udjela koje je posljedica internog restrukturiranja poduzetnika povezanih zajedničkom kontrolom (pripajanje, spajanje, prijenos vlasništva i sl.), (3) kada je kontrola nad poduzetnikom prenesena na stečajnog upravitelja ili likvidatora sukladno odredbama Stečajnog zakona i Zakona o trgovačkim društvima ili drugih primjenjivih propisa.

Sukladno propisima koji uređuju njezinu nadležnost, Agencija ocjenjuje samo **poslovne transakcije značajne ekonomske snage koja se očituje kroz ukupne prihode poduzetnika sudionika koncentracije.**

Drugim riječima, poduzetnik je obvezan prijaviti svaku namjeru provedbe koncentracije ako su kumulativno ispunjena dva uvjeta:¹⁰⁶

- da ukupni godišnji konsolidirani prihod svih poduzetnika sudionika koncentracije ostvaren prodajom robe i/ili usluga na svjetskom tržištu, iznosi najmanje jednu milijardu kuna sukladno financijskim izvješćima za financijsku godinu koja je prethodila koncentraciji, ako najmanje jedan sudionik koncentracije ima sjedište i/ili podružnicu u Republici Hrvatskoj

- da ukupni prihod svakog od najmanje dva sudionika koncentracije, u Republici Hrvatskoj, sukladno financijskim izvještajima iznosi najmanje 100.000.000 kuna, u financijskoj godini koja je prethodila koncentraciji.

Za razliku od postupaka utvrđivanja zabranjenih sporazuma između poduzetnika i zlorporabe vladajućeg položaja poduzetnika koje Agencija uvijek pokreće po službenoj dužnosti, postupak ocjene koncentracije u pravilu se pokreće temeljem prijave njezinih sudionika.¹⁰⁷

Budući da koncentracije poduzetnika mogu imati pozitivne i negativne učinke na tržištu, Agencija, upravo uzimajući u obzir učinke koncentracije na mjerodavnom tržištu ili tržištima, odlučuje o kriterijima ocjene svake pojedine koncentracije.

Ukoliko sudionici koncentracije propuste prijaviti koncentraciju na ocjenu njezine dopuštenosti Agenciji, a takva obveza postoji sukladno ranije citiranoj odredbi ZZTN-a, tada Agencija će izreći upravno-kaznenu mjeru do najviše 1% njihovog ukupnog prihoda.

U 11 predmeta koncentracija postupalo se temeljem prijave koncentracije, dok je u sedam predmeta postupak pokrenut po službenoj dužnosti, budući da je nakon provedenog istraživanja oblika vlasničkog povezivanja poduzetnika u tim slučajevima utvrđeno da stranke nisu prijavile koncentraciju Agenciji, iako je zakonska obveza prijave postojala. Stoga je u tim predmetima, po okončanju postupka ocjene koncentracije, proveden i postupak utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere zbog propuštanja podnošenja prijave koncentracije Agenciji.

¹⁰⁶ ZZTN, članak 17. stavak 1.

¹⁰⁷ ZZTN, članak 38. stavak 2.

U četiri predmeta istraživanja oblika vlasničke povezanosti poduzetnika utvrđeno je da nije došlo do koncentracije poduzetnika za koju postoji obveza prijave Agenciji temeljem ZZTN-a. Stoga su ti predmeti administrativno okončani.

Zabranjenom u 2015. godini nije ocijenjena niti jedna koncentracija.

Postupak ocjene koncentracije na I. razini

Kada Agencija na temelju potpune prijave namjere koncentracije i drugih saznanja kojima raspolaže ocijeni da se može razumno pretpostaviti da predmetna koncentracija nema značajni učinak na tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu, koncentracija se smatra dopuštenom na I. razini, bez pokretanja i vođenja postupka ocjene konkretne koncentracije na II. razini.

U tom slučaju, Agencija bez odlaganja, nakon što zaprimi potpunu prijavu koncentracije, u roku od 30 dana od dana davanja potvrde podnositelju prijave o potpunosti prijave koncentracije, obavještava javnost o dopuštenosti koncentracije na I. razini a podnositelju prijave koncentracije dostavlja samo pisanu potvrdu o dopuštenosti koncentracije. Međutim, da bi takvu potvrdu mogla dati, Agencija obavezno prethodno mora provesti analizu podataka iz zaprimljene potpune prijave koncentracije o mjerodavnom tržištu i tržišnim udjelima konkurenata i učincima koncentracije te objaviti javni poziv svim konkurentima i drugim zainteresiranim da se Agenciji (ukoliko to žele) očituju o učincima te koncentracije na tržište. Tek nakon što uzme u obzir sve navedeno i utvrdi da koncentracija nema značajan učinak, Agencija daje podnositelju prijave potvrdu o dopuštenosti koncentracije na I. razini.¹⁰⁸

U 2015. godini je svih 18 predmeta ocjene dopuštenosti koncentracije okončano odobrenjem na I. razini.

Nastavno, Agencija daje skraćene prikaze obavijesti o nekoliko koncentracija na prvoj razini koje je odobrila u izvještajnom razdoblju.

***SIJ – Slovenska industrija jekla/ Perutnina Ptuj*¹⁰⁹**

Agencija je odobrila koncentraciju kojom je poduzetnik SIJ – Slovenska industrija jekla iz Ljubljane namjerava steći većinu udjela u temeljnom kapitalu Perutnine Ptuj.

¹⁰⁸ ZZTN, članak 22. stavak 1.i 2.

¹⁰⁹Obavijest o dopuštenosti koncentracije poduzetnika na I.razini, klasa UP/I 034-03/2015-02/009, od 14.listopada 2015., objavljena na mrežnim stranicama AZTN-a.

Budući da je grupacija SIJ aktivna u industriji čelika, dok je Perutnina Ptuj aktivna na području proizvodnje i prodaje svježeg mesa peradi te prodaje prerađenog mesa preradi, nema preklapanja u djelatnostima sudionika koncentracije.

Dakle, tom koncentracijom SIJ zapravo samo 'stupa u čizme' Perutnine Ptuj čiji tržišni udjel na oba mjerodavna tržišta ne prelazi 20 posto, te je, iza Vindije koja je tržišni lider, drugi po snazi tržišni takmac u Hrvatskoj. Stoga koncentracija neće dovesti do promjene u strukturi mjerodavnih tržišta, što znači da neće imati značajan učinak na tržišno natjecanje.

Neovisno o tome, Agencije je provela i tzv. test tržišta, objavljujući na svojim službenim mrežnim stranicama javni poziv svim zainteresiranima za dostavljanje primjedbi i mišljenja o mogućim učincima koncentracije na tržišno natjecanje, na koji nije bilo reakcija.

Konzum/ Kozmo¹¹⁰

Agencija je odobrila koncentraciju kojom poduzetnik Konzum stječe 100 posto udjela u temeljnom kapitalu poduzetnika Kozmo.

Specifičnost ove koncentracije je povratak Konzuma na mjerodavno tržište trgovine na malo kozmetičkim i toaletnim proizvodima u specijaliziranim prodavaonicama na području Republike Hrvatske. Naime, Kozmo je u sklopu Konzuma poslovao od 2005. godine da bi društvo Kozmo bilo osnovano u 2009. godini te prodano društvu Nexus. Ovom transakcijom vraća ga u svoj portfelj, a razlozi za to su potreba za financijskom konsolidacijom poslovanja Kozma kroz povećanje konkurentnosti, posebno u kontekstu glavnih konkurenata na mjerodavnom tržištu. Koncentracija će omogućiti dugoročnu održivost i daljnji razvoj poslovanja Kozma.

Prema visini tržišnog udjela Kozmo je treći od četiri tržišna takmaca, a najznačajnije tržišne udjele ostvaruju Dm-drogerie markt, Müller i Bipa. Također, Kozmo posluje u 17 hrvatskih županija, a najznačajnije udjele, od 10 do 20 posto, ostvaruje na području Dubrovačko-neretvanske, Ličko-senjske, Istarske i Požeško-slavonske županije.

Na javni poziv za dostavljanje primjedbi i mišljenja na koncentraciju objavljen na službenim mrežnim stranicama, Agencija nije zaprimila nijedan podnesak

Budući da Konzum prije koncentracije nije bio prisutan na mjerodavnom tržištu, njegova struktura se koncentracijom neće promijeniti. Uz to, razumno je za

¹¹⁰ Obavijest o dopuštenosti koncentracije poduzetnika na 1. razini, klasa UP/I 034-03/2015-02/005, od 9. srpnja 2015., objavljena na mrežnim stranicama AZTN-a.

pretpostaviti da će Konzum restrukturiranjem poslovanja Kozma pridonijeti većoj konkurenciji između tržišnih takmaca na mjerodavnom tržištu.

Stoga je koncentraciju Agencija odobrila na prvoj razini.

Agrokor/ Adriatica.net¹¹¹

Agencija je odobrila koncentraciju kojom poduzetnik Agrokor stječe većinu udjela u temeljnom kapitalu poduzetnika Adriatica.net d.o.o. i to pretvaranjem potraživanja u većinski ulog tijekom postupka dokapitalizacije Adriatica.neta.

Koncentracija će imati učinak na mjerodavnom tržištu pružanja usluga turističkih agencija na području Republike Hrvatske na kojem je prije provedbe koncentracije Agrokor imao manjinski udjel u poduzetniku Gulliver.

Na tom otvorenom tržištu s velikim brojem takmaca - gotovo 1100 poslovnica te brojnim on-line putničkim agencijama, Adriatica.net je ima udjel koji se kreće do 10 posto s tendencijom smanjenja, pri čemu poduzetnici u sastavu Adriatica.net grupe većinu svojih ukupnih prihoda ostvaruju na inozemnim tržištima.

Na javni poziv za dostavljanje primjedbi i mišljenja na koncentraciju objavljen na službenim mrežnim stranicama, Agencija nije zaprimila nijedan podnesak. Uz to, ocijenjeno je kako će se provedbom koncentracije, grupaciji Adriatica.net omogućiti adekvatna konkurentnost postojećim i budućim, domaćim i međunarodnim takmacima na području Hrvatske, što će pridonijeti daljnjem i intenzivnijem tržišnom natjecanju na mjerodavnom tržištu.

Stoga je Agencija koncentraciju odobrila na prvoj razini.

Ezpada AG/Proenergy¹¹²

Agencija je odobrila je koncentraciju kojom poduzetnik Ezpada AG, sa sjedištem u Švicarskoj, stječe većinu udjela u temeljnom kapitalu poduzetnika Proenergy iz Zagreba. Osim preuzimanja kontrole nad poduzetnikom u Hrvatskoj, predmet stjecanja od strane Ezpade su i povezana poduzeća Proenergy-ja u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Makedoniji.

¹¹¹ Obavijest o dopuštenosti koncentracije poduzetnika na 1.razini, klasa UP/I 034-03/2015-02/004, od 16.lipnja 2015., objavljena na mrežnim stranicama AZTN-a.gencije

¹¹² Obavijest o dopuštenosti koncentracije poduzetnika na 1.razini, klasa UP/I 034-03/2015-02/001, od 24. veljače 2015., objavljena na mrežnim stranicama AZTN-a.

Ezpada djeluje kao krovno društvo Ezpada grupe koja obavlja djelatnost trgovine električnom energijom u Švicarskoj, Njemačkoj, Češkoj, Turskoj, Hrvatskoj, Rumunjskoj, Makedoniji, Srbiji te Bosni i Hercegovini.

Osnovna djelatnost Proenergy-ja je opskrba električnom energijom te djelatnosti trgovine električnom energijom i opskrbe plinom.

U Hrvatskoj su oba poduzetnika prisutna na tržištima trgovine i opskrbe električnom energijom pa je riječ o koncentraciji koja će učinke imati na tim mjerodavnim tržištima. Iako su ta vertikalno povezana tržišta zakonski liberalizirana te na njima jača konkurentski pritisak novih takmaca, proces faktične liberalizacije i dalje traje. Naime, na oba je tržišta, a osobito na maloprodajnom tržištu opskrbe električnom energijom, u najvećoj mjeri i dalje prisutna HEP grupa.

Agencija je stoga ocijenila da će ova koncentracija, nakon koje će tržišni udjel sudionika biti do 10 posto, imati isključivo pozitivne učinke na daljnju liberalizaciju veleprodajnog i maloprodajnog tržišta električne energije. Također, koncentracija neće imati ni negativne učinke na tržištu opskrbe plinom u Hrvatskoj na kojem je poduzetnik Proenergy prisutan s minimalnim tržišnim udjelom.

Budući da na javni poziv za dostavljanje primjedbi i mišljenja na koncentraciju objavljen na službenim mrežnim stranicama Agencija nije zaprimila nijedan podnesak, a koncentracijom se ne stvara novi niti jača postojeći vladajući položaj sudionika, Agencija je koncentraciju odobrila na prvoj razini.

Postupak ocjene koncentracije na II. razini

Ukoliko Agencija temeljem analize podataka i okolnosti iz prijave koncentracije procijeni da bi provedba koncentracije mogla imati značajan učinak na tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu, a osobito ako se tom koncentracijom stvara novi ili jača postojeći vladajući položaj sudionika koncentracije, Agencija u roku od 30 dana od dana davanja potvrde o potpunosti prijave koncentracije donosi zaključak o pokretanju postupka ocjene dopuštenosti koncentracije, čijim donošenjem započinje postupak ocjene dopuštenosti koncentracije na II. razini.¹¹³

Predmeti ocjene dopuštenosti koncentracije na II. razini izuzetno su zahtjevni. U takvim je postupcima, prije donošenja odluke u veoma kratkim rokovima potrebno prosječno provesti oko 100 radnji u postupku (u nekim slučajevima i više).

¹¹³ ZZTN, članak 22. stavci 3. do 9.

Riječ je o opsežnom prikupljanju podataka, dokumentacije i očitovanja potrebnih za izradu dubinske pravne i ekonomske analize mjerodavnog tržišta i učinaka konkretne koncentracije na tržišno natjecanje. To podrazumijeva kontaktiranje značajnog broja poduzetnika i/ili interesnih udruženja koji posluju i/ili imaju saznanja o mjerodavnom tržištu koje je potrebno analizirati u konkretnom slučaju i zatražiti ih sveobuhvatne brojčane i financijske pokazatelje kao i analize poslovanja.

Agencija u 2015. godini nije provela nijedan postupak ocjene koncentracije na drugoj razini. Međutim, u predmetima ocjene dopuštenosti koncentracije *HT/Optima Telekom*¹¹⁴ i *Agrokor/Mercator*¹¹⁵ U kojima su u prvoj polovici 2014. godine donesena rješenja kojima se te koncentracije ocjenjuju uvjetno dopuštenima, utvrđene su sveobuhvatne mjere i uvjeti za otklanjanje negativnih učinaka predmetnih koncentracija na tržišno natjecanje. Osnovna svrha tih mjera bila je očuvanje kompetitivne strukture tržišta i interesa potrošača. Stoga su, slijedom potrebe praćenja provedbe mjera, ti predmeti, unatoč tome što su formalno rješenja donesena u 2014. godini, i dalje otvoreni.

Za nadzor i redovno izvještavanje Agencije nad provođenjem tih mjera imenovani su Povjerenici za praćenje mjera i uvjeta iz navedenih rješenja.¹¹⁶ Povjerenici su odobreni od Agencije, a u odnosu na sudionike koncentracija imaju neopozivi mandat.

O provedbi mjera povjerenici Agenciju izvještavaju polugodišnjim izvješćima. U 2015. godini Agencija je, nakon što su povjerenici izvršili određene dopune i korekcije u skladu s njenim uputama, prihvatila izvješća povjerenika u oba predmeta.

U nastavku Agencija donosi skraćeni prikaz sadržaja izvješća povjerenika za nadzor koncentracije o provedbi strukturnih mjera dezinvestiranja i mjera praćenja uvjeta poslovanja koncentracije poduzetnika *Agrokor/Mercator*.

¹¹⁴ Rješenje kojom *Hrvatski telekom* u postupku predstečajne nagodbe stječe kontrolu nad *Optima Telekomom*, klasa UP/I 034-03/2013-02/007 od 19. ožujka 2014.; Narodne novine br. 52/14 i mrežne stranice AZTN-a.

¹¹⁵ Rješenje *Agrokor/Poslovnih sistemi Mercator*, klasa UP/I 034-03/2013-02/008 od 24. ožujka 2014.; Narodne novine br. 56/14 i mrežne stranice AZTN-a.

¹¹⁶ Obavijest o odobrenju mandata povjereniku Ernst & Ernst & Young d.o.o., za nadzor koncentracije *Hrvatski telekom/Optima telekom*, od 10. srpnja 2014.; Obavijest o odobrenju mandata povjereniku *PricewaterhouseCoopers d.o.o.*, za nadzor koncentracije *Agrokor/Mercator*; od 15. srpnja 2014.; dostupno na mrežnim stranicama AZTN-a.

Sažetak Prvog izvješća¹¹⁷:

Do dana zaključenja Prvog izvješća, 15. siječnja 2015. godine, Agrokor je dezinvestirao 30 od 96 prodajnih mjesta predviđenih rješenjem Agencije. Od toga broja 19 prodajnih mjesta je prodano, a 11 je dano u zakup na pet godina (uz mogućnost produljenja za još pet godina).

To konkretno znači da je do trenutka zaključenja Izvješća, Agrokor dezinvestirao prodajna mjesta koja su u godini prije provedbe koncentracije ostvarivala 27 posto od ukupnog prihoda koje je ostvarivalo svih 96 prodavaonica s popisa za dezinvestiranje.

Za prodavaonice koje su ostvarivale dodatnih 24,8 posto ukupnog prihoda predviđenog za dezinvestiranje, zaključivanje ugovora je u tijeku, a za prodavaonice koje su ostvarivale daljnjih 18,3 posto ukupnog prihoda u tijeku su pregovori. Za prodavaonice koje su ostvarivale daljnjih 2,7 posto ukupnog iznosa prihoda, čeka se odobrenje zakupodavca za davanje u podzakup. Za one koje su ostvarile sljedećih 9,4 posto ukupnog prihoda, Agrokor je predložio zamjenska prodajna mjesta, dok za 17,7 posto od ukupnog prihoda namijenjenog dezinvestiranju, nema zainteresiranih.

S obzirom na to da od pet prodajnih mjesta predviđenih za dezinvestiranje, za četiri mjesta nema zainteresiranih (što čini 9,4 posto od ukupnog prihoda svih prodavaonica s popisa za dezinvestiranje), Agrokor je predložio devet zamjenskih prodajna mjesta. Zamjenska mjesta su nešto manje kvadrature, ali ostvaruju gotovo 50 posto više prometa od onih koja zamjenjuju. Agencija je taj prijedlog prihvatila. Kako rok za dezinvestiranje istječe 12. ožujka 2015., Agencija je naložila Agrokoru da za ta prodajna mjesta bez odgode, putem oglasa na službenim mrežnim stranicama Agrokora, Konzuma i Mercatora-H te u regionalnim tiskovinama gdje se nalaze navedena prodajna mjesta, krene u pronalazak zainteresiranih ponuditelja. U slučaju neuspjele ponude, Agrokoru je naloženo da bez odgode pristupi prenamjeni što većeg broja tih prodajnih mjesta.

Kako bi se osigurala transparentnost cijelog postupka, sukladno mjeri iz rješenja Agencije, pregled svih prodajnih mjesta predviđenih za dezinvestiranje stalno je dostupan na mrežnim stranicama Agrokora, Konzuma i Mercatora-H.

Također, Agencija je naložila Agrokoru da do isteka roka za dezinvestiranje mora sklopiti ugovore za koje je postupak ugovaranja u završnoj fazi, kao i za ona prodajna mjesta za koja su pregovori još u tijeku. Također, u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je riješiti status prodajnih mjesta u zakupu.

¹¹⁷ Sažetak Prvog izvješća povjerenika za nadzor mjera Agrokor/Mercator, objavljeno na: <http://www.aztn.hr/do-15-sijecnja-2015-agrokor-dezinvestirao-30-od-96-prodajnih-mjesta/>

U sklopu nadzora provedbe mjera dezinvestiranja, Povjerenik je odabrao šest prodajnih mjesta i fizički ih posjetio. Na lokacijama nisu uočene razlike u odnosu na ostala Konzumova prodajna mjesta, što konkretno znači da nije uočio radnje od strane Agrokor i njegovih povezanih poduzetnika koje bi mogle u bitnoj mjeri nepovoljno utjecati na poslovanje prodajnih mjesta namijenjenih dezinvestiranju.

Također je, u odnosu na nalog Agencije Agrokoru o provođenju jasne komunikacije sa zaposlenicima u prodajnim mjestima predviđenima za dezinvestiranje, utvrđeno da je takva komunikacija s Radničkim vijećem sastavljena.

Kada je riječ o provedbi mjera praćenja poslovanja, Povjerenik je utvrdio da je Agrokor proveo niz organizacijskih promjena kako bi omogućio provođenje mjera. Sastavljene su pisane upute za sve razine zaposlenika Konzuma i Agrokor te se, vezano uz provedbu mjera, provodi edukacija svih razina zaposlenika. Uz to, formiran je poseban modul na intranet portalu na kojem se prodavaonicama omogućuje pristup svim informacijama vezanim uz relevantne proizvode i dobavljače radi provjere provedbe mjera.

Povjerenik je u Izvješću utvrdio kako uvjeti izloženosti proizvoda na polici nakon provedbe koncentracije nisu lošiji od onih prije njene provedbe odnosno da su uvjeti ostali na istoj razini. Agrokor je u stalnom kontaktu s dobavljačima te je na zahtjev pojedinih dobavljača pristao i na lošije uvjete od onih koje je s istima ostvarivao Mercator-H, kako bi osigurao izloženost njihovih proizvoda na policama prodavaonica. Izloženost pojedinih proizvoda na polici prikazuje se Planogramima koji se pravovremeno dostavljaju u sve prodavaonice prodajne mreže. Također, uz edukacije i radionice za djelatnike, formirane su Upute za rad za poslovna područja logistike i distribucije, maloprodaje i kontrolinga koje su stalno dostupne djelatnicima na intranet portalu.

Potpisivanjem Dodataka osnovnim ugovorima o kupnji i prodaji robe, dobavljačima je osigurano zadržavanje istih uvjeta poslovanja u razdoblju od godine dana.

Agrokor je isto tako ispunio nalog Agencije da izmjeni dopise prema dobavljačima na način da svaki individualizira u zadanom roku. Konkretno, Agrokor je 29. prosinca 2014. poslao individualizirane i detaljne obavijesti dobavljačima, navodeći naziv dobavljača i tri (3) najprodavanija proizvoda tog dobavljača te popis prodajnih mjesta na koje se odnose mjere iz točke 2. rješenja Agencije.

Povjerenik je izvršio i provjeru izloženosti na policama Konzumove prodajne mreže za proizvode dobavljača koji svojim proizvodima konkuriraju proizvodima društava koncerna Agrokor u kategorijama u kojima Agrokor ima visok tržišni udjel. Riječ je o obvezi izloženosti minimalno tri (3) konkurentska proizvoda na 30 posto police. Provjera izloženosti provedena je na uzorku od 67 od ukupno 192 prodajna mjesta formata hipermarket i supermarket Konzumove prodajne mreže, uključivo i bivših prodavaonica Mercatora-H koje nisu namijenjene dezinvestiranju.

Povjerenik je utvrdio kako se izloženost konkurentskih proizvoda u pravilu provodi sukladno nalogu utvrđenom rješenjem Agencije uz primijećena neznatna odstupanja.

Sažetak Drugog izvješća¹¹⁸

U Drugom izvješću povjerenik je Agenciju izvijestio da je Agrokor u razdoblju od 15. siječnja do 15. srpnja 2015. kada je drugo izvješće zaključeno, dezinvestirao još 34 prodajna mjesta – šest mjesta je prodano, 15 je Agrokor dao u zakup, a 13 su prodajnih mjesta u zakup dali vlasnici tih prostora. Kupci 27 prodajnih mjesta su neposredni konkurenti Agrokoru.

Za jedno prodajno mjesto proces ugovaranja je u tijeku, budući da su raniji ponuđači odustali te je naknadno zaprimljena ponuda od novog ponuđača.

Time je Agrokor dezinvestirao ukupno 63 od 96 prodajnih mjesta predviđenih rješenjem Agencije. Prihod tih prodavaonica predstavlja više od 60 posto ukupnog prihoda prodavaonica s popisa za dezinvestiranje.

Agencija je Agrokoru do 30. listopada 2015. godine odobrila odgodu zatvaranja dva prodajna mjesta radi finalizacije postupka prodaje/davanja u zakup, o čemu, po isteku roka, Agrokor mora dostaviti dokaz Povjereniku.

Preostala prodajna mjesta (31) Agrokor je zatvorio. Međutim, za sve zatvorene prodavaonice Agrokor u iduće tri godine (do lipnja 2018.godine), svojim mrežnim stranicama mora imati stalno objavljenu ponudu za njihovo preuzimanje. Osim toga, svakih šest mjeseci mora tu ponudu objavljivati u regionalnim tiskovinama gdje se prodajna mjesta nalaze.

Time je Agrokor ispunio mjeru dezinvestiranja prodajnih mjesta naloženih rješenjem Agencije o uvjetno odobrenoj koncentraciji.

Kada je riječ o provedbi mjera praćenja poslovanja, utvrđeno je da u razdoblju od siječnja do lipnja 2015. godine nije bilo značajnijih promjena u odnosu na ranije izvještajno razdoblje. Uvjeti izloženosti proizvoda na polici i nadalje su u skladu s mjerama utvrđenim rješenjem Agencije, a Agrokor i dalje provodi mjere iz rješenja Agencije te i dalje na dnevnoj razini prati sve relevantne proizvode, aktivno komunicira s dobavljačima proizvoda i evidentira svaku nastalu promjenu. U situacijama kada ima saznanja da određeni proizvod neće biti raspoloživ, umjesto

¹¹⁸ Sažetak drugog izvješća povjerenika za nadzor mjera Agrokor/Mercator, objavljeno 19. rujna 2015. na: <http://www.aztn.hr/agrokor-ispunio-mjeru-dezinvestiranja-iz-rjesenja-aztn-a/>

njega u mrežu uključuje zamjenski proizvod definiran od dobavljača ili, ukoliko takav ne postoji, prvi sljedeći proizvod tog dobavljača.

Kako bi provjerio uvjete izloženosti proizvoda, povjerenik je razdoblju od siječnja do lipnja obišao ukupno 55 prodavaonica – osam trgovina Mercatora-H te 47 Konzumovih prodavaonica. Povjerenik je utvrdio da je izloženost proizvoda konkurentskih dobavljača zadovoljavajuća i u skladu s mjerama iz rješenja Agencije.

Osim toga, povjerenik je utvrdio da je Agrokor proveo ponovnu edukaciju zaposlenih o ispravnom načinu mjerenja izloženosti proizvoda na policama.

Povjerenik je također utvrdio kako Agrokor provodi sve preporuke iz prvog izvješća Agencije. Vezano uz buduće praćenje izloženosti proizvoda na policama, posebice u slučajevima kada nije moguće poštivati planograme, povjerenik je preporučio dodatnu kontrolu udjela fizičkim brojanjem polica. Preporuka za naredno razdoblje je i da Agrokor razmotri razloge nastanka sistemskih pogrešaka u pregledima tri najprodavanija proizvoda u pojedinim prodavaonicama te pokrene postupke za njihovo uklanjanje.

Skraćeni prikaz sadržaja izvješća Povjerenika za nadzor provedbe mjera iz rješenja o uvjetno dopuštenoj koncentraciji poduzetnika Hrvatski Telekom i OT – Optima.

Sažetak Prvog izvješća:¹¹⁹

Vezano uz mjere iz rješenja koje se odnose na upravljanje Optiminom imovinom, a prate se kroz parametre korisničke baze i infrastrukture, Povjerenik je utvrdio kako se u razdoblju od 2012. do trećeg tromjesečja 2014. ne bilježe značajna odstupanja stanja Optimine imovine.

Parametar korisnička baza odnosi se na ostvarene prihode i broj korisnika (privatni i poslovni) mjereno prema uslugama koje pruža Optima, a u odnosu na parametar infrastrukture, pokazatelji su stabilni i nisu zabilježena odstupanja prema postavljenim parametrima.

Kada je riječ o obvezi HT-a da zaštiti korisničku bazu Optime, Povjerenik je utvrdio da su mjere zaštite povjerljivosti korisničkih podataka uvedene te da im je pristup ograničen. Međutim, u svrhu smanjenja rizika od neovlaštenog pristupa poslovnim sustavima Optime, Agencija je prihvatila dodatne preporuke Povjerenika i naložila njihovu provedbu.

¹¹⁹ Sažetak Prvog izvješća povjerenika za nadzor mjera HT/Optima ,objavljeno 29. travnja 2015. na <http://www.aztn.hr/prihvaceno-prvo-izvjesce-o-nadzoru-mjera-koncentracije-ht-a-i-optima-telekoma-2/>

Nakon što je u Inicijalnom izvješću Agencija prihvatila i naložila sudionicima koncentracije provedbu preporuka poboljšanja mehanizma sprječavanja protoka informacija između HT-a i Optime (kineski zid) reguliranih Pravilnikom o zaštiti poslovno osjetljivih informacija Optime, u ovom izvješću Povjerenik potvrđuje kako je uputa Uprave usklađena s preporukama.

Također, HT je započeo s usklađivanjem dokumentacije i poslovanja prema preporukama HAKOM-a. Naime, Agencija je, prihvaćajući preporuku HAKOM-a, naložila sudionicima koncentracije obvezu definiranja krajnjeg roka za potpunu provedbu preuzete obveze kako se ne bi neosnovano odužila i kako bi svrha radi koje je mjera i određena, bila ispunjena. Sudionici koncentracije su, prema nalogu Agencije, to dužni izvršiti bez odgode, a najkasnije do slijedećeg izvješća Povjerenika.

U odnosu na obvezu HT-a da neće prodati Optimina maloprodajna mjesta, provjerom popisa indirektnih partnera Optime, Povjerenik je utvrdio da se bilježi porast broja prodajnih partnera.

Provode se i mjere kojima je krajnja svrha u najvećoj objektivnoj mjeri osigurati samostalnost poslovanja Optime za vrijeme trajanje koncentracije, a Povjerenik navodi kako nije bilo ni promjena članova Uprave i Nadzornog odbora Optime u odnosu na njegovo Inicijalno izvješće koje je prihvaćeno od strane Agencije. Zaposlenici HT-a zaduženi za implementaciju mjera restrukturiranja i sinergijskih mjera ne dolaze iz HT-ove Poslovne jedinice za privatne korisnike, Poslovne jedinice za poslovne korisnike niti iz HT-ovog povezanog društva Iskon Internet d.d. Također, HT od donošenja rješenja Agencije nije nudio zaposlenje ključnim zaposlenicima Optime.

Kada je riječ o veleprodajnim ugovorima Optime za koje se HT u rješenju o uvjetno odobrenoj koncentraciji obvezao da ih tijekom trajanja koncentracije neće raskidati, Povjerenik je utvrdio da u izvještajnom razdoblju nije bilo raskida veleprodajnih ugovora.

Također, vezano uz objavljenu Javnu ponudu za usluge najma slobodnih kapaciteta u izgrađenoj optičkoj mreži, Povjerenik navodi kako su zaprimljeni zahtjevi za izradom konkretne ponude.

Povjerenik je također izvijestio Agenciju da je zaprimio obavijest Optime kako od 1. siječnja 2015. godine započinje prijenos dijela gospodarske djelatnosti s društva Optima direct na društvo Optima telekom. U odnosu na to, Agencija je prihvaćajući preporuku HAKOM-a da se pri reorganizaciji Optime direct, vodi računa o poštivanju pravila o povjerljivosti podataka, naložila sudionicima koncentracije da provedu sve mehanizme sprječavanja protoka informacija.

Na koncu, Povjerenik je utvrdio da se HT pridržava preuzete obveze da za vrijeme trajanja koncentracije neće sudjelovati u preuzimanjima kontrole nad ostalim alternativnim operatorima elektroničkih komunikacija nad kojima jest, ili bi mogao biti, otvoren postupak predstečajne nagodbe, a kada je riječ o obvezi informiranja da je za vrijeme trajanja koncentracije Optima dio HT grupe, utvrđeno je da je na memorandumu i računu Optime te prikazu ekrana Optimine službene mrežne stranice, naznačena informacija da je Optima dio HT grupe.

Sažetak Drugog izvješća¹²⁰

U drugom izvješću Povjerenik je, vezano uz mjere iz rješenja koje se odnose na upravljanje Optiminom imovinom, a prate se kroz parametre korisničke baze i infrastrukture, utvrdio kako Optima kod pojedinih usluga, primjerice, javne govorne usluge, bilježi pad prihoda i broja korisnika u odnosu na početno stanje. Međutim, taj pad slijedi trend pada cjelokupnog tržišta. Stoga nije bilo izraženih promjena u tržišnom udjelu Optime.

Vezano uz parametar Optimine infrastrukture, Povjerenik je utvrdio kako se pokazatelji kreću stabilno do trećeg tromjesečja 2014. godine. Od tog razdoblja uočava se pad broja priključaka. Razlog su niže cijene usluga koje su ponudili drugi operatori, zbog čega je Optima na lokacijama priključaka putem izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (ULL) izgubila određen broj korisnika. Međutim, Optima bilježi pozitivna kretanja na lokacijama na kojima svoje usluge realizira putem bitstream pristupa. Agencija je stoga prihvatila zaključak Povjerenika, da se uvođenjem konkurentnijih paketa Optime, u budućem razdoblju predviđa smanjenje odljeva korisnika na ULL-u.

Agencija je, prihvaćajući ovo izvješće, dodatno naložila Povjereniku da u idućem izvješću obuhvati i podatke o migraciji korisnika, osobito onih između HT-a, Iskona i Optime.

Kada je riječ o obvezi HT-a da zaštiti povjerljive podatke vezane uz korisničke usluge Optime, Povjerenik je utvrdio kako nije bilo promjena u procedurama informacijske sigurnosti i mjerama zaštite u odnosu na ranija izvješća. Agencija je prihvatila preporuku Povjerenika da se i u idućem razdoblju, u svrhu smanjenja rizika od neovlaštenog pristupa poslovnim sustavima, veća pozornost posveti onemogućavanju bivših zaposlenika da pristupaju korisničkim računima Optime te time i povjerljivim podacima.

¹²⁰ Sažetak Drugog izvješća povjerenika za nadzor mjera HT/Optima, objavljeno 30. studenog 2015. na <http://www.aztn.hr/aztn-prihvatio-drugo-izvjesce-povjerenika-za-nadzor-koncentracije-ht-optima/>

U odnosu na obvezu HT-a da neće prodati Optimina maloprodajna mjesta, provjerom popisa indirektnih partnera Optime, Povjerenik je utvrdio porast broja prodajnih partnera što je predstavlja pozitivan pokazatelj upravljanja.

Povjerenik je utvrdio i da se provode mjere kojima je krajnja svrha u najvećoj objektivnoj mjeri osigurati samostalnost poslovanja Optime za vrijeme trajanje koncentracije. Utvrđeno je da nije bilo većih i dugotrajnijih prepreka u pristupanju poslovnim partnerima. Sukladno preporuci HAKOM-a, Uprava HT-a izmijenila je Pravilnik za uspostavu kineskog zida između HT-a i Optime. Izmijenjeni Pravilnik stupio je na snagu 28. rujna 2015. godine.

Povjerenik je utvrdio i da se ispunjava obveza informiranja potrošača da je Optima dio HT grupe kao i obveza HT-a da tijekom trajanja koncentracije neće sudjelovati u preuzimanjima kontrole nad ostalim alternativnim operatorima elektroničkih komunikacija nad kojima jest ili bi mogao biti otvoren postupak predstečajne nagodbe.

Ocjene koncentracija u području medija

Budući da su medijske koncentracije uvelike obilježile rad Agencije u području koncentracija u 2015. godini, na njih se potrebno posebno osvrnuti.

Prije svega, potrebno je naglasiti kako se na koncentracije u području medija primjenjuju posebni propisi.¹²¹ Naime, u slučaju trajne promjene kontrole nad poduzetnikom u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, neovisno o visini prihoda sudionika koncentracije, poduzetnici nakladnici medija moraju podnijeti prijavu koncentracije Agenciji. Propuštanje podnošenja prijave koncentracije u zakonskom roku predstavlja povredu ZZTN-a temeljem koje je Agencija poduzetnicima u obvezi izreći upravno-kaznenu mjeru do najviše jedan posto ukupnog prihoda poduzetnika iz godine koja prethodi koncentraciji.

Iz područja medija riješeno je ukupno 12 predmeta ocjene koncentracija, koje su ocjenjene dopuštenima na 1. razini, s obzirom na činjenicu da nemaju negativne učinke na tržišno natjecanje.

Nastavno Agencija donosi sažetke obavijesti o dopuštenosti nekih koncentracija u medijima.

¹²¹ *Zakon o medijima*; Narodne novine, br. 59/04, 84/11 i 81/13) i *Zakon o elektroničkim medijima*; Narodne novine, br. 153/09, 84/11, 94/13 i 136/13.

Josip Majher, Zagreb/Kult Radio¹²²

Agencija je odobrila i koncentraciju na prvoj razini kojom poduzetnik Josip Majher stječe kontrolu nad Kult radijom Varaždin. Koncentracija će imati učinak na mjerodavnim tržištima djelatnosti radija i radijskog oglašavanja na području Grada Varaždina.

Josip Majher ovom transakcijom nadomješta položaj koji je izgubio kada je poduzetnik Mea Media putem kojeg je bio prisutan na mjerodavnim tržištima, početkom 2015. trajno izgubio koncesiju za obavljanje radijske djelatnosti.

Kult radio je jedan od manjih takmaca na tržištima, na kojem djeluje još devet konkurenata među kojima najznačajnije udjele u radio djelatnosti ostvaruju Otvoreni radio, Antena Zagreb, Radio Megaton i Radio Varaždin, a na tržištu radijskog oglašavanja Radio Megaton, Soundset Play (Mea Media) i Radio Sjeverozapad.

Na javni poziv za dostavljanje primjedbi i mišljenja na koncentraciju Agencija nije zaprimila nijedan podnesak, a budući da nije riječ o koncentraciji koja bi mogla imati značajan učinak na tržišno natjecanje, Agencija ju je odobrila na prvoj razini.

Sedam mora, Zagreb/ Adriatic Media¹²³

Agencija je na prvoj razini odobrila koncentraciju koja nastaje stjecanjem izravne kontrole poduzetnika „Sedam mora“ nad poduzetnikom „Adriatic Media“.

Poduzetnik „Sedam mora“ time ulazi na mjerodavno tržište naklade elektroničkih publikacija i tržište oglašavanja u elektroničkim publikacijama na teritoriju Republike Hrvatske čime preuzima njegove tržišne udjele. Riječ je o situaciji poznatoj pod nazivom „stupanje u čizme“, čijom provedbom neće doći do promjene u strukturi mjerodavnog tržišta.

Naime, na tržištu naklade elektroničkih publikacija na teritoriju Republike Hrvatske u prosincu 2013. i 2014.godine, Adriatic Media je treći od četiri najznačajnija tržišna takmaca (24sata, Europa Digital i Njuškalo), dok je na tržištu oglašavanja u elektroničkim publikacijama četvrti, od četiri najznačajnija tržišna takmaca (Njuškalo, Europa Digital i 24sata).

¹²² Obavijest o dopuštenosti koncentracije poduzetnika na 1.razini; klasa UP/I 034-03/2015-02/003, od 9. srpnja 2015.; mrežne stranice AZTN-a.

¹²³ Obavijest o dopuštenosti koncentracije poduzetnika na 1.razini, klasa UP/I 034 -03/2015 -02/002, od 26. svibnja 2015.; mrežne stranice AZTN-a.

S obzirom na to da oba mjerodavna tržišta obilježava velik broj tržišnih takmaca koji bilježe rast na tržištu naklade kao i rast vrijednosti tržišta oglašavanja u elektroničkim publikacijama, što upućuje na nisku razinu koncentriranosti tržišta te prisutnost učinkovitog tržišnog natjecanja, Agencija je ocijenila da nije riječ o koncentraciji koja bi mogla imati negativan učinak na tržišno natjecanje.

NCP, Šibenik/Županijski radio Šibenik¹²⁴

Agencija je na prvoj razini odobrila koncentraciju koja je nastala nakon što je NCP-Nautički centar Prgin-Remontno brodogradilište Šibenik stekao kontrolu nad Županijskim radio Šibenikom.

Koncentracija u proizvodnom smislu ima učinak na tržištima djelatnosti radija i radijskog oglašavanja, a u zemljopisnom smislu za oba tržišta učinak joj je na području Šibensko-kninske županije.

Na objavljeni javni poziv Agencija nije zaprimila ni jednu primjedb i/ili mišljenje, a s obzirom na strukture mjerodavnog tržišta u odnosu na postojeće i potencijalne konkurente, postkoncentracijski tržišni udjel sudionika koncentracije te očekivane koristi za potrošača, koncentracija neće imati negativan učinak na tržišno natjecanje.

Koncentracija se stoga smatra dopuštenom na 1. razini.

Upravo je ocjena ove koncentracije ilustracija za pojavu koja u slučaju medijskih koncentracija kontinuirano traje godinama unatrag. Naime, ni ova koncentracija nije bila prijavljena Agenciji na ocjenu te je njezinu ocjenu Agencija provela po službenoj dužnosti, nakon čega je provela i postupak radi utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere obvezniku prijave zbog propuštanja obveze prijave. A upravo takav scenarij je vrlo čest kad je riječ o ocjeni koncentracija iz područja medija.

Naime, unatoč stalnim naporima Agencije da informira medijske nakladnike da podliježu obveznoj prijavi namjere provedbe koncentracije po posebnim propisima (Zakon o medijima), neovisno o prihodovnim pragovima, Agencija je u 2015. godini po službenoj dužnosti pokrenula osam (8) predmeta ocjene onih koncentracija koje su stranke propustile prijaviti i u kojima je obvezna provesti i postupak radi utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere. U sedam predmeta je izrekla upravno-kaznenu mjeru u ukupnom iznosu od 79.556,54 kune.

¹²⁴ Obavijest o dopuštenosti koncentracije na 1.razini; klasa UP/I 034-03/2014-02/008, od 24. ožujka 2015.; mrežne stranice AZTN-a.

Upravo zbog toga je Agencija i u 2015. godini, putem mrežne stranice i *AZTN info* biltena ponovila poziv medijskim nakladnicima¹²⁵ da u procesima koncentracija u medijskom nakladništvu vode računa o obvezi prijave koncentracija Agenciji na ocjenu. U pozivu je Agencija naglasila kako tržište medija predstavlja izuzetak od općeg pravila obveze prijave koncentracije Agenciji na ocjenu, prema kojem obvezi prijave i kontroli podliježu samo one koncentracije čiji sudionici, prema kriteriju ostvarenog prihoda, prelaze zakonom utvrđeni prag ekonomske veličine. Prijava koncentracije u području medija i elektroničkih medija podnosi se Agenciji sukladno člancima 19. i 20. ZZTN-a, članku 36. Zakona o medijima, članku 65. stavku 1. Zakona o elektroničkim medijima i odredbama Uredbe o načinu prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija poduzetnika.

Ipak, u onim slučajevima u kojima poduzetnici koji posluju na tržištu medijskog nakladništva, a koji su već kažnjeni upravno-kaznenim mjerama, sada prijavljuju Agenciji na ocjenu koncentracije u kojima sudjeluju, pa se utoliko može govoriti o da je u 2015. godini u tom segmentu ipak zabilježen mali pomak.

Ovdje je važno naglasiti da je svrha izricanja upravno-kaznenih mjera bila prvenstveno poticanje svijesti počinitelja, ali i drugih poduzetnika na tom tržištu o protupravnosti postupanja.

Notifikacije koncentracija zaprimljene od Europske komisije

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2015. godine Agencija je zaprimila 343 notifikacije koncentracija.

Valja ponoviti da je riječ o postupcima u kojima Europska komisija temeljem Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 o kontroli koncentracija dostavlja Agenciji prijave koncentracija poduzetnika (notifikacije) koje je zaprimila Europska komisija, a Agencija je dužna provjeriti imaju li te koncentracije koje su prijavljene Europskoj komisiji učinak na hrvatskom tržištu. Također, u tom se postupku u okviru ECN mreže¹²⁶ određuje koje je tijelo najprikladnije za vođenje postupka ocjene koncentracije.

Naime, po zaprimanju notifikacija u Agenciji slijedi otvaranje predmeta, pregled i obrada prijave koncentracije u dijelu koji se odnosi na članak 17. ZZTN-a, odnosno u dijelu koji se odnosi na postojanje obveze prijave konkretne koncentracije na ocjenu Agenciji kao nacionalnom tijelu za zaštitu tržišnog natjecanja, o čemu ovisi i odluka o

¹²⁵<http://www.aztn.hr/poziv-nakladnicima-medija-i-elektronskih-medija-da-aztn-u-prijavljuju-koncentracije-na-ocjenu/>

¹²⁶ Mreža nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja kroz koju se, između ostaloga, ostvaruje bliska i stalna suradnja između EK i nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja, između samih nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja, pa među ostalim i u provođenju sustava upućivanja predmeta koji se odnose na kontrolu koncentracija.

tome je li hrvatsko nacionalno tijelo najprikladnije za rješavanje predmetne koncentracije.

Jurisdikcija EU u području kontrole koncentracija predviđa primjenu kriterija ukupnog prihoda poduzetnika na svjetskom tržištu odnosno na tržištu EU koji je utvrđen Uredbom Vijeća (EZ) br. 139/2004. U kontroli koncentracija nema paralelne nadležnosti EK i nacionalnih agencija država članica. Drugim riječima, nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja država članica nadležna su za kontrolu koncentracija koje nemaju tzv. EU dimenziju, dok je isključivo Europska komisija nadležna za koncentracije od interesa za EU.

Sustav upućivanja predmeta, pak, uređuje da EK može preuzeti kontrolu koncentracija koje nemaju EU dimenziju dok nacionalna tijela mogu preuzeti kontrolu koncentracija koje imaju EU dimenziju (iznimka od općeg pravila isključive nadležnosti temelji se na načelu supsidijarnosti i proporcionalnosti), a sukladno temeljnim načelima za upućivanje u cilju pojednostavljenja postupka (načelo upućivanja najprikladnijem tijelu, načelo jedne notifikacije koncentracije, načelo pravne sigurnosti).¹²⁷

Za hrvatske poduzetnike to konkretno znači da imaju obvezu prijave namjere provedbe koncentracije Europskoj komisiji u slučajevima kada su ispunjeni uvjeti propisani Uredbom Vijeća (EZ) br. 139/2004 o kontroli koncentracija koja uređuje kontrolu koncentracija tzv. EU dimenzije. No, ako Europska komisija pak odluči da neće ocjenjivati određenu koncentraciju, taj posao može povjeriti Agenciji.

Politika izricanja upravno- kaznenih mjera AZTN-a

Na nekoliko mjesta u ovom Izvješću Agencija se već osvrnula na svoju politiku izricanja upravno-kaznenih mjera. Ovdje želimo naglasiti kako sankcije Agencija nastoji maksimalno „individualizirati“, naravno, u okvirima kojima je to moguće u odnosu na Uredbu Vlade RH o kriterijima za izricanje upravno-kaznenih mjera kojom su detaljno propisani kriteriji za utvrđivanje njihove visine. Izrečene upravno-kaznene mjere u najvećoj mogućoj mjeri uzimaju u obzir opseg i učinke te trajanje kršenja propisa, tržišnu snagu poduzetnika i značajke tržišta na kojem je do kršenja propis došlo te utvrđene otegotne ili olakotne okolnosti. Također, izrečenim upravno-

¹²⁷ Pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji u pravni okvir za ocjenu koncentracija poduzetnika uključena je i pravna stečevina EU u tom području: već spomenuta Uredba Vijeća (EZ) br. 139/2004, Provedbena Uredba Komisije (EU) br. 1269/2013 od 5. prosinca 2013. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 802/2004 o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 o kontroli koncentracija između poduzetnika, SL L 336, 14.12.2013., Obavijest Komisije o upućivanju predmeta u odnosu na koncentracije, SL C 56, 5. 3.2005. i druge obavijesti i smjernice EK.

kaznenim mjerama postignut je cilj odvrćanja poduzetnika od kršenja propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, kako u obliku posebne, tako i opće prevencije.

Temeljem rješenja o utvrđenim povredama propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, Agencija je u 2015. godini izrekla ukupno 17.510.500,00 kuna upravno-kaznenih mjera koje čine izravni prihod Državnog proračuna¹²⁸.

Od ukupnog iznosa izrečenih upravno-kaznenih mjera, u proračun je uplaćeno 7.029.056,54 kuna, od čega 40.056,54 u 2015. godini, a 6.989.000,00 u razdoblju od 27. siječnja do 3. veljače 2016.

Naime, upravno-kaznene mjere uplaćuju se po izvršnosti rješenja Agencije ukoliko nije uložena tužba, odnosno po pravomoćnosti sudske odluke.¹²⁹

Sudska kontrola odluka AZTN-a

Protiv rješenja Agencije nije dopuštena žalba, ali nezadovoljna stranka može u roku od 30 dana od dana dostave rješenja tužbom pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.¹³⁰

Naime, od 1. siječnja 2012. godine sudovi koji su preispitivali odluke Agencije (u dijelu koji se odnosi na utvrđenu povredu zakona i na izrečenu upravno-kaznenu mjeru) bili su mjesno nadležni upravni sudovi odnosno Visoki upravni sud Republike Hrvatske.¹³¹ Međutim, od 1. srpnja 2013. godine, stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, o zakonitosti odluka Agencije odlučuje isključivo Visoki upravni sud Republike Hrvatske.¹³²

¹²⁸ ZZTN, članci 60. do 66. i Uredba o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere; Narodne novine, br. 129/10.

¹²⁹ ZZTN, članak 70., stavak 2.

¹³⁰ ZZTN, članak 67.

¹³¹ Sukladno člancima 8. i 9. Zakona o izmjenama Zakona o sudovima (Narodne novine, br. 130/11), kada je posebnim zakonima za rješavanje upravnih sporova propisana nadležnost Upravnog suda Republike Hrvatske, sukladno Zakonu o upravnim sporovima (Narodne novine, br. 53/91, 9/92 i 77/92) za takve sporove od 1. siječnja 2012. nadležni su mjesno nadležni upravni sudovi, osim upravnih sporova za koje je Zakonom o upravnim sporovima (Narodne novine, br. 20/10) i drugim posebnim zakonima propisano da rješava Visoki upravni sud Republike Hrvatske. Upravni sud Republike Hrvatske od 1. siječnja 2012. nastavlja s radom kao Visoki upravni sud Republike Hrvatske.

¹³² ZZTN, članak 67.

Razlozi za navedeno zakonsko uređenje u bitnome su složenost i malobrojnost predmeta iz područja tržišnog natjecanja te stalna potreba edukacije sudaca odnosno njihove specijalizacije, zatim obveza jedinstvene primjene članka 101. i 102. UFEU u svim državama članicama EU, žurnost postupka te potreba osiguranja žurnosti i tajnosti pri dobivanju naloga za provedbu nenajavljene pretrage.

Osim nadležnosti Visokog upravnog suda RH za odlučivanje o tužbama protiv odluka Agencije, temeljem zahtjeva Agencije Visoki upravni sud Republike Hrvatske odlučuje također i o davanju naloga za provedbu nenajavljene pretrage poslovnih prostorija, zemljišta i prijevoznih sredstava, dokumenata, isprava i stvari koje se tamo nalaze, kao i pečačenje te privremeno oduzimanje predmeta, osobito ako postoji opasnost od skrivanja ili uništenja dokaza, a koji su nužni za utvrđivanje narušavanja tržišnog natjecanja, a razumno je pretpostaviti da se oni nalaze u određenom prostoru ili kod određene osobe.

U 2015. godini Visoki upravni sud RH donio je 19 presuda po tužbama na odluke Agencije. U 15 predmeta odluke Agencije postale su pravomoćne. Od tog broja u 14 predmeta Visoki upravni sud RH je tužbe tužitelja odbio, odnosno u cijelosti potvrdio rješenja Agencije, dok je jedan upravni spor obustavljen budući da je tužitelj odustao od tužbe.

U tri predmeta Visoki upravni sud RH usvojio je tužbeni zahtjev tužitelja te poništio rješenje kojim je AZTN obustavio postupak jer je utvrdio da više ne postoje pravne pretpostavke za vođenje postupka. Sud je predmet vratio Agenciji na ponovni postupak.

Riječ je o tužbama u predmetima *AZTN protiv Hrvatskog Telekom*,¹³³ *AZTN protiv Hrvatskih šuma*,¹³⁴ i *AZTN protiv GIU Croatia Stočar i mljekara*.¹³⁵

Razlog za navedeno u bitnome je stav Visokog upravnog suda RH da Agencija nakon što pokrene postupak, postupak ne može obustaviti u smislu članka 46. stavka 5. ZUP-a, već mora postupiti u smislu članka 58. ZZTN-a, odnosno meritorno odlučiti je li narušeno tržišno natjecanje ili to nije slučaj.

Pritom Sud odredbu članka 46. stavka 5. ZUP-a tumači na način da se njome propisuje da će se postupak obustaviti samo kad se tijekom postupka utvrdi da više ne postoje pravne pretpostavke za njegovo vođenje, navodeći pritom kao razloge,

¹³³ UsII-8/15-10; rješenje o obustavi postupka u predmetu *AZTN protiv Hrvatskog Telekom*, klasa UP/I 034-03/2013-01/007.

¹³⁴ UsII-109/15-6; rješenje o obustavi postupka u predmetu *AZTN protiv Hrvatskih šuma*, klasa UP/I 034-03/2014-01/009.

¹³⁵ UsII-98/13-13, rješenje o obustavi postupka u predmetu *AZTN protiv Dukata, Vindije, Leda, Meggle Hrvatska. GIU Croatia stočar i Udruga - Hrvatske male mljekare*, klasa UP/I 034-03/13-01/013.

primjerice, kada se tijekom postupka u kojem se odlučuje o nekom osobnom pravu ili obvezi stranke, stranka umre ili prestane postojati ili kada predmet upravnog postupka propadne i sl.

Agencija će postupiti po uputama Visokog upravnog suda RH u navedenim predmetima u kojima je postupak pokrenut primjenom nacionalnog prava.

U nastavku se obrazlaže problematika primjene uputa Visokog upravnog suda RH u predmetu u kojem je postupak pokrenut paralelnom primjenom nacionalnog i europskog prava

Suprostavljani stavovi Europskog suda i Visokog upravnog suda RH povod su za podnošenje zahtjeva Ministarstvu vanjskih i europskih poslova za izmjenu prijevoda članka 5. stavka 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003

U predmetu *AZTN protiv Hrvatskog Telekom* AZTN je postupak pokrenuo paralelnom primjenom nacionalnog prava (članak 13. ZZTN) i europskog prava (članak 102. UFEU)

Naime, sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 1/2003 ovlast donošenja odluka o nepostojanju povrede članka 102. UFEU u isključivoj je nadležnosti Europske komisije. To znači da, iako nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja imaju pravo i obvezu izravne primjene navedene odredbe, kada u postupku ustanove da postojanje povrede tržišnog natjecanja nije dokazano, mogu postupak samo okončati bez meritornog odlučivanja.

Stoga prilikom ocjenjivanja konkretnog postupanja na tržištu, nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja mogu, ako to jest slučaj, donijeti odluku o nepostojanju povrede nacionalnih propisa, ali ne i odluku o nepostojanju povrede propisa Europske unije o zaštiti tržišnog natjecanja.

Ovo postupovno ograničenje nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja proizlazi iz odredbe članka 5. Uredbe Vijeća (EZ) 1/2003, a potvrđeno je i presudom Suda Europske unije C-375/09 u predmetu *Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów protiv Tele2 Polska sp. z o.o., kasnije Netia SA.*, od 3. svibnja 2011.

Prema toj presudi nacionalna tijela za zaštitu tržišnog natjecanja nisu ovlaštena donijeti odluku kojom se utvrđuje da nije narušeno tržišno natjecanje u smislu odredbe članka 102. UFEU-a. Donošenje takve odluke u isključivoj je nadležnosti Europske komisije, tako da takvu odluku nacionalna tijela ne mogu donijeti čak ni u slučaju kad im to omogućuju odredbe nacionalnog zakona – upravo kako je to slučaj u Hrvatskoj.

Nadalje, u naprijed navedenom predmetu Sud EU je zaključio da bi u slučaju kada bi nacionalni zakon predviđao obvezu donošenja odluke kojom se utvrđuje nepostojanje povrede članka 102. UFEU-a, takva odredba nacionalnog zakona bila u suprotnosti s pravom EU, smatrajući tu odredbu članka 5. stavka 2. predmetne Uredbe izravno primjenjivom. Sud je svoju odluku obrazložio ističući da bi donošenje „negativnih“ meritornih odluka od nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja moglo ugroziti ujednačenu primjenu članka 102. UFEU-a, budući da bi takve odluke sukladno načelu *ne bis in idem* mogle spriječiti Komisiju da naknadno utvrdi kako to postupanje ipak jest povreda članka 102. UFEU-a. Ova presuda se analogno primjenjuje i na odluke vezane uz primjenu članka 101. UFEU.

Međutim Visoki upravni sud RH je u presudi kojom je okončan upravni spor pokrenut tužbom protiv rješenja Agencije u predmetu *AZTN protiv Hrvatskog Telekom*,¹³⁶ zauzeo stav kako, sukladno odredbama članka 5. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003, proizlazi da Agencija nakon što je pokrenula postupak, postupak ne može obustaviti, već ga može okončati jedino donošenjem meritorne odluke u smislu odredbe članka 58. ZZTN-a. Pritom Sud nije naveo iz kojeg se razloga u konkretnom slučaju ne primjenjuje stav Suda EU u presudi u predmetu *Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów protiv Tele2 Polska sp. z o.o., kasnije Netia SA*. Napominjemo kako je navedeno pravno stajalište Sud EU dao je na zahtjev poljskog nacionalnog suda u postupku prethodnog pitanja.¹³⁷

AZTN smatra kako je do pogrešnog tumačenja članka 5. stavka 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od Visokog upravnog suda Republike Hrvatske moglo doći uslijed netočnog službenog prijevoda navedene uredbe na hrvatski jezik. Stoga je 25. veljače 2016. podnijela obrazloženi zahtjev Ministarstvu vanjskih i europskih poslova za izmjenu prijevoda.

Naime, sporni članak Uredbe na engleskom glasi: „Where on the basis of the information in their possession the conditions for prohibition are not met they may likewise decide that there are no grounds for action on their part“.

Ta je odredba na hrvatski jezik prevedena na sljedeći način: „Ako na temelju informacija koje posjeduju nisu ispunjeni uvjeti za izricanje zabrane, nacionalna tijela za tržišno natjecanje mogu također odlučiti da ne postoji temelj za pokretanje postupka“.

Već je iz samog teksta izvornika na engleskom jeziku vidljivo da se nigdje ne spominje pokretanje postupka. Nadalje, iz samog smisla navedene odredbe je vidljivo da se odnosi na utvrđivanje uvjeta za izricanje zabrane (odnosno prema

¹³⁶ Presuda VUSRH, poslovni broj UsII-8/15-10, od 29. listopada 2015.

¹³⁷ U smislu članka 234. UEZ (sada članak 267. UFEU).

izričaju ZZTN-a utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja kao utvrđivanje postojanja zabranjenih sporazuma ili zlouporabe vladajućeg položaja) koji se mogu utvrđivati jedino u samom postupku utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja, iz čega nedvojbeno proizlazi kako Agencija ne može o postojanju ili nepostojanju uvjeta za izricanje zabrane odlučiti prije nego što pokrene postupak.

Stoga bi odredbu članka 5. stavka 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 trebalo tumačiti na način da Agencija, ukoliko u postupku pokrenutom temeljem članka 101. ili 102. UFEU utvrdi da nema narušavanja tržišnog natjecanja ne treba i ne smije meritorno odlučivati, nego obustaviti postupak, kako to u ranije navedenoj presudi tumači Sud EU koji je kao najviše sudsko tijelo u EU jedini i ovlašten tumačiti odredbe UFEU.

Ukoliko bi Agencija u svojim odlukama utvrđivala da određenim postupanjem nije narušeno tržišno natjecanje u smislu odredbi članka 101. ili 102. UFEU, bila bi jedino nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja država članica Europske unije čije bi odluke, zbog primjene načela *ne bis in idem*, onemogućavale Europsku komisiju da naknadno utvrdi kako to postupanje ipak jest povreda članka 101. ili 102. UFEU-a. Takvim odlukama došlo bi do povrede pravne stečevine EU-a iz područja prava zaštite tržišnog natjecanja.

Zbog presude Visokog upravnog suda RH u predmetu *AZTN protiv Hrvatskog društva ortodonata*¹³⁸, Agencija je posegnula za izvanrednim pravnim sredstvom te Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske uputila zahtjev za izvanrednim preispitivanjem zakonitosti pravomoćne presude Visokog upravnog suda RH.

Naime, svojim je rješenjem Agencija utvrdila povredu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma na tržištu usluga ortodonata te je sudionicima izrekla upravno kaznene mjere¹³⁹. Međutim, Visoki upravni sud donio presudu za koju Agencija smatra da na određeni način negira ukupni koncept kartela kakvog poznaju ZZTN i pravna stečevina EU. Budući da protiv presude Visokog upravnog suda RH nema redovnog pravnog lijeka, a Agencija smatrala da je riječ o presedanu koji bi, ako presuda Visokog upravnog suda RH-a ostane na snazi, mogao imati dugoročne štetne učinke na interese potrošača, poduzetnika i tržišno natjecanje u cjelini, uputila je zahtjev DORH-u za izvanrednim preispitivanjem zakonitosti pravomoćne presude Visokog upravnog suda RH u tom predmetu. Prema saznanjima Agencije, DORH je usvojio taj zahtjev i prosljedio ga Vrhovnom sudu RH na rješavanje.

¹³⁸ UsII-70/14-6, rješenje o utvrđenju zabranjenog sporazuma u predmetu *AZTN protiv Hrvatskog društva ortodonata*, klasa UP/I 034-03/13-01/034.

¹³⁹ *AZTN protiv Hrvatskog društva ortodonata*, klasa UP/I 034-03/13-01/034, od 12. lipnja 2014., Narodne novine br. 81/14 i mrežne stranice AZTN-a.

Promicanje prava i politike tržišnog natjecanja

Već je uvodno naznačeno kako je dio nadležnosti Agencije davanje stručnih mišljenja o sukladnosti nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa sa ZZTN-om te o ostalim pitanjima koja mogu značajno utjecati na tržišno natjecanje. Ta mišljenja Agencija donosi na zahtjev Hrvatskoga sabora, Vlade RH, središnjih tijela državne uprave, pravnih osoba s javnim ovlastima u skladu s posebnim zakonom i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Agencija može od središnjih tijela državne uprave i drugih državnih tijela i sama zatražiti dostavljanje na uvid nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa radi davanja stručnih mišljenja o njihovoj sukladnosti sa ZZTN-om ako smatra da ti propisi mogu značajno utjecati na tržišno natjecanje.

Pored navedenoga, značajan dio rada Agencije u ovom području odnosi se i na ovlast Agencije o davanju stručnih mišljenja na važeće zakone i propise, davanje mišljenja kojima se promiče znanje o tržišnom natjecanju te donošenju mišljenja ili stručnih stavova o rješenjima i razvoju komparativne prakse iz područja prava i politike tržišnog natjecanja.¹⁴⁰

Valja naglasiti kako takvim analizama propisa, kako nacrtu, tako i važećih propisa, Agencija djeluje preventivno odnosno smanjuje mogućnost donošenja propisa koji sadrže ograničavajuće odredbe s aspekta politike tržišnog natjecanja, a koje podredno štete i potrošačima i ukupnoj konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Istodobno, time se unaprijed smanjuje potreba za složenim *ex post* postupanjima Agencije. Osim što mišljenjima podiže razinu svijesti i informiranosti o ulozi politike i prava tržišnog natjecanja te širi znanja o rješenjima i razvoju komparativne prakse iz područja prava i politike tržišnog natjecanja, Agencija, dodatno, inicijativama i očitovanjima koje upućuje Vladi Republike Hrvatske, ministarstvima ili drugim regulatorima i institucijama, čak i poduzetnicima, ukazuje na mogućnosti negativnih učinaka propisa i regulatornog okruženja na tržišno natjecanje, kao i pojedinih postupaka i ponašanja poduzetnika.

Agencija je u 2015. godini dala 51 mišljenje na zakone, prijedloge zakona, procjenu učinka propisa, teze i iskaze propisa. Primjerice, Ministarstvu gospodarstva na konačni prijedlog Zakon o poticanju ulaganja,¹⁴¹ Državnom uredu za upravljanje

¹⁴⁰ ZZTN, članak 25.

¹⁴¹ *Mišljenje na Zakon o poticanju ulaganja*, klasa 011-01/15-02/031, od 8. rujna 2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

državnom imovinom na *Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske*,¹⁴² Ministarstvu zaštite okoliše i prirode dala je mišljenje na *Uredbu o gospodarenju otpadnom ambalažom*,¹⁴³ Ministarstvu unutarnjih poslova na *Zakon o sigurnosti prometa na cestama*,¹⁴⁴ te Ministarstvu financija na *Nacrt prijedloga Zakona o izmjeni Zakona o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje, s Konačnim prijedlogom zakona*.¹⁴⁵

Agencija je u 2015. godini dala i osam mišljenja iz područja elektroničkih komunikacija.

I dok davanje mišljenja o sukladnosti nacrt prijedloga zakona predstavlja zapravo nevidljivi, a istodobno i vrlo značajan angažman Agencije na preventivi odnosno usklađenju propisa dok još nisu stupili na snagu, davanje mišljenja Agencije na sukladnost važećih zakona i drugih propisa predstavlja dio aktivnosti Agencije koje ponajviše utječu na prepoznatljivost njezina rada u široj javnosti.

Naime, razvojem prava i politike tržišnog natjecanja te razvojem svijesti o važnosti primjene propisa o tržišnom natjecanju sve veći opseg poslova Agencije obuhvaća davanje stručnih mišljenja koja se odnose ne samo na propise i nacрте propisa već na situacije, slučajeve i postupanja, primjerice državnih tijela te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, upravo kako bi se spriječila mogućnost narušavanja tržišnog natjecanja u njihovim postupanjima. Također, u tom smislu i sve veći broj poduzetnika svojim podnescima informiraju Agenciju o toj problematici i traže postupanje Agencije radi zaštite tržišnog natjecanja. To ukazuje na porast stupnja znanja o tržišnom natjecanju što se svakako može prvenstveno pripisati ulozi Agencije i transparentnosti njenog rada.

Važno je naglasiti kakoprije davanje mišljenja/stručnih stavova ili očitovanja s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja te u svakom pojedinom slučaju, Agencija obavlja prethodnu pravnu analizu posebnih propisa koji uređuju pojedinu predmetnu materiju. Vrlo često Agencija radi i usporednu analizu s propisima i praksom

¹⁴² Mišljenje na *Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske*, klasa: 011-01/15-02/028, od 7. kolovoza 2015, objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

¹⁴³ Mišljenje na *Uredbu o gospodarenju otpadnom ambalažom*, Klase: 011-01/15-02/024, od 28. Rujna 2015, objavljeno na mrežnim stranicama Agencije

¹⁴⁴ *Mišljenje na Zakon o sigurnosti prometa na cestama*, klasa 011-01/15-02/014, od 9. srpnja 2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

¹⁴⁵ *Mišljenje na Nacrt prijedloga Zakona o izmjeni Zakona o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje, s Konačnim prijedlogom zakona*, klasa 011-01/15-02/020, od 9. lipnja 2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

pojedinih zemljama članica EU, a koji uređuju način obavljanja djelatnosti odnosno pružanja usluga u pojedinom slučaju.

Upravo ta je aktivnost Agencije u 2015. godini bila posebno izražena pa je Agencija, donijela preko 100-tinjak mišljenja i očitovanja, od kojih su neka imala vrlo značajan odjek u javnosti. Čak i kad Agencija donese mišljenje u kojemu sa stajališta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja nema primjedbi, iza toga stoji zahtjevan posao pravne analize čitavog niza zakona i podzakonskih akata u vrlo raznorodnim područjima i djelatnostima. Primjerice, u 2015. godini su tako analizirani propisi koji uređuju stavljanje u promet lijekovima u Hrvatskoj, propisi o cestovnom prometu, propisi o ambalažnom otpadu, propisi o javnoj nabavi, propisi o elektroničkim komunikacijama itd.

Nekoliko je mišljenja Agencija u 2015. godini dala povodom upita Hrvatske udruge poslodavaca. Jedno se odnosilo na Vodič HZZO-a kroz novi model upućivanja lijekova, a drugi na Zakon o održivom gospodarenju otpadom.

Agencija je, ne dovodeći u pitanje nadležnost HZZO-a kao javne ustanove za provođenje poslova obveznog zdravstvenog osiguranja, kao ni cilj HZZO-a da propisivanje lijekova učini financijski optimalnim i održivim sustavom, provedenom analizom propisa isključivo s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, zaključila kako primjena Vodiča na određeni način može za posljedicu imati ograničavanje na tržištu lijekova odnosno u određenom dijelu može utjecati na isključivanje pojedinih poduzetnika na tržištu lijekova.

Nastavno, Agencija donosi sažetak prikaza nekoliko odabranih mišljenja.

Mišljenje na Vodič Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kroz novi model upućivanja¹⁴⁶

*Temeljem saznanja do kojih je došla iz podneska HUP - Udruge proizvođača lijekova, Inovativne farmaceutske inicijative i Udruge proizvođača generičkih lijekova, Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja provela je pravnu analizu **Vodiča kroz novi model upućivanja** kojim je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO) uredio način propisivanja i izdavanja lijekova na recept.*

Osim što je analizirala sve propise koji uređuju područje izdavanja lijekova na recept u Hrvatskoj, Agencija je izvršila uvid i u komparativnu praksu pojedinih zemalja članica Europske unije.

¹⁴⁶ *Mišljenje na Vodič Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kroz novi model upućivanja*, klasa 034-08/14-01/048, od 14. svibnja 2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

U konkretnom slučaju je riječ o tržištu lijekova na recept koje je zbog specifičnosti lijeka kao proizvoda i provođenja politike zdravlja u izrazitoj mjeri regulirano. Stoga je i tržišno natjecanje na tržištu lijekova u određenoj mjeri ograničeno.

Ne dovodeći u pitanje nadležnost HZZO-a kao javne ustanove za provođenje poslova obveznog zdravstvenog osiguranja, kao ni cilj HZZO-a da propisivanje lijekova učini financijski optimalnim i održivim sustavom, Agencija je provedenom analizom propisa, zaključila kako primjena Vodiča na određeni način može za posljedicu imati ograničavanje na tržištu lijekova odnosno u određenom dijelu može utjecati na isključivanje pojedinih poduzetnika na tržištu lijekova. Riječ je o poduzetnicima čiji se proizvodi nalaze na osnovnoj listi lijekova HZZO-a koji unutar određene terapijske skupine nisu najjeftiniji.

Stoga Agencija u svom mišljenju ukazuje kako je u slučaju donošenja novih propisa ili izmjene važećih potrebno razmotriti drugi način uređenja sustava propisivanja lijekova kako bi se i poduzetnicima koji su u trenutno važećem sustavu u dijelu osnovne liste lijekova na određeni način isključeni s tržišta, omogućilo sudjelovanje na njemu.

Naime, HZZO provodi obvezno zdravstveno osiguranje te u bitnome predstavlja centralnog nositelja provođenja obveznog zdravstvenog osiguranja u Hrvatskoj. Uz ostale provedbene aktivnosti, HZZO utvrđuje osnovnu i dopunsku listu lijekova koje predstavljaju pravo na zdravstvenu zaštitu iz obveznoga zdravstvenog osiguranja u opsegu utvrđenim posebnim propisima koju uređuju tu oblast.

Propisivanje lijekova na recept koji predstavljaju značajan dio tržišta lijekova, obavlja se putem liječničkog recepta. Recept je javna isprava koju na propisanom obrascu izdaje doktor medicine ili doktor dentalne medicine koji ima odobrenje za samostalni rad. Stoga doktori, kao ovlaštene osobe za izdavanje recepata, predstavljaju ključne nositelje propisivanja lijekova s osnovne i dopunske liste.

Pristup tržištu lijekova koji se izdaju na recept, nositelj odobrenja za stavljanje lijeka u promet u Republici Hrvatskoj (farmaceutska tvrtka), ostvaruje stavljanjem lijekova na osnovnu i dopunsku listu lijekova HZZO-a. Mjerila za stavljanje lijekova na liste su propisana i transparentna. Jednom kada se lijek pojedinog poduzetnika stavi na liste HZZO-a, poduzetnik je pristupio tržištu lijekova na recept pod jednakim uvjetima.

U odnosu na lijekove s osnovne liste, HZZO osigurava plaćanje zdravstvenih usluga u cijelosti. U odnosu na dopunsku listu lijekova, krajnji potrošači sudjeluju u cijeni lijeka neposredno ili posredno putem dopuskoga zdravstvenog osiguranja.

Vodič kroz novi model upućivanja, pak, dodatno razrađuje mjerila u svezi propisivanja lijekova od strane izabranog liječnika primarne prakse u čijoj je nadležnosti konačna odluka o predloženoj terapiji. Prema preporuci Vodiča, liječnik

primarne prakse u pravilu mora propisati najjeftiniji lijek unutar grupe lijekova istog sastava.

Iako Vodič predstavlja preporuku i stoga ne bi trebao imati obvezujući karakter, Agencija smatra kako se Vodičem u bitnome određuje postupanje liječnika primarne zdravstvene zaštite u svezi propisivanja lijekova što posredno može imati učinke na tržište lijekova.

Naime, Agencija smatra kako primjena Vodiča može imati isključujući karakter za one proizvođače lijekova čiji se proizvodi nalaze na osnovnoj listi, a koji unutar određene terapijske skupine nisu najjeftiniji. Proizvođači lijekova istog sastava s osnovne liste time se isključuju s tržišta iako se nalaze na osnovnoj listi lijekova čije plaćanje HZZO osigurava u cijelosti. Naime, za liječnika primarne zdravstvene zaštite u pravilu o ne postoji mogućnost izbora lijeka s osnovne liste jer nema mogućnosti za dodatnu nadoplatu iznosa iznad referentne cijene lijekova od strane krajnjeg potrošača. S druge strane, ti lijekovi se ne mogu istovremeno nalaziti na dopunskoj listi lijekova gdje bi bili dostupni krajnjim potrošačima uz sudjelovanje u cijeni lijeka neposredno ili posredno putem dopunskog zdravstvenog osiguranja. Takvim rješenjem je trenutno uvelike smanjena i mogućnost krajnjim potrošačima za dobivanje lijekova s osnovne liste.

Agencija smatra kako postizanje ciljeva financijskih ušteda i optimiziranja sustava propisivanja lijekova može biti provedeno otklanjanjem onih zapreka koje, unatoč reguliranom okružju, mogu rezultirati jačanjem tržišnog natjecanja.

Time bi se postigao jednak cilj, a s druge strane bila bi i poštivana načela tržišnog natjecanja. Poduzetnicima bi bilo omogućeno jačanje tržišnog natjecanja u dijelu koji je moguć na reguliranom tržištu, a isto bi izvjesno imalo i pozitivne učinke na dobrobit potrošača kroz veći izbor proizvoda.

Na tržištu lijekova je to posebice važno jer se pristup i djelovanje na tom tržištu odvija u izrazito reguliranom okružju u kojem nije izvjesno postojanje zamjenskog načina pristupa tržištu i distribucije proizvoda.

Agencija nadalje ističe kako je za potrebe predmetnog mišljenja izvršila uvid i u komparativnu praksu pojedinih zemalja članica Europske unije. Predmetno tržište lijekova odnosno sustav propisivanja lijekova i nadoknade cijene lijeka u okviru javne zdravstvene politike, primjerice u Poljskoj, Sloveniji i Češkoj. I u tim je državama to visoko regulirano područje što smanjuje mogućnost tržišnog natjecanja cjenovnom politikom, tako da uobičajena pravila tržišta ne utječu u tolikoj mjeri kao u drugim područjima prodaje proizvoda ili pružanja usluga. Naime, lijekovi su zaštićeni ekskluzivnim pravima pa se tržišno natjecanje u ovom području u pravilu odnosi na inovacije, a ne na cijene. Istekom roka zaštićenih prava i dolaskom generičkih lijekova, cijene lijekova se značajno smanjuju. Međutim, liječnici u pravilu imaju

moгуćnost izbora između više lijekova s liste odobrenih lijekova koje u određenom dijelu, ovisno o načinu uređenja sustava u pojedinoj zemlji, pacijenti uz nadoplatu razlike u iznosu iznad referentne cijene lijeka.

Mišljenje o Vodiču Agencija je donijela isključivo s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja te ga je dostavila Ministarstvu zdravlja i HZZO-u.

S druge strane, HZZO je u 2015. godini od Agencije zatražio mišljenje o zahtjevu Hrvatske udruge poslodavaca da jedan član HUP-a kao pridruženi član sudjeluje na budućim sjednicama Povjerenstva za ortopedska pomagala i Povjerenstva za opća medicinsko-tehnička pomagala. Imajući u vidu navode iz dopisa HZZO-a kako članovi Povjerenstva na sjednicama raspravljaju i odlučuju o karakteristikama proizvodima i cijenama za određeno medicinsko pomagalo, Agencija se očitovala kako razmjena informacija između poduzetnika može imati negativne učinke na tržišno natjecanje.

Nastavno, Agencija donosi sažetak očitovanja.

Očitovanje HZZO-u na upit o sudjelovanju članova HUP-a u radu povjerenstva za ortopedska pomagala¹⁴⁷

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO) u kojem je u tijeku postupak izmjene podzakonskih akata u svezi mjerila za određivanje cijena ortopedskih i drugih pomagala te mjerila za stavljanje ortopedskih i drugih pomagala na popis pomagala HZZO-a, od Agencije je zatražio mišljenje o zahtjevu Hrvatske udruge poslodavaca da jedan član HUP-a kao pridruženi član sudjeluje na budućim sjednicama Povjerenstva za ortopedska pomagala i Povjerenstva za opća medicinsko-tehnička pomagala koje se održavaju jednom mjesečno. Pridruženi član HUP-a bi bio promjenjiv, ovisno o dnevnom redu Povjerenstava.

HZZO naglašava kako su članovi HUP-a ugovorni partneri HZZO-a te da se na sjednicama Povjerenstva raspravlja o raznim prijedlozima nositelja upisa (među kojima se nalaze i članovi HUP-a), a u svezi stavljanja ortopedskih pomagala i općih medicinsko-tehničkih pomagala na listu HZZO-a, o cijenama pomagala te o izmjenama i dopunama medicinskih indikacija i smjernica. Na sjednicama Povjerenstva, između ostalog, iznose se detaljni podaci o proizvodima koje zastupaju ili isporučuju različiti nositelji upisa (koji su članovi HUP-a i koji nisu članovi HUP-a), a koji se isporučuju na trošak HZZO-a.

¹⁴⁷ Očitovanje HZZO-u na upit o sudjelovanju članova HUP-a u radu povjerenstva za ortopedska pomagala, klasa 034-08/2015-01/031, od 24. veljače 2015.

Stoga je HZZO od Agencije zatražio očitovanje o tome je li sudjelovanje predstavnika HUP-a na sjednicama Povjerenstva sukladno s odredbama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

Imajući u vidu navode iz dopisa HZZO-a kako članovi Povjerenstva na sjednicama raspravljaju i odlučuju o karakteristikama proizvodima i cijenama za određeno medicinsko pomagalo, Agencija se očitovala kako razmjena informacija između poduzetnika može imati negativne učinke na tržišno natjecanje.

S aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, naročito je zabranjena razmjena strateških informacija, kao što su one o cijenama, količinama, troškovima proizvodnje, listi kupaca, marketinškim planovima, tehnologiji i investicijama. Također, zabranjena je i razmjena privatnih informacija (npr. poslovnih tajni poduzetnika), individualnih podataka (npr. zbirnih podataka dva poduzetnika), aktualnih podataka (npr. budućih podataka i podataka koji nisu stariji od 1 godine) te općenito informacija koje imaju stvarnu ili potencijalnu tržišnu vrijednost te poslovnih podataka koji nisu javno dostupni.

Razmjena informacija koja je s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja dopuštena, odnosi se na razmjenu javnih podataka (npr. javni registri), zbirnih podataka (npr. statistički podaci najmanje 3 poduzetnika), povijesni podaci (u pravilu podaci koji su stariji od 1 godine) te nestrateški podaci (npr. računovodstvene metode).

Slijedom svega navedenog, Agencija smatra kako s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja nije preporučljivo da predstavnici HUP-a (poduzetnici) kao članovi Povjerenstva raspravljaju i odlučuju o svojim proizvodima te proizvodima svojih konkurenata. Također, u tom smislu nije poželjno da predstavnici HUP-a kao članovi Povjerenstva raspolažu podacima i informacijama svojih (izravnih ili potencijalnih) konkurenata.

Istodobno, povodom podneska Hrvatske udruge poslodavaca u kojem se navodi kako odredbe Zakona o održivom gospodarenju otpadom onemogućuju ravnopravno sudjelovanje svih poduzetnika na tržištu gospodarenja ambalažnim otpadom, budući da su trgovačka društva, odnosno Organizacije u smislu Zakona te Pojedinačni ispunjivači cilja dovedeni u nepovoljniji položaj na tržištu u odnosu na Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Agencija je provela pravnu analizu propisa i Ministarstvu zaštite okoliša i prirode dostavila mišljenje.

Mišljenje na Zakon o održivom gospodarenju otpadom¹⁴⁸

S aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja Agencija je u mišljenju ukazala kako je poželjno uređivanje sustava pa tako i sustava gospodarenjem otpadom na način da tijelo koje ima javne ovlasti u svrhu obavljanja, primjerice, poslova od općeg (gospodarskog interesa), zaštite zdravlja, sigurnosti i sl. obavlja isključivo regulatorne poslove propisane posebnim propisima kao regulatorno tijelo (npr. vođenje evidencija, upisnika, izdavanja dozvola, nadzora i sl.) dok poslovi koji se obavljaju na slobodnom tržištu u pravilu obavljaju poduzetnici po tržišnim načelima.

Time se osigurava uspostava sustava na način da se pojedini subjekt odnosno pravna osoba s javnim ovlastima ne pojavljuje u ulozi dionika na tržištu, a da istovremeno obavlja poslove koji se odnose primjerice na nadzor, davanje dozvola za rad dionicima na tom tržištu i sl.

Također, ovdje se ističe pitanje načina odnosno izvora financiranja, budući da se tijela koja obavljaju javne ovlasti u pravilu i najvećem dijelu financiraju iz državnog proračuna odnosno proračuna jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave dok se poduzetnici koji obavljaju isključivo gospodarsku djelatnost financiraju isključivo iz sredstava po tržišnoj osnovi.

Stoga u slučaju kada je dopušteno da pojedini subjekt (pravna osoba) istovremeno obavlja javnu ovlast (od općeg interesa) temeljem isključivih prava određenih propisom, a istovremeno propisi dopuštaju obavljanje djelatnosti, odnosno usluge i na slobodnom tržištu, potrebno je postupati s osobitom pažnjom. Ovo iz razloga kako ne bi došlo do narušavanja tržišnog natjecanja na tom dijelu slobodnog tržišta.

U tom smislu preporuča se podzakonskim aktom odrediti računovodstveno razdvajanje djelatnosti javnih i komercijalnih usluga pri čemu je potrebno jasno ustanoviti načela troškovnog računovodstva prema kojima se vode odvojeni računi kako ne bi došlo do prelijevanja sredstava iz regulirane u tržišnu djelatnost ili prekomjernog financiranja, odnosno nepotrebnog trošenja proračunskih, odnosno sredstava poreznih obveznika. Međutim, navedeno područje je primarno uređeno propisima koji uređuju sustav državnih potpora čija primjena nije u nadležnosti Agencije.

Upozorena velikim brojem podnesaka poduzetnika vezanih uz postupak donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama kao i Pravilnika o mreži i kriterijima o dovoljnom broju autoškola, Agencija je u 2015. godini provela pravnu analizu propisa koji se odnose na sigurnost prometa na cestama te mreži i kriterijima o dovoljnom broju autoškola u Hrvatskoj. Temeljem analize je još

¹⁴⁸ *Mišljenje na Zakon o održivom gospodarenju otpadom*, klasa 034-08/2014-01/391, od 17. srpnja 2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

jednom ukazala kako je pri donošenju i primjeni tih propisa od iznimne važnosti poštivati i načelo tržišnog natjecanja. Agencija je pravnu analizu izvršila isključivo s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, ne ulazeći pritom u ovlast Ministarstva unutarnjih poslova da donosi akte kojima se uređuje obavljanje djelatnosti od općeg interesa.

Nastavno Agencija donosi sažetak mišljenja:

***Mišljenje na Zakon o sigurnosti prometa na cestama*¹⁴⁹**

Osim uvida u Izmjene i dopune Zakona, Agencija je izvršila uvid i u odredbe Zakona o sigurnosti prometa na cestama kojima se propisuju uvjeti koje autoškola mora ispuniti kako bi mogla provoditi osposobljavanje kandidata za vozače vozila, kao i uvid u Pravilnik o mreži i kriterijima o dovoljnom broju autoškola. Riječ je o podzakonskom aktu kojim se detaljno propisuju kriteriji za određivanje dovoljnog broja autoškola te uvjeti i način za utvrđivanje mreže autoškola.

U svojem mišljenju Agencija je ponovno skrenula pozornost na činjenicu da je sa stajališta prava i politike tržišnog natjecanja nepoželjno svako zakonsko ili faktično ograničavanje broja poduzetnika koji se bave nekom djelatnošću na određenom tržištu (numerus clausus). Propis kojim se ograničava broj sudionika na nekom mjerodavnom tržištu nije poželjan i predstavlja zapreku pristupu tržištu.

Temeljno načelo prava i politike tržišnog natjecanja je osigurati mogućnost otvorenog i slobodnog pristupa tržištu svakom poduzetniku koji ispunjava uvjete za obavljanje neke djelatnosti (stručni, tehnički i sigurnosni uvjeti) kako bi se poduzetnici, u interesu korisnika usluga, mogli natjecati cijenom i kvalitetom.

U konkretnom slučaju Agencija smatra kako se propisivanje uvjeta odnosno kriterija za obavljanje te djelatnosti s ciljem postizanja opće sigurnosti (prometa na cestama), može postići i na način da se pri tome istovremeno omogući i učinkovito tržišno natjecanje. Kriterije ili uvjete za obavljanje djelatnosti obuke vozača u autoškolama trebalo bi odrediti tako da se osigura kvaliteta, stručnost i sigurnost uz poštivanje svih tehničkih zahtjeva obavljanja djelatnosti/pružanja usluge, ali tako da se pristup i sudjelovanje na tržištu pod jednakim uvjetima osigura svim zainteresiranim poduzetnicima. Drugim riječima, kriteriji bi trebali biti utvrđeni na način da budu razmjerni vrijednosti koja se propisom štiti.

Agencija smatra kako bi se upravo osiguravanjem učinkovitog tržišnog natjecanja na tom tržištu (zakonom utvrđeni stručni, tehnički i sigurnosni kriteriji za obavljanje

¹⁴⁹ *Mišljenje na Zakon o sigurnosti prometa na cestama*; klasa 011-01/15-02/014, od 9. srpnja 2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.

djelatnosti autoškola uz slobodan pristup i sudjelovanje na tržištu, uz samostalno određivanje cijena), poduzetnicima omogućilo da se natječu svojom ponudom, što će u konačnici imati za posljedicu i korist za krajnjeg potrošača/korisnika usluge koji će na taj način moći odabrati njemu najprihvatljiviju ponudu.

AZTN je posredstvom ECN-a pribavila podatke i analizirala komparativnu praksu zemalja članica Europske unije - Španjolske, Bugarske, Latvije, Belgije, Slovačke, Mađarske, Češke, Finske, Estonije i dr., što je pokazalo kako ni u jednoj od tih zemalja ne postoji zakonski model obavljanja djelatnosti autoškola kakav je u Hrvatskoj. Konkretno, broj autoškola nigdje nije ograničen, a cijene određuju poduzetnici u skladu sa svojim stvarnim troškovima.

Štoviše, iskustva primjene propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u svijetu i Hrvatskoj pokazuju da izostanak bilo kakvog konkurentskog pritiska na srednji i dugi rok dovodi do pada kvalitete.

Agencija je tijekom 2015. godine imala izraženu aktivnost u pogledu davanja mišljenja na primjenu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja prilikom provođenja postupaka javne nabave. Tako se na upit Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave očitovala na upit narušava li se tržišno natjecanje ukoliko u postupku javne nabave sudjeluju samo dva ponuditelja od kojih je jedan ujedno i jedini osnivač drugog ponuditelja. Istodobno, Agencija je zbog velikog broja zahtjeva za očitovanjem dala i javno očitovanje o primjeni načela tržišnog natjecanja u tehničkim specifikacijama u javnim natječajima.

Nastavno Agencija donosi sažetak očitovanja.

Očitovanje na upit DKOM-a o tržišnom natjecanju u postupku javne nabave¹⁵⁰

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave zatražila je od Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja očitovanje o tome predstavlja li narušavanje tržišnog natjecanja situacija u kojoj u postupku javne nabave ponudu podnose dva ponuditelja, od kojih je jedan ujedno i jedini osnivač drugog ponuditelja.

Agencija je u očitovanju koje je donijela isključivo s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja navela kako se, sukladno članku 4. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (ZZTN), svi poduzetnici povezani zajedničkom kontrolom (bilo da je riječ o društvu-majci i društvu-kćerki ili o većem broju društava članova istoga koncerna), smatraju jednim gospodarskim subjektom. Drugim riječima, smatraju se jednim poduzetnikom.

¹⁵⁰ Očitovanje na upit DKOM-a o tržišnom natjecanju u postupku javne nabave, klasa 034-08/15-01/148, od 17. srpnja 2015.

Slijedom toga, ako u postupku javne nabave sudjeluju samo dva ponuditelja od kojih je jedan ujedno i jedini osnivač drugog ponuditelja, oni se u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja smatraju jednim poduzetnikom čime se gubi smisao provođenja postupka javne ponude.

Ipak, AZTN je naglasio da u slučajevima kada, primjerice, zbog tehničkih razloga, isključivih prava i slično, ugovor koji je predmet postupka javne nabave može izvršiti samo jedan gospodarski subjekt, grupa ili određena kategorija gospodarskog subjekta, naručitelj mora s osobitom pažnjom postupati i u radnjama koje prethode pojedinom postupku javne nabave. U tim slučajevima poželjno je da naručitelj razmotri sve relevantne činjenice i okolnosti kako bi se sklapanjem ugovora izbjeglo nastupanje eventualnih štetnih posljedice za poduzetnike, konkurente, potrošače i mjerodavno tržište u cjelini.

Agencija je ujedno navela da je u slučajevima kada u postupcima javne nabave sudjeluju ponuditelji koji pripadaju istom koncernu te se stoga, u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja smatraju jednim gospodarskim subjektom, isključena mogućnost za primjenu članka 8. ZZTN-a koji se odnosi na sklapanje zabranjenih sporazuma. Naime, propisi o zaštiti tržišnog natjecanja odnose se samo na sporazume između dva ili više neovisnih poduzetnika. Dakle, sporazum između poduzetnika koji su „vlasnički“ povezani ne smatraju se zabranjenim sporazumom u smislu u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Međutim, ako jedan neovisni poduzetnik u postupku javne nabave s drugim neovisnim poduzetnikom sklopi sporazum, primjerice o cijeni ponude, takav se sporazum može utvrđivati i zabranjenim u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

U javnom očitovanju o načelima tržišnog natjecanja u tehničkim specifikacijama u javnim nabavama Agencija slijedi pristup koji propisuje i Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća o javnoj nabavi. Naručiteljima se preporučuje da uvjete natječaja odrede tako da omoguće i alternativno ispunjavanje kriterija iz tehničkih specifikacija.

Nastavno Agencija donosi sažetak očitovanja:

Očitovanje o načelima tržišnog natjecanja u tehničkim specifikacijama u javnim natječajima¹⁵¹

Iako je primjena propisa o javnoj nabavi u nadležnosti drugih tijela – Ministarstva gospodarstva i Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave - zbog velikog broja zahtjeva za očitovanjem vezanim za zadovoljavanje tehničkih specifikacija u uvjetima javnih natječaja, Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja se, isključivo s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, javno očituje o načelima tržišnog natjecanja koje potrebno poštivati pri propisivanju tehničkih specifikacija u uvjetima javnih natječaja.

Agencija slijedi pristup koji propisuje i Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća o javnoj nabavi, od 26. veljače 2014. Člankom 42., stavkom 5. Direktive propisano je da naručitelj, u slučaju da traži određene tehničke specifikacije, ne smije odbiti ponudu zbog toga što ponuđeni radovi, roba ili usluge nisu u skladu s tehničkim specifikacijama, ako ponuditelj na zadovoljavajući način dokaže da rješenja koja nudi na jednakovrijedan način zadovoljavaju zahtjeve definirane tehničkim specifikacijama. Osim toga, Direktiva u članku 58. određuje kriterije za odabir koji se odnose na profesionalne djelatnosti, ekonomsku i financijsku te tehničku i stručnu sposobnost ponuditelja. Sukladno Direktivi, uvjeti iz natječaja moraju biti vezani uz predmet ugovora i razmjerni predmetu ugovora.

S aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, Agencija ukazuje kako je od iznimne važnosti poštovati načelo tržišnog natjecanja u postupcima javnih natječaja, u smislu članka 3. Zakona o javnoj nabavi.

Naime, poštivanjem toga načela osigurava se da se svim poduzetnicima pod jednakim uvjetima omogući pristup i sudjelovanje na tržištu (natječaju). Pri tome, uvjeti trebaju biti propisani tako da se u najvećoj mogućoj mjeri osigura najbolji omjer kvalitete i cijene obavljanja djelatnosti/pružanja usluge te da svaki potencijalni natjecatelj ima mogućnost podnijeti ponudu pod jednakim uvjetima.

Ponuda treba biti rezultat tržišnog natjecanja. Stoga je poželjno da naručitelj uvjete natječaja odredi na način koji je primjeren predmetu ugovora kako se uvjetima natječaja ne bi stvorile neopravdane prepreke za tržišno natjecanje. Primjerice, kako se određivanjem tehničkih specifikacija ne bi pogodovalo konkretnom ponuditelju ili grupi ponuditelja ili pak isključivalo određenog ponuditelja ili određenu grupu ponuditelja.

¹⁵¹ Očitovanje o načelima tržišnog natjecanja u tehničkim specifikacijama u javnim natječajima, klasa 034-08/15-01/152.

Stoga je preporuka naručiteljima da uvjete natječaja odrede tako da omoguće i alternativno ispunjavanje kriterija iz sadržaja ovlaštenja koje se traži u slučaju kada jedan ili više ponuditelja ne posjeduje određeno ovlaštenje. Pri tome naručitelj posebno treba razmotriti je li u konkretnom slučaju riječ o ovlaštenju koje je primjereno predmetu nabave i opravdava li traženo ovlaštenje potrebe naručitelja. Također, u postupku javnog natječaja trebalo bi omogućiti ponuditeljima da i na drugi način dokažu svoju (tehničku) sposobnost, kako bi ispunili uvjete koji se na nju odnose.

Agencija ističe kako se propisi o zaštiti tržišnog natjecanja koji su u njenoj nadležnosti u pravilu ne primjenjuju na postupke javne nabave. Ti se propisi mogu primjenjivati samo iznimno. Konkretno, propisi o zaštiti tržišnog natjecanja će se u postupcima javne nabave primijeniti isključivo u slučaju da ponuditelji manipuliraju ponudama na javnom natječaju (engl.: bid rigging). U pravilu će to biti u slučaju ako su se ponuditelji sporazumjeli o cijenama koje će ponuditi na natječaju, u slučaju sklapanja tajnih sporazuma o podnošenju zajedničke ponude i slično. Naime, takvi sporazumi predstavljaju jedno od najtežih oblika narušavanja tržišnog natjecanja.

Tijekom 2015. godine Agencija je davala nekoliko mišljenja na propise u Gradu Zagrebu. U siječnju je, primjerice, Grad Zagreb zatražio od Agencije mišljenje na Prijedlog Odluke o obavljanju dimnjačarskih poslova kojom se predlaže uspostava jedinstvenog dimnjačarskog područja za cijelo područje Grada Zagreba kao osnovnog preduvjeta za osiguranje jedinstvenog cjenika dimnjačarskih poslova na tom području, dok je u prosincu 2015. godine Agencija Gradu Zagrebu, mišljenje dala na Odluku o autotaksi prijevozu.

Iako je u slučaju dimnjačara riječ o Odluci koju Grad Zagreb donosi temeljem propisa koji reguliraju komunalne djelatnosti, Agencija je u svom mišljenju navela kako smatra da je s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja poželjno da se uvjeti za pristup i sudjelovanje poduzetnika na određenom tržištu, odrede prije svega temeljem kvalitativnih kriterija.

Nastavno Agencija donosi sažetak mišljenja.

Mišljenje Gradu Zagrebu na Prijedlog Odluke o obavljanju dimnjačarskih poslova¹⁵²

Odlukom se predlaže uspostava jedinstvenog dimnjačarskog područja za cijelo područje Grada Zagreba kao osnovnog preduvjeta za osiguranje jedinstvenog cjenika dimnjačarskih poslova na tom području. Također, predlaže se dodjela

¹⁵² *Mišljenje Gradu Zagrebu na prijedlog Odluke o obavljanju dimnjačarskih poslova, klasa 011-01/2015-02/002, od 23.siječnja 2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.*

koncesije jednom najpovoljnijem ponuditelju koji može biti samostalna pravna osoba, odnosno fizička osoba obrtnik ili zajednica ponuditelja. Najpovoljniji ponuditelj, koji će komunalnu djelatnost obavljati na jedinstvenom dimnjačarskom području Grada Zagreba, ispostaviti će jedan cjenik za obavljanje dimnjačarskih poslova koji će se primjenjivati na cijelom području Grada Zagreba. S obzirom na uspostavu jednog dimnjačarskog područja, propisana je obveza zapošljavanja najmanje 60 dimnjačara srednje stručne spreme dimnjačarske struke, od kojih najmanje 30 mora imati položen majstorski ispit, kao i posjedovanje odgovarajuće tehničke opreme, kako bi se postigla što veća kvaliteta obavljanja dimnjačarskih poslova.

Iako je riječ o Odluci koju Grad Zagreb donosi temeljem propisa koji reguliraju komunalne djelatnosti, Agencija smatra kako je s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, poželjno da se uvjeti za pristup i sudjelovanje poduzetnika na određenom tržištu, odrede prije svega temeljem kvalitativnih kriterija te da isti ne predstavljaju tzv. prekomjerne uvjete odnosno pretjerano opterećenje za poduzetnike.

Prema mišljenju Agencije, iz obrazloženja Prijedloga Odluke nisu u potpunosti razvidni razlozi zbog kojih pri određivanju uvjeta za davanje koncesije, koncesiju može dobiti samo poduzetnik koji ima najmanje 60 zaposlenih dimnjačara stručne spreme dimnjačarske struke od kojih najmanje 30 mora imati položen majstorski ispit.

Uzimajući u obzir kako obavljanje dimnjačarskih poslova na području cijelog Grada Zagreba, radi kvalitete i sigurnosti, podrazumijeva veći broj zaposlenih dimnjačara, takav bi uvjet, u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, za posljedicu imao nemogućnost pristupa mjerodavnom tržištu poduzetnicima koji zapošljavaju manji broj dimnjačara.

Također, Agencija je u svome mišljenju navela kako je, s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, potrebno voditi računa da odabrani novi model obavljanja dimnjačarskih usluga ne dovede do cijena viših od postojećih, što bi bilo na štetu korisnika usluge i, prema mišljenju Agencije, protivno svrsi donošenja te Odluke.

Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o autotaksi prijevozu Grad Zagreb je Agenciji dostavio na njezin zahtjev, a u mišljenju je AZTN stava da administrativno utvrđivanje cijene prijevoza smanjuje mogućnost tržišnog natjecanja između poduzetnika, dok odredba o ograničavanju broja konkurenata na tržištu na razdoblje od četiri godine može predstavljati pravnu zapreku pristupu tržištu.

Nastavno Agencija donosi sažetak mišljenja:

Mišljenje Gradu Zagrebu na Odluku o izmjenama i dopuni Odluke o autotaksi prijevozu¹⁵³,

Agencija je Gradu Zagrebu dostavila mišljenje na Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o autotaksi prijevozu Grada Zagreba. Grad Zagreb je Odluku Agenciji dostavio na njezin zahtjev, a Agencija je članak 3. i članak 5. Odluke analizirala isključivo sa stajališta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

AZTN je zaključio kako Zakon o prijevozu u cestovnom prometu, kao posebni propis, daje Gradu Zagrebu ovlast za utvrđivanje cijene autotaksi prijevoza. Tako mu je dopušteno odrediti najvišu cijenu autotaksi prijevoza, primjerice, za početak vožnje ili za vožnju po kilometru, čime bi tržišno natjecanje između poduzetnika bilo omogućeno do najviše utvrđene cijene.

Međutim, AZTN smatra da dodatno administrativno utvrđivanje cijene od strane Grada Zagreba tako da cijena za početak vožnje ne smije uključivati pravo na vožnju bez naknade, kako je to propisano u članku 3. Odluke, smanjuje mogućnost tržišnog natjecanja između pružatelja usluge autotaksi prijevoza i umanjuje korist za potrošače. Time su promotivne akcije poput, primjerice, startne cijene prijevoza bez naknade, u potpunosti onemogućene.

Kada je riječ o članku 5. Odluke, AZTN navodi kako je svako zakonsko ili faktično ograničavanje broja poduzetnika koji se bave nekom djelatnošću na određenom tržištu (numerus clausus) načelno nepoželjno sa stajališta tržišnog natjecanja. Takva ograničenja mogu se propisati samo iznimno te, u pravilu, mogu biti učinjena samo u slučaju postojanja nekog jasno definiranog javnog interesa kojim se može opravdati ograničavanje učinkovitog tržišnog natjecanja i, posljedično, smanjivanje koristi za potrošače.

Slijedom toga, kada se propisom broj konkurenata ipak ograničava, trajanje ograničenja mora biti što kraće kako bi se zainteresiranim poduzetnicima što prije omogućio pristup konkretnom mjerodavnom tržištu. Stoga AZTN smatra da bi donošenje propisa kojim se izdavanje dozvola za obavljanje djelatnosti autotaksi prijevoza u potpunosti onemogućuje na relativno dugo razdoblje od četiri godine, moglo predstavljati pravnu zapreku pristupu tržištu.

¹⁵³ *Mišljenje Gradu Zagrebu na Odluku o izmjenama i dopuni Odluke o autotaksi prijevozu, klasa 011-01/15-02/040, od 22. prosinca 2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.*

Povodom podneska Hrvatske udruge brodara i brodograditelja Adria Zadar, Agencija je provela pravnu analizu Odluke o komunalnom redu Grada Vodica kojom se reguliraju način i uvjeti obavljanja reklamiranja u hodu i prodaje izletničkih karata na području grada Vodica. Agencija je utvrdila da Odluka o komunalnom redu Grada Vodica nije sukladna odredbama ZZTN-a.

Odluka o komunalnom redu Grada Vodica¹⁵⁴

U mišljenju je Agencija utvrdila kako Odluka o komunalnom redu prema kojoj je, iznimno uz suglasnost gradonačelnika, dozvoljeno reklamiranje u hodu ugostiteljskih objekata, trgovina ili drugih usluga te prodaja izletničkih karata (bukiranje) samo za gospodarstvenike koji imaju registrirano sjedište na području Grada Vodica, nije sukladna odredbama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

Agencija u mišljenju navodi kako Grad Vodice nesporno ima pravo donositi odluke o komunalnom redu temeljem posebnih propisa radi samostalnog obavljanja poslova iz samoupravnog djelokruga. Međutim, Grad Vodice bi pri tome trebao poštivati i načelo tržišnog natjecanja te način i uvjete obavljanja reklamiranja u hodu i prodaje izletničkih karata na području grada (na javnim površinama), ne bi smio ograničavati sjedištem gospodarstvenika odnosno uvjetovati da poduzetnici koji se bave tim djelatnostima sjedište imaju u Gradu Vodicama.

Kao i prethodnih godina, Agencija intenzivno surađuje sa sektorskim regulatorima, osobito s HEROM i HAKOM-om. Tako je u izvještajnom razdoblju Agencija na zahtjev HAKOM-a dala osam (8) stručnih mišljenja u svezi analiza tržišta na području pružanja zamjenskih poštanskih usluga i pružanja usluga elektroničkih komunikacija.

Sektorska istraživanja

Već je naglašeno kako neodvojivi dio aktivnosti Agencije na davanju mišljenja čini suradnja s odjelom Glavnog ekonomista koji u Agenciji provodi sektorska istraživanja tržišta i koji raspolaže dubinskim saznanjima o funkcioniranjima pojedinih tržišta. Na taj način ona postaju i izvor podataka za mišljenja i preporuke koje Agencija dostavlja Vladi RH, tijelima državne uprave, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u cilju uklanjanja zapreka pristupu tržištu koje su posljedica regulatornog okvira, a objavom rezultata istraživanja i provođenjem mjera iz mišljenja i preporuka doprinosi se jačanju kulture tržišnog natjecanja.

¹⁵⁴ *Mišljenje na Odluku o komunalnom redu Grada Vodica, klasa 034-08/15-01/143, od 20.kolovoza 2015., objavljeno na mrežnim stranicama AZTN-a.*

Istodobno, kako se istraživanja tržišta i provode u cilju boljeg razumijevanja odnosa na pojedinim mjerodavnim tržištima, osobito onima koja ukazuju na slabosti u funkcioniranju, takve dubinske analize tržišta ili pojedine prakse na tržištu često otkriju nepravilnosti koje su suprotne propisima o zaštiti tržišnog natjecanja te Agenciji postaju temelj za pokretanje postupaka protiv poduzetnika.

Uz to, izvor su podataka i za provedbu prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu u pojedinačnim postupcima koje vodi Agencija.

Osim istraživanja koje provodi redovito, niz godina uzastopce, Agencija je u 2015. godini, kao ciljano i uže segmentirano istraživanje, otvorila *sektorsko istraživanje tržišta naftnih derivata u Republici Hrvatskoj*. Povod za to su bile učestale neslužbene najave porasta maloprodajnih cijena naftnih derivata na tržištu Republike Hrvatske, a nakon liberalizacije tog tržišta koje je uslijedilo u veljači 2014. godine.

Pod egidom transparentnosti i zaštite interesa potrošača, u Hrvatskoj se nakon liberalizacije tržišta naftnih derivata, odnosno stupanjem na snagu novog Zakona o nafti i naftnim derivatima¹⁵⁵, uz istovremeno ukidanje Pravilnika o utvrđivanju najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata¹⁵⁶ pojavila praksa da specijalizirani portali *unaprijed i to vrlo precizno najavljuju iznos i točan datum promjene cijena naftnih derivata*.

Na taj način se za poduzetnike koji djeluju na tom mjerodavnom tržištu širom otvara mogućnost da, bez potrebe bilo kakvih dogovora i posljedične opasnosti da Agencija protiv njih pokrene prethodno ispitivanje stanja na tržištu ili postupak zbog mogućeg kartelnog ponašanja, koordiniraju svoje ponašanje na tržištu i rizike tržišnog natjecanja svedu na minimum, čime se eliminiraju dobrobiti koje tržišno natjecanje poduzetnika donosi potrošačima (niže cijene, bolja kvaliteta, mogućnost izbora). O opisanoj praksi kao neprihvatljivoj, Agencija je 9. veljače 2015. godine dala priopćenje preko svoje mrežne stranice, te je odlučila da se ciljano i uže provede sektorsko istraživanje koje je u završnoj fazi¹⁵⁷.

Zbog toga što je tržište distributivne trgovine na malo i veliko mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj jedna od iznimno dinamičnih djelatnosti u kojoj su prisutne česte promjene vlasničkih odnosa te konsolidacije i okrupnjavanje Agencija redovito provodi

¹⁵⁵ Narodne novine, broj 19/14

¹⁵⁶ Narodne novine, br. 145/12, 18/13, 62/13 i 109/13

¹⁵⁷ Tekst objave dostupan je na poveznici: <http://www.aztn.hr/neprihvatljiva-je-praksa-najave-tocnog-iznosa-i-datuma-promjene-cijena-naftnih-derivata/>.

istraživanje čiji rezultati predstavljaju kvantitativne pokazatelje stanja na tržištu, a koje Agencija koristi prije svega u postupcima ocjene koncentracija poduzetnika.

Istraživanje tržišta distributivne trgovine na malo i veliko mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj

Rezultati predmetnog istraživanja posebnu su važnost tijekom izvještajne 2015. godine imali pri praćenju provedbe mjera iz rješenja Agencije o uvjetno dopuštenoj koncentraciji od 24. ožujka 2014. godine u predmetu ocjene koncentracija poduzetnika Agrokor/Mercator i to u dijelu koji se odnosi na izvršenje mjere dezinvestiranja 96 prodajnih mjesta. Do kraja izvještajnog razdoblja, odnosno do 31. prosinca 2015. godine, Agrokor je sukladno mjerama iz predmetnog rješenja Agencije dezinvestirao određena prodajna mjesta i to prodajom ili davanjem u zakup neposrednim konkurentima.

Stoga, predmetno istraživanje tržišta trgovine omogućuje Agenciji izradu baze podataka o tom tržištu. Također, kontinuirano praćenje stanja na tom tržištu omogućuje bolje razumijevanje vertikalnog distribucijskog lanca opskrbe krajnjih potrošača mješovitom robom.

Naime, tom se istraživanju, među ostalim, utvrđuju kvantitativni pokazatelji o ostvarenom prihodu trgovaca na malo i ostalim pokazateljima poslovanja, i to kroz zbirne pokazatelje i kroz uže segmentirane odnosno pokazatelje za svako pojedino prodajno mjesto. Također, utvrđuju se podaci o broju i neto prodajnoj površini prodajnih mjesta po tipu prodajnih mjesta, prosječne marže, rokovi plaćanja, vlasnička povezanost s drugima i ostali oblici povezanosti, prodajna politika u dijelu koji se odnosi na određivanje maloprodajnih cijena i drugi korisni pokazatelji stanja na tržištu.

Stoga utvrđenja koja proizlaze iz sektorskog istraživanja predstavljaju korisne podatke u postupcima ocjene koncentracije poduzetnika na predmetnom tržištu i kompatibilna su s ostalim utvrđenjima koja se sukladno pravilima o ocjeni koncentracije poduzetnika u svakom pojedinom slučaju provode. Takvo praćenje kroz duže vremensko razdoblje koristi Agenciji s jedne strane kao pokazatelji pri ocjeni koncentracija poduzetnika, a s druge strane omogućuje Agenciji bolje razumijevanje stanja na tržištu i promjene koje mogu utjecati na stanje konkurentnosti.

Međutim, treba naglasiti kako se kod poduzetnika koji su obuhvaćeni redovitim istraživanjima tržišta maloprodaje bilježe promjene praksi u onom dijelu koji se odnosi na možebitne ograničavajuće odredbe u sporazumima s dobavljačima pa

sama provođenja sektorskog istraživanja imaju preventivan i pozitivan učinak na stanje na tržištu.

Tijekom izvještajne 2015. godine Agencija je provela standardno istraživanje tržišta osiguranja u Republici Hrvatskoj. Radi se također o istraživanju koje Agencija provodi redovito, niz godina uzastopce, a čiji je osnovni cilj utvrditi stanje na tom tržištu s aspekta prava i politike tržišnog natjecanja. Prikupljeni podaci i pokazatelji stanja na tržištu omogućuju Agenciji posjedovanje baze podataka za dugo razdoblje. To s druge strane omogućuje bolje razumijevanje stanja na tom tržištu, Utvrđene činjenice u postupcima istraživanja tržišta predstavljaju ujedno i pokazatelj Agenciji u kojem smjeru treba poduzimati dodatne radnje u okviru svojih ovlasti koje u konačnici trebaju rezultirati jačanjem konkurentnosti na tržištu te povećanju dobrobiti za krajnje potrošače.

Istraživanje tržišta osiguranja u Republici Hrvatskoj

U dijelu sveobuhvatnog sektorskog istraživanja segmenta tržišta obveznog osiguranja motornih vozila u Republici Hrvatskoj bilježi se otklanjanje određenih zapreka na tržištu, intenziviranje tržišnog natjecanja te podredno promjena politike društava za osiguranje u dijelu premijskih sustava odnosno premija obveznog osiguranja uz značajan pad cijene premije obveznog osiguranja. Pri tome, treba naglasiti kako istovremeno sektorski regulator, u okviru svojih ovlasti prethodne regulacije, nadzire to tržište te je izvjesno kako je pozitivan učinak pada cijena premija obveznog osiguranja zabilježen uz istovremeno održivo i učinkovito funkcioniranje predmetnog tržišta.

Tijekom izvještajne 2015. godine provedeno je i istraživanje tržišta tiska u Republici Hrvatskoj kao još jedno redovito istraživanje koje Agencija provodi, a čiji nalazi se koriste u predmetima ocjena medijskih koncentracija. Također, treba napomenuti kako predmetna baza podataka o tržištu tiska kojom Agencija raspolaže za značajno vremensko razdoblje ima iznimnu vrijednost i za druga tijela državne uprave i za ostale vanjske korisnike. Posebno je to bilo istaknuto za potrebe Ministarstva kulture u svezi izrade Nacionalnog izvještaja o medijima.

Istraživanje je obuhvatilo niz užih segmenata tržišta, među ostalim, tržište prodane naklade tiska, tržište oglašavanja, tržište trgovine na veliko tiskom te tržište trgovine na malo tiskom.

Istraživanje tržišta tiska u Republici Hrvatskoj

Rezultati provedenog istraživanja pokazuju kako tržište tiska (prodana naklada tiska i oglašavanje u tisku) bilježi pad i to je nastavak višegodišnjeg trenda pada prodane

naklade, a i financijskih pokazatelja stanja na tržištu. Pri tome, u 2014. godini bilježi se pad prodane naklade općeinformativnih dnevnika od devet posto, a prodane naklade općeinformativnih tjednika četiri posto u odnosu na godinu ranije. U odnosu na tržište oglašavanja u tisku, iz rezultata istraživanja proizlazi pad prihoda nakladnika od oglašavanja u iznosu od 12 posto u 2014. godini u usporedbi s prethodnom 2013. godinom.

Nadalje, rezultati istraživanja pokazuju i pad prihoda od trgovine na malo tiskom u Republici Hrvatskoj u 2015. godini u odnosu na ranije razdoblje. Pad navedenih prihoda bilježe Tisak i iNovine kao poduzetnici s najvećim brojem specijaliziranih maloprodajnih mjesta. Istovremeno, rezultati istraživanja pokazali su kako novinski nakladnici bilježe rast prihoda od direktne prodaje tiska (pretplata) uz napomenu kako nije riječ o značajnijem udjelu u ukupnoj prodaji tiska ukoliko se promatraju pojedini segmenti tržišta u distribucijskom lancu opskrbe krajnjih potrošača tiskom.

Također, Agencija za ovo izvještajno razdoblje smatra potrebnim spomenuti pozitivan nastavak ranije okončanog zahtjevnog *Istraživanja međubankovnih naknada za kartične usluge koje je provedeno tijekom 2014. godine.*

Navedeno istraživanje Agencije u izvještajnoj 2015. godini bilo je od iznimnog značaja u proceduri izrade Uredbe o međubankovnim naknadama za plaćanje kreditnim karticama na razini država članica EU. Europski parlament je 10. ožujka 2015. godine izglasao Dopunsko Izvješće o prijedlogu Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o međubankovnim naknadama za platne transakcije korištenjem platnih kartica. Riječ je o Uredbi kojom će se znatno smanjiti naknada banaka za upotrebu kartica, a na snagu će stupiti šest mjeseci nakon što je prihvati Vijeće ministara. Dio je to legislative kojim će se izjednačiti naknada unutar nacionalne države s naknadama u svim državama članicama unutar EU. Riječ je o inicijativi koju je ostvarena putem Opće uprave za tržišno natjecanje, jer je uočeno da postojeći sustav međubankovnih naknada ima negativne utjecaje na tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu EU.

Stoga su tijela za zaštitu tržišnog natjecanja država članica EU, pa tako i Agencija aktivno sudjelovala u proceduri izrade prijedloga Uredbe.¹⁵⁸

¹⁵⁸ Cjelovito priopćenje u svezi navedenog objavljeno je na mrežnim stranicama AZTN-a 11. ožujka 2015. pod naslovom: "AZTN sudjelovao u proceduri izrade Uredbe o međubankovnim naknadama za plaćanje kreditnim karticama"; dostupno na poveznici: <http://www.aztn.hr/aztn-sudjelovao-u-proceduri-izrade-uredbe-o-medubankovnim-naknadama-za-placanje-kreditnim-karticama/>

Javnost rada Agencije

Preduvjet ispunjavanje obveze promicanja zaštite tržišnog natjecanja je javnost i visoka transparentnost rada institucije. Ona se očituje na nekoliko razina.

Osim zakonskih obveza podnošenja godišnjeg izvješća o radu Agencije Hrvatskom saboru, Agencija na službenim mrežnim stranicama redovito objavljuje sve odluke Agencije (rješenja, zaključke, mišljenja), priopćenja o istraživanjima tržišta kao i najvažnije interne dokumente Agencije, programe rada, Statut itd.) Na stranici se redovito objavljuju i odluke Visokog upravnog suda RH povodom tužbi na rješenja Agencije kao i odluke Ustavnog suda RH. Jednako tako, temeljem ZZTN-a, Agencija objavljuje svoja rješenja u Narodnim novinama.

Drugu razinu transparentnosti Agencije predstavljaju komunikacijske aktivnosti vezane uz predstavljanje njezinih odluka u javnosti te općenito prezentacije njezina rada. U 2015. godini primjetan je zaokret u komunikaciji koja se s posredne (uglavnom putem medija) sve više prenosi na neposrednu, putem konferencija, seminara i edukacija što zapravo znači i prijenos komunikacije s opće na stručnu i kvalificiranu javnost, prije svega poduzetnike, sudstvo i odvjetništvo i akademsku javnost.

Najznačajnije aktivnosti koje su provedene u tom području u 2015. godini su bile organizacija odnosno suorganizacija dviju značajnih međunarodnih konferencija u području tržišnog natjecanja.

Tako je, zbog visokog stupnja ekspertnog znanja koje je posljedica stalne odgovarajuće edukacije stručnjaka Agencije u primjeni IT forenzike u nenajavljenim pretragama, Agencija u rujnu 2015. godine u Zagrebu bila domaćin *Prve regionalne specijalizirane konferencije o IT forenzici* kojoj je nazočilo 11 predstavnika tijela za zaštitu tržišnog natjecanja iz jugoistočne Europe kao i predstavnici domaćih institucija kojima je IT forenzika jedan od alata u provedbi propisa (DORH, MUP..). Cilj je ove specijalizirane konferencije bila razmjena znanja i stečenih iskustava među stručnjacima iz tijela nadležnih za zaštitu tržišnog natjecanja, koji digitalnu forenziku već neko vrijeme koriste u vođenju postupaka ili se za to tek pripremaju, kao i najave planova razvoja ove aktivnosti u njihovim tijelima.

Zbog osjetljivosti materije, konferencija je bila zatvorena za javnost.

Uz to, AZTN je zajedno s Pravnim fakultetom u Rijeci bio suorganizator dvodnevne međunarodne *Konferencije o tržišnom natjecanju* koja se u travnju održala u Rovinju i koja je okupila 120 sudionika, stručnjaka za područje prava tržišnog natjecanja i državnih potpora iz institucionalne, znanstvene, sudske i gospodarske zajednice. Na konferenciji su kao predavači sudjelovali i suci Europskog suda koji su nazočnima prenijeli praksu tog suda u primjeni prava konkurencije. Dvodnevna konferencija je bila mjesto analize zakonodavnih novina i, praktičarima iz gospodarstva, osobito

važne sudske prakse u području pravila EU-a o tržišnom natjecanju koja su uspostavljena s isključivim ciljem postizanja i očuvanja pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta.

Uz te dvije konferencije, stručnjaci Agencije su tijekom cijele godine održavali predavanja na značajnim međunarodnim skupovima (primjerice, specijalizirana međunarodnoj konferenciji transportnog prava i prava osiguranja Intraslaw), visokoškolskim ustanovama kao i na seminarima koje su organizirala strukovna udruženja (HUP i HGK). Edukacija je uz praktične primjere obuhvatila temeljne pojmove tržišnog natjecanja, rad AZTN-a i suradnju sa Europskom komisijom, zabranjene sporazume poduzetnika, zlouporabu vladajućeg položaja poduzetnika, koncentracije poduzetnika te promicanje prava i politike tržišnog natjecanja.

Osobito važni za Agenciju bili su seminari za poduzetnike na kojima je predstavljan *Program usklađenosti postupanja poduzetnika s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja*¹⁵⁹, model za izradu programa usklađenosti postupanja poduzetnika s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja, koji Agencija smatra jednim od važnih preventivnih alata poduzetnika u poštivanju tih propisa.

Kada je riječ o redovitim komunikacijskim aktivnostima Agencije, na mrežnim stranicama Agencije koje su tijekom 2015. godine izmijenjene i modernizirane, objavljuju se sve njezine odluke i mišljenja te, dodatno, objave/priopćenja o najvažnijim odlukama Agencije. Tijekom 2015. godine je bilo 17 takvih službenih objava/priopćenja te 40-tak drugih objavljenih informacija, a tome svakako treba pribrojati i redovito mjesečno objavljivanje informativnog biltena Agencije u elektroničkom obliku (AZTN info) koji sadrži i detaljnije informacije o odlukama, ali i ostalim aktivnostima Agencije, kao i o najvažnijim rješenjima i razvoju komparativne prakse iz područja prava i politike tržišnog natjecanja. U 2015. godini je bilo oko 700 medijskih objava o radu Agencije, nešto manje nego u prethodnim godinama. No, to je u izravnoj vezi s već navedenim prijelazom na izravnije komuniciranje sa zainteresiranom javnošću, ali i zbog toga što je 2015. godina bila i prva cijela godina u kojoj je AZTN imao isključivu nadležnost za tržišno natjecanje, ne i za državne potpore.

U 2015. godini nastavljena je i praksa objave svih važnih dokumenata, prije svega, godišnjih izvješća te programa rada (Program rada 2014. – 2016.) ili Strateškog plana AZTN-a¹⁶⁰ kao i ostalih važnih dokumenata, primjerice, Proračuna Agencije ili

¹⁵⁹ *Program usklađenosti poslovanja poduzetnika s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja*, dostupan na mrežnim stranicama Agencije:
http://www.aztn.hr/uploads/documents/o_nama/programi_rada/Program_uskladenosti_AZTN.pdf

¹⁶⁰ Strateški plan AZTN-a za razdoblje 2015.-2017., dostupan na mrežnim stranicama Agencije:
http://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads/2015/05/STRATESKI-PLAN-2016_2018.pdf

Programa usklađenosti poslovanja poduzetnika s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

Pristup informacijama

Na visoku transparentnost u radu AZTN-a, nadovezuje se i ispunjavanje zakonske obveze o pravu na pristup informacijama. Sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama,¹⁶¹ Agencija kao pravna osoba s javnim ovlastima osigurava pravo na pristup informacijama. Prema Upisniku o zahtjevima, postupcima i odlukama o ostvarivanju prava na pristup informacijama, Agencija je u 2014. godini zaprimila ukupno 11 zahtjeva za pristup informacijama koji su svi riješeni u zakonskom roku. Također, Povjereniku za pristup informacijama dostavljeno je izvješće o provedbi zakona za 2015. godinu.

Na mrežnoj stranici Agencije objavljen je obrazac zahtjeva za pristup informacijama, kao i ime i kontakt adresa službenika za informiranje. Nadalje, sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama kojim je proširena dostupnost informacija kojima raspolažu tijela javne vlasti, Agencija na mrežnoj stranici objavljuje sve ključne informacije vezane uz svoj rad, primjerice, podatke o javnoj nabavi, o proračunu Agencije, te ostale relevantne informacije vezane uz rad Agencije.

Međunarodna suradnja

U ovom dijelu Izvješća daje se prikaz najvažnijih aktivnosti u području međunarodne suradnje Agencije, koja je u 2015. godini u bitnome obilježena intenziviranjem aktivnosti unutar Europske mreže tijela za zaštitu tržišnog natjecanja, prijavom Republike Hrvatske za sudjelovanje u radu OECD-ovog Odbora za tržišno natjecanje te nastavkom suradnje s državama jugoistočne Europe koje prolaze kroz proces stabilizacije i pridruživanja.

¹⁶¹ Narodne novine, br. 25/13.

Multilateralna suradnja

1. ICN – Međunarodna mreža tijela za zaštitu tržišnog natjecanja

ICN je dobrovoljna, projektno orijentirana i na konsenzusu zasnovana neformalna mreža koja se bavi razmatranjem zajedničkih pitanja provedbe i promicanja prava zaštite tržišnog natjecanja, a godišnji sastanak mreže predstavlja multilateralni forum koji predstavnicima tijela za zaštitu tržišnog natjecanja te ostalim stručnjacima koji se bave ovom problematikom, omogućuje razmjenu iskustava i raspravu o svim pitanjima iz područja prava tržišnog natjecanja. U članstvu ICN-a trenutno je 130 tijela za zaštitu tržišnog natjecanja, a mreža je osnovana 2001. godine.

Tijekom 2015. godine AZTN je nastavio aktivno sudjelovati u radu radne skupine za koncentracije te je ažurirao obrazac s pregledom postupka ocjena koncentracija koji se objavljuje na internetskoj stranici ICN-a. Također, AZTN je aktivno sudjelovao i u radu radne skupine za kartele, radne skupine za jednostrana postupanja te radna skupine za promicanje prava i politike tržišnog natjecanja. Suradnja s radnim skupinama intenzivna je osobito kroz sudjelovanje na teleseminarima i kroz davanje komentara na radne materijale u područjima rada pojedine radne skupine.

2. ECN – Europska mreža tijela za zaštitu tržišnog natjecanja

Rad unutar ECN mreže u 2015. godini obilježen je inicijativom koju je, u cilju učinkovitije provedbe propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u EU pokrenula povjerenica Vestager, a koja je započela otvaranjem javnih konzultacija EK o davanju više ovlasti nacionalnim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja. EK je tako pozvala sve zainteresirane strane - poduzetnike, naročito male i srednje, udruženja poduzetnika, tijela javne vlasti, odvjetničke komore, ostala udruženja i organizacije, naročito udruženja potrošača, iz zemalja članica EU-a na sudjelovanje u javnom savjetovanju, otvorenom do veljače 2016. godine. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje uz Europsku komisiju su ključni partneri u provedbi pravila EU-a o tržišnom natjecanju, no ona bi mogla činiti puno više. Zato je EK 9. srpnja 2014. godine donijela Komunikaciju¹⁶² kojom su utvrđena područja djelovanja kako bi se nacionalna tijela ovlastila za učinkovitiju provedbu propisa, odnosno kako bi se osiguralo da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje:

(1) imaju učinkovite alate za provedbu propisa,

¹⁶² 52014DC0453, *Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću "Deset godina zaštite tržišnog natjecanja na temelju Uredbe 1/2003: rezultati i buduće perspektive"* (*COM/2014/0453 final*)

- (2) mogu nametnuti učinkovite kazne,
- (3) imaju učinkovite programe za oslobođenje ili ublažavanje kazne kako bi se poduzetnici potakli na iznošenje dokaza o kartelima, i
- (4) mogu neovisno djelovati pri provođenju pravila tržišnog natjecanja te da imaju sredstva i ljude potrebne za svoj rad.

Ovo savjetovanje želi odgovoriti na ključno pitanje kako u okviru zakonodavstva EU-a u području tržišnog natjecanja bolje služiti građanima Europske unije. Zato je i cilj prikupiti stajališta dionika, stručnjaka i šire javnosti koji se pozivaju da uz pomoć savjetovanja pruže povratnu informaciju o svojem iskustvu/znanju o pitanjima s kojima će se nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje možda susresti, a koja utječu na njihovu sposobnost učinkovite provedbe pravila EU-a o tržišnom natjecanju, te koje bi se aktivnosti u tom pogledu trebale poduzeti. Komisija će prije donošenja odluke treba li poduzeti daljnje aktivnosti i u kojoj mjeri, pažljivo analizirati rezultate savjetovanja. Doprinos dionika može poslužiti pri procjeni učinka za utvrđivanje mjera koje, prema potrebi, treba poduzeti kako bi se nacionalnim tijelima nadležnim za tržišno natjecanje osigurale ovlasti za učinkovitu provedbu propisa i koje bi to ovlasti bile.

Kada je riječ o angažmanu Agencije u radu ECN-a, u 2015. godini je, zahvaljujući u cijelosti pokriću putnih troškova od strane EK, na sastancima radnih skupina, podskupina te savjetodavnih odbora sudjelovalo je 19 predstavnika Agencije ukupno 31 put.

Agencija je zaprimila i odgovorila na 33 zahtjeva za dostavu informacija, dok su tri hrvatska zahtjeva upućena prema ostalim državama članicama EU. Agencija je i prvi puta sudjelovala u edukaciji koju za službenike nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja država članica Europske unije organizira Glavna uprava za tržišno natjecanje Europske komisije (DG COMP). Edukacija se održavala od 2. do 27. ožujka 2015. godine u Bruxellesu, a zaposlenik Agencije je bio raspoređen u Odjel za kontrolu koncentracija te je radio na postupcima ocjene dopuštenosti koncentracija u EK i sudjelovao na brojnim sastancima koji su se održavali na različitim razinama odjela i uprave DG COMP-a odnosno sa strankama čiji su predmeti bili u tijeku. Uz to, imao je priliku predstaviti ustrojstvo i djelokrug rada AZTN-a te neke predmete ocjene dopuštenosti koncentracije iz nadležnosti AZTN-a.

3. OECD – Organizacija za ekonomsku suradnju i razvitak

Republika Hrvatska se u lipnju 2015. godine prijavila za sudjelovanje u radu Odbora za tržišno natjecanje OECD-a. Agencija je, zajedno s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova ocijenila da bi to, s jedne strane bila prilika za sudjelovanje u razvijanju globalnih trendova tržišnog natjecanja ravnopravno s ostalim članicama

EU, a s druge, za dobivanje dodatnih znanja i iskustva kojima bi poboljšavala vlastitu praksu provedbe propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Najintenzivniju suradnju u okviru OECD-a AZTN ostvaruje kroz Regionalni centar za tržišno natjecanje u Budimpešti (RCC), u čijem obrazovnom programu sudjeluje od osnutka centra 2005. godine. Povodom proslave 10 godina rada RCC-a u Budimpešti je 20. svibnja 2015. održan sastanak predstavnika agencija iz zemalja nečlanica OECD-a koje sudjeluju u programu: Albanija, Armenija, Azerbajdžan, Bjelorusija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Gruzija, Hrvatska, Kazahstan, Kirgistan, Kosovo, Makedonija, Moldavija, Rumunjska, Rusija, Srbija, Tadžikistan, Ukrajina i Uzbekistan. Tijekom 10 godina rada održano je 90-tak seminara za više od 2500 polaznika, na specifične teme iz područja prava i ekonomije tržišnog natjecanja, na kojima, zahvaljujući pokriću svih troškova od strane mađarske agencije, osnovna i napredna znanja stječu članovi stručne službe agencija iz svih država sudionica. IZ AZTN je tijekom 10 godina sudjelovalo 99 predstavnika stručne službe, što Hrvatsku svrstava u treću najaktivniju sudionicu, iza Rusije sa 130 sudionika i Bugarske sa 100.

4. UNCTAD – UN-ova Komisija za trgovinu i razvoj

Redovito, dva puta godišnje (svibanj i studeni) u Sofiji se održavaju sastanci *Sofia Competition Forum* (SCF) u organizaciji bugarske Komisije za zaštitu tržišnog natjecanja i UN-ove Komisije za trgovinu i razvoj (UNCTAD, koji ujedno i osigurava financijsku podršku), s ciljem razmjene praktičnih iskustava i rasprave specifičnih problema u aktualnim temama prava zaštite tržišnog natjecanja. Na sastancima redovno sudjeluju sudionici iz nadležnih agencija zemalja jugoistočne Europe te predstavnici međunarodnih organizacija, kao što su, ovisno o temi, UNCTAD, Europska komisija, OECD, Svjetska banka, Sud EU-a i dr.

Sastanak u svibnju 2015. godine bio je posvećen temi postupovnih pitanja u predmetima koji se vode pred tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja, kao i problematici privatnih postupaka pokrenutih radi naknade štete nastale zbog povrede propisa o tržišnom natjecanju.

Završni dio bio je predviđen za razmjenu iskustava u vidu poticanja međunarodne suradnje pri radu na predmetima iz područja tržišnog natjecanja. Zaključno, predstavnici bugarske Komisije za zaštitu tržišnog natjecanja predstavili su komparativnu studiju o iskustvima zemalja sudionica, među ostalima i Hrvatske odnosno AZTN-a u području nenajavljenih pretraga (priprema pretraga, ovlasti nacionalnih agencija, pomoć djelatnika ministarstava unutarnjih poslova, ograničenja kojih su se tijela u provođenju pretraga dužna pridržavati, vrednovanje tako

pribavljenih dokaza, sankcije zbog nesuradnje s tijelima koja provode pretragu i dr.), kao i prvo izdanje biltena SCF-s s prilogima svih nadležnih agencija¹⁶³.

5. ICC – Međunarodna trgovačka komora/Odbor za tržišno natjecanje

Tijekom 2015. godine AZTN je nastavio redovito sudjelovati na sastancima Odbora za tržišno natjecanje Međunarodne trgovačke komore čije Tajništvo djeluje pri Hrvatskoj gospodarskoj komori. Osim sudjelovanja na sastancima, organiziran je i zajednički seminar na temu „Zašto je usklađivanje sa Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja korisno za vašu tvrtku?“. Seminar se održao 19. studenog 2015. godine u Hrvatskoj obrtničkoj komori s ciljem upoznavanja poduzetnika s važnosti poslovanja sukladno s propisima o tržišnom natjecanju. Tijekom seminara sudionicima su prezentirani priručnici ICC-a i AZTN-a uz pomoć kojih je moguće prevenirati povrede propisa o zaštiti tržišnog natjecanja te provoditi edukaciju zaposlenika, a i predstavnici poduzetnika imali su priliku predstaviti svoje uspješne programe usklađenosti i podijeliti svoja iskustva o njihovoj pripremi i primjeni u praksi.

6. SEETO - Opservatorij za promet jugoistočne Europe (*South-East Europe Transport Observatory*)

U organizaciji Opservatorija za promet jugoistočne Europe (South-East Europe Transport Observatory – dalje: SEETO), Agencija već treću godinu za redom aktivno sudjeluje u radu Radne skupine za željeznice. Tijekom 2015. godine održana su tri sastanka na kojima su predavači bili i predstavnici AZTN-a: u Podgorici u svibnju, u Tirani u lipnju i u Zagrebu u listopadu. Na sva tri sastanka se raspravljalo o temama vezanim uz nedavne promjene europskog regulatornog okvira poslovanja u željezničkom sektoru i sigurnosnim standardima u sektoru željezničkog prometa. te o interoperabilnosti u željezničkom prometu.

Bilateralna suradnja

1. Sporazumi o suradnji

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja Republike Hrvatske i Agencija za zaštitu konkurencije Crne Gore potpisale su 1. lipnja 2015. godine u Budvi memorandum o

¹⁶³ Publikacije *Sofia Competition Forum*a dostupne su na stranici http://scf.cpc.bg/?controller=pages&page_id=28

suradnji između dvije institucije. Memorandumom su se institucije usuglasile oko unaprjeđenja suradnje u području prava i politike tržišnog natjecanja na temelju načela zajedničke koristi, a riječ je o formaliziranju suradnje koja je već neformalno uspostavljena kroz pružanje pomoći crnogorskim kolegama koji trenutno prolaze kroz proces pristupnih pregovora s EU. Osnovni oblici suradnje bit će razmjena dokumenata, studija i publikacija koji nisu povjerljive prirode, organizacija seminara i studijskih putovanja radi profesionalne obuke stručnjaka iz obje institucije te sudjelovanje na konferencijama, seminarima i drugim događajima koji se organiziraju u Hrvatskoj i Crnoj Gori, a čija svrha je promoviranje pravila zaštite tržišnog natjecanja. Ovo je posljednji u nizu sporazuma o suradnji koje Agencija već ima sklopljene s Austrijom, Mađarskom, Rumunjskom, Bugarskom, Turskom, Srbijom, Bosnom i Hercegovinom, Makedonijom i Kosovom.

2. Pomoć državama obuhvaćenima procesom stabilizacije i pridruživanja

Agencija je u svibnju 2015. godine bila domaćin delegaciji iz BiH koja je u okviru europskog projekta pomoći „Uspostava sustava državnih potpora u BiH” posjetila nekoliko hrvatskih institucija - uz AZTN i Ministarstvo financija, Ministarstvo poduzetništva i obrta te HBOR. U delegaciji BiH su bili predstavnici Vijeća za državnu potporu, Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, Ministarstva financija FBiH, Ministarstva financija RS, Direkcije za financije Brčko Distrikta te Ministarstva prometa i komunikacija FBiH, a u ime AZTN-a ih je primio Mladen Cerovac, predsjednik Vijeća koji im je izrazio dobrodošlicu te kolegama iz BiH poželio uspjeh na njihovom putu pridruživanja Europskoj uniji. Cerovac je u tom kontekstu istaknuo vrlo zahtjevnju ulogu nacionalnih tijela koja su „produžena ruka” Europske komisije – s jedne strane ona moraju osigurati usklađivanje relevantnog zakonodavstva s europskom pravnom stečevinom i, još važnije, njegovu učinkovitu provedbu, te s druge strane, institucije u svojoj zemlji pripremiti na smanjenje razine državnih potpora i njihovo učinkovito trošenje u skladu s pravilima. Upravo na toj ulozi nacionalnog tijela u procesu pregovora bio je naglasak u prezentaciji rada AZTN-a, koji je bio nadležan za pitanja državnih potpora od 2003. do 2014. godine, višegodišnje iskustvo u procesu pristupnih pregovora, obveze koje je AZTN bio dužan izvršavati, te podrška koju je EU pri tome pružala kroz razne programe pomoći.

U listopadu su u dvodnevnom studijskom posjetu Agenciji boravili predstavnici Komisije za zaštitu konkurencije Republike Srbije, kojima su kolege iz AZTN-a te Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (HANFA) predstavili regulatorni okvir te iskustva iz nadzora i postupaka koji su vođeni na tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj. Naime, u sklopu pregovaračkog procesa Srbije s EU, u poglavlju “Tržišno natjecanje” je obavljen postupak tzv. “screeninga”, a u okviru obveze usklađivanja zakonodavstva iz tog područja s pravnom stečevinom EU. Srbijanska Komisija za

zaštitu konkurencije inicirala je studijski posjet kako bi na taj način stekla detaljan uvid u praktična iskustva koja je AZTN imao u zaštiti tržišnog natjecanja. Ovaj studijski posjet organiziran je u okviru TAIEX instrumenta tehničke pomoći i razmjene informacija Europske komisije, koji se obično koristi za osiguravanje ekspertize prilagođene svakom pojedinom korisniku u cilju rješavanja konkretnih problema. Kao predpristupni instrument ponajprije služi kao pomoć državama kandidatkinjama u prilagodba koje je potrebno izvršiti u predpristupnom procesu. AZTN je ovom prilikom prvi puta bio u ulozi domaćinskog tijela u TAIEX programu.

Agencija – unutarnje ustrojstvo i financiranje

Planirana sredstva za obavljanje poslova iz djelokruga Agencije u Državnom proračunu za 2015. godinu iznosila su 11.795.000,00 kuna što je 6,21% manje nego što su planirana sredstva iznosila 2014. godini. Izvršenje rashoda iznosilo je 11.036.381,85 kuna što predstavlja 93,57% u odnosu na plan.

U strukturi rashoda najveći dio čine rashodi za zaposlene (69,1%) te materijalni rashodi od 28,5%.

U materijalnim rashodima najznačajniji rashodi su za najam poslovnog prostora u iznosu od 1.316.102,00 kuna.

Agencija se od svog osnivanja 1997. godine nalazi na istoj lokaciji, u Poslovnom objektu „Zagrepčanka“ u kojoj od 1. siječnja 2009. godine koristi poslovni prostor, zakupljen od Croatia airlines d.d. Zakupnina iznosi 10,00 eura po četvornom metru, bez PDV-a Troškove pričuve podmiruje Croatia airlines d.d. kao vlasnik prostora. Ti se troškovi zbog dotrajalosti Poslovnog objekta Zagrepčanka, procjenjuju na 5,00 eura po metru četvornom.

Uz suglasnost Ministarstva financija i Državnog ureda za upravljanje državnom imovinom (dalje:DUUDI) početkom 2014. godine sklopljen je novi ugovor o zakupu poslovnog prostora na rok od pet godina.

Potrebno je naglasiti da je Agencija unatrag nekoliko godina u dva navrata smanjivala troškove zakupa koji su početno iznosili 12,5 eura po četvornom metru. Agencija je u nekoliko navrata od DUUDI-ja zatražila da joj na korištenje dodijeli adekvatan prostor u vlasništvu RH. DUUDI se Agenciji očitovao kako takav prostor ne postoji.

Smatramo važnim napomenuti kako je Agencija u proteklom razdoblju u opremanje i prilagođavanje prostora kako bi se dobila njegova optimalna iskoristivost i svrhovitost uložila približno 500.000 kuna te da je te troškove potrebno uzeti u obzir prilikom razmatranja mogućnosti preseljenja Agencije u drugi prostor.

Agencija je na kraju 2015. godine imala ukupno 46 zaposlenih.

Organizacijsku strukturu odlikuje mali broj hijerarhijskih razina te radna mjesta sa širokim djelokrugom poslova. Složenosti poslova Agencije odgovara kvalifikacijska struktura zaposlenih, pa je tako od ukupnog broja zaposlenih u Agenciji (uključujući i članove Vijeća) čak 22% zaposlenih sa znanstvenim stupnjem doktora odnosno

magistara znanosti/sveučilišnih specijalista. Dodatnih 63% radnika ima visoku stručnu spremu te ima zadovoljene dodatne uvjete za pojedino radno mjesto.

Radnici Agencije, kao ni članovi Vijeća, ne mogu biti članovi uprava ili nadzornih odbora te upravnih vijeća poduzetnika ili biti u članstvima bilo kojih drugih oblika interesnog udruživanja. Upravo takva organizacijska struktura, zbog skraćene linije odgovornosti i visoko specijaliziranog kadra, osigurava brzo i efikasno donošenje odluka.

Proračun Agencije

Sredstva za obavljanje poslova iz djelokruga Agencije osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske.¹⁶⁴

Agencija ne ostvaruje vlastite prihode. Upravne pristojbe i upravno-kaznene mjere koje izriče i naplaćuje Agencija prihod su državnog proračuna Republike Hrvatske.¹⁶⁵

Osnovno financiranje rada i aktivnosti Agencije proizlazi iz sredstava koja se osiguravaju u državnom proračunu Republike Hrvatske. Za dio pozicije službenih putovanja Agencija planira sredstva na izvorima 5 i za ista dobiva refundacije.

Iz godine u godinu svjedoci smo neprekidnog smanjivanja proračuna Agencije.

U tablici 2. prikazuje se plan i izvršenje rashoda Agencije za 2015. godinu promatrano po izvorima financiranja.

¹⁶⁴ ZZTN, članak 26. stavak 7.

¹⁶⁵ ZZTN, članak 26. stavak 10.

Tablica 2. Plan i izvršenje rashoda Agencije po izvorima financiranja za 2015. godinu

Izvor financiranja	Plan 2015.	Izvršenje 2015.	Indeks	Struktura izvršenja po izvorima financiranja
1 - Opći prihodi i primici	11.645.000,00	10.922.105,26	93,79	98,71%
4 - Ostali prihodi za posebne namjene	0,00	3.076,59	0,00	0,28%
5 - Ostale refundacije iz pomoći EU	150.000,00	111.200,00	74,13	1,01%
Ukupno	11.795.000,00	11.036.381,85	93,57	100%

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

U 2015. godini Agencija se je financirala iz više izvora: i to Opći prihodi i primici, Ostali prihodi za posebne namjene i Ostale refundacije iz pomoći EU.

Planirana sredstva za obavljanje poslova iz djelokruga Agencije u državnom proračunu za 2015. godinu iznosila su 11.795.000,00 kuna. Izvršenje rashoda iznosilo je 11.036.381,85 kuna što predstavlja 93,57% u odnosu na plan.

U tablici 3. prikazuje se plan i izvršenje rashoda Agencije za 2015. godinu prema proračunskoj klasifikaciji.

Tablica 3. Plan i izvršenje rashoda Agencije za 2015. godinu prema proračunskoj klasifikaciji

Skupina/podskupina računa	Plan 2015.	Izvršenje 2015.	% izvršenja	Struktura izvršenja u %
1	2	3	4(3/2)	5
31 Rashodi za zaposlene	8.085.950,00	7.625.623,83	94,31	69,10
311 Plaće (bruto)	6.833.300,00	6.473.753,27	94,74	
312 Ostali rashodi za zaposlene	70.000,00	54.928,91	78,47	
313 Doprinosi na plaće	1.182.650,00	1.096.941,65	92,75	
32 Materijalni rashodi	3.442.250,00	3.152.653,38	91,59	28,56
321 Naknade troškova zaposlenima	830.000,00	701.215,21	84,48	
322 Rashodi za materijal i energiju	314.500,00	300.494,96	95,55	
323 Rashodi za usluge	2.213.550,00	2.076.557,46	93,81	
324 Nakn.tr.osobama izvan radnog odnosa	45.000,00	38.535,66	85,63	
329 Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	39.200,00	35.850,09	91,45	
34 Financijski rashodi	3.800,00	3.455,38	90,93	0,03
343 Ostali financijski rashodi	3.800,00	3.455,38	90,93	
42 Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	263.000,00	254.649,26	96,82	2,31
422 Postrojenja i oprema	263.000,00	254.649,26	96,82	
426 Nematerijalna proizvedena imovina	0,00	0,00	0	
Ukupno	11.795.000,00	11.036.381,85	98,71	100,00

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Rashodi za zaposlene (31)

Rashodi za zaposlene izvršeni su u iznosu od 7.625.623,83 kuna, odnosno 94,31% u odnosu na plan. Promatrano po strukturi, rashodi za zaposlene činili su 69,10% rashoda u odnosu na ukupne rashode. U odnosu na 2014. godinu rashodi za zaposlene manji su za 1.437.256,30 kuna, odnosno za 15,86% u odnosu na plan i posljedica su primjene Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama koja se primjenjuje od 1. siječnja 2015. , manjeg broja

zaposlenih po osnovi sati rada, što je posljedica okolnosti koje se ne mogu predvidjeti, odnosno- dugotrajnih i ostalih bolovanja te fluktuacije (odljeva) radne snage iz Agencije.

Materijalni rashodi (32)

Materijalni rashodi izvršeni su u iznosu od 3.152.653,38 kuna, odnosno 91,59% u odnosu na planirano, ili 28,56% u odnosu na ukupne rashode.

Najveći udio (65,87%) u materijalnim rashodima čine rashodi za usluge (podskupina 323).

Unutar ovih rashoda najznačajniji su rashodi za zakup s izvršenim iznosom od 1.319.739,50 kuna (zakup poslovnog prostora u iznosu od 1.316.102,00 kuna i najam opreme u iznosu od 3.637,50 kuna) i čine 63,55% rashoda za usluge.

Materijalni rashodi izvršeni su na razini rashoda 2014. godine, jer na većinu ovih rashoda Agencija nije mogla značajnije utjecati. Radi mogućih ušteda rashodi se neprestano prate i kontroliraju kroz procedure trošenje sredstava. Za rashode za službena putovanja uspostavljen je poseban proces planiranja i evaluacije s naglaskom da se za dio izdataka dobiva refundacija sredstava od EK, koja se refundiraju Proračunu. Posebno ističemo da su ta putovanja obveza Agencije radi sudjelovanja na radnim skupinama ECN (Europske mreže tijela za zaštitu tržišnog natjecanja), OECD (Regionalni centar za tržišno natjecanje u Budimpešti) i SEETO (Observatorij za promet jugoistočne Europe).

Financijski rashodi (34)

Financijski rashodi izvršeni su u iznosu od 3.455,38 kuna odnosno 90,93% u odnosu na planirano. Ti rashodi odnose se na bankarske troškove pri provođenju usluga deviznog poslovanja i izvršeni su u povećanom iznosu u odnosu na 2014. godinu, radi povećanja broja službenih putovanja.

Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine (42)

Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine iznosili su u 2015. godini 254.649,26 kuna ili 2,31% ukupnih rashoda Agencije. Odnos rashoda u odnosu na 2014. godinu je za 4,17% manji.

Tablica 4. Prikaz izvršenja rashoda Agencije 2015. godine u odnosu na 2014. godinu

Grupa računa	Izvršenje 2014.	Izvršenje 2015.	Indeks 2015/2014
1	2	3	4(3/2)
31 Rashodi za zaposlene	9.062.880,13	7.625.623,83	84,14
32 Materijalni rashodi	3.081.878,97	3.152.653,38	102,30
- redovne aktivnosti AZTN (izvor 1)	3.081.878,97	3.038.376,79	98,59
- ost.prihodi za pos.namjene (izvor 43)	0,00	3.076,59	0,00
- pomoći (izvor 559)	0,00	112.000,00	0,00
34 Financijski rashodi	2.743,21	3.455,38	125,96
42 Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	265.740,87	254.649,26	95,83
Ukupno	12.413.243,18	11.036.381,85	96,85

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Uspoređujući ukupno izvršenje rashoda Agencije za 2015. godinu u odnosu na izvršenje 2014. godine vidljivo je znatno smanjenje ukupnih rashoda za 1.376.681,33 kuna odnosno za 11,09%.

Agencija sustavno, kod svih materijalnih rashoda detaljno preispituje utrošak sredstava po svim vrstama nastojeći postići maksimalne uštede i planirati minimalne rashode koji su potrebni za redovan rad i ispunjenje zakonskih obveza.

Unutarnje ustrojstvo

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja je pravna osoba s javnim ovlastima koja samostalno i neovisno obavlja poslove u okviru djelokruga i nadležnosti određenih Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja, Uredbom Vijeća (EZ) br. 1/2003 te Uredbom Vijeća (EZ) br. 139/2004¹⁶⁶.

¹⁶⁶ Riječ je o već u tekstu ovoga izvješća spomenutoj Uredbi Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju utvrđenim člancima 81. i 82. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, SL L 001, 04. 01. 2003., i Uredbi Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika (Uredba EZ o koncentracijama), SL L 24, 29.1.2004.

Za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti Agencija odgovara Hrvatskom saboru odnosno jednom godišnje podnosi Hrvatskom saboru izvješće o radu za proteklu kalendarsku godinu.

Unutarnja organizacija, način poslovanja i druga pitanja značajna za rad Agencije uređena su Statutom Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja koji potvrđuje Hrvatski sabor.

Sukladno ZZTN-u za ostvarivanje prava i obveza iz radnog odnosa, na radnike Agencije i članove Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja primjenjuju se opći propisi o radu.

Radom Agencije upravlja Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja koje se sastoji od pet članova, a imenuje ih i razrješava dužnosti Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Uvjeti za imenovanje i trajanje mandata, za razrješenje predsjednika i članova Vijeća, kao i djelokrug Vijeća, uređeni su Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja.

Dana 15. studenoga 2013. godine Hrvatski sabor je predsjednikom Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja imenovao Mladena Cerovca, mag. iur., te mr. sc. Ljiljanu Pavlic, mr. sc. Tatjanu Peroković i Denisa Matića, dipl. iur. članovima Vijeća¹⁶⁷. Vesna Patrlj, dipl. iur. imenovana je 21. veljače 2014. godine članicom Vijeća na novi mandat od 5 godina,¹⁶⁸ te je odlukom Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja od 25. veljače 2014. izabrana za zamjenicu predsjednika Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja.

Vijeće u upravljanju Agencijom donosi odluke o svim općim i pojedinačnim aktima Agencije, na sjednicama Vijeća, većinom od najmanje tri glasa, a član Vijeća ne može biti suzdržan.¹⁶⁹

Stručna služba Agencije vodi postupke iz nadležnosti Agencije, dok Vijeće donosi odluke temeljem činjenica i okolnosti, odnosno činjeničnog stanja koje je u postupku utvrdila stručna služba.

Zaposleni u AZTN-u

Agencija je u 2015. godini zapošljavala **46 djelatnika**, što je 4% manje u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, kada je Agencija imala 48 zaposlenih te čak 19%

¹⁶⁷ Odluka o imenovanju predsjednika i dijela članova Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, od 15. studenog 2013. ; Narodne novine, br. 139/13.

¹⁶⁸ Odluka o imenovanju članice Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, od 21. veljače 2014. ; Narodne novine, br. 27/14.

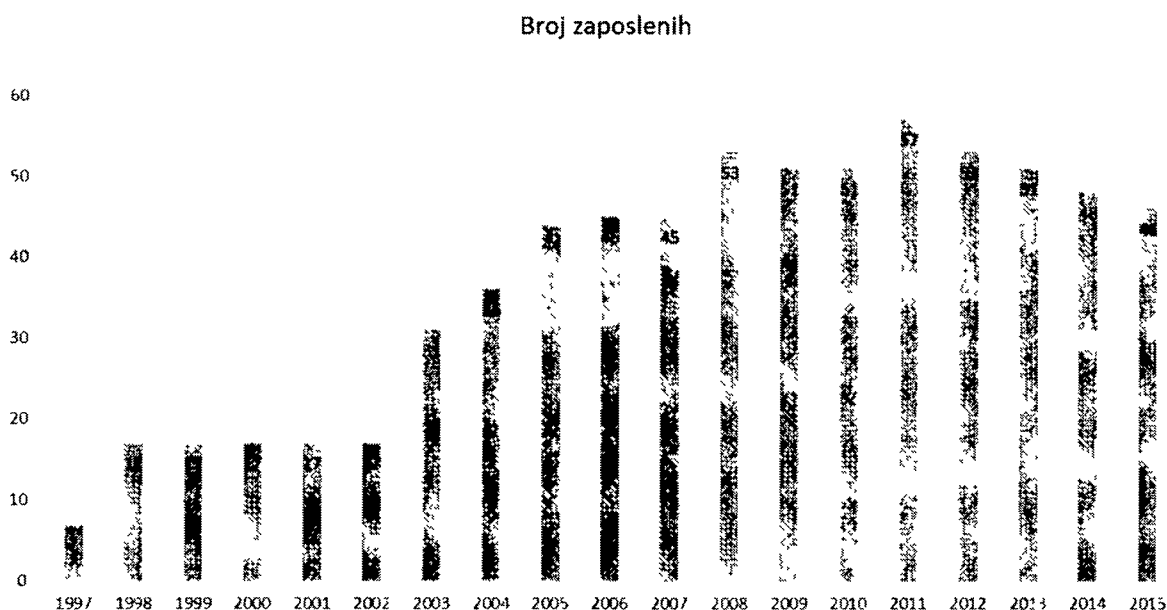
¹⁶⁹ ZZTN, članak 31.

manje zaposlenih nego četiri godine ranije, kad je u Agenciji bilo ukupno 57 zaposlenih.

U Agenciji je, kao i u sličnim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja u zemljama članicama EU koja se u potpunosti proračunski financiraju, prisutan problem fluktuacije zaposlenika, budući da je riječ o visoko obrazovanim zaposlenicima sa specifičnim kompetencijama i iskustvom. Razlog tome leži u neekspanzivnoj prirodi proračuna Agencije koji ne daje punu autonomiju u razvoju sustava napredovanja i nagrađivanja.

Na slici 3. prikazan je broj zaposlenih u Agenciji u razdoblju od 1997. – 2015. godine

Slika 3. Broj zaposlenih u Agenciji u razdoblju od 1997. – 2015. godine

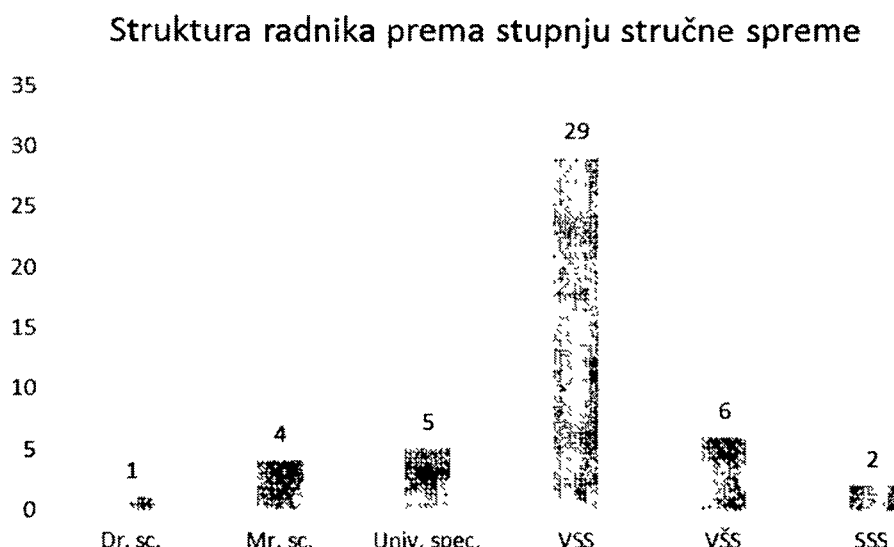

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Od ukupno 46 djelatnika u 2015. godini je 36 djelatnika bilo uključeno u provedbu zakona iz nadležnosti Agencije, dok je preostalih 10 djelatnika obavljalo druge poslove usko povezane s provođenjem zakona i funkcioniranjem Agencije.

Na slici 4. prikazana je struktura radnika Agencije u 2015. godini prema stupnju stručne spreme.

Slika 4. Struktura radnika Agencije u 2015. godini prema stupnju stručne spreme

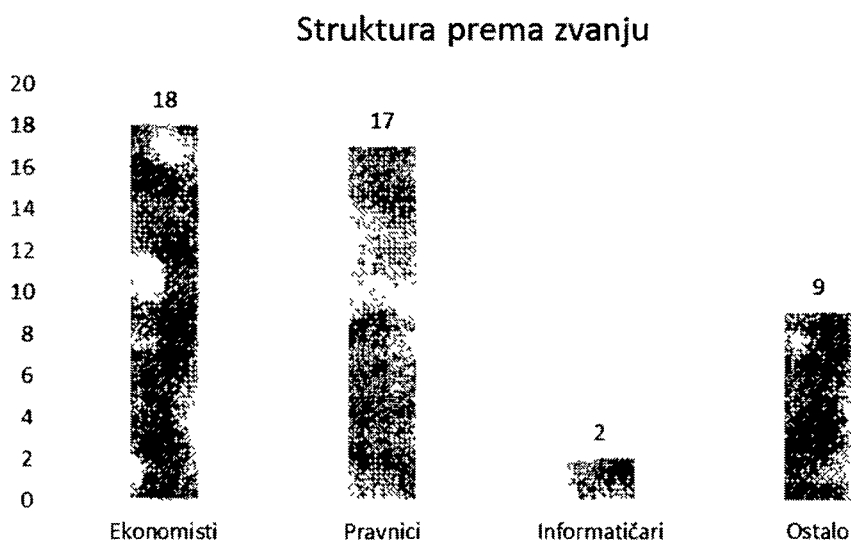

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Iz slike 4. se vidljivo je da većinu u Agenciji čini visokoobrazovani kadar. Čak 22% radnika ima završene poslijediplomske studije, 76% ima visoku ili višu stručnu spremu (odnosno 95% uzevši u obzir i radnike s poslijediplomskim studijima). Srednju stručnu spremu ima svega dvoje radnika.

Na slici 5. prikazana je struktura djelatnika Agencije prema zvanju. Većina zaposlenih su diplomirani ekonomisti odnosno pravnici, ukupno 76%, što i ne čudi s obzirom na glavnu djelatnost Agencije, vođenje postupaka radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja.

Slika 5. Struktura radnika Agencije u 2015. godini prema zvanju

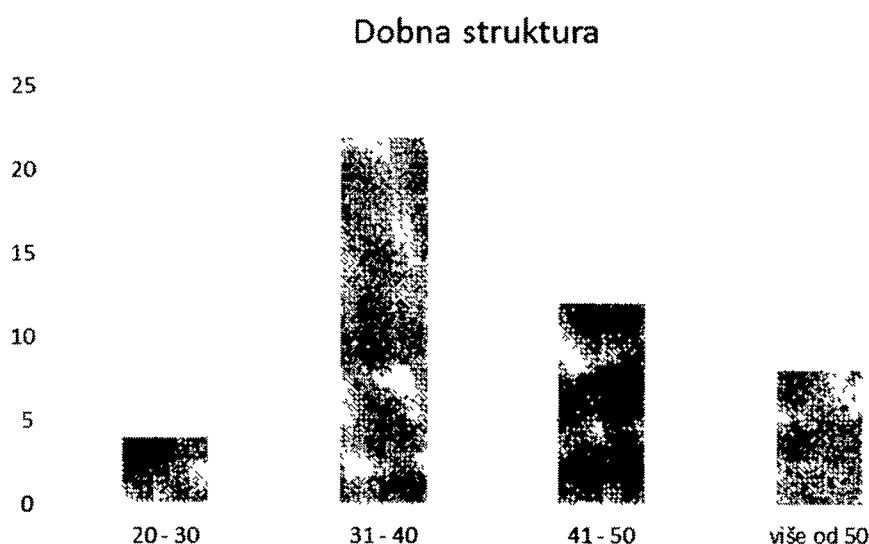

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Svi voditelji postupaka u nadležnosti Agencije moraju imati položen pravosudni ispit, a od ukupno 17 pravnika, 16 ih ima položen pravosudni ispit.

Na slici 6. prikazana je struktura zaposlenih prema životnoj dobi. Iz prikaza proizlazi da je čak 57% zaposlenih ima manje od 40 godina, te je prosječna dob 41,5 godina.

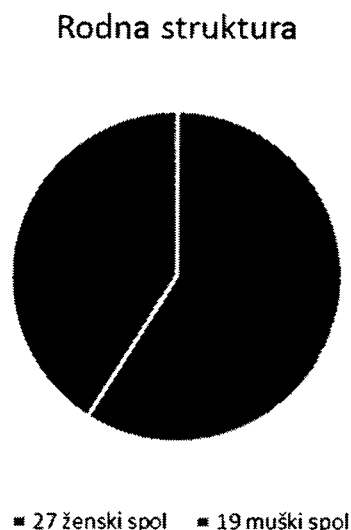
Slika 6. Struktura zaposlenih prema životnoj dobi

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Na slici 7. prikazana je rodna struktura zaposlenih u 2015. godini. Veći postotak zaposlenih žena (59%) ukazuje na primjenu načela nediskriminacije prilikom zapošljavanja te davanja prednosti teže zapošljivim skupinama. To potvrđuje i rodna struktura na rukovodećim položajima u AZTN-u. Dok je u Vijeću 60 posto žena, na ostalim rukovoditeljskim položajima u Agenciji ih je 64 posto.

Slika 7. Rodna struktura zaposlenih (ženski spol, muški spol)

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Društveno odgovorno poslovanje (DOP) u Agenciji

Agencija je, koliko je god to bilo moguće, u svoje djelovanje ugradila vrijednosti društveno odgovornog poslovanja. Društvena odgovornost Agencije se prije svega očituje kroz ispunjavanje svih obveze koje proizlaze iz zakona, ali i kroz investicije u ljudski kapital, okoliš i odnose prema trećima.

U upravljanju ljudskim resursima, Agencija već prilikom zapošljavanja primjenjuje praksu davanja iste mogućnosti zapošljavanja svima.

Nastavno, u Agenciji se podupire prijelaz mladih iz obrazovanja na posao kroz pripravništvo te mjeru stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa. Trenutno je u Agenciji jedna polaznica koja prolazi program stručnog osposobljavanja, dok je za još jednu polaznicu u tijeku postupak odobravanja programa pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje.

Društveno odgovorno poslovanje Agencija pokazuje i u brizi za okoliš. Naime, uz razvrstavanje otpada, te posebnu brigu o elektronskom otpadu koji se odlaže na ekološki prihvatljiv način, Agencij brine o potrošnji papira te stoga u svim situacijama u kojima je to moguće, elektronski obrađujemo i dostavljamo odnosno primamo podatke. Primjenjujući takvu praksu, potrošnja fotokopirnog papira smanjena je u zadnjih pet godina za 27 posto.

Edukacija zaposlenika

U odnosu na edukaciju zaposlenika, Agencija posebnu vrijednost daje kontinuiranom dodatnom obrazovanju i stručnom usavršavanju svojih radnika. Ovdje treba spomenuti jedinstveni i obvezni oblik internog usavršavanja - INTER-EDUKA – putem kojeg i članovi Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja i djelatnici stručne službe Agencije međusobno razmjenjuju znanja o najnovijim propisima, trendovima, postupanjima i konkretnim odlukama u području zaštite tržišnog natjecanja. Tijekom 2015. godine su kroz međusobna predavanja obrađeni i prezentirani konkretni predmeti koje je vodila Europska komisija i koji su imali sudski epilog. Edukacija se posredno, kroz razmjenu iskustava te informiranje o sličnim predmetima, odvija i kroz ECN mrežu te ostale mreže u kojima je AZTN aktivan.

U 2015. godini predstavnici Agencije sudjelovali su na seminarima i konferencijama iz područja zaštite tržišnog natjecanja u Hrvatskoj i inozemstvu, osobito onima za koje su troškove sudjelovanja snosili organizatori. Ovdje se posebno ističu seminari u okviru OECD-ovog Regionalnog centra za tržišno natjecanje u Budimpešti koji tradicionalno pruža financijsku podršku ovakvom sustavnom obrazovanju sudionika iz zemalja koje nisu članice OECD-a. Agencija je tijekom ožujka 2015. godine prvi puta sudjelovala u edukaciji u Glavnoj upravi za tržišno natjecanje Europske komisije jer je jedan predstavnik stručne službe sudjelovao u godišnjem programu obuke o zaštiti tržišnog natjecanja koje za službenike nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja država članica Europske unije organizira Glavna uprava za tržišno natjecanje Europske komisije (DG COMP).

Zaključak

Zaključno, smatramo kako je Agencija ovim izvješćem pokazala koliko je za razvoj konkurentnog i otvorenog gospodarstva u okviru unutarnjeg tržišta značajna učinkovita primjena propisa o zaštiti tržišnog natjecanja te, ujedno, i koliko je za takav rezultat važna razvijena, stabilna i neovisna institucija u kakvu se Agencija razvila tijekom 20 godina svoga djelovanja.

Vjerujemo da su naše odluke u brojnim postupcima koje smo vodili tijekom 2015. godine prava ilustracija za to, osobito u području utvrđenja zabranjenih sporazuma, kao povreda koje nanose najviše štete i poduzetnicima i potrošačima.

Svoju smo vjerodostojnost dodatno pokazali i u onim postupcima u kojima smo utvrdili kako nije došlo do povrede tržišnog natjecanja, čime smo kritičarima poručili kako Agencija u odnosu na poduzetnike nije represivna institucija, nego naprotiv, objektivni „sudac“ kojemu je ključni interes zaštita tržišne utakmice utemeljena na poštivanju propisa.

Osobito smo ponosni na aktivni doprinos kojeg smo u izvještajnom razdoblju imali putem davanja mišljenja na prijedloge novih i važeće propise, osobito u dijelu upozorenja predlagateljima o uvođenju/postojanju praksi koje sprječavaju otvaranje tržišta i razvoj konkurencije na dobrobit potrošača. Agenciju posebno raduje što sve veći broj inicijativa za njezinim angažmanom u analizi potencijalnih regulatornih prepreka na tržištu, stiže upravo od poduzetnika i njihovih udruženja. To, pak, svjedoči da je Agencija nakon dugotrajnog i upornog rada prepoznata kao institucija koja je iznimno važna upravo za prevenciju povrede propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Takav pristup u radu i vođenju postupaka kao i u odnosu prema svim dionicima u okruženju, Agencija će i nadalje zadržati.

Uvodno smo naglasili da je iskustvo u odgovarajućoj primjeni kriterija koja proizlaze iz pravila funkcioniranja na unutarnjem tržištu EU iz područja tržišnog natjecanja i prije nego što je Republika Hrvatska postala članicom Europske unije, Agenciju učinilo ravnopravnom u primjeni jednakih standarda zaštite tržišnog natjecanja.. Ujedno je to Agenciju pripremilo i na potencijalni iskorak u preuzimanju dodatnih odgovornosti za provedbu nadležnosti koje su u uskoj vezi s pravom tržišnog natjecanja.

Nakon što je tijekom 2015. godine bila aktivna u pokušajima definiranja institucionalne nadležnosti za izradu novog nacionalnog propisa kojim bi se regulirale

nepoštene trgovačke prakse, Agencija u narednom razdoblju kani postati nositelj inicijative izrade toga propisa u Hrvatskoj te nositelj provedbenih aktivnosti vezanih uz njega.

Naime, Europska komisija potiče donošenje toga propisa na način da se u obzir uzmu specifične okolnosti na nacionalnoj razini, nužne za uspostavu jednakih tržišnih uvjeta za male i srednje poduzetnike u lancu opskrbe i maloprodaje s jedne strane, i velikih, multinacionalnih proizvođača i trgovačkih lanaca s druge strane.

Države članice koje već rješavaju problem nepoštenih trgovačkih praksi na nacionalnoj razini odabrale su za to različite pristupe, uključujući i različite definicije nepoštenih praksi te se one kreću od vrlo općenitih opisa do detaljnih popisa zabranjenih praksi.

Upravo zato što je riječ o problematici koja je bliska sadašnjim nadležnostima AZTN-a, a ujedno je ona i tijelo koje ima provedbene ovlasti, Agencija kani preuzeti aktivniju ulogu u pokušajima definiranja institucionalne nadležnosti za izradu tog novog propisa.

U svrhu preuzimanja Direktive EU 2014/104/EU o određenim pravilima kojima se uređuju postupci za naknadu štete za kršenje odredaba prava tržišnog natjecanja u nacionalno zakonodavstvo do kraja prosinca 2016. Godine, potrebno je donošenje posebnog Zakona o postupcima za naknade štete zbog povrede prava tržišnog natjecanja kojim će se detaljno urediti pitanja uređena Direktivom.

U svezi s navedenim Agencija je započela suradnju s Ministarstvom gospodarstva jer planira Vladi Republike Hrvatske putem Ministarstva gospodarstva i u suradnji s drugim nositeljima, predložiti donošenje posebnog propisa kojim će se cjelovito urediti specifično pitanje naknade štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja.

Budući da Direktiva uređuje materiju privatne provedbe prava uređene materijalnim i postupovnim propisima iz područja građanskog prava, a Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja uređuje javnu provedbu prava, za rad na novom Zakonu o postupcima za naknade štete zbog povrede prava tržišnog natjecanja, Agencija je predložila osnivanje radne skupine sastavljene od predstavnika relevantnih institucija (ministarstava, akademske zajednice, sudova, udruženja odvjetnika i poslovne zajednice).

Agencija je 24. veljače 2016. godine od Ministarstva gospodarstva kao glavnog nositelja dobila ovlaštenje za osnivanje i koordinaciju radne skupine za izradu Nacrta prijedloga Zakona o postupcima za naknade štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja. Slijedom toga, upućeni su pozivi na relevantne institucije da imenuju svoje predstavnike koji će sudjelovati u radu radne skupine. Tako su imenovani predstavnici iz slijedećih institucija: Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo

pravosuđa, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Visoki trgovački sud RH, Trgovački sud u Zagrebu, Pravni fakultet iz Zagreba i Pravni fakultet iz Rijeke, Ekonomski fakultet iz Zagreba, Hrvatska odvjetnička komora, Hrvatska gospodarska komora i Hrvatska udruga poslodavaca te Samostalna služba za socijalno partnerstvo.

Tijekom 2016. godine planira se intenzivan rad radne grupe na pripremi prijedloga Zakona o naknadama štete, a kao datum upućivanja navedenog prijedloga propisa u proceduru Vlade Republike Hrvatske predložen je 26. rujna 2016.

Također, Agencija će morati u narednom razdoblju pozornost usmjeriti i na usklađivanje ostvarivanja svojih ciljeva sa strateškim ciljevima Europske komisije s obzirom na činjenicu da je Agencija ravnopravni član Europske mreže tijela za tržišno natjecanje i mora djelovati sukladno obvezama koje proizlaze iz Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003. To znači da ćemo i nadalje veliku pozornost posvećivati analizama onih tržišta koja pokazuju slabosti u funkcioniranju, ali i onih koje istražuje i Komisija, poput tržišta energetske proizvoda, tržišta e-trgovine i drugih.

PRILOG I. Odluke agencije iz 2015. godine objavljene na internetskoj stranici AZTN-a

Br.	Klasa	Predmet	Područje	Vrsta odluke	Narodne novine
1	09.01.2015 UP/I 034-03/2014-01/005	AZTN protiv Peugeot Hrvatska d.o.o., utvrđivanje narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja	Tržišno natjecanje	Rješenje o produljenju privremene mjere	7/2015
2	14.01.2015 UP/I 034-03/2015-01/009	Aztn protiv Hrvatske šume d.d., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	
3	14.01.2015 011-01/2015-02/001	Ministarstvo financija - Nacrt prijedloga Zakona o osiguranju - Nacrt prijedloga iskaza o procjeni učinka propisa i Teze za Prijedlog Zakona o osiguranju	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
4	23.01.2015 011-01/2015-02/003	Ministarstvo gospodarstva -Nacrt prijedloga Zakona o provedbi Uredbe (EU) Br. 258/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012., s Konačnim prijedlogom Zakona	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
5	23.01.2015 011-01/2015-02/002	Grad Zagreb - Prijedlog Odluke o obavljanju dimnjačarskih poslova	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
6	23.01.2015 034-08/2014-01/478	Analiza tržišta završavanja glasovnih poziva u vlastitoj mobilnoj mreži zahtjev HAKOM-a	Tržišno natjecanje	Mišljenje	

7	30.01.2015 034-08/2014-01/364	Eko gas d.o.o., Zagreb - upit o primjeni Pravilnika o uređajima, opremi i sustavima za pogon motornih vozila plinom (Narodne novine, broj: 78/14 i 97/14)	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
8	30.01.2015 UP/I 034-03/2014-01/021	AZTN protiv Hrvatske šume d.o.o., Zagreb; Inicijativa poduzetnika Zlatni lipanj j.d.o.o., Zlatar Bistrica za pokretanje postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
9	06.02.2015 034-08/2015-01/013	Analiza tržišta veleprodajnog završavanja glasovnih poziva u vlastitoj javnoj telefonskoj mreži koja se pruža na fiksnoj lokaciji - zahtjev HAKOM-a	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
10	06.02.2015 034-08/2015-01/014	Analiza tržišta započinjanja (originacije) poziva iz javnih komunikacijskih mreža koje se pruža na fiksnoj lokaciji - zahtjev HAKOM-a	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
11	12.02.2015 011-01/2015-02/005	Ministarstvo financija - Nacrt prijedloga Zakona o osiguranju, s Konačnim prijedlogom Zakona - Prijedlog iskaza o procjeni učinka propisa	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
12	18.02.2015 034-08/2014-01/478	Analiza tržišta završavanja glasovnih poziva u vlastitoj mobilnoj mreži - zahtjev HAKOM-a	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
13	18.02.2015 011-01/2015-02/006	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode - Nacrt prijedloga iskaza o procjeni učinka Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
14	24.02.2015 011-01/2015-02/007	Grad Zagreb - upit o pružanju autotaksi usluge	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
15	24.02.2015 UP/I 034-03/2015-02/001	EZPADA AG, Zug, Švicarska i PROENERGY d.o.o., Zagreb – ocjena dopuštenosti koncentracije	Tržišno natjecanje	Ocjena dopuštenosti koncentracije na 1. razini	
16	11.03.2015 011-01/2015-02/004	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode - Nacrt prijedloga iskaza o procjeni učinka Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša	Tržišno natjecanje	Mišljenje	

17	17.03.2015 UP/I 034-03/2013-01/047	AZTN protiv Hrvatske gospodarske komore i 9 članova Udruženja nautičkog turizma (marina)	Tržišno natjecanje	Rješenje o zabranjenom sporazumu	58/2015
18	17.03.2015 UP/I 034-03/2014-01/002	AZTN protiv Sokol Marić d.o.o., Zagreb, Securitas Hrvatska d.o.o., Zagreb, AKD-Zaštita d.o.o. Zagreb, Klemm Sigurnost d.o.o. Zagreb, Bilić-Erić d.o.o., Sesvete, V Grupa d.o.o., Zagreb i Aresenal-Ivezić d.o.o., Varaždin	Tržišno natjecanje	Rješenje o zabranjenom sporazumu	58/2015
19	17.03.2015 011-01/2015-02/009	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode - Nacrt prijedloga iskaza o procjeni učinka Zakona o sprječavanju unošenja i širenja stranih te stranih invazivnih vrsta i upravljanju njima	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
20	23.03.2015 UP/I 034-03/2014-02/008	NCP d.o.o., Šibenik i Županijski radio Šibenik d.o.o., Šibenik – ocjena dopuštenosti koncentracije	Tržišno natjecanje	Ocjena dopuštenosti koncentracije na 1. razini	
21	23.03.2015 011-01/2015-02/010	Ministarstvo socijalne politike i mladih - Nacrt prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa za Nacrt prijedloga Obiteljskog zakona, s Konačnim prijedlogom Zakona i Teze za Obiteljski zakon	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
22	23.03.2015 011-01/2015-02/011	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode - Nacrt prijedlog iskaza o procjeni učinaka Zakona o provedbi Uredbe EU br.517/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o fluoriranim stakleničkim plinovima i stavljanju van snage Uredbe (EZ) br. 842/2	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
23	15.04.2015 011-01/2015-02/013	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode - Nacrt prijedlog iskaza o procjeni učinaka Zakona o provedbi Uredbe EZ br. 511/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o mjerama usklađivanja za korisnike Protokola iz Nagoye o pristupu genetskim res	Tržišno natjecanje	Mišljenje	

24	21.04.2015 UP/I 034-03/2015-01/009	AZTN protiv Hrvatske šume d.o.o.	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
25	21.04.2015 UP/I 034-03/2014-01/024	AZTN protiv Dekod d.o.o. i Hrvatski nogometni savez	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
26	21.04.2015 034-08/2015-01/064	HAKOM - analiza tržišta veleprodajnog središnjeg pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji za proizvode za masovno tržište	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
27	21.04.2015 034-08/2015-01/063	HAKOM - analiza tržišta maloprodaje širokopojasnog pristupa internetu	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
28	21.04.2015 034-08/2015-01/062	HAKOM - analiza tržišta veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
29	21.04.2015 011-01/2015-02/012	Grad Zagreb - Prijedlog Odluke o davanju u zakup i na drugo korištenje javnih površina	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
30	14.05.2015 UP/I 034-03/2015-01/001	AZTN protiv Zagrebački holding d.o.o.-Podružnica Zagrebački velesajam, Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
31	14.05.2015 UP/I 034-03/2015-01/001	AZTN protiv Zagrebački holding d.o.o.-Podružnica Zagrebački velesajam, Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
32	14.05.2015 UP/I 034-03/2014-01/031	AZTN protiv Gemicro d.o.o., Zagreb, utvrđivanje narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja	Tržišno natjecanje	Rješenje kojim se prihvaća izvršenje mjera i uvjeta	
33	14.05.2015 UP/I 034-03/2015-01/002	AZTN protiv GPZ-Opskrba d.o.o.	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	

34	14.05.2015 034-08/2014-01/048	Vodič Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kroz novi model upućivanja - mišljenje s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
35	14.05.2015 011-01/2015-02/001	Ministarstvo socijalne politike i mladih - Nacrt prijedloga Zakona o Zakladi «Hrvatska za djecu» s Konačnim prijedlogom Zakona	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
36	14.05.2015 011-01/2015-01/002	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode -Nacrt Iskaza o procjeni učinaka propisa Zakona o potvrđivanju Izmjene iz Dohe Kyotskog protokola uz Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o promjeni klime	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
37	21.05.2015 UP/I 034-03/2014-01/021	AZTN protiv Hrvatske šume d.o.o., Zagreb; Inicijativa poduzetnika Zlatni lipanj j.d.o.o., Zlatar Bistrica za pokretanje postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	
38	21.05.2015 UP/I 034-03/2015-01/009	AZTN protiv Hrvatske šume d.o.o., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbijanju prijedloga i dopune prijedloga za obnovom postupka	
39	21.05.2015 UP/I 034-03/2014-01/009	AZTN protiv Hrvatske šume d.o.o., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o obustavi postupka	
40	21.05.2015 UP/I 034-03/2015-01/005	AZTN protiv Presečki grupa d.o.o.	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
41	21.05.2015 UP/I 034-03/2014-02/012	Radio Trsat d.o.o., Rijeka i Vanga d.o.o., Pula	Tržišno natjecanje	Ocjena dopuštenosti koncentracije na 1. razini	
42	21.05.2015 UP/I 034-03/2014-02/011	Radio Trsat d.o.o, Rijeka i Media Centar d.o.o., Zadar	Tržišno natjecanje	Ocjena dopuštenosti koncentracije na 1. razini	
43	21.05.2015 UP/I 034-03/2014-02/010	Radio Trsat d.o.o, Rijeka i Mea Media d.o.o., Varaždin	Tržišno natjecanje	Ocjena dopuštenosti koncentracije na 1. razini	

44	21.05.2015 UP/I 034-03/2014-02/009	Radio Trsat d.o.o, Rijeka i Otočni radio Kornati d.o.o., Murter	Tržišno natjecanje	Ocjena dopuštenosti koncentracije na 1. razini	
45	21.05.2015 034-08/2015-01/003	Nacrt prijedloga Uredbe o izmjeni Uredbe o uvjetima za obavljanje trgovine na veliko i trgovine s trećim zemljama za određenu robu	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
46	21.05.2015 UP/I 034-03/2014-01/029	Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja protiv Gradskog društva Crvenog križa Osijek, Osijek i Društva Crvenog križa Osječko-baranjske županije, Osijek - temeljem inicijative za pokretanje postupka g. Vladimira Šplajta iz Osijeka - utvrđivanje narušavanj	Tržišno natjecanje	- rješenje kojim se odbacuje inicijativa jer nema uvjeta za pokretanje postupka	
47	21.05.2015 011-01/2015-02/018	Ministarstvo financija - Nacrt prijedloga Zakona o izmjeni Zakona o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje - Nacrt prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa i Teze za propis	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
48	21.05.2015 011-01/2015-01/004	Državni hidrometeorološki zavod -Nacrt prijedloga Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Europskog centra za srednjoročne prognoze vremena (ECMWF) o pristupanju Republike Hrvatske Konvenciji ECMWF-a	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
49	26.05.2015 UP/I 034-03/2015-02/002	Sedam mora d.o.o., Zagreb i Adriatic Media d.o.o., Zagreb	Tržišno natjecanje	Ocjena dopuštenosti koncentracije na 1. razini	
50	26.05.2015 011-01/2015-02/019	Ministarstvo socijalne politike i mladih -Nacrt prijedloga Obiteljskog zakona i Nacrt prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
51	26.05.2015 034-08/2014-01/191	Upit o postupanju regionalnih koordinatora na tržištu pružanja konzultantskih usluga	Tržišno natjecanje	Mišljenje	

52	09.06.2015 011-01/2015-02/020	Ministarstvo financija - Nacrt prijedloga Zakona o izmjeni Zakona o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje, s Konačnim prijedlogom zakona	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
53	09.06.2015 034-08/2015-01/127	Analiza tržišta veleprodajnih prijenosnih segmenata iznajmljenih vodova - zahtjev HAKOM-a	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
54	09.06.2015 034-08/2015-01/126	Analiza tržišta veleprodajnog visokokvalitetnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji - zahtjev HAKOM-a	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
55	09.06.2015 011-01/2015-02/021	Ministarstvo socijalne politike i mladih -Nacrt prijedloga Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o doplatku za djecu, s Konačnim prijedlogom Zakona	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
56	09.06.2015 011-01/2015-02/016	Nacrt Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
57	11.06.2015 UP/I 034-03/2014-01/021	AZTN protiv Hrvatske šume d.o.o., Zagreb; Inicijativa poduzetnika Zlatni lipanj j.d.o.o., Zlatar Bistrica za pokretanje postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	
58	11.06.2015 UP/I 034-03/2015-01/009	Aztn protiv Hrvatske šume d.d., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbijanju prijedloga i dopune prijedloga za obnovu postupka	
59	11.06.2015 UP/I 034-03/2014-03/003	AZTN protiv Expres radio d.o.o., Zagreb – postupak utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere	Tržišno natjecanje	Rješenje o izricanju upravno-kaznene mjere	
60	11.06.2015 UP/I 034-03/2014-03/004	AZTN protiv Totalni radio d.o.o., Zagreb – postupak utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere	Tržišno natjecanje	Rješenje o izricanju upravno-kaznene mjere	

61	11.06.2015 UP/I 034-03/2014-02/008	NCP d.o.o., Šibenik i Županijski radio Šibenik d.o.o., Šibenik - ocjena dopuštenosti koncentracije	Tržišno natjecanje	Rješenje o izricanju upravno-kaznene mjere	
62	11.06.2015 UP/I 034-03/2014-01/030	AZTN protiv Instituta za arheologiju, Zagreb i Hrvatskog restauratorskog zavoda, Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
63	16.06.2015 UP/I 034-03/2015-01/004	AZTN protiv Novi list d.d., Rijeka	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
64	16.06.2015 UP/I 034-03/2014-01/019	AZTN protiv Peugeot Hrvatska d.o.o., Zagreb, utvrđivanje narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma	Tržišno natjecanje	Rješenje o obustavi postupka	
65	16.06.2015 UP/I 034-03/2015-02/004	Agrokor d.d., Zagreb i Adriatica net d.o.o., Zagreb	Tržišno natjecanje	Ocjena dopuštenosti koncentracije na 1. razini	
66	16.06.2015 011-01/2015-01/022	Državni hidrometeorološki zavod - Nacrt prijedloga Zakona o hidrometeorološkoj djelatnosti u Republici Hrvatskoj	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
67	01.07.2015 UP/I 034-03/2014-01/021	AZTN protiv Hrvatske šume d.o.o., Zagreb; Inicijativa poduzetnika Zlatni lipanj j.d.o.o., Zlatar Bistrica za pokretanje postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	
68	01.07.2015 UP/I 034-03/2015-01/009	Aztn protiv Hrvatske šume d.d., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	
69	09.07.2015 UP/I 034-03/2015-01/024	AZTN protiv Jadrolinija, Rijeka	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
70	09.07.2015 UP/I 034-03/2015-01/013	AZTN protiv Istarske županije	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	

71	09.07.2015 011-01/2015-02/014	Ministarstvo unutarnjih poslova - Zakon o sigurnosti prometa na cestama (Narodne novine, broj: 6767/08, 74/11, 80/13, 92/14 i 6464/15)	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
72	09.07.2015 UP/I 034-03/2015-02/005	Konzum d.d., Zagreb i Kozmo d.o.o., Zagreb	Tržišno natjecanje	Ocjena dopuštenosti koncentracije na 1. razini	
73	09.07.2015 UP/I 034-03/2015-02/003	Josip Majher, Zagreb i Kult Radio d.o.o., Varaždin	Tržišno natjecanje	Ocjena dopuštenosti koncentracije na 1. razini	
74	09.07.2015 011-01/2015-02/014	Ministarstvo unutarnjih poslova - Zakon o sigurnosti prometa na cestama (Narodne novine, broj: 6767/08, 74/11, 80/13, 92/14 i 6464/15)	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
75	09.07.2015 UP/I 034-03/2014-01/005	AZTN protiv Peugeot Hrvatska d.o.o., Zagreb, utvrđivanje narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja	Tržišno natjecanje	Rješenje o produljenju privremene mjere	81/2015
76	17.07.2015 UP/I 034-03/2014-02/009	AZTN protiv Radio Trsat - ocjena dopuštenosti koncentracije, postupak utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere	Tržišno natjecanje	Rješenje o izricanju upravno-kaznene mjere	
77	17.07.2015 UP/I 034-03/2013-01/046	AZTN protiv Hrvatskog ureda za osiguranje, Zagreb i 12 njegovih članova	Tržišno natjecanje	Rješenje kojim se utvrđuje da nije narušeno tržišno natjecanje	
78	17.07.2015 034-08/2015-01/148	Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave - upit o tržišnom natjecanju u postupku javne nabave	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
79	17.07.2015 034-08/2014-01/391	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode - Zakon o održivom gospodarenju otpadom (Narodne novine, broj 94/13)	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
80	17.07.2015 011-01/2015-02/015	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode - Nacrt prijedloga Zakona o provedbi Uredbe (EU) br.517/2014 o fluoriranim stakleničkim plinovima, s Nacrtom konačnog prijedloga zakona (EU)	Tržišno natjecanje	Mišljenje	

81	17.07.2015 011-01/2015-02/023	Ministarstvo socijalne politike i mladih - Nacrt prijedloga Iskaza o procjeni učinaka propisa za Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi s Tezama	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
82	24.07.2015 UP/I 034-03/2015-01/008	AZTN protiv Branka Stubičara, vl. obrta „Taxi“ Autotaksi prijevoz, Gradići, Velika Gorica	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
83	30.07.2015 UP/I 034-03/2015-02/006	Capital FM d.o.o., Zagreb, Janus d.o.o., Osijek i Radio Velika Gorica d.o.o., Velika Gorica	Tržišno natjecanje	Ocjena dopuštenosti koncentracije na 1. razini	
84	30.07.2015 UP/I 034-03/2015-01/011	AZTN protiv Orion d.o.o., Bakovčice	Tržišno natjecanje	Rješenje kojim se prihvaćaju predložene mjere i uvjeti	93/2015
85	07.08.2015 UP-I 034-03/2015-01/009	Aztn protiv Hrvatske šume d.d., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	
86	07.08.2015 UP/I 034-03/2015-01/009	Aztn protiv Hrvatske šume d.d., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	
87	07.08.2015 UP/I 034-03/2015-01/009	Aztn protiv Hrvatske šume d.d., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	
88	07.08.2015 034-08/2014-01/116	Uredba o visini i načinu plaćanja naknade za koncesiju za distribuciju plina i koncesiju izgradnje distribucijskog sustava (Narodne novine, broj: 31/14)	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
89	07.08.2015 011-01/2015-02/026	Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture - Prijedlog Strategije razvoja tržišta poštanskih usluga u RH do 2020. - Prijedlog Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja tržišta poštanskih usluga u RH do 2020. - Nacrt Odluke o donošenju Strategije i Akcijskog plana	Tržišno natjecanje	Mišljenje	

90	07.08.2015 011-01/2015-02/027	Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture - Nacrt prijedloga iskaza o procjeni učinka propisa za Zakon o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
91	07.08.2015 011-01/2015-02/028	Državni ured za upravljanje državnom imovinom - Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
92	20.08.2015 034-08/2015-01/143	Grad Vodice -Odluka o komunalnom redu («Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije», broj: 06/08, 06/09, 11/11, 05/12, 02/13, 09/13 i 10/14)	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
93	25.08.2015 011-01/2015-02/029	Ministarstvo socijalne politike i mladih -Nacrt Konačnog prijedloga Obiteljskog zakona	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
94	08.09.2015 UP/I 034-03/2015-01/009	Aztn protiv Hrvatske šume d.d., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o ispravku Rješenja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, klase: UP/I 034-03/15-01/009, urbroja: 580- 10/76-2015-035 od 7. kolovoza 2015.	
95	08.09.2015 UP/I 034-03/2015-01/009	Aztn protiv Hrvatske šume d.d., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o ispravku Rješenja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, klase: UP/I 034-03/15-01/009, urbroja: 580- 10/76-2015-033 od 7. kolovoza 2015.	
96	08.09.2015 UP/I 034-03/2015-01/009	Aztn protiv Hrvatske šume d.d., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbijanju prijedloga i dopune prijdloga za obnovu postupka	
97	08.09.2015 UP-I 034-03/2015-01/009	Aztn protiv Hrvatske šume d.d., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o ispravku Rješenja klase: UP/I 034-03/15-01/009, urbroja: 580- 10/76-2015-033 od 7. kolovoza 2015.	
98	08.09.2015 011-01/2015-02/030	Ministarstvo socijalne politike i mladih -Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi s Konačnim prijedlogom Zakona	Tržišno natjecanje	Mišljenje	

99	08.09.2015 011-01/2015-02/031	Ministarstvo gospodarstva - Prijedlog Zakona o poticanju ulaganja, s Konačnim prijedlogom Zakona	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
100	08.09.2015 011-01/2015-01/005	Državna geodetska uprava - Nacrt prijedloga Iskaza o procjeni učinaka propisa za Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
101	09.09.2015 UP/I 034-03/2014-01/021	AZTN protiv Hrvatske šume d.o.o., Zagreb - inicijativa poduzetnika Zlatni lipanj j.d.o.o., Zlatar Bistrica za pokretanje postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja.	Tržišno natjecanje	Rješenje o ispravku Rješenja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, klase: UP/I 034-03/2014-01/021, urbroja: 580-10/76-2015-018 od 30. siječnja 2015.	
102	17.09.2015 UP/I 034-03/2015-01/012	AZTN protiv Čazmatrans Nova d.o.o., Čazma, Čazmatrans Vukovar d.o.o., Vukovar, Čazmatrans Promet d.o.o. Čazma, Polet d.o.o., Vinkovci	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
103	17.09.2015 UP/I 034-03/2014-01/017	AZTN protiv HURA GIU, Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje kojim se prihvaćaju predložene mjere i uvjeti	112/2015
104	17.09.2015 UP/I 034-03/2014-01/023	AZTN protiv Mirnovec pirotehnika d.o.o., Samobor	Tržišno natjecanje	Rješenje kojim se prihvaćaju predložene mjere i uvjeti	112/2015
105	28.09.2015 UP/I 034-03/2014-01/021	AZTN protiv Hrvatske šume d.o.o., Zagreb; Inicijativa poduzetnika Zlatni lipanj j.d.o.o., Zlatar Bistrica za pokretanje postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja	Tržišno natjecanje	Rješenje o ispravku Rješenja klase: UP/I 034-03/2014-01/021, urbroja: 580-10/76-2015-036 od 1. srpnja 2015.	
106	28.09.2015 UP/I 034-03/2014-01/021	AZTN protiv Hrvatske šume d.o.o., Zagreb; Inicijativa poduzetnika Zlatni lipanj j.d.o.o., Zlatar Bistrica za pokretanje postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja	Tržišno natjecanje	Rješenje o ispravku Rješenja klase: UP/I 034-03/2014-01/021, urbroja: 580-10/76-2015-029 od 11. lipnja 2015.	
107	28.09.2015 UP/I 034-03/2014-01/021	AZTN protiv Hrvatske šume d.o.o., Zagreb; Inicijativa poduzetnika Zlatni lipanj j.d.o.o., Zlatar Bistrica za pokretanje postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja	Tržišno natjecanje	Rješenje o ispravku Rješenja klase: UP/I 034-03/2014-01/021, urbroja: 580-10/76-2015-025 od 21. svibnja 2015.	

108	28.09.2015 UP/I 034-03/2015-01/016	AZTN protiv Grada Opatije	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
109	28.09.2015 UP/I 034-03/2014-01/005	AZTN protiv Peugeot Hrvatska d.o.o., Zagreb, utvrđivanje narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja	Tržišno natjecanje	Rješenje kojim se prihvaća izvršenje mjera i uvjeta	116/2015
110	28.09.2015 UP/I 034-03/2015-01/015	AZTN protiv Ministarstva zdravlja, KBC Zagreb i KZ za transfuzijsku medicinu i transplantacijsku biologiju	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
111	28.09.2015 UP/I 034-03/2015-01/021	AZTN protiv Konzum d.o.o., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
112	28.09.2015 034-08/2015-01/154	Pravilnik o posebnom porezu na motorna vozila (Narodne novine, broj:52/13,90/13, 140/13,116/14, 152/14 i 31/15)	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
113	28.09.2015 011-01/2015-02/024	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode - Uredba o gospodarenju otpadnom ambalažom (Narodne novine, broj 97/15)	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
114	28.09.2015 011-01/2015-02/033	Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja - Nacrt prijedloga Iskaza o procjeni učinaka propisa za Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o najmu stanova s Tezama	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
115	07.10.2015 UP/I 034-03/2014-01/021	AZTN protiv Hrvatske šume d.o.o., Zagreb; Inicijativa poduzetnika Zlatni lipanj j.d.o.o., Zlatar Bistrica za pokretanje postupka utvrđivanja zlouporebe vladajućeg položaja	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	
116	07.10.2015 UP/I 034-03/2015-01/009	Aztn protiv Hrvatske šume d.d., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	
117	07.10.2015 UP/I 034-03/2013-01/013	AZTN protiv Dukat d.d., Zagreb, Vindija d.d., Varaždin, Ledo d.d., Zagreb, Meggle Hrvatska d.o.o. Osijek, GIU Croatiastočar, Zagreb i Udruga –	Tržišno natjecanje	Rješenje kojim se utvrđuje da nije narušeno tržišno natjecanje	

		Hrvatske male mljekare, Zagreb			
118	07.10.2015 UP/I 034-03/2015-01/011	AZTN protiv Orion d.o.o., Bakovčice	Tržišno natjecanje	Rješenje o ispravku rješenja	114/2015
119	07.10.2015 011-01/2015-02/034	Ministarstvo uprave - Prijedlog Uredbe o izmjenama i dopuni Uredbe o postupku, načinu polaganja i Programu državnog stručnog ispita	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
120	07.10.2015 UP/I 034-03/2015-02/008	Mile Kaselj, Đakovo i Novi radio d.o.o., Đakovo	Tržišno natjecanje	Ocjena dopuštenosti koncentracije na 1. razini	
121	09.10.2015 UP/I 034-03/2015-01/006	AZTN protiv Vijeća udruženja cestovnog putničkog prometa	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
122	14.10.2015 UP/I 034-03/2015-01/022	AZTN protiv Zagrebački holding d.o.o.-Podružnica Tržnice Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
123	14.10.2015 UP/I 034-03/2014-01/021	AZTN protiv Hrvatske šume d.o.o., Zagreb; Inicijativa poduzetnika Zlatni lipanj j.d.o.o., Zlatar Bistrica za pokretanje postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja	Tržišno natjecanje	Rješenje o ispravku Rješenja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, klase: UP/I 034-03/2014-01/021, urbroja: 580-10/76-2015-018 od 30. siječnja 2015.	
124	14.10.2015 UP/I 034-03/2015-02/009	SIJ – Slovenska industrija jekla d.d., Republika Slovenija i Perutnina Ptuj d.d., Republika Slovenija	Tržišno natjecanje	Ocjena dopuštenosti koncentracije na 1. razini	
125	23.10.2015 UP/I 034-03/2015-01/026	AZTN protiv Zagrebačka banka d.d., Zagreb; Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb; Erste&Steiermarkische Banka d.d., Rijeka, Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb; Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb; OTP banka Hrvatska d.d., Zadar; Societe Generale – Splitska Banka d.d., Split; Inicijativa Udruge Franak	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	

126	23.10.2015 UP/I 034-03/2015-01/028	AZTN protiv Ipsos puls d.o.o., Split	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
127	23.10.2015 011-01/2015-02/036	Ministarstvo financija - Nacrt prijedloga Odluke o postupku davanja iskaza o procjeni fiskalnog učinka	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
128	23.10.2015 011-01/2015-02/035	Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture - Prijedlog Strategije razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2016. do 2020.	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
129	04.11.2015 UP/I 034-03/2015-02/006	CAPITAL FM d.o.o., Zagreb i Janus d.o.o., Osijek; i Radio Velika Gorica d.o.o., Velika Gorica; ocjena dopuštenosti koncentracije	Tržišno natjecanje	Rješenje o izricanju upravno-kaznene mjere	
130	04.11.2015 011-01/2015-02/038	Grad Velika Gorica - dokumentacija za nadmetanje radi obavljanja dimnjačarskih poslova	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
131	04.11.2015 034-08/2015-01/181	Prijava za obavljanje zamjenskih poštanskih usluga obrta «Promo 21» Karlovac (vl. Dalibor Dakić) - zahtjev HAKOM-a	Tržišno natjecanje	Mišljenje	
132	13.11.2015 UP/I 034-03/2015-01/018	AZTN protiv Presečki grupa d.o.o., Krapina	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
133	13.11.2015 UP/I 034-03/2015-01/017	AZTN protiv Hrvatskog društva skladatelja - Zaštita autorskih muzičkih prava, Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
134	18.11.2015 UP/I 034-03/2015-01/019	AZTN protiv Hrvatske šume d.o.o., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
135	26.11.2015 UP/I 034-03/2013-01/010	AZTN protiv Hrvatska pošta d.d.	Tržišno natjecanje	Rješenje kojim se utvrđuje da nije narušeno tržišno natjecanje	

136	02.12.2015 UP/I 034-03/2015-01/027	AZTN protiv Hrvatski Telekom d.d., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
137	11.12.2015 UP/I 034-03/2015-02/008	Mile Kaselj, Đakovo i Novi radio d.o.o., Đakovo - ocjena dopuštenosti koncentracije	Tržišno natjecanje	Rješenje o izricanju upravno-kaznene mjere	
138	11.12.2015 UP/I 034-03/2015-02/011	Josip Majher, Zagreb i GRADSKI RADIO d.o.o., Osijek	Tržišno natjecanje	Ocjena dopuštenosti koncentracije na 1. razini	
139	17.12.2015 UP/I 034-03/2014-01/022	AZTN protiv Piaggio Hrvatska d.o.o., Split	Tržišno natjecanje	Rješenje kojim se utvrđuje da nije narušeno tržišno natjecanje	
140	17.12.2015 UP/I 034-03/2015-01/023	AZTN protiv Dimnjak d.o.o., Osijek	Tržišno natjecanje	Rješenje o odbacivanju inicijative	
141	22.12.2015 UP/I 034-03/2015-01/010	AZTN protiv Bolus d.o.o., Zagreb, Favorit sportska kladionica d.o.o., Zagreb, Germania Sport d.o.o., Zagreb, Hattrick d.o.o., Dugopolje, Prva sportska kladionica d.o.o., Zagreb i Super Sport d.o.o., Zagreb	Tržišno natjecanje	Rješenje o zabranjenom sporazumu	NN13/2016
142	22.12.2015 011-01/2015-02/040	Grad Zagreb, Gradska skupština - Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o autotaksi prijevozu	Tržišno natjecanje	Mišljenje	

PRILOG II. Odluke sudova

Br.	Klasa	Tužitelj	Odluka Agencije	Vrsta Odluke
1	22.01.2015 UP/I 034-03/2014-01/007; UsII-82/2014-6	INA Industrija nafte d.d.; Zagreb	Rješenje o odbacivanju inicijative	Presuda - Spor se obustavlja
2	18.02.2015 UP/I 034-03/2014-03/001; UsII-79/2014-5	IVAN OBAD, vlasnik obrta za popravak, održavanje i trgovinu „Auto Obad“ servis, Zagreb	Rješenje o izricanju upravno kaznene mjere	Presuda - Tužba se odbija
3	05.03.2015 UP/I 034-03/2013-01/034; UsII-70/2014-6	Hrvatsko društvo ortodonata, Zagreb	Rješenje o utvrđivanju zabranjenog sporazuma i izricanju upravno-kaznene mjere	Presuda - Tužba se usvaja
4	26.03.2015 UP/I 034-03/2014-01/012; UsII-109/2014-7	AUCTUS GRUPA d.o.o. Zagreb	Rješenje o odbacivanju inicijative	Presuda - Tužba se odbija
5	09.04.2015 UP/I 034-03/2013-01/005; UsII-118/2013-8	UDRUGA "NAŠ HAJDUK", Split	Zaključak o odbacivanju inicijative	Presuda - Tužba se odbija
6	17.04.2015 UP/I 034-03/2012-03/003; UsII-1766/13-5	LEGENDA PROMET D.O.O., Zagreb	Rješenje o izricanju upravno-kaznene mjere	Rješenje - sud se proglašava stvarno nenadležnim

7	17.04.2015 UP/I 034-03/2009-01/011; UsI-3514/12-19	AMIS TELEKOM d.o.o., Zagreb	Rješenje o odbacivanju inicijative	Rješenje - sud se proglašava stvarno nenadležnim
8	22.04.2015 UP/I 030-02/2006-01/82; UsII-9222/2011- 4	TDR d.o.o, Rovinj; ADRIS GRUPA d.d., Rovinj	Rješenje o utvrđivanju zlouporabe vladajućeg položaja	Presuda - Tužbe se odbijaju
9	08.05.2015 UP/I 034-03/2014-01/025; UsII-7/2015-17	ODVJETNIČKO DRUŠTVO DRAGIČEVIĆ I PARTNERI d.o.o.; Zagreb	Rješenje o odbacivanju inicijative	Presuda – Tužba se odbija
10	05.06.2015 UP/I 034-03/2013-01/013; UsII-98/13-13	UDRUGA STOČARA I PROIZVOĐAČA MLIJEKA "BILOGORA", Sokolovac	Rješenje kojim se utvrđuje nenarušavanje tržišnog natjecanja	Presuda - Tužba se usvaja
11	29.06.2015 UP/I 034-03/2012-01/017; UsII-79/13-17	PANORAMABUS d.o.o., Zagreb	Zaključak o odbacivanju inicijative	Presuda - Tužba se odbija
12	29.06.2015 UP/I 034-03/2014-01/021; UsII-10/15-13	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o odbacivanju inicijative	Presuda - Tužba se odbija
13	16.07.2015 UP/I 034-03/2014-01/021; UsII-96/15-4	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	Presuda - Tužba se odbija
14	16.07.2015 UP/I 034-03/2013-01/016; UsII-4/2015-5	NARODNI TRGOVAČKI LANAC d.o.o., Soblinec; KRAŠ d.d., Zagreb	Rješenje o utvrđivanju zabranjenog sporazuma i izricanju upravno-kaznene mjere	Presuda - Tužbe se odbijaju

15	27.08.2015 UP/I 034-03/2013-01/028; UsII-43/14-10	HRVATSKA NARODNA BANKA, Zagreb	Rješenje o obustavi postupka	Presuda - Tužba se odbija
16	30.09.2015 UP/I 034-03/2014-01/009; UsII-109/15-6	ABIES d.o.o., Križevci	Rješenje o obustavi postupka	Presuda - Tužba se usvaja
17	22.10.2015 UP/I 034-03/2014-01/021; UsII-163/15-5	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o ispravku Rješenja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, klase: UP/I 034-03/2014-01/021, urbroja: 580- 10/76-2015-018 od 30. siječnja 2015.	Presuda - Tužba se odbija
18	22.10.2015 UP/I 034-03/2014-01/021; UsII-168/15-2	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o ispravku rješenja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, klase: UP/I 034-03/2014-01/021, urbroja: 580- 10/76-2015-029 od 11. lipnja 2015.	Presuda - Tužba se odbija
19	29.10.2015 UP/I 034-03/2013-01/007; UsII-8/15-10	H1 TELEKOM D.D., Split	Rješenje o obustavi postupka	Presuda - Tužba se usvaja
20	29.10.2015 UP/I 034-03/2013-01/018; UsII-103/14-5	CARLSBERG CROATIA d.o.o, Koprivnica	Rješenje o utvrđivanju zabranjenog sporazuma i izricanju upravno-kaznene mjere	Presuda - Tužba se odbija
21	04.11.2015 UP/I 034-03/2014-01/021; UsII-197/15-6	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje kojim se odbija prijedlog za obnovu postupka	Presuda - Tužba se odbija

22	05.11.2015 UP/I 034-03/2014-01/021; UsII-167/15-4	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o ispravku Rješenja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, klase: UP/I 034-03/2014-01/021, urbroja: 580- 10/76-2015-025 od 21. svibnja 2015.	Presuda - Tužba se odbija
23	09.11.2015 UP/I 034-03/2014-01/021; UsII-72/15-12	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje kojim se odbija prijedlog za obnovu postupka	Presuda - Tužba se odbija
24	09.11.2015 UP/I 034-03/2015-01/009; UsII-140/15-9	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	Presuda - Tužba se odbija
25	11.11.2015 UP/I 034-03/2014-01/021; UsII-132/15-11	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	Presuda - Tužba se odbij
26	11.11.2015 UP/I 034-03/2014-01/021; UsII-169/15-5	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o ispravku Rješenja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, klase: UP/I 034-03/2014-01/021, urbroja: 580- 10/76-2015-036 od 1. srpnja 2015.	Presuda - Tužba se odbija
27	11.11.2015 UP/I 034-03/2014-01/021; UsII-169/15-5	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o ispravku rješenja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, klase: UP/I 034-03/2014-01/021, urbroja: 580- 10/76-2015-036 od 1. srpnja 2015.	Presuda - Tužba se odbija
28	16.11.2015 UP/I 034-03/2014-01/014; UsII-157/15-8	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	Presuda - Tužba se odbija

29	17.11.2015 UP/I 034-03/2014-01/021; UsII-186/15-2	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o odbacivanju inicijative	Rješenje kojim se odbacuje prijedlog za ponavljanje sudskog postupka
30	30.11.2015 UP/I 034-03/2014-01/014; UsII-86/14-15	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o odbacivanju inicijative	Presuda - Tužba se odbija
31	30.11.2015 UP/I 034-03/2015-01/009; UsII-41/15-16	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o odbacivanju inicijative	Presuda - Tužba se odbija
32	09.12.2015 UP/I 034-03/2015-01/009; UsII-73/15-11	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	Presuda - Tužba se odbija
33	09.12.2015 UP/I 034-03/2015-01/009-7; UsII-133/15-10	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	Presuda - Tužba se odbija
34	09.12.2015 UP/I 034-03/2015-01/009; UsII-97/15-8	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o odbijanju prijedloga i dopune prijedloga za obnovu postupka	Presuda - Tužba se odbija
35	09.12.2015 UP/I 034-03/2015-01/009; UsII-138/15-8	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	Presuda - Tužba se odbija

36	09.12.2015 UP/I 034-03/2015-01/009; UsII-162/15-8	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o odbijanju prijedloga i dopune prijedloga za obnovu postupka	Presuda - Tužba se odbija
37	09.12.2015 UP/I 034-03/2015-01/009; UsII-198/15-6	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	Presuda - Tužba se odbija
38	09.12.2015 UP/I 034-03/2015-01/009; UsII-139/15-9	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o. Zlatar Bistrica	Rješenje o odbijanju prijedloga za obnovu postupka	Presuda - Tužba se odbija
39	09.12.2015 UP/I 034-03/2015-01/009; UsII-109/15-6	ZLATNI LIPANJ j.d.o.o., Zlatar Bistrica	Rješenje o odbacivanju inicijative	Presuda - Tužba se odbija

PRILOG III. Upravno-kaznene mjere

Br.	OBVEZNIK upravne pristojbe	Vrsta povrede	IZNOS
1	Hrvatskoj gospodarskoj komori	zabranjeni sporazum	100.000,00
2	Adriatic Croatia International club d.d.	zabranjeni sporazum	1.117.000,00
3	Marina Dalmacija d.o.o.	zabranjeni sporazum	326.000,00
4	Ilirija d.d.	zabranjeni sporazum	197.000,00
5	Marina Punat d.o.o.	zabranjeni sporazum	190.000,00
6	Marina Šibenik d.o.o.	zabranjeni sporazum	133.000,00
7	Tehnomont d.d.	zabranjeni sporazum	128.000,00
8	Marina Hramina d.o.o.	zabranjeni sporazum	95.000,00
9	Marina Borik d.o.o.	zabranjeni sporazum	40.000,00
10	Brodogradilište i marina d.o.o.	zabranjeni sporazum	37.000,00
11	Sokol Marić d.o.o.	zabranjeni sporazum	1.333.000,00
12	Securitas Hrvatska d.o.o.	zabranjeni sporazum	1.027.000,00
13	Bilić-Erić d.o.o.	zabranjeni sporazum	942.000,00
14	AKD-Zaštita d.o.o.	zabranjeni sporazum	905.000,00
15	Klemm Sigurnost d.o.o.	zabranjeni sporazum	657.000,00
16	V GRUPA d.o.o.	zabranjeni sporazum	289.000,00
17	Arsenal-Ivezić d.o.o.	zabranjeni sporazum	171.000,00
18	Capital FM d.o.o.	nepodnošenje prijave koncentracije	10.000,00
28	Totalni radio d.o.o., Zagreb	nepodnošenje prijave koncentracije	10.000,00
19	Expres radio d.o.o.	nepodnošenje prijave koncentracije	10.000,00
20	NCP	nepodnošenje prijave koncentracije	10.000,00

21	Radio Trsat d.o.o., Rijeka	nepodnošenje prijave koncentracije	10.000,00
22	Bolus d.o.o., Zagreb	zabranjeni sporazum	99.000,00
23	Favorit sportska kladionica d.o.o., Zagreb	zabranjeni sporazum	371.000,00
24	Germania Sportd.o.o., Zagreb	zabranjeni sporazum	533.000,00
25	Prva sportska kladionica d.o.o., Zagreb	zabranjeni sporazum	2.247.000,00
26	Super Sport d.o.o., Zagreb	zabranjeni sporazum	6.494.000,00
27	Capital FM d.o.o., Zagreb	nepodnošenje prijave koncentracije	25.000,00
29	Mile Kaselj, Đakovo	nepodnošenje prijave koncentracije	4.500,00
			17.510.500,00

IZJAVA O FISKALNOJ ODGOVORNOSTI*

ZA _2015_ GODINU

Ja, Mladen Cerovac, mag. iur, predsjednik Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, čelnik Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja,

izjavljujem da sam na temelju popunjenog Upitnika o fiskalnoj odgovornosti, raspoloživih informacija, rezultata rada unutarnje i vanjske revizije te vlastite procjene uočio slabosti i nepravilnosti u području Izvještavanja i ostalog, u dijelu upravljanja rizicima (pitanje 74.), a koje će biti otklonjene sukladno Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti.

Izjavljujem da navedene slabosti i nepravilnosti ne utječu na zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava te na učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava financijskog upravljanja i kontrola u okviru sredstava utvrđenih u proračunu odnosno financijskom planu.

Slijedom navedenog potvrđujem:

- zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava,
- učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava financijskog upravljanja i kontrola u okviru proračunom odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava.

Zagreb 18. ožujka 2016.

Mladen Cerovac, mag. iur.
Predsjednik Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

Klasa: 400-05/2016-01/003

Urbroj: 580-07/06-16-2

* Obrazac Izjave o fiskalnoj odgovornosti, koja se daje ako su uočene slabosti i nepravilnosti.

Obveznik AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

**UPITNIK O FISKALNOJ ODGOVORNOSTI ZA OBVEZNIKE UTVRĐENE U REGISTRU PRORAČUNSKIH I
IZVANPRORAČUNSKIH KORISNIKA ZA PRORAČUNSKU GODINU 2015**

Redni broj	Pitanje	DA	NE	Referenca
PLANIRANJE PRORAČUNA/FINANCIJSKOG PLANA				
1.	Strateški plan je sastavljen i objavljen na web stranicama (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)		x	link na web stranicu
2.	Programi iz financijskog plana povezani su s ciljevima iz strateškog plana (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)	x		vezne tablice ovo pitanje nije primjenljivo za godinu u kojoj se donosi odluka o privremenom financiranju poslova funkcija programa državnih tijela i drugih proračunskih korisnika za prva tri mjeseca naredne godine
3.	Za ciljeve iz strateškog plana utvrđeni su i procijenjeni rizici (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)		x	tablica rizika

¹ Stupac Referenca se ne popunjava već su u njemu dane upute koja je vrsta dokaza podloga za davanje odgovora na pitanje

² Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

4	Upravno tijelo nadležno za financije jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nakon primitka uputa za izradu proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave od Ministarstva financija izradilo je i dostavilo proračunskim i izvanproračunskim korisnicima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave upute za izradu proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave s limitima odnosno s visinama financijskog plana po proračunskim korisnicima za sljedeću proračunsku godinu i za sljedeće dvije godine, koje su raspoređene na - visinu sredstava potrebnih za provedbu postojećih programa, odnosno aktivnosti, koje proizlaze iz trenutno važećih propisa i - visinu sredstava potrebnih za uvođenje i provedbu novih ili promjenu postojećih programa, odnosno aktivnosti (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje u svojoj nadležnosti imaju proračunske i izvanproračunske korisnike)	x			preslika odnosno referenca dopisa i upute
5	Ministarstvo je nakon primitka uputa za izradu prijedloga državnog proračuna od Ministarstva financija izradilo i dostavilo proračunskim korisnicima iz svoje nadležnosti upute s limitima, odnosno s visinama financijskog plana po proračunskim korisnicima za sljedeću proračunsku godinu i za sljedeće dvije godine, koje su raspoređene na - visinu sredstava potrebnih za provedbu postojećih programa, odnosno aktivnosti, koje proizlaze iz trenutno važećih propisa i - visinu sredstava potrebnih za uvođenje i provedbu novih ili promjenu postojećih programa, odnosno aktivnosti, a u razdoblju privremenog financiranja, ministarstvo je, nakon primitka uputa za izradu financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna za prva tri mjeseca proračunske godine od Ministarstva financija, izradilo i dostavilo upute s limitima plana za prva tri mjeseca proračunske	x			preslika odnosno referenca dopisa i upute

	godine korisnicima iz svoje nadležnosti (odgovaraju ministarstva koja u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike)				
6	Financijski plan proračunskog korisnika državnog proračuna sadrži prihode i primitke iskazane po vrstama, rashode i izdatke predviđene za trogodišnje razdoblje, razvrstane prema proračunskim klasifikacijama i obrazloženje prijedloga financijskog plana, a u razdoblju privremenog financiranja, sadrži procjenu prihoda i primitaka iskazanih po vrstama, rashoda i izdataka predviđenih za prva tri mjeseca proračunske godine, razvrstanih prema proračunskim klasifikacijama		x		preslika odnosno referenca financijskog plana usvojenog do 31. prosinca
7	Financijski plan proračunskog korisnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sadrži prihode i primitke iskazane po vrstama, rashode i izdatke predviđene za trogodišnje razdoblje, razvrstane prema proračunskim klasifikacijama te obrazloženje prijedloga financijskog plana	x			preslika odnosno referenca financijskog plana usvojenog do 31. prosinca
8	Obrazloženje financijskog plana proračunskog korisnika državnog proračuna i proračunskog korisnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sadrži sažetak djelokruga rada proračunskog korisnika, obrazložene programe, zakonske i druge podloge na kojima se zasnivaju programi, usklađene ciljeve, strategiju i programe s dokumentima dugoročnog razvoja, ishodište i pokazatelje na kojima se zasnivaju izračuni i ocjene potrebnih sredstava za provođenje programa, izvještaj o postignutim ciljevima i rezultatima programa temeljenim na pokazateljima uspješnosti iz nadležnosti proračunskog korisnika u prethodnoj godini te ostala obrazloženja i dokumentaciju	x			preslika odnosno referenca obrazloženja financijskog plana usvojenog do 31. prosinca pitanje nije primjenjivo za proračunske korisnike državnog proračuna za godinu u kojoj se donosi odluka o privremenom financiranju poslova funkcija i programa državnih tijela i drugih proračunskih korisnika za prva tri mjeseca naredne godine
9	Financijski plan izvanproračunskog korisnika državnog proračuna i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sadrži prihode i primitke iskazane po vrstama, rashode i izdatke predviđene za trogodišnje razdoblje, razvrstane prema proračunskim klasifikacijama i obrazloženje prijedloga financijskog plana, a u razdoblju privremenog financiranja, financijski plan izvanproračunskog korisnika državnog proračuna	x			preslika odnosno referenca financijskog plana usvojenog do 31. prosinca

	sadrži procjenu prihoda i primitaka iskazanih po vrstama, rashoda i izdataka predviđenih za prva tri mjeseca proračunske godine, razvrstanih prema proračunskim klasifikacijama				
10	Usklađeni prijedlog financijskog plana ministarstva sastavljen je temeljem prikupljenih i objedinjenih prijedloga financijskih planova proračunskih korisnika (odgovaraju ministarstva koja u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike)	x			provesti analizu na način da se zbroje prihodi i rashodi iz financijskih planova proračunskih korisnika te prihodi i rashodi iz financijskog plana nadležnog ministarstva bez proračunskih korisnika te usporede s podacima u usklađenom financijskom planu
11	Godišnji plan rada je sastavljen u skladu sa strateškim i financijskim planom i objavljen na web stranicama (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)		x		link na web stranicu
12	Uz opći i posebni dio proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, predstavničkom tijelu na usvajanje upućen je i plan razvojnih programa koji sadrži ciljeve te prioritete razvoja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave povezane s programskom i organizacijskom klasifikacijom proračuna				preslika odnosno referenca plana razvojnih programa
13	Čelnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave uputio je prijedlog proračuna i projekcija predstavničkom tijelu na donošenje u zakonom predviđenom roku	x			preslika odnosno referenca dopisa odnosno drugi dokaz da je prijedlog proračuna i projekcija predan predstavničkom tijelu
14	Doneseni proračun objavljen je u službenom glasilu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave	x			broj i naziv službenog glasila i datum objave
15	Uz proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno financijski plan proračunskog i izvanproračunskog korisnika za iduću proračunsku godinu, donijele su se i projekcije za sljedeće dvije proračunske godine	x			broj i naziv službenog glasila i datum objave za proračune preslika odnosno referenca financijskog plana usvojenog do 31. prosinca za proračunske i izvanproračunske korisnike pitanje nije primjenjivo za proračunske i izvanproračunske korisnike državnog proračuna za godinu u kojoj se donosi odluka o privremenom financiranju poslova funkcija i programa državnih tijela i drugih proračunskih korisnika za prva tri mjeseca naredne godine

16.	Čelnik je u roku 30 dana od stupanja na snagu državnog proračuna donio odluku o prijenosu ovlasti i odgovornosti za provedbu strateškog plana i upravljanje proračunskim sredstvima osiguranim u financijskom planu (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)	x			preslika odluke
17.	Proračun te izmjene i dopune i odluka o izvršavanju dostavljeni su Ministarstvu financija u roku od 15 dana od dana njihova stupanja na snagu	x			preslika odnosno referenca dopisa
18.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave se zaduživala/ davala suglasnost za zaduživanje/jamstvo sukladno odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	x			preslike odnosno reference dobivenih i danih suglasnosti

Napomena:

Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac.

Ako pitanje nije primjenjivo na obveznika oznaka "X" stavlja se u stupac N/P.

Ako se u različitim pitanjima traži isti dokaz, potrebno ga je priložiti samo jednom.

Redni broj	Pitanje	Odgovor				Referenca
		N/P	DA	NE	DJELOMICNO	
IZVRŠAVANJE PRORAČUNA/FINACIJSKOG PLANA						
19.	Procedura stvaranja ugovornih obveza jasno je definirana i dostupna svim ustrojstvenim jedinicama/upravnim odjelima		x			preslika odnosno referenca pisane procedure
20.	Obveze po ugovorima koji zahtijevaju plaćanje iz proračuna u sljedećim godinama preuzimale su se isključivo uz suglasnost ministra financija/Vlade Republike Hrvatske odnosno općinskog načelnika /gradonačelnika /župana (odgovaraju proračunski korisnici državnog proračuna i proračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave)	x				preslike odnosno reference dobivenih suglasnosti na uzorku od najviše 20
21.	Obveze po investicijskim projektima preuzimaju se isključivo ako su predviđene u proračunu i projekcijama, financijskom planu i po provedenom stručnom vrednovanju i ocjeni opravdanosti te učinkovitosti investicijskog projekta	x				na uzorku od najviše 10 investicijskih projekata dokazati povezanost s proračunom i projekcijama odnosno s financijskim planom i priložiti preslike odnosno reference provedenih vrednovanja
22.	Preraspodjele su izvršene u skladu s odredbama Zakona o proračunu (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)	x				preslika odnosno referenca dopisa s odobrenom preraspodjelom
23.	Postoji jasna procedura naplate prihoda					preslika odnosno referenca pisane procedure iz koje su vidljive vrste prihoda koje se naplaćuju, mjere naplate koje će poduzimati, vremensko razdoblje nakon kojeg se pokreće pojedina mjera naplate, slučajeve u kojima treba pribaviti instrumente osiguranja plaćanja, praćenje naplate po poduzetim mjerama osobe koje će obavljati navedene poslove i slično

³ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

⁴ Za svaki djelomično potvrđan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

24.	Poduzete su sve potrebne mjere za potpunu naplatu prihoda i primitaka iz nadležnosti i uplatu u proračun prema važećim propisima		x			na uzorku od 10% dospjelih nenaplaćenih potraživanja sa stanjem 31. prosinca dokazi o poduzetim radnjama za naplatu (preslike odnosno reference odgovarajućih dopisa, opomena), a najviše 100
25.	Svi namjenski prihodi i primici te vlastiti prihodi proračunskih korisnika uplaćivali su se u nadležni proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osim onih koji su izuzeti od obveze uplate temeljem odluke o izvršavanju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike)	x				dokaz o uplati namjenskih prihoda i primitaka te vlastitih prihoda u nadležni proračun i preslika odnosno referenca odluke
26.	Ministarstvo odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave pratila je korištenje namjenskih prihoda i primitaka te vlastitih prihoda koje ostvaruju proračunski korisnici iz svoje nadležnosti koji su izuzeti od uplate u proračun	x				dokaz o načinu praćenja
27.	Sredstva su utrošena u skladu s proračunom odnosno financijskim planom					izvještaž o izvršenju proračuna za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iz kojeg se vidi da nije utrošeno više sredstva od odobrenih proračunom (osim za vlastite i namjenske prihode i primitke u skladu sa Zakonom o proračunu) usporedba izvršenja i financijskog plana iz koje se vidi da nije utrošeno više sredstva od odobrenih financijskim planom (osim za vlastite i namjenske prihode i primitke u skladu sa Zakonom o proračunu) za proračunske i izvanproračunske korisnike

28.	Isplata sredstava temeljila se na vjerodostojnoj dokumentaciji		x			nasumično odabrano najmanje pet isplata po svakoj od vrsta rashoda na razini definiranoj u Tablici Testiranja uz pitanje 24 danoj u dodatku 1 Upitnika
29.	Pratilo se i kontroliralo namjensko isplaćivanje donacija, pomoći, subvencija do krajnjeg korisnika te korištenje istih					uzorak od 5% ukupnog broja svih transfera i minimalno 5% ukupne vrijednosti svih transfera a najviše 100
29.1.	Dostupne su preslike odnosno reference ugovora koji su podloga za isplate	x				preslike odnosno reference ugovora
29.2.	Obavljene su provjere na licu mjesta na odabranom uzorku od onih krajnjih korisnika kojima su na godišnjoj razini izvršene isplate iznad 20 000,00 kuna	x				preslika odnosno referenca zapisnika izvršene kontrole određenog broja krajnjih korisnika (uzorak) koji su na godišnjoj ostvarili iznad 20 000,00 kuna od proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika
29.3.	Postoji izvješće od krajnjeg korisnika o utrošku sredstava/realizaciji projekta	x				preslika odnosno referenca izvješća
30.	Prilikom isporuke opreme/izvođenja radova obavljene su sve potrebne provjere					provjera na uzorku 5% ukupnog broja svih nabava dugotrajne nefinancijske imovine i minimalno 5% ukupne vrijednosti svih nabava dugotrajne nefinancijske imovine
30.1.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni na način utvrđen ugovorom		x			priložiti odgovarajući dokaz
30.2.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni u skladu s vremenskim rokovima iz ugovora		x			priložiti odgovarajući dokaz
30.3.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni u skladu sa zahtjevima količine i kvalitete iz ugovora		x			priložiti odgovarajući dokaz
30.4.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni na lokacijama koje su navedene u ugovoru		x			priložiti odgovarajući dokaz
30.5.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni prema opisu iz ugovora		x			priložiti odgovarajući dokaz
30.6.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni sukladno nacrtima, analizama, modelima, uzorcima iz ugovora		x			priložiti odgovarajući dokaz
30.7.	Oprema je instalirana i u upotrebi		x			priložiti odgovarajući dokaz

31.	Propisana je procedura zaprimanja računa, njihove provjere u odgovarajućim ustrojstvenim jedinicama/upravnim odjelima i pravovremenog plaćanja		x			preslika odnosno referenca pisane procedure
32.	Svi ugovori se čuvaju i arhiviraju sukladno propisima o čuvanju arhivske građe		x			preslika odnosno referenca na pravilnik o zaštiti i obradi arhivskoga gradiva
33.	Imenovana je osoba za nepravilnosti (odgovaraju ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)		x			preslika odnosno referenca odluke o imenovanju ili link na web stranicu gdje su objavljeni podaci o osobi za nepravilnosti

Napomena:

Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac.

Ako pitanje nije primjenjivo na obveznika oznaka "X" stavlja se u stupac N/P.

Ako se u različitim pitanjima traži isti dokaz, potrebno ga je priložiti samo jednom.

U ćelije označene sivom bojom nije dozvoljeno upisivati odgovore.

Pitanje		Odgovor				Referenc
		NI	DA	NE	DJELOMIČNO	
JAVNA NABAVA						dokazati na uzorku od 5% ugovora/objava/ provedenih postupaka javne nabave
34.	U zaključenim ugovorima o nabavama velike vrijednosti ugovoreni su instrumenti za osiguranje urednog ispunjenja ugovornih obveza ili odredbe o ugovornoj kazni	x				preslike odnosno reference ugovora, navesti članak u kojem stoje odredbe o instrumentima urednog ispunjenja ugovornih obveza ili odredbe o ugovornoj kazni
35.	Ugovori o javnoj nabavi zaključeni su u skladu s uvjetima određenim u dokumentaciji za nadmetanje i odabranom ponudom		x			preslike odnosno reference dokumentacije o provedenim postupcima i preslike odnosno reference ugovora
36.	Za sve predmete javne nabave čija je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od 200.000,00 kuna za nabavu robe i usluga, odnosno za nabavu radova jednaka ili veća od 500 000,00 kuna provedeni su postupci javne nabave sukladno odredbama Zakona o javnoj nabavi	x				oznake i datum objave
37.	Za provedene postupke javne nabave u Elektroničkom oglasniku javne nabave objavljene su odgovarajuće objave sukladno Zakonu o javnoj nabavi	x				oznake i datum objave
38.	Na internetskim stranicama (ili u službenim glasilu ili na oglasnoj ploči ili na drugi način) dostupan je popis gospodarskih subjekata s kojima je obveznik odnosno predstavnik naručitelja ili s njime povezane osobe u sukobu interesa u smislu propisa o javnoj nabavi	x				adresa internetske stranice ili broj i naziv službenog glasila ili druga oznaka mjesta gdje je popis objavljen
39.	Donesen je plan nabave u skladu s propisima o javnoj nabavi		x			adresa internetskih stranicama gdje je objavljen plan nabave
40.	U pripremi i provedbi postupaka javne nabave najmanje jedan ovlašten predstavnik imao je važeći certifikat u području javne nabave u skladu s propisima o javnoj nabavi.	x				preslika odnosno referenca potvrda i internih odluka o imenovanju ovlaštenih predstavnika naručitelja

⁵ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

⁶ Za svaki djelomično potvrđan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

41.	U pripremi tehničke specifikacije sudjelovale su osobe različite od ovlaštenih predstavnika naručitelja koje ocjenjuju ponude	x				imena osoba koje su sudjelovale u pripremi tehničke dokumentacije i preslika odnosno referenca internih odluka o imenovanju ovlaštenih predstavnika naručitelja
42.	Ovlašteni predstavnici naručitelja koji daju prijedlog za odluku o odabiru bili su različiti od osoba koje prate provedbu ugovora	x				preslika odnosno referenca internih odluka o imenovanju ovlaštenih predstavnika naručitelja i imena osoba koje prate provedbu ugovora
43.	Naručitelj vodi registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma koji sadrži podatke u skladu s propisima o javnoj nabavi		x			adresa internetskih stranicama gdje je objavljen registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma
44.	Sva dokumentacija o svakom postupku javne nabave čuva se najmanje četiri godine od završetka postupka javne nabave		x			preslika odnosno referenca ovitka predmeta
45.	Ugovori o nabavi javnih usluga iz Dodatka II. B sklopljeni su na temelju odredaba Zakona o javnoj nabavi	x				preslike odnosno reference dokumentacije o nabavi i sklopljenih ugovora
46.	Do 31. ožujka tijelu nadležnom za sustav javne nabave dostavljeno je izvješće o javnoj nabavi za prethodnu godinu koje sadrži podatke sukladno Zakonu o javnoj nabavi		x			preslika odnosno referenca izvješća
47.	Donesen je akt kojim su uređena pitanja nabave za nabavu robe i usluga odnosno za nabavu radova na koje se ne primjenjuje Zakon o javnoj nabavi		x			preslika odnosno referenca akta

Napomena:

Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac.

Ako pitanje nije primjenjivo na obveznika oznaka "X" stavlja se u stupac N/P

Ako je provođenje postupaka javne nabave objedinjeno na razini osnivača, obveznik odgovara „NIJE PRIMJENJIVO – N/P“

Ako se u različitim pitanjima traži isti dokaz, potrebno ga je priložiti samo jednom

Pitanje		Odgovor				Referenca
Da/Ne		NI ⁷	DA	NE	DJELOMIČNO ⁸	
RAČUNOVODSTVO						
48.	Rashodi su evidentirani u glavnoj knjizi na temelju nastanka poslovnog događaja (obveze) i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, neovisno o plaćanju		x			Uzorak 1% svih poslovnih događaja, a najviše 10 računovodstvenih dana, a najviše 100
49.	Narudžbenice su valjano ispunjene na način da se vidi tko je nabavu inicirao, tko je nabavu odobrio, koja vrsta roba/usluga/ radova se nabavlja, uz detaljnu specifikaciju jedinica mjere, količina, jediničnih cijena te ukupnih cijena		x			Uzorak 1% svih narudžbenica a najviše 100
50.	U potpisanim ugovorima s dobavljačima/pružateljima usluga/izvršiteljima radova detaljno je utvrđena vrsta robe/usluga/radova koji se nabavljaju		x			Uzorak 5% svih ugovora a najviše 100 ukupne vrijednosti svih ugovora
51.	Iz primke, otpremnice i drugog odgovarajućeg dokumenta potpisanog od skladištara ili druge osobe zadužene za zaprimanje robe i dobavljača vidljivo je da je prilikom preuzimanja robe utvrđena količina, stanje i kvaliteta zaprimljene robe		x			Preslike odnosno reference dokumenata a najviše 5% svih dokumenata a najviše 100
52.	Postoji izvještaj o obavljenoj usluzi odnosno druga vrsta pisanog odobrenja ili dokumentacije kojom se potvrđuje izvršenje usluge		x			Preslike odnosno reference dokumenata a najviše 5% svih dokumenata a najviše 100
53.	O izvedenim radovima, sukladno definiranoj proceduri odobrenja radova, postoji privremena odnosno konačna obračunska situacija, koju odobrava osoba odnosno tijelo koje nadzire i odobrava radove	x				Preslike odnosno reference dokumenata a najviše 5% svih dokumenata a najviše 100
54.	Na zaprimljenim računima navedeni su svi elementi računa u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima		x			Uzorak 1% svih računa a najviše 100

⁷ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

⁸ Za svaki djelomično potvrđan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

55.	Zaprimljeni računi sadrže referencu na broj narudžbenice/ugovora temeljem kojeg su roba/usluge/radovi isporučeni		x			Uz svaki račun priložen je broj narudžbenice/ugovora na temelju kojeg su roba/usluge/radovi isporučeni
56.	Računi sadrže detaljnu specifikaciju roba/usluga/radova koje odgovaraju opisu i specifikaciji roba/usluga/radova definiranih narudžbenicom odnosno ugovorom		x			Uz svaki račun priložen je detaljna specifikacija roba/usluga/radova
57.	Za svaki račun obavljena je matematička kontrola ispravnosti iznosa koji je zaračunan, što je naznačeno na računu		x			Uz svaki račun priložen je iznos izračunat matematički
58.	Provjereno je postojanje potpisa, žiga ili druge oznake kojom se može potvrditi da je račun odobren za plaćanje		x			Uz svaki račun priložen je potpis ili žig ili druga oznaka kojom se može potvrditi da je račun odobren za plaćanje
59.	Nakon provjere suštine računa i dokumentacije obavljenih usluga, radova odnosno nabave robe računi se u glavnoj knjizi evidentiraju po proračunskim klasifikacijama (odgovaraju obveznici primjene proračunskog računovodstva)		x			Uz svaki račun priložen je dokumentacija obavljenih usluga, radova odnosno nabave robe
60.	Prihodi su evidentirani u glavnoj knjizi u trenutku u kojem su postali raspoloživi i mjerljivi (odgovaraju obveznici primjene proračunskog računovodstva)		x			Uz svaki račun priložen je dokaz o primatu prihoda
61.	Za primljene i dane donacije nefinancijske imovine u glavnoj knjizi evidentirani su prihodi i rashodi prema procijenjenoj vrijednosti imovine, a međusobni prijenos nefinancijske imovine proračuna i proračunskih korisnika evidentiran je preko promjena u obujmu imovine (odgovaraju obveznici primjene proračunskog računovodstva)	x				Uz svaki račun priložen je dokaz o primatu donacija i rashodima
62.	Povjerenstva za popis osnovao je čelnik proračuna/proračunskog korisnika. Odredio je datum obavljanja popisa, rokove obavljanja popisa i dostavljanje izvještaja s priloženim popisnim listama		x			Uz svaki račun priložen je izvještaj o obavljanju popisa
63.	Povjerenstvo za popis obavilo je popis cjelokupne imovine i obveza, sastavilo izvještaj temeljem popisnih lista i predalo ga čelniku		x			Uz svaki račun priložen je izvještaj o obavljanju popisa

64.	Poslovne knjige i računovodstvene isprave čuvaju se sukladno rokovima utvrđenima Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu (u skladu s obveznom primjenom proračunskog računovodstva)		x			kaži li se da su poslovne knjige i isprave čuvane sukladno rokovima utvrđenima Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu
65.	Uspostavljene računovodstvene evidencije omogućile su praćenje korištenja sredstva po izvorima financiranja i programima (projektima/aktivnostima)		x			da li su evidencije omogućile praćenje korištenja sredstva po izvorima financiranja i programima (projektima/aktivnostima)
66.	Uspostavljena je evidencija svih ugovora		x			da li postoji evidencija svih ugovora
67.	Vodi se analitička evidencija dugotrajne nefinancijske imovine i usklađena je s glavnim knjigom		x			da li postoji analitička evidencija dugotrajne nefinancijske imovine i usklađena je s glavnim knjigom

Napomena:

Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac.

Ako pitanje nije primjenjivo na obveznika oznaka "X" stavlja se u stupac N/P.

Ako se u različitim pitanjima traži isti dokaz, potrebno ga je priložiti samo jednom. U ćelije označene sivom bojom nije dozvoljeno upisivati odgovore.

Redni broj	Pitanje	Odgovor			Referenca
		NI	DA	NE	
IZVJEŠTAVANJE I OSTALO					
68.	Kod predaje finansijskih izvještaja poštivali su se rokovi i način predaje utvrđeni Pravilnikom o finansijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (odgovaraju obveznicama proračunskog računovodstva)		x		preslike odnosno reference referentnih stranica finansijskih izvještaja
69.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izvještavala je Ministarstvo financija o zaduženjima/danim suglasnostima za zaduženja/jamstva sukladno odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)	x			preslika odnosno referenca dopisa
70.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (korisnik pomoći izravnjanja) dostavila je izvještaj o utrošenim sredstvima resornom ministarstvu ili nadležnom tijelu državne uprave na propisan način i u rokovima utvrđenima Uredbom o načinu izračuna iznosa pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i odlukama o kriterijima i mjerilima za osiguranje minimalnog finansijskog standarda javnih potreba u djelatnostima osnovnog i srednjeg školstva, socijalne skrbi, zdravstva i vatrogastva (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave - nositelji decentraliziranih funkcija)	x			preslika odnosno referenca dopisa

⁹ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

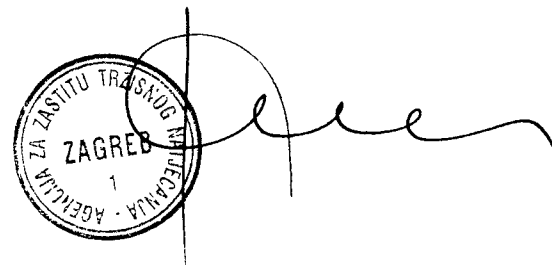
71.	Kod predaje polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave poštivali su se rokovi i odredbe o sadržaju izvještaja utvrđene Zakonom o proračunu (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)	x			preslika odnosno referenca dopisa odnosno drugi dokaz da je polugodišnji i godišnji izvještaj predan predstavničkom tijelu te broj i naziv službenog glasila i datum objave izvještaja
72.	Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dostavljen je Ministarstvu financija i Državnom uredu za reviziju u roku od 15 dana nakon što ga je donijelo predstavničko tijelo odnosno u slučaju da ga predstavničko tijelo nije donijelo, u roku od 60 dana od dana podnošenja navedenog izvještaja predstavničkom tijelu (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)	x			preslika odnosno referenca dopisa
73.	Provedene su suštinske i formalne kontrole dostavljenih Izjava o fiskalnoj odgovornosti (odgovaraju nadležna ministarstva i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojima se dostavljaju izjave o fiskalnoj odgovornosti)	x			preslika odnosno referenca dopisa ili pismena o izvršenim kontrolama
74.	Uspostavljen je sustav dokumentiranja podataka o rizicima i izvještavanja o najznačajnijim rizicima i postoji jasna procedura o upravljanju rizicima (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)			x	preslika registra rizika izvještaja i internog akta (sva tri zahtjeva treba ispuniti)
75.	Internim aktom (uputom, sporazumom) uređen je način komunikacije, izvještavanja i drugih aktivnosti s proračunskim i izvanproračunskim korisnicima iz nadležnosti (odgovaraju ministarstva i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji imaju proračunske i izvanproračunske korisnike)	x			preslika odnosno referenca akta

Napomena:

Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac

Ako pitanje nije primjenjivo na obveznika oznaka "X" stavlja se u stupac N/P.

Ako se u različitim pitanjima traži isti dokaz, potrebno ga je priložiti samo jedno

**PLAN OTKLANJANJA SLABOSTI I NEPRAVILNOSTI ZA
PRORAČUNSKU GODINU 2015**

PLAN OTKLANJANJA SLABOSTI I NEPRAVILNOSTI		
1.1. Opis slabosti i nepravilnosti s analizom uzorka:		
Nepostojanje internog akta kojim je propisana procedura o upravljanju i izvještavanju o rizicima.		
1.2. Akcijski plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti s popisom potrebnih aktivnosti i očekivanim datumom otklanjanja slabosti i nepravilnosti		
Aktivnost	Očekivani datum otklanjanja	Odgovorna osoba
Internim aktom donijeti procedure dokumentiranja i izvještavanja o rizicima	30.06.2016.	Kristina Sičaja, voditelj Odjela za opće poslove

